

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *5.*

OSASTO: *Cz.*

ASIA: \_\_\_\_\_

*Ministeri Saastamoisen raportti no 1.*

*Lontoo.*

*8/I 1932.*

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 41/10.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
2 125 fac. 13 32		
13/1-32	2	L.H.
AFRICA	ASIA	ASIA
5	C2.	
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON, S.W.5.		

Tammikuun 8 p:nä 1931.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no.1, jonka otsakkeena on

Englanti ja sotakorvaukset.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

*B. H. Saaravuori*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.



Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 1.

Lontoo ssa 8 p:nä tammi kuuta 19 32.

VALKOASIAKIRJALLINEN		
2/125/20 E. 1932		
13/1-32	79	LML
FINLAND	C. ASIO	ASIA
5	02	

Asia: Englanti ja sotakorvaukset.

Englannissa on se mielipide ollut jo kauan hyvin voimakas, että sotakorvauksien maksamisesta olisi täydellisesti luovuttava ja on tämä käsitys viime aikoina tuotu yhä voimakkaammin ja selvemmin julki maan sanomalehdistössä. Askettäin kirjoitti tästä asiasta lordi Beaverbrook mitä voimallisimmalla tavalla ja tänään on tästä asiasta hyvin selvasanainen pääkirjoitus suuressa liberaalisessa, lontoolaisessa lehdessä "News Chronicle". Liitän tämän kirjoituksen leikkeleenä tähän mukaan, koska se antaa hyvän kuvan siitä, mitä täällä ajatellaan tästä tärkeästä kysymyksestä.

Mikäli minä olen huomannut on Englannissa niin paljon merkittävä viikkolehdistö, "Spectator" ym. jo pitkät ajat myöskin esiintuoneet käsityksensä, että sotakorvauksista on kokonaan päästävä irti. Tätä perustellaan luonnollisesti aina sillä, ettei niitä jaksata maksaa ja että niin kauan kuin niitä koetetaan haalia kokoon täytyy koko maailman ekonomisen elämän pysyä tyrehdyksessä.

Englantilaisilla on tietenkin hyvin mieluisaa vetää esille Englannin vuonna 1922 tekemä esitys, että sotakorvaukset kuitattaisiin kokonaan puolin ja toisin. Valitettavaa on, ettei tätä

Jakeilu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei t. doituksiin, mutta ..... lle.

kaukonäköistä ja viisasta esitystä hyväksytty. Samoin muistutetaan Englannissa siitä, että se joutui velkaan Yhdysvalloille yksinomaan sen kautta, että se finansoi Ranskaa, Italiaa, Venäjää y.m. liittolaisiaan ja että se sopimuksensa kautta Ranskan kanssa saa vaan noin 50% sille lainaamistaan rahoista ja esim. Italialta vaan noin 25%. Englantilaiset argumenteeraukset tuntuvat näin olen sekä asiallisesti että moralisesti hyvin voimakkailta.

Sotakorvauskysymys on luonnollisesti saattanut Englannin ja Ranskan pahasti vastakkain, mutta tällä hetkellä tuntuisi siltä, että jotakin tasoittumista mielipiteissä olisi tapahtunut viime aikoina. Eräs Englannin finanssiministeriön taitavimpia herroja, Sir Frederick Leith-Ross, on viime aikoina neuvotellut Ranskan viranomaisten kanssa ja lienee hän taas lähdössä Pariisiin.

Koska Lausannessa piakkoin Englannin aloitteesta alkaa neuvottelu finanssiasioista on hyvin luonnollista, että Englannissa erikoisesti nyt kirjoitellaan voimakkaasti sotakorvausasiasta. Uskoisin puolestani, että tästä lähtien tullaan kirjoittamaan tästä asiasta yhä enemmän ja yhä selvemmin vaatien, että Englannin on ensimmäisenä ilmoitettava, että se luopuu sotakorvausten maksamisesta.

Yksityisissä lukuisissa keskusteluissa poliittisissa ja finanssi-piireissä olen voinut panna merkille, että sotakorvauksista luopumista pidetään välttämättömänä.

Lloyd George saapui eilen kotiin Ceylonin matkaltaan hyvässä kunnossa ja lausui hän sanomalehdistölle antamassaan haastattelussa, että sotakorvauksista on luovuttava alleviivaten sitä, että hän on aina ollut tällä kannalla.

L ä h e t t i l ä s :

*R. H. Laastamoine*

The News Chronicle.

8/1/32.

## LET BRITAIN LEAD

*If ever a Government was elected for a clear and definite purpose it was this Government.* It was elected for action—action to rid the world once and for all of the fog of miserable squabbles and difficulties through which it has been drifting ever since the war.

The Government was returned to power for this one purpose more than two months ago. To make sure that the purpose was achieved, it was invested by the free choice of millions of British citizens with such power as no British Government has ever possessed before.

But the fog remains. It has thickened. There have been conferences and meetings of experts. There have been interminable

to-ings and fro-ings behind the scenes. But the simple folk who gave the Government its unexampled power are still waiting to see that power used. What they do see is a confusion becoming apparently worse and worse without any bold attempt even to state the facts clearly. In this country and in every country, men temporise for fear of the consequences. Embarrassed experts continue to predict world disaster if something is not done. But nothing is done. No one has the courage to get up and even say plainly what ought to be done. If this inaction continues, and the world is left by its supine leaders to slip downward to a lower and lower depth of misery, physical violence will at last seek to do what the statesmen dare not attempt.

Is not the position clear? Is it not evident that the time has come to tell the United States that the payment of debts to them, under their system of prohibitive tariffs, is impossible? We were bold enough in 1923. Why should we hesitate now? Doubtless this is but the first step. The entangle-



**THE MAN OF THE MOMENT**  
(Mr. MacDonald returning to Downing-street yesterday)

ments in which the whole world is involved are not to be cut through with one blow. There are political problems—the problem of disarmament, the problem of Hitlerism in Germany, the problem of India. The dramatic interview reported to-day between Dr. Bruening and Herr Hitler marks the latest phase in the long struggle which has been going on for the salving of Germany. The peace and prosperity of Europe and the world depend on the success which attends it. Dr. Bruening has played a man's part in this long struggle. He deserves support. But this is only one of the problems with which the world is faced to-day. There are definitely financial and economic problems, currency questions, debt questions, the whole endless reparations controversy. There are social problems, such as the establishment of industrial peace. No doubt there is no one answer to all these riddles.

That is not the point.

That is not the point.

*The point is that the Government should make it clear by its actions as well as by its professions that it means to get on with the job and to find without delay a practical answer to each and all of them.*

It should show first that it has the courage to tell the truth to the United States, without regard to the consequences. It should say outright that the time has come to wipe away all the galling restrictions and penalties of 1918 and to reconsider all the provisions of the peace treaties which have proved to be a source of bitterness and unrest.

It should say to the nations of the world that we are ready and anxious to trade with those who will trade with us and open their markets to British goods.

It should offer clearly and definitely, to all who are ready and willing, to co-operate in devising means for putting an end to the precarious position of the currencies of the world, and so prepare the ground for the rebuilding of that international trade on which the progress of civilisation depends.

The Government which did these things fearlessly and promptly, and supported its offers by action which showed that it was in earnest, would have behind it the enthusiastic support of the great nation which it represents. It would have more: it would have the support and good-will of great silent multitudes in every country sunk at present in misery and hopelessness.

*Such action would free the peoples from the evil spell of helpless impotence in which they have so long lain bound. It might involve those who dared to take it in a certain amount of troublesome controversy, and, in certain quarters, unpopularity. But it would save the world.*

---



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: \_\_\_\_\_

Ministeri Saastamaisen rap. no 2.  
London.

12/I 1932.

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: \_\_\_\_\_

Ministeri Saastamaisen rap. no 2.  
London.

12/I 1932.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 58/14.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
4/125/ae P. 13 32		
18/2.32	10	LEL
5	e7.	AMA
2, MORETON GARDENS,		
SOUTH KENSINGTON,		
S.W. 5.		

Tammikuun 12 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini no.2, jonka otsakkeena on:

Zaleskin käynti Lontoossa joulukuussa 1931 ja yleensä englantilais-puolalaisista suhteista.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

L a h e t t i l a s : *A. H. Saaravuori*

*Min. Toivomilla tarko-  
tettua lepol. si tullut.*

Herra Ulkoasiaiministeri  
Vapaherra A.S. Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 2.

Lontoo ssa 12 p:nä tammi kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
4/125/ae. B. 1932	
18/I. 32	12
RYHMÄ	
5	07

Asia: Zaleskin käynti Lontoossa  
joulukuussa 1931 ja yleensä eng-  
lantilais-puolalaisista suhteista.

Ennen Puolan ulkoasiainministerin Zaleskin tänne saapumista olin tilaisuudessa keskustelemaan tästä suunnitellusta vierailusta erään Englannin ulkoministeriön virkailijan kanssa. Tämä kertoi minulle, ettei Foreign Officella ollut silloin tiedossaan, mikä Zaleskin matkan tarkoitus oikein oli ja arveli omasta puolestaan, että vierailua oli katsottava vaan yleiseksi kohteliaisuuskäynniksi. Hän kertoi muuten, että hänellä oli silloin parhaillaan tekeillä useita promemorioita uutta ulkoministeriä Sir John Simonia varten, joissa hän kaikkien mahdollisuuksien varalta selosti uudelle päällikölleen englantilais-puolalaisia suhteita ja Puolan tärkeimpiä poliittisia vaiheita ja kysymyksiä. Hän kertoi nimenomaan laatineensa selostuksen m.m. Puolan korridoorigista ja kertoi hyvin avoimielisesti minulle, mitä hän tästä tärkeästä kysymyksestä ajatteli. Hän, suoraan sanoen, sanoi aina olleensa vakuutettu siitä, että tämä on Euroopan tulenarimpia riitakysymyksiä ja valitti puolalaisten härkähäisyyttä tässä asiassa. Hän

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

- 1) Tavallinen. \_\_\_\_\_ lle.  
2) Tavallinen ja lisäksi \_\_\_\_\_ lle.  
3) Ei tiedoituksiin. \_\_\_\_\_  
4) Ei tiedoituksiin, mutta ministeri K.G. Idmanille. \_\_\_\_\_ lle.

kertoi monesti yrittäneensä puhua puolalaisille järkeä, mutta sanoi aina tehneensä sen havainnon, että puolalaisten kanssa on tästä asiasta aivan mahdotonta keskustella mitään.

Zaleskin Lontoossa käynnin jälkeen on minulla tässä kysymyksessä olevan henkilön kanssa ollut kaksi pitkää yleispoliittista keskustelua, mutta tahallani en näillä kerroilla ole tahtonut johdattaa puhetta tähän vierailuun. Tänään, saatuani Zaleskin vierailua koskevan ministeri Idmanin raportin, pyysin tuttavani aterialle ottaakseni tämänkin asian taas puheiksi, mutta hänen perheessään sattuneiden sairastapausten vuoksi, ei hän voinut ottaa kutsuani vastaan.

Näiden vuosien aikana olen täällä Englannissa voinut todeta, että Puolaan suhtaudutaan täällä vissillä reservatiolla. Puolan korridoori-kysymystä pidetään yleisesti hyvin vaarallisena ja pelätään, että siitä voi kerran maailmassa aiheutua mitä suurin vaara maailmanrauhalle ja ennen kaikkea tietysti Puolalle itselleen. Puolan tapaan kohdella vähemmistökansallisuuksia kiinnitetään myöskin huomiota. Ettei tämä huomio ole Puolalle edullista on tuskin tarpeellista sanoa. Pilsudskille annetaan Englannissa nyt ilmeisesti enemmän arvoa kuin aikaisemmin, mutta että varovaisille ja harkitseville englantilaisille ei aina ole helppoa käsittää hänen raju-otteista politiikkaansa on tietemkin selvää.

Puolalle ystävälliseltä taholta olen kuullut, että Pilsudskilla olisi melkoista antipatiaa Englantia kohtaan ja että tästä syystä johtuisi nimenomaan, ettei hän ole suostunut lähettämään tänne sotilasasiamiestä, vaikka muka Englanti olisi useasti tehnyt Puolalle tämän suuntaisen esityksen.

Joku aika sitten oli minulla mielenkiintoinen keskustelu lordi D'Abernonin kanssa, joka, kuten muistettane, oli aikoinaan Englannin suurlähettiläänä Saksassa ja saavutti toiminnallaan suurta mainetta kaukonäköisellä valtiomiehenä. Hän otti myöskin puheeksi Dantzigin korridorin ja valitti syvästi, että tämä käytävä oli

synnytetty peläten sen kerran aiheuttavan sodan. Hänen mielestään olisi kanavan rakentaminen Saksan kustannuksella Weichselistä Memeliin ollut parempi ratkaisu kuin nykyinen ja joka tapauksessa pienempi paha ja vääryys kuin nykyinen korridoori, joka jakaa Saksan kahtia.

Puolan nykyinen ulkoministeri, joka aikoinaan on elänyt Englannissa, tuntenee ehken Englannissa liikkuvat virtaukset paremmin kuin useimmat hänen maamiehensä ja näin ollen ei ole minusta ihmeellistä, jos hän katsoi viisaaksi tulla tapaamaan Englannin nykyisiä vallanpitäjiä. Varmasti on hänellä ollut paljon selittämistä englantilaisille valtiomiehille. Onko hän onnistunut vakuuttamaan näitä Puolan politiikan onnistuneisuudesta kaikissa kohdissa on kysymys, johon itse asiassa ainoastaan tulevaisuus voi vastata, mutta minusta kumminkin tuntuu, että vaikeudet tässä suhteessa ovat suuret.

---

Näinä päivinä oli minulla tilaisuus varsin perusteellisesti keskustella Englannin yleisesikunnan operatiivisen osaston päällikön, kenraalimajuri Bartholomewin kanssa. Keskustelussa kosketeltiin myöskin Puolaa kenraalin aloitteesta. Hän kyseli varsin tarkasti mitä meillä Suomessa ajatellaan Puolasta ja nimenomaan, mitä meillä ajatellaan Puolan armeijasta. Kerroin hänelle luonnollisesti, että meillä Suomessa suhtaudutaan Puolaan mitä ystävällisimmin, mutta että meidän mielestämme eivät meidän poliittiset intressimme ole kaikissa kohdissa samat kuin Puolan ja että me tästä syystä emme ole katsoneet voivamme mennä liittoon Puolan kanssa. Mitä Puolan armeijaan tulee, sanoin minä, en ole muutamaan vuoteen ollut tilaisuudessa kuulemaan siitä meidän johtavimpien sotilashenkilöiden mielipiteitä, mutta että se, mitä siitä olem kuullut Puolassa käyneiltä suomalaisilta upseereilta, on ollut monessa suhteessa varsin edullista.

Kenraali ei suoranaisesti lausunut omia mielipiteitä Puolasta, mutta siitä, mitä hän sanoi, vedin sen johtopäätöksen, että hänellä Puolasta ja sen problemeista oli sama käsitys kuin englantilaisilla yleensä. Sen hän lausui, että hänen mielestään Puola ennemmin tai myöhemmin joutuu sotaan, vaikkakin hän piti, että Romania todennäköisesti joutuisi ensimmäiseksi Venäjän hyökkäyksen kohteeksi.

Suomen asemaa piti hän turvatuimpana meidän kulmallamme maailmaa, mutta tahdon nimenomaan kerrata hänen omat sanansa: "Mutta ennemmin tai myöhemmin kai tekin joudutte Venäjän hyökkäyksen esi-neeksi". - Keskustelumme jälkeen lähetin kenraalille kappaleen teosta "Suomen Puolustusvoimat", joka teki ilmeisesti häneenkin edullisen vaikutuksen hänen kauniista kiitoskirjeestään päättäen. Olen muuten lahjoittanut tätä teosta usealle Englannin armeijan korkeimmista upseereista.

Johdin tahallaan puheen vielä Baltian maihin lausuen niistä ystävällisiä sanoja, mutta panin erikoisesti merkille, ettei hän tähän reagoinut vähäkään, vaikkakin huomasin, että hän hyvin oli seurannut sanojani.

---

Toivottavasti voin myöhemmin palata vielä Zaleskin käyntiin Lontoossa.

Lontoossa, tammikuun 12 päivänä 1932.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Laastamoinen*



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cj.

ASIA:

Ministeri Saastamoisen rap. no 3.

Lontoo.

18/3 1982.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 104/22.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
5/125	5. 10 32
28/1-32	10
RYHMÄ	5 27
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON,	

S.W. 5.

Tammikuun 18 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no.3, jonka otsakkeena on

Englanti ja sotakorvauskysymys.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukse-  
ni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s : *A. H. Saariluoma*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapasherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i .

Suomen Lontoo SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 3.

Lontoo ssa 18 p:nä tammikuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
K. 5/125/ae		E. 32
28/1.32	No	L
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	97	

Asia: Englanti ja sotakorvauskysymys.

Erittäinkin viime syksystä lähtien on Englannissa pohdittu hyvin vilkkaasti ja yhä kasvavalla mielenkiinnolla sotakorvauskysymystä, ja, kuten olen saattanut Ulkoasiainministeriön tietoon, on yleinen mielipide kallistunut yhä enemmän siihen suuntaan, että sotakorvauksista olisi päästävä kokonaan irti. Tämän kysymyksen pohtiminen sai luonnollisesti voimakasta uutta virikettä sen ilmoituksen johdosta, minkä Saksan valtakunnankansleri Brüning teki kulluvan tammikuun 9 päivänä Englannin suurlähettiläälle, mikä ilmoitus näyttää päässeen jonkun verran vapaassa muodossa sanomalehtien tietoon ja minkä mukaan Brüning olisi lausunut, ettei Saksa kykene nyt eikä vastakaan maksamaan sotakorvauksia. Tätä ilmoitusta kommentoivat Englannissa ensimmäisinä sunnuntailehdet "Observer" ja "Sunday Times" tammikuun 10 päivänä, joiden lausunnoille pannaan paljon painoa ja arvoa ja olivat molemmat lehdet sitä mieltä, että Saksa ei todella pysty maksamaan enää sotakorvauksia ja että oli hyvä, että tämä julistettiin maailmalle suoraan. "Observer" varsinkin oli hyvin suorapuheinen ja toi taas esille sen useasti lausumansa käsityksen, että koko sotakorvauskysymys on poistettava päivä-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.  
 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.  
 3) Ei tiedoituksiin.  
 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

järjestyksestä välttämättömänä alkuna maailman taloudelliselle elpymiselle.

Seuraavien päivien lehtilauseuntoja oli kiintoisaa seurata. Liberaliset lehdet "Manchester Guardian" ja "News Chronicle" asetuiivat täydellisesti samalle karmalle kuin "Observer". Samoin työväenpuolueen pää-mielenkannattaja, hyvin ja moderaatisti toimitettu "Daily Herald". ("Daily Heraldin" tilaajamäärä on muuten nykyään 1.400.000 ja lienee se "Daily Mailin" ja "Daily Expressin" jälkeen Englannin levinnein lehti. Sen omistavan yhtiön osake-enemmistö on porvarillisissa käsissä). Sen sijaan olivat "Times" ja "Daily Telegraph" lausunnoissaan aika lailla pidättyväisiä ja "Times" moitiskeli Brüningiä m.m. siitä, että hän ensimmäisenä teki ilmoituksensa Englannin lähettiläälle. Erikoisesti tuotiin esiin, että jos Saksa päästettäisiin sotaveloistaan jäisi sille jällelle ainoastaan kotimaiset velat, joiden arvioitiin nousevan 500 miljoonaan puntaan, jota vastoin Englannin valtiovelat ovat noin 6600 miljoonaa puntaa ja Ranskan noin 2300 miljoonaa puntaa. Tämän epäsuhteen esille tuominen on tehnyt varsin suuren vaikutuksen maassa. Tunnettu kansantalousmies, Sir Walter Layton, "Economistin" päätoimittaja ja "Daily Chronicle"n johtokunnan puheenjohtaja on myöskin painostanut tätä seikkaa. Tämä on sitä huomattavampi kannanotto, kun ottaa huomioon, että Layton on kauan ollut revisionistisella kannalla sotavelkoihin nähden.

Viime lauantain, tammikuun 16 päivän numerossa viikkolehteä "The New Statesman and Nation" julkaisee kuuluisa kansantalousmies, professori J.M.Keynes, paljon huomiota herättäneen kirjoituksen "An End of Reparation?" (Lopetetaanko sotakorvaukset?), minkä kirjoituksen liitän tähän. Siinä toteaa Keynes, että Englannin kansa on harvinaisen yksimielisesti sillä kannalla, että sotakorvaukset ovat lopetettavat ja kehoittaa pääministeriä ottamaan huomioon tämän ja asettumaan Italian rinnalle kannattamaan Brüningin vetoamusta. Yksimielisyyden saavuttamiseksi kehoittaa Keynes kumminkin Saksaa lopuksi suostumaan "vaatimattomien ja kohtuullisten"

summien maksami seen.

Eilisten ja tänäpäiväisten sanomalehtiutisten mukaan ei Ranska suostuisi lähettämään edustajia siihen sotakorvausmaksuja käsittelevään konferenssiin, joka Englannin aloitteesta pitäisi kokoontua Lausannessa tämän kuun lopulla.

Tulee olemaan peräti mielenkiintoista nähdä, miten sotakorvausasia tulee kehittymään. Englannin suhtautumisesta Bröningin julkilausumaan sanoisin sittenkin, kaikesta huolimatta, että siihen voisi sovittaa vanhan suomalaisen sananparren: vie sinä, minä vikisen, ole vievinäs väkisen.

Lontoossa, 18 päivänä tammikuuta 1932.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Jaakkola*



policies. Whether we shall agree to save many of the millions that we are all squandering on engines of destruction remains to be seen; the omens are not too auspicious. But one thing at least is certain. If this Conference proves a failure, we must try again. For what we cannot afford is not the travelling expenses of a few delegates to international meetings and the salaries of a few officials at Geneva. It is the maintenance of huge fleets and armies to drain our pockets in peace time and the production of hideous chemicals to poison and choke whole populations in war.

## AN END OF REPARATIONS?

GERMANY to-day is in the grip of the most terrible deflation that any nation has experienced. A visitor to that country is offered an extraordinary example of what the effects of such a policy can be, carried out *à outrance*. Indeed, the position is worse than a mere deflation need create. For a deflation might generally be expected to lower costs relatively to foreign costs and thereby assist exports. But in this case it is combined with a strangling exchange control which, by maintaining the mark at a fancy figure (Mks. 14½ to the £) in relation to the currencies of the non-gold countries, has simultaneously raised the relative cost of German goods in foreign markets and is thus destroying her trade. The result reaches, or goes beyond, the limit of what is endurable. Nearly a third of the population is out of work. The standards of life of those still employed have been cruelly curtailed. There is scarcely a manufacturer or a merchant in the country who is not suffering pecuniary losses which must soon bring his business to a standstill. The export trades, until recently so flourishing, are rapidly losing their foreign orders. Parents see no careers or openings for their offspring. The growing generation is without the normal incentives of bourgeois security and comfort. Too many people in Germany have nothing to look forward to—nothing except a “change,” something wholly vague and wholly undefined, but a *change*. And it is now more than seventeen years since the outbreak of war.

Hamburg, living in a stupor, many miles of ships laid up silent in its harbour, with the elaborate traffic control of a great city but no traffic to be seen, is a symbol of Germany under the Great Deflation—a worse visitation, if it is to be continued, than even the Great Inflation was a few years ago. Germany to-day, still spick and span as ever, is like a beautiful machine at a standstill, ready to spring to life at the press of a button, but meanwhile inanimate. But while the machine sleeps, its crew cannot sleep.

We need to have an imaginative apprehension of all this. The reparations problem has become a matter of human feelings, of deep popular gusts of passion, and, consequently, of very simple reactions and decisions. It is high time for the “experts” to leave the room. If they have ever contributed anything, they have nothing further to contribute. It is a moment for the statesmen of the world to handle the matters which they are supposed to understand, namely, to record in set terms the unreflecting but absolute decisions of the common mind.

For although it is scientifically true that the situation thus delineated was created by a complex of events of which reparations and war debts have been only one, the common man cannot be expected to see it this way. If he is to think and feel about it at all, as to-day he must, he has to simplify it. And if he is determined on a “change,” he can only demand what is concrete and appears to him to be within his mere power to effect.

Has not, then, the time come to invoke the power of simple ideas which all can understand? It is not worth

while to send the “experts” into closets to calculate whether there may not be conceivable circumstances in which someone could pay sixpence some day. I am sure that it is the will of the British people, felt to-day with a rare force and unanimity, that the Government of this country should stand, openly and with determination, for the total cancellation of reparations and war debts. We should not be disturbed by the fact that this country has in the main already made its own contribution of generosity to the appeasement of the world, and that the paper sacrifices now asked for (for that is all they are) are mostly from others; though if there is anything further which can be justly asked of us, we should concede it. The country wants the Prime Minister to take up a stand beside Italy in support of Dr. Brüning's appeal.

This should be our declared policy. But it need not be incompatible with a respect for the diplomatic difficulties and for the difference of pace with which the public sentiments of the countries concerned are moving. It is rumoured in the press that our Treasury has been discussing with the French a project of a moratorium of two or three years and some sort of another Dawes Committee at the end of it. The City views this expedient with hostility and alarm; and I believe that the City, for once, is right. In any event, it would be impossible for the German Chancellor, in the face of the present vehemence of opinion in his own country, even to discuss it. If this policy were to be pressed, it could only end in a total repudiation by Germany of all future liability. We must set our faces invincibly towards a final settlement within the present year.

Nevertheless, there would be immense advantages to the world in an agreed settlement, over against a forced, universal default. It is worth while to exercise the utmost patience and all the arts and usages of conciliation and political wisdom. It would even be worth while, in spite of what I have just said about the sixpences, for Germany to agree, and for us to urge Germany to agree, to pay modest and reasonable sums hereafter, if it was clear that this would make a settlement possible. For what may be conceded for the sake of peace is not the same thing as our own preferred policy.

But this does not mean that the position is ripe for a final settlement at Lausanne this month or next. There are several reasons why this is almost certainly impossible. Europe is seething with pure politics, and so is America. In this country all is plain for the time being. But abroad the political kaleidoscope is such as to make any observer dizzy. In particular, with elections both in France and in Prussia only a few weeks off, we may be sure that the statesmen of neither country can make to-day those concessions which they may feel in their hearts to be wise and may have the authority to put over a few months hence. Moreover, opinion all over the world is advancing with seven-league boots. But it is not equally advanced everywhere. Time and the silent pressure of events are still doing good work and should not yet be interrupted.

It happens that a short adjournment is singularly easy without raising any fundamental problems. Under the Hoover moratorium Germany is due to commence making payments on July 15 next, but the war debt payments to America do not recommence until December 15. Thus it is possible to extend the moratorium to Germany by five months without bringing to a head our own position *vis-à-vis* America. The decisions to be taken at Lausanne might, therefore, take the form (1) of a promise from the Allies to make to Germany within the present year a precise and definite proposal for the final determination of her liabilities, together with any further concessions which they are able to offer to make her task easier and more palatable, and to bring the war atmosphere to an end with a shake of the hand and a sincere offer of friendship; (2) of an agreement to watch the development of the economic crisis for a

further six months before making this offer; and (3) with these objects in view, of an extension of Germany's moratorium to December 15 and an adjournment of the Conference for six months.

J. M. KEYNES.

[World Copyright Reserved.]

## A LONDON DIARY

A friend of mine who spends much of his time in France has just returned with a striking account of the change of feeling there. France is now really conscious of the depression. The *Confédération Générale du Travail* now reckons that there are three million unemployed in France, and the official figure is over two millions. And France is like the United States in having no "dole." The unemployed live on charity and on local relief: they stand about at street corners instead of being marshalled in orderly array as they are in Germany. In France they talk. What is to spring from such talk? My friend remarks that he would not be surprised if the revolution, which every one discusses in Europe, began in France. This is certainly a novel idea, but to the historically minded not an absurd one. 1830 and 1848 both began suddenly, almost inexplicably, out of street-corner conversation. Your German workman is patient and may be a Marxist; your French workman is not patient, and when out of work is liable to do something about it. But however that may be, I find a general expectation now of a big swing to the left in the French elections.

\* \* \*

Another friend has just returned from a visit to France and Italy. He had met journalists, bankers, authors, as well as hotel-keepers and men of business. He had met Americans in Paris, and a few Germans in Italy. Everywhere, he declares, he found the same unexpected confidence that England was to save the world. In some cases hotel-keepers and shopkeepers had even expressed this confidence in a very practical way. My friend went to buy a ticket from Genoa to Paris on the 5th January. The lire he had with him were only just sufficient for his needs of the next two days, and he had left his cheque-book in his room. So he suggested that he should pay the next day. "You cannot. To-morrow is a holiday. But pay the day after, pay on any of the to-morrows!" And he travelled to Paris with a ticket for which he had paid £0 0s. 0d. In the same way English residents in Italy are being urged not to pay their bills, to wait till the pound has displaced gold altogether, even to borrow what they need from the banks. Yet Italy is suffering from high prices and unemployment. The professional beggar is scarce; but the out-of-works knocking at the door increase every week.

\* \* \*

It is hard for any foreigner to hear the truth about Fascism; but it is easier than it was to meet people who speak their real thoughts. My friend was at a party when there was present a well-known Italian journalist, a Fascist, but a critical member of the party. He spoke with great freedom; he complained of the absence of the old fanaticism ("idealism," he called it), the increase of the purely professional and self-seeking politician, the extreme badness of the party's propaganda, the lack of vision at headquarters. He altogether excepted Mussolini from these charges; and he spoke with a more guarded appreciation of the Duce's son-in-law, who is apparently destined to be his successor, now that his brother is dead. Still, the main impression gathered by my friend was that the younger and more intelligent Fascists were now disillusioned: once more the Promised Land is covered with peg-claimers, littered by option-holders. The Italian journalist claimed that the only parallel to Fascist Rome was the Renaissance Rome of Boccaccio's story: when the converted French

Jew visited that city he returned to Paris, strengthened in the faith, because "the religion which can stand the state of things that flourishes at Rome must be true."

\* \* \*

I knew and liked William Graham. He was of that clear-headed, hard-working, rather unimaginative type which gets to the top in the Civil Service and which quickly gets near, but not to the top, in politics. He gained a great reputation by his handling of the Labour Government's Coal Bill in the House of Commons—his astonishing grasp and memory of figures, his patience, good temper and industry were excellent House-of-Commons qualities. When I saw him just after the election he was horribly bowled over. Everyone had believed his Edinburgh seat quite safe, and he had received a quantity of letters from naive people who had voted against him and then regretted putting the National candidate into Parliament. He had been on the Board of a well-known concern which had besought him to return when his period of office was over, but which, in a great state of patriotism after the election, decided after all that it did not want one of the "shirkers" back. He was, I think, very deeply hurt by the attacks upon his integrity made by some of his late colleagues during the election. I notice that his bitterest maligner is saying very nice things about him now that he is dead.

\* \* \*

I should like to add a footnote to B. K. M.'s article on C. P. Scott which appeared in these columns last week and interested me in my professional capacity as a journalist. I have known only two first-class editors, Scott of the *Manchester Guardian* and Massingham of the *Nation*. (It is arguable that there have been only two first-class editors in English journalism during the last 30 years and that they were Scott and Massingham.) The two men were in many ways extraordinarily different, and in the days when Scott was still unaccountably under the influence of Mr. Lloyd George I have listened to streams of unprintable invective from Massingham. But their editorial technique was in some very important ways similar. Neither of them ever yielded to the chief temptation of modern journalism, the running of stunts. Politically and socially they treated their papers as instruments for advocating "clearly imagined lines of policy," and their success and the individual character which they imprinted upon the *Manchester Guardian* and *Nation* were largely due to their realisation of the journalistic effect of skilful repetition. Day after day, week after week, year after year, they pursued their policies, saying the same thing in a hundred different ways but in the same journalistic tone of voice. I learnt to be a journalist under Massingham, by writing a weekly article for him. I remember his saying to me on a Monday when I went to discuss the subject: "Say the same thing as we said last week, but in different language; it is only when a paper has said the same thing for ten weeks running that people begin to listen to it."

\* \* \*

Has any democratically elected statesman ever been as unpopular as Mr. Hoover? A friend of mine who pays frequent visits to the United States writes to me from New York that Hoover's name is now universally linked up with the depression and that a common form of New Year's greeting is to turn out an empty pocket. It is called the "Hoover Salute." "Two more years of Hoover and Gandhi will be the best-dressed man in the world" is another popular saying. The Hoover-Mellon story has already come to England, but not in its correct form. The original version is:

Hoover and Mellon walking in Washington.

H.H.: "Lend me a nickel, Andy; I want to call up a friend."

MELLON: "I'll lend you two nickels, and then you can call up all your friends."

CRITIC.



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA: \_\_\_\_\_

Ministeri Saastamoisen rap. no 4.  
London.

18/1 1932

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup>105/23.

6/126/1922		
23/1-32/2	L. 1922	
RYHMA		
5	C9	
2, MORETON-GARDENS, SOUTH KENSINGTON, S.W. 5.		

Tammikuun 18 p:nä 1922.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no 4, jonka otsakkeena on

Intialaista kultaa Englantiin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s: *P. H. Jaastamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

ILMARINEN

SUOMEN LONTOOSSA OLEVA LÄHEYSTÖ.RAPORTTI n:o 4.

Lontoossa 18 p:nä tammikuuta 1932.

Asia: Intialaista kultaa Englantiin.

5/12/32		
23/1-32	10	1032
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C9	

Viime viikkoina on voinut panna merkeille sen mielenkiintoisen ilmiön, että intialaista kultaa on ruvennut virtaamaan Englantiin ja lienee sitä tullut viimeisen puolentoista kuukauden aikana tänne noin 30 miljoonan punnan arvosta, sikäli kun eräältä tuttavaltani, joka seuraa näitä asioita, sain kuulla tänään. Tämä kullan hakeutuminen Englantiin johtuu osittain siitä, että intialaisten, joilla kuulema yleensä on taipumus kerätä kultakoristeita, kannattaa sulattaa koristeensa ja myydä kullan tällaisena pankeille, koska kulta on nykyään korkeassa hinnassa. Mutta tähän on myöskin eräs toinen syy, josta aijon tässä kertoa.

Syksyn kuluessa kuulin tässä mainitsemalta tuttavaltani, joka on varsin vaikutusvaltainen henkilö, ja jota intialaiset ruhtinaat ovat käyttäneet luottamusmiehenään, että hän eräissä tilaisuuksissa viime vuoden loppupuolella Intian pyöreän pöydän konferanssin aikana oli neuvonut ruhtinatita lähettämään osan kullastaan Englantiin, sen sijaan että he pitävät sitä hyödyttömänä aarrekammioidensa. Tuttavani oli myöskin esittänyt, miten edullisen vaikutuksen tämä teko juuri näissä oloissa tekisi Englantiin, joka on ollut pakotettu siirtymään pois kultakannalta kultavarastonsa peloittavan vähentymisen vuoksi ja edelleen sen vuoksi, että tämä ruhtinaitten omalta kannalta katsoen olisi viisas varovaisuustoimenpide Intiassa vallitsevan kuohunnan vuoksi, joka osittain on kohdistunut juuri ruhtinaiisiin itseensä. Tämä neuvo oli langennut otolliseen

---

 Jakelu: Tavallinen.

maaperään, sillä ruhtinaat ovat alkaneet siirtää kultavarastojaan tänne.

Tässä on ruhtinallakin oma laskelmansa, sillä lähettämällä kultaa Englantiin tahtovat he taten vahvistaa asemaansa Englannissa, jonka suojelusta ja turvaa he tarvitsevat Intian levottomia massoja vastaan.

Ystäväiltäni kuulin tänään, että hänen tietojensa mukaan tulee tätä kullan virtaamista Englantiin jatkumaan ehkenpä vieläkin suuremmassa määrässä kuin tähän saakka. Intiassa lieneekin kultaa sängän paljon. Yllämainitulta henkilöltä, jonka tiedot näissä asioissa ovat todennäköisesti hyvät, olen kuullut, että yksin Hyderabadin Nizam'illa olisi kultaa kaikkiaan noin 300 miljoonan punnan arvosta, osittain kultaharkkoina ja osittain rahaksi lyötyä kultaa. Tämän ruhtinaan tuttavuutta olen kuullut ystäväni kultivoivan aivan erikoisella tarmolla - ja viisasta kylläkin.

Intialaiset kultalähetykset eivät vielä ole olleet suunnattoman suuria - vaikka onhan 30 miljoonaa puntaa jo sekin suuri summa - mutta on tälläkin seikalla jo ilmeisesti ollut vaikutuksensa punnan arvon stabilisoitumisessa.

Lontoossa, 18 päivänä tammikuuta 1932.

L ä h e t t i l ä s : *R.H. Laastamoine*



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Saastamoisen raportti no 5.

Lontoo.

19/5 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup>

ULK.	MINISTERIO
20/1-32	7/126 kai. 32
5	C2.
2, MORETON GARDENS,	
SOUTH KENSINGTON,	
S.W. 5.	

Tammikuun 19 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no.5, jonka otsakkeena on:

Englanti ja sotakorvaukset.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s: *A.H. Jaastamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.



SUOMEN LONTOOSSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 5.

Lontoossa 19 p:nä ~~vammikuuta~~ 1932.

Asia: Englanti ja sotakorvaukset.

ULKOASIANMINISTERIÖ		
7/126	Re.	1932
25/12.32	2	L.H.
5 07		

Eräältä ystävältäni Foreign Officessa kuulin tänään, että neuvotteluissa Englannin ja Ranskan välillä sotakorvausasiasta ei ole ainakaan vielä tähän saakka saavutettu yksimielisyyttä - päinvastoin kuin mitä sanomalehdet ovat tietävintään- ja ettei tällä hetkellä ole näkyvissä merkkejäkään siitä, että yksimielisyyden saavuttaminen olisi lähellä.

Kertojani oli vakuutettu siitä, että itse asiassa on sotakorvauskysymys jo ratkaistu: Saksa ei tule enää maksamaan sotakorvauksia entente-maille eivätkä nämä puolestaan mitään Yhdysvalloille. Lausannen konferenssi aloitetaan kylläkin ohjelman mukaisesti tämän kuun 25 päivänä, mutta lykätään muutaman päivän kuluttua johonkin myöhempään ajankohtaan.

Lähetän tässä leikkeleenä "News Chronicle"n pääkirjoituksen t.k. 16 päivältä, joka on sängen mielenkiintoinen sekä mietelmiensä vuoksi sotakorvausasiasta yleensä että punnan ja dollarin arvosta ja Yhdysvaltoja mahdollisesti uhkaavasta vielä suuremman kriisistä.

Pyydän saada huomauttaa tässäkin yhteydessä, että eräs Englannin kaikkein tunnetuimmista finanssiexperteistä, Sir Walter Layton, on "News Chronicle"n johtokunnan puheenjohtaja ja voi siis tämä kirjoitus hyvinkin olla joko suoranaisesti

~~Jakelu: Tavallinen.~~

*Si Hellekivi*

hänen kynästään tai ainakin hänen inspiroimansa. Tämäkin kirjoitus osoittaa selvästi, miten tiukasti Englannissa ollaan sillä kannalla, että sotakorvauskysymys on nopeasti ratkaistava.

L ä h e t t i l ä s : *P. H. Jauramaa*

## THE WRITING ON THE WALL

The continued rise in the pound is a very interesting and significant movement. It may not continue; it may be due—and in fact almost must be due—to very various causes. The British taxpayer may rightly give himself one pat on the

**L**

back; the increased trade activity and the general belief that the reparations muddle is at last about to be cleared up are other factors. But the effect of the rise at this time, unless there is a sensational relapse, will be powerful and, on the whole, salutary. The comments already show how greatly it is strengthening the position of this country and enhancing its prestige. That is very important, for without incurring the charge of "national arrogance" it may fairly be said that it is for the good of the world at the present moment that the authority of this country should be unshaken. We believe it to be desirable that this country should be in a position to influence powerfully the future of the reparations controversy, not because British opinion on this or any other one subject is necessarily right or wise; but because Britain does occupy, as it happens, in this controversy a middle position which qualifies her very well to act as honest broker.

But if the rise of the pound is an encouragement to this country, it is a warning to the United States. No one probably would dispute that one main cause of the pound's upward movement is the decline in the dollar. That is a movement which must give great anxiety to those responsible for American finance. It might, in certain circumstances, end in a financial crisis in the United States much worse than any which we have had to face and which they are far less effectively organised to meet. In itself this prospect is deplorable. No sane man in any country

*The News-Courier.*

*16/1/32.*

will take any pleasure in it. But the threat of it may have the incidental advantage of convincing the American public that they can no more escape from the effects of the world crisis than the most benighted of European countries; and the spread of this knowledge in America is really, in the matter of reparations and war debts, the beginning of wisdom.

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *F.*

OSASTO: *C7.*

ASIA: \_\_\_\_\_

*Lontoossa olevan lähetysten raportti no 6.*  
*Ministeri Saastamoinen.*

*5/2 1932.*



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 266/49.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N <sup>o</sup> 9/126	ac.	9. 12. 32
10/2. 32	5	122
FINLAND	5	122
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON,		

S.W. 5.

Helmikuun 5 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raportin  
no. 6, jonka otsakkeena on:

Englantilais-venäläiset velkaneuvottelut.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioituk-  
seni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s: *A. H. Jaastamoinen*

Herra Ulkoasiaiministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 6.

Lontoo ssa 5 p:nä helmi kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
9/126 heinäk. 1932		
10/2.32	3	100
5	02	

Asia: Englantilais-venäläiset  
velkaneuvottelut.

Sir John Simon vastasi t.k. 3 päivänä alahuoneessa eräaseen tiedusteluun, joka koski englantilais-venäläisiä velkaneuvotteluja. Hän ilmoitti lähettäneensä Neuvosto-Venäjän takäläiselle suurlähettiläälle v.k. 27 p:nä kirjeen, jossa tehtiin seuraavansisältöinen yhteenveto neuvottelujen viimeaikaisesta kulusta:

Viime heinäkuun 24 p:nä Henderson ilmoitti Sokolnikoffille vastalauseensa neuvottelujen hitaasta edistymisestä ja vaati, että alikomitean on ryhdyttävä mahdollisimman nopeasti käsittelemään yleisiä periaatteellisia kysymyksiä, koskapa muuten on mahdotonta päästä yhteisymmärrykseen yksityiseseikoista. Sokolnikoff vastasi tähän, että Neuvosto-Venäjän hallitus on valmis tutkimaan sopimuksen mahdollisuutta sellaisella pohjalla, että velkakysymys yhdistetään pitkäaikaisiin lainoihin. Henderson pyysi häntä laatimaan täsmällisen kirjeellisen tarjouksen, jotta Englannin hallituksella olisi tilaisuus määritellä siihen nähden kantansa. Henderson erosi Sokolnikoffista sen vaikutelman vallassa, että tämä lähiaikoina ilmoittaa hänelle ehdotuksen periaatteet. Tällaisen pyynnön teki

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.  
 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.  
 3) Ei tiedoituksiin.  
 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

sittemmin myös lordi Reading Neuvosto-Venäjän takäläiselle lähetystölle. Mutta kun Sir John Simon oli joulukuun 9 p:nä keskustelussa Sokolnikoffin kanssa, ilmoitti viimemainittu, että on tapahtunut väärinkäsitys, että mitään lopullista ehdotusta ei ole tehty, että Hendersonin ei olisi pitänyt odottaa vastausta Neuvosto-Venäjän hallitukselta ja että enempää Sokolnikoff kuin Venäjän hallitukseen ei ole käsitellyt asiaa viime vuoden jälkipuoliskolla. Sokolnikoff antoi Sir John Simonin ymmärtää, että ainoa Neuvosto-Venäjän hallituksen tekemä ehdotus oli periaate velkakysymyksen yhdistämisestä luoton antamiseen ennen kuin itse velkaneuvottelut voisivat edistyä. Tätä periaatetta Englannin hallitus ei ole suostunut ennenkään hyväksymään eikä aio myöskään nykyään siinä suhteessa muuttaa politiikkaansa. Lokakuun 3 p:nä 1929 Hendersonin ja Dorgalevskin välillä tehty pöytäkirja edellyttää velkakysymyksen järjestelyn neuvottelutietä. Tästä pöytäkirjasta Englannin hallitus pitää kiinni, mutta kun sen on mahdoton hyväksyä ainoata sille tehtyä ehdotusta, katsoo se vastahakoisesti olevansa tilanteessa, jolloin on parempi - kuten Sokolnikoff aikoinaan ilmoitti Hendersonille - olla jatkamatta neuvotteluja nykyhetkellä.

-----

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA: .....

Lontoossa olevan kahetystin raportti no 7.

Ministeri Saastamoinen.

5/2 1932.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 267/50.

10 126 lae. 32		
10/2.32		
5	02	

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,

S.W.5.

Helmikuun 5 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raportin  
no.7, jonka otsakkeena on:

Englannin kanta sotakorvaus- ja -sotavelkakälyksessä

Vastanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioituk-  
seni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s: *A.H. Saastamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 7.

Lontoo ssa 5 p:nä helmi kuuta 1932.

OASIAIN...	
10/126	32
10/2.32	No
5	Q2

Asia: Englannin kanta sotakorvaus-  
ja sotavelkakysymyksessä.

Vastatessaan t.k. 3 p:nä erääseen kyselyyn alahuoneessa valtiovarainministeri Neville Chamberlain lausui: "Englannin hallituksen politiikkana on saada aikaan niin pian kuin mahdollista sotakorvauskysymyksen pysyvä järjestely. Samoin kuin monet edeltäjänsä nykyinenkin hallitus uskoo, että tämä tarkoituksena on parhaiten saavutettavissa korvausmaksujen ja sotavelkojen yleisellä poistamisella". Hallituksen toimintaa viime viikkojen kuluessa tässä asiassa Chamberlain kuvaili seuraavasti:

Heti kun Baselin asiantuntijakokouksen raportti valmistui viime joulun aikana hallitus tehosti ulkovalloille välttämättömyyttä saada aikaan pysyvä ratkaisu raportissa esitettyjen tosiasioiden pohjalta. Kävi kuitenkin esiin, että nykyinen ajankohta ei ole suotuisa tällaiselle järjestelylle. Sen johdosta Englanti ilmoitti olevansa taipuvainen kansainvälisen konferenssin lykkäämiseen touko- tai kesäkuuhun. Samalla Englanti ehdotti väliaikaista järjestelyä siltä varalta, että konferenssi ei ehtisi päättyä kesäkuun viimeisenä päivänä, Hooverin moratorion loppuessa. Kun tämäkään ei ole ollut mahdollista lienee parasta antaa koko kysymys konferenssin käsitel-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja usäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

täväksi. Sitä odotettaessa Chamberlain ilmoitti pidättävänsä enemmän kannanilmaisusta, jottei konferenssin tehtävä vain vaikeutuisi. Hän kumminkin lisäsi: Mutta on olemassa eräs huomautus, jonka haluan tehdä. Haagin sopimusten Saksalle asettamia sitoumuksia Saksa ei voi muuttaa tai poistaa yksipuolisilla toimenpiteillä. Mutta samoin on selvää, että Saksa ei pysty sanottujen sitoumusten täyttämiseen ja että velkojavaltojen on otettava tämä seikka huomionsa.

-----

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystön rap. no 8.

Ministeri Saastamoinen.

8/2 1932.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 274/53.

11.12.32	13/2.32	507
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON, S.W.5.		

Helmikuun 8 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no. 8, jonka otsakkeena on:

Englanti ja aseistariisumiskysymys.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Saarimäen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

Salainen.

LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 8.

Lontoo ssa 8 p:nä helmi kuuta 19 32.

ULKOASIAINTIISTEN		
11/12/32		
13/2 32	10	LIIL
IRMA	C. FOTO	ASIA
5	07	

Asia: Englanti ja aseistariisumis-  
kysymys.

Koko maailmalle on hyvin tunnettua, että Suur-Britannian valtiomiehet ovat sodan jälkeen johdonmukaisesti julistaneet maailmalle, että yksi heidän pääpyrkimyksiään on edistää yleistä aseistariisumista. Englantilaiset uskovat ainakin itse, että he ovat myöskin käytännössä noudattaneet tätä kaunista ohjelmaa ja totta onkin, että he ovat huomattavasti vähentäneet armeijansa suuruutta ja sotalaivojensa lukumäärää. Englantilaisia sotajoukkoja lienee nykyään noin 200.000 eikä sitä todella voine pitää liian suurena katsoen valtakunnan laajuuteen. Tähän tulee lisäksi Intian armeija, joka on pääasiallisesti englantilaisten upseerien komennossa. Sen miesmäärä on noin 150.000. Englannin laivasto ei myöskään ole enää samassa ylivoimaisessa suhteessa muihin laivastoihin kuin mitä se perintätapojensa mukaan on ollut. Se lienee suuruudeltaan ja miesluvultaan suunnilleen yhtä suuri kuin Yhdysvaltain laivasto. Katsoen kumminkin emämaan saarellisuuteen ja valtakunnan hajanaisuuteen on se käsitys Englannissa ylivoimaisesti vallalla, että laivastoa on pienennetty ja heikonnettu aivan pelottavasti ja että Englanti on siis mennyt omalta osalttaan - jolleivät muut maat tee samoin -

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. .... lle.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

mahdollisuuksien viimeiseen rajaan saakka aseistariisumisen alalla. Tahdon aivan erikoisesti huomauttaa, että tämä käsitys on Englannin kansan keskuudessa hyvin voimakas ja syvälle painunut.

Ylläolevassa esitetyt ajatukset käyvät erikoisen selvästi esiin siinä puheessa, minkä Englannin ulkoasiain parlamentaarinen alivaltiosihteeri, Mr. R.A.Eden, piti tammikuun 13 päivänä 1932 Lontoossa lordimajurin järjestämässä englantilaisten, walesilaisten ja skotlantilaisten pormestarien kokouksessa, joka oli kutsuttu koolle aseistariisumiskysymyksen vuoksi. Mainittu puhe kuuluu "Timesin" referaatin mukaan seuraavasti:

"Mr.Eden lausui, että v:n 1932 aseistariisumiskonferenssi on merkityksellinen rajapylväs nykyajan historiassa. Ei tämä hallitus eikä sen edeltäjät, olkoonpa ne edustaneet mitä puoluetta tahansa, ~~sivät~~ ole hidastelleet konferenssin valmistelutöissä. Brittiläisen valtuuskunnan kokoonpanosta on nähtävissä, että edustuksemme on voimakas ja joka suhteessa täysin kykenevä puhumaan ja toimimaan kansakunnan nimessä. Hallitus on ollut konferenssiin nähden pysyväisissä neuvotteluissa dominionien kanssa ja tulee työskentelemään kautta koko linjan läheisessä yhteistoiminnassa niiden kanssa. Ne eivät odota häntä nyt esittämään sitä politiikkaa, jota hallitus aikoo noudattaa Genevessä eikä selostamaan niitä ehdotuksia, jotka hallituksen aikomuksena on aikanaan tehdä politiikkansa edistämiseksi. Jotta näillä ehdotuksilla olisi täysi vaikutus ei aikaa niiden esittämislle ole valittava vähemmän huolellisesti kuin on määriteltävä niiden sisältö.

Menessään konferenssiin on Britannian valtuuskunnalla se arvaamattoman suuri etu, että sodanjälkeiset Englannin hallitukset ovat pysyväisesti pyrkineet antamaan maailmalle esimerkin aseistariisutumisessa. Me olemme koettaneet johtaa siinä. Harkiten ja uskoen että liialliset aseistukset eivät ole vakuus maailman turvallisuudelle, vaan uhka sille, me olemme vaatineet kansoja aseistusten vähentämiseen

tehokkaimmalla käytettävissämme olevalla keinolla, esimerkin voimalla. Miltei yksinään suurvaltojen joukossa me emme ole lisänneet viimeisten viiden vuoden kuluessa varustautumismenojamme. Katsoen sitoumuksiimme olemme ottaneet kannettavaksemme vastuun - eräiden mielestä erittäin raskaan vastuun - aseistariisuutumisessa, jotta osuutemme olisi tehokas, silmiinpistävä ja vilpittömä.

Emme valita tuota edesvastuuta, jos näemme konferenssissa rohkeutemme tulokset. Armeijamme on nyt vain vähän suurempi kuin tavallinen poliisivoima; laivastoamme on jatkuvasti pienennetty, ensin vapaaehtoisesti sodan lopussa ja sitten useiden sopimusten kautta, joista viimeisen - Lontoon sopimuksen - näkisimme mielellämme tulevan täydelliseksi Ranskan, Italian ja Englannin välillä tehtävällä sopimuksella. Olisi hyvä alku konferenssille, jos se voisi heti ensi vaiheessaan laskea tuloksiinsa meidän jälkeemme Europan kahden suurimman merivallan keskinäisen myötävaikutuksen aikaansaamisen niissä rajoissa, jotka merivarustusten viimeisin rajoitus sisältää. Meidän asevarustustemme vähennys on kuitenkin ollut dramaattisin ilmavoimiin nähden. Nykyään me olemme vasta viides valta ilmavarustuksiin nähden, ristiriitaisuus, jonka hän uskoi aseistariisumiskonferenssin onnistuvan poistamaan samalla muut vallat vähentämään varustuksensa meidän tasollemme. Tämä maa ei voi enempää myötävaikuttaa yksipuoliseen aseistariisuutumiseen. Muiden kansojen täytyy tehdä myös osansa. Niiden täytyy seurata johtoamme ja kulkea rinnakkain. Muuten ei voi koko kysymyksessä tapahtua mitään edistymistä."

Samassa tilaisuudessa luettiin nykyisen ulkoministerin, Sir John Simonin, Lontoon lordimajurille osoittama kirje, jossa hän lausuu m.m.:

"Mutta meidän on muistettava, että helmikuun toisena päivänä alkava konferenssi on vasta ensimmäinen sarjassaan ja on sen tuloksia arvosteltava tämän mukaisesti. Joskaan ne kenties eivät tule olemaan hämmästyttäviä, ei niiden lopullinen merkitys tarvitse sittenkään olla vailta todellista arvoa. Teidän on siis harkittava, miten on vältettävä liioiteltujen toiveiden synnyttämää kiihoittumista ja pidettävä huolta siitä, että yleinen mielenkiinto aseistariisumiskysy-



mykseen pysyy vireillä ja ettei innostus laimene vaikkakin asian käsittely voi tulla pitkäaikaiseksi ja vaikkakin se voi venyä ylitse useaan konferenssiin. Minä käsittän, että tehtävä tulee olemaan titaaminen, mutta eikö sen suuruus oikeuta ponnistuksia?"

---

Suomen sotilaspoliittisesta asemasta ja sen tuomista velvollisuuksista turvallisuuteemme nähden olen näinä vuosina ollut tilaisuudessa keskustelemaan lukemattomat kerrat sekä Foreign Officessa että sen ulkopuolella, myöskin uskettain solmitun hyökkäämättömyyssopimuksen jälkeen Neuvostoliiton kanssa. Voin todeta, että meidän sotilaspolitiikkamme on poikkeuksetta aina saavuttanut mitä täydellisintä ymmärtämystä ja hyväksymistä. Tällaista olen kuullut, mainitakseni jonkun nimen näiltä viikoilta, esimerkiksi apulaisvaltiosihteeri Sir Lancelot Oliphantilta, Mr. Laurence Collierilta (Suomen asiain paras tuntija Foreign Officessa), Englannin yleisesikunnan operatiivisen osaston päälliköltä, kenraalimajuri Bartholomew'ilta ja tunnetulta historioitsijalta ja suurelta rauhanystävältä, tohtori G.P. Gooch'ilta. Näiden nimien joukkoon voin vielä lisätä Sir Austen Chamberlainin aikaisemmilta ajoilta. Koska kuutisen vuotta sitten kirjoitetut selostukset ovat jo hyvinkin voineet unohtua, tahdon erikoisesti johtaa mieleen, että heti ensimmäisessä audienssissa Sir Austen Chamberlainin kanssa keuhattalvella 1926 lausui tämä mielenkiinnolla tutustuneensa kenraali Kirken laatimaan selostukseen Suomen puolustuslaitoksesta, Suomen kansan puolustustahdosta ja puolustussuunnitelmistamme. Sir Austen lausui vilpittömän ilonsa ja tyytyväisyytensä sen johdosta, mitä tähän saakka on tehty ja mitä meillä on aikomus tehdä maamme itsenäisyyden ja maamme turvallisuuden puolustamiseksi.

Koska tulin tässä maininneeksi hyökkäämättömyyssopimuksen, niin tahdon sanoa, että olen keskustellut siitä sekä ennen että jälkeen neuvottelujen päättymisen Foreign Officessa herrojen Oliphantin, Seymourin ja Collierin kanssa. Seymour ja Collier sanoivat, että he pitävät sopimusta oikeaan osuneena katsottuna yleispoliittiselta

kannalta ja otettuna periaatteellisena asiana. Collier lausui minulle kahdenkeskisessä keskustelussa vähän ennen joulua kumminkin: "Käytännöllistä merkitystä ei kai tällä sentään ole". Oliphantin kanssa olen asiasta puhellut kaksikin kertaa ja olen hänen hieman sarkastisista huomautuksistaan vetänyt sen johtopäätöksen, ettei hän tälle sopimukselle pane suurtakaan merkitystä rauhan takeena.

L ä h e t t i l ä s: *R. N. Saariluoma*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C2

ASIA:

Lontossa olevan lähetysten rap. no 9.  
Ministeri Saastamoinen.

9/2 1932

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 281/54.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
12 127 he. 1932	
19/2.32	
5 Cg	
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON.	

S.W.5.

Helmikuun 9 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no.9, jonka otsakkeena on:

Englannin työttömyys.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s: *P.H. Raastamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.



Salainen.

LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 9

Lontoo ssa 9 p:nä helmikuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
12/12/32		
12/32	19	1932
RYHMÄ		
5	19	

Asia: Englannin työttömyys.

Tämän vuoden ensimmäinen työttömyystilasto julaistiin tänään ja osoittaa se hyvin vakavaa työttömyyden kasvua viimeisten neljän viikon aikana. Työttömien luku on nimittäin noussut 218.490 hengellä tammikuussa. Työttömien kokonaisluku oli tammikuun 25 päivänä 1932 2.728.411. Viime vuoden lopussa eli tarkemmin sanoen joulukuun 21 päivänä 1931 oli työttömiä 2.509.921.

Syyskuun lopusta vuoden loppuun väheni työttömien luku kaikkiaan vähän yli 300.000 hengellä - tässä luvussa ovat nekin, joilta tiukennettujen määräysten perusteella avustus oli lopetettu - ja herätti tämä koko maassa hyvin oikeutettua tyydytystä. Snowdenin syksyinen lisäbudjetti oli laadittu sille olettamukselle, että työttömiä tulisi olemaan 3.000.000. Kun siis työttömyys väheni noin 2.800.000 hengestä 2.500.000 henkeen merkitsi tämä hyvin oleellista budjetäristä säästöä ja oli kehitys jo siltäkin kannalta katsoen kulkenut erinomaisen ilahduttavaan suuntaan.

Nyt tapahtunutta työttömyyden lisäästä selitetään sesonki-ilmiöksi. Sitä se tietysti onkin osittain, mutta ei varmaankaan kokonaan. Näin ollen on näistä numeroista vedettävä se johtopäätös,

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

että taloudellinen tilanne sekä Suur-Britanniassa itsessään että suuressa osassa muuta maailmaa on edelleen huonontunut. Tämä on erinomaisesti ikävä todeta.

Taloudellisissa piireissä olenkin jatkuvasti kuullut, ettei mitään merkkejä ole näkyvissä ekonominen elämän virkistymisestä maailmassa. Samaa olen kuullut pätevältä taholta myöskin Yhdysvalloista.

L ä h e t t i l ä s : *P. K. J. J. J. J.*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cj.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetysten rap. n:o 10.

Ministeri Saastamoinen.

4/2 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

Nº 316/58.

MINISTERI		
13/12/32	13	32
17/2.32	72	LEV
RUMMA		
5	07	

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,  
S.W. 5.

Helmikuun 11 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioitteen lähettää raportin  
no.10, jonka otsakkeena on:

Uudet tullimääräykset.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

*P. H. Saastamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.



SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 10.

Lontoo ssa 11 p:nä helmi kuuta 19 32.

KASIANMINISTE		
13/12/32		
13/2.32		
RVK	...	ASIA
5	07	

Asia: Uudet tullimääräykset.10% yleistariffit

kohdistuvat kaikkeen muuhun tuontiin paitsi

- (a) artikkeleihin, joilla on jo entuudestaan tulli
- (b) artikkeleihin, jotka erikoisesti vapautetaan tullista.

(a) kohtaan kuuluvat seuraavat ryhmät:

1. Tupakka, kakao, kahvi, sokeri, oluet ja viinit, väkijuomat, tulitikut, kuivatut hedelmät, makeiset, hillot, mineraalijuomat, silkki, keinotekoinen silkki, mekaaniset sytyttimet, humalakasviekstraktit ja eräät muut artikkelit, jotka jo ovat finanssistullien alaisia.
2. Tavarat, jotka ovat n.s. Key Industry-, Safeguarding- ja McKenna-tullien alaiset.
3. Artikkelit, joihin kohdistuvat epänormaalista tuontia ja puutarhatuotteita koskevien säännösten pohjalla asetetut tullit.

(B) kohtaan kuuluvat seuraavat ryhmät:

1. Jauhamaton vehnä, liha (mukaanluettuna pekoni), brittiläisten kalastama tuore kala, tee.
2. Raakapuuvilla ja raakavilla.

Mitä tulee edellä merkittyyn kohtaan 3. tulevat siinä tarkoitetut artikkelit kysymyksessä olevien erikoistullien

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

kestämisaajan jälkeen 10%:n yleistariffin alaisiksi, ellei sillä välin niille aseteta muuta tullia.

Tuotteet brittiläisestä valtakunnasta

Dominioneista tulevat tavarat eivät ole missään tapauksessa uusien tullien alaisia Ottawan konferenssin päättymiseen saakka.

Siirtomaitten, suojelusalueitten ja mandaattialueitten kaikki tuotteet ovat kokonaan vapautetut sekä 10%:n yleistulleista että kaikista muista asetettavista, seuraavassa mainittavista tulleista.

Tariffikomitea

Perustetaan tariffineuvottelukomitea, jonka muodostavat puheenjohtaja ja vähintään 2, enintään 5 muuta jäsentä. Komitean tehtävänä on suositella lisätulleja joko ylellisyystavaroille, tai sellaisille artikkeleille, joita tuotetaan tahi joita todennäköisesti tuotetaan kohtuulliseksi katsotun ajan kuluessa Yhdistetyssä Kuningaskunnassa sellaisia määriä, jotka ovat oleellisia verrattuna maan kulutukseen. Nämä tullit voivat olla joko erikoistulleja tai arvotulleja, pysyviä, määräaikaista tai tilapäisiä; mitään rajaa ei ole niitten suuruuteen nähden. Nämä tullit saatetaan voimaan valtiovarainministeriön säännöksillä sen jälkeen kuin niistä on neuvoteltu asianomaisen ministeriön kanssa.

Tullit, jotka asetetaan sellaisen maan tuotteille, jossa brittiläiset tavarat on saatettu epäedulliseen erikoisasemaan tullipolitiikkaan nähden.

Tulleja voidaan asettaa suuruudeltaan 100% saakka tavaroiden arvosta, jotka tuodaan brittiläisiä - joko Englannista, sen siirtomaista, suojelus- tai mandaattialueilta tulevia - tavaroita kohtaan yllämainitunlaista diskriminointia harjoittavasta maasta. Tällaiset tullit asetetaan kauppaministeriön säännöksellä. Ne ovat tarkoitettut käytettäväksi pikemminkin neuvotteluvälineinä kuin suojelustoimenpiteinä brittiläisen teollisuuden hyväksi.

T.k. 9 päivänä tapahtui alahuoneessa äänestys yllä selostetut seikat sisältävän tariffilain hyväksymiselle edellytyksen muodostavasta n.s. finanssiresolutiosta, joka määrittelee lain periaatteet. Äänestyksessä annettiin resolution puolesta 452 ja sitä vastaan 76 ääntä.

Lä h e t t i l ä s :

A. H. Jaastamoinen

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cj.

ASIA: .....

Lontoossa olevan lähetystön raportti no 11.

Miisteri Saastamoinen.

15/2 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 351/65.

KONSULIATIN KIRJE		
15/12/32		
20/2.32		
5	C2	
2, MORETON GARDENS, SOUTH-KENSINGTON, S.W. 5.		

Helmikuun 15 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no.11, jonka otsakkeena on:

Eräs englantilainen mietelmä suhtautumisestamme  
Itämeren maihin.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s: *A.H. Jaastamoinen*

(Tätä ei ole "jaettava"  
A.H.S:n sähkö 19/2'32)

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.



## SUOMEN LONTOOSSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 11.

Lontoo:ssa 15 p:nä helmikuuta 1932.

KOKOAS-AIHEKÄSITTELY		
15127/10. 1332		
20/2.32	10	LML
5	07	

Asia: Eräs englantilainen mietelmä  
suhtautumisestamme Itämeren maihin.

Vuosien kuluessa olen silloin tällöin kertonut keskusteluiistani Lontoon yliopiston historian professorin G.P.Goochin kanssa. Tohtori Gooch on tunnetuimpia, eläviä historiantutkijoita Englannissa ja on hänen erikoisalansa maailman historia suursodan edellisinä vuosikymmeninä. Hänen teoksiaan karakterisoi yksinpä tunnontarkalle historiantutkijallekin harvinaisen puolueettomuus. Puolueväriiltään on hän liberaalis-vasemmistolainen ja on hän nytkin vielä vapaakauppamies.

Noin kuukausi sitten olin taas hänen luonaan. Keskustelumme oli mitä kiintoisinkin. Professori Gooch kyseli tapansa mukaan suurella perinpohjaisuudella Suomen kuulumisia. Tällä tavalla siirtyi keskustelu Suomen suhtautumiseen sen naapurimaihin ja erikoisesti Suomen politiikkaan Itämeren maihin nähden. Kerroin hänelle, että tähän saakka on se mielipide ollut Suomessa vallitseva, että jo geopoliittisista syistä ei meille olisi viisasta muodostaa valtioliittoa näitten maitten kanssa, mutta alleviivasiin vahvasti sitä, ettei tämä suinkaan Suomen taholta merkitse mitään kylmyyttä tai välinpitämättömyyttä eteläisiä naapureitamme kohtaan. En myöskään jättänyt mainitsematta sitä mahdollisuutta, että Suomi voi joutua hyökkäyksen

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. \_\_\_\_\_ lle.  
 2) Tavallinen ja lisäksi \_\_\_\_\_ lle.  
 3) Ei tiedoituksiin. \_\_\_\_\_  
 4) Ei tiedoituksiin, mutta \_\_\_\_\_ lle.

alaiseksi yhtä aikaa näitten maitten kanssa.

Professori Goochia kiinnosti tämä sangen suuresti ja lausui hän oman käsityksensä tästä hyvin harkiten ja suurella selvyydellä. Hänen mielestään oli meidän politiikkamme täydellisesti oikea ja ihmetteli hän, miten tästä yleensä voi olla eri mieltä. Hän sanoi - ja tämän tiedän vanhastaan - olevansa mitä suopein Virolle, Latvialle ja Liettualle, mutta lausui, ettei hän karkista ystävällisistä tunteistaan huolimatta ole voinut tulla vakuutetuksi näitten maitten mahdollisuudesta säilyttää itsenäisyytensä. Suomen itsenäisyyteen hän sitävastoin uskoi täydellisesti ja lausui, ettei sen suhteen ole maailmassa muuta kuin yksi mielipide.

Joku viikko sitten kerroin keskustelustani Englannin yleisesikunnan operatiivisen osaston päällikön, kenraalimajuri Bartholomewin kanssa. Kuten muistettane, koetin saada kenraalia lausumaan ajatuksiaan Itämerenmaista, kuten hän suurella avoimuudella oli tehnyt Puolan ja Romanian suhteen. Tässä yrityksessäni en kuitenkaan onnistunut. Käsityksekseni jäi silloin ja olen edelleen sitä mielipidettä, että kun hän ei olisi voinut lausua niistä mitään suotuisaa - katsottuna sotilaspoliittiselta kannalta - piti hän paraimpana vaieta kokonaan.

L ä h e t t i l ä s: *P. H. Vastamies*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Lontossa olevan lähetystön rap. no 12.

Ministeri Saarelainen.

8/3 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 638/98.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
23 19/128 Rec. D. 19 32		
17/3.32	10	LEH.
R/HEA	C. A. S. U.	ASIA
5	27.	
2, MORETON GARDENS,		
SOUTH KENSINGTON,		
S.W. 5.		

Maaliskuun 8 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää  
raporttini no.12, jonka otsakkeena on:

"Mantsin kapina".

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän  
kunnioitukseni vakuutus.

Lähettäjä: *A. H. Jaatinen*

Herra V.a. Ulkoasiainministeri  
A. Kukkonen,  
Helsinki.



SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 12.

Lontoo ssa 8 p:nä maaliskuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
K. 19/128 h.e. D. 19 32		
17/3. 32	10	111
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C3	

Asia: "Mantsälän kapina".

Tällä hetkellä vielä voi itse asiassa olla hieman ennen aikaista ruveta arvioimaan, minkä vaikutuksen Suomen viime viikkoiset tapahtumat ovat tehneet täällä ja missä määrin ne ovat maataamme vahingoittaneet. Harmin ja nöyryytyksen tunne on niin suuri, ettei ole helppoa tyyneesti katsella asioita, vaikkakin toisaalta voi olla hyva kirjoittaa muistiin aikanaan vaikutelmistaan.

Että maamme hyvä nimi on kärsinyt näistä lievimmän sanoen ajattelematommista teoista, on kieltämätöntä. Kuten täältä on sekä sähkösanomilla että kirjeellisesti ilmoitettu, esiintyivät Suomen uutiset viime viikon maanantaina ja tiistaina sanomalehdissä erikoisesti suurin ja hälyyttävin otsikoin ja tavallisen sanomalehden lukijan mieleen jäi varmastikin sellainen kuva Suomesta, että maa oli täyden kapinan ja sekasorron partaalla. Sen jälkeen ovat uutiset olleet vähemmän hälyyttäviä ja julaistut vähemmän huomiota herättävillä paikoilla sekä pienemmällä tyylillä. Tänään ei yhdessäkään lehdessä, minkä minä olen saanut käsiini, mainita Suomesta enää yhdelläkään sanalla. Shanghain tapahtumat, mutta ennen kaikkea ameriikkalaisen eversti Lindberghin lapsen ryöstö, ovat täyttäneet sanomalehtien

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):Tavallinen.

- 1) Tavallinen. \_\_\_\_\_ lle.  
 2) Tavallinen ja lisäksi \_\_\_\_\_ lle.  
 3) Ei tiedoituksiin. \_\_\_\_\_  
 4) Ei tiedoituksiin, mutta \_\_\_\_\_ lle.

palstat ja ehkenpä tuntuvastikin haihduttaneet mielistä Suomen tapahtumat. Kun sen lisäksi ottaa huomioon, että viemiset uutiset Suomesta olivat hyvin rauhoittavia ja osoittivat, ettei mitään yhteentörmäystä ollut sattunut eikä verta vuotanut ja että hallitus oli täydellisesti tilanteen herra, niin on mahdollista, ettei nettovahinko ole loppujen lopuksi niin erikoisen suuri. Mutta ikävyyttä ja harmia on tietysti näistä päättömistä puuhista ollut joka tapauksessa aivan riittävän runsaasti.

Kuten jo on sähkösanomalla hallituksen tietoon saatettu, käsitteli "Times"-lehti kolmannessa pääkirjoituksessaan eilen (Revolt in Finland) Suomen tapahtumia varsin rauhallisella tavalla, josta voimme olla hyvillämme.

Tasavallan Presidentin viisas ja miehekäs esiintyminen on tullut huomatuksi ja on saanut osakseen mitä suuremmoisinta tunnustusta. Tästä minulla on hyvin päteviä todistuksia.

Cityssä herättivät kapinauutiset tietysti myöskin kiusallista huomiota - tästähän olemme pitäneet Ministeriötä erikoisen tarkasti informoituna - mutta on mieliala siellä rahoittunut ja jo viime keskiviikkona, s.o. maaliskuun 2 päivänä, saatiin siel<sup>eräät</sup>lä/yksityiset krediittiasiat onnellisesti järjestetyiksi, vaikkakin kaksi päivää myöhästyneinä.

Olojen kuvaamiseksi kerron erään pienen tapahtuman.

Maanantai-iltana, helmikuun 29 päivänä olin pyytänyt telefonipuhelun Tasavallan Presidentille, mutta kun en siinä onnistunut, pyysin, että puhelu siirrettäisiin Suomen Ulkoasiainministerille. Lontoon keskusaseaman telefonimies kysäsi silloin minulta "tarkoitatteko vapaaherra von Bornia" (do you mean Baron von Born?). Tämä osoittaa, että mies oli lukenut sanomalehtensä hyvin ja että Suomen tapahtumat olivat jääneet hänelle mieleen.

On luonnollista, että maan ulkomaiselle edustukselle ovat kotimaassa sattuneet ikävyydet aivan erikoisesti nöyryyttäviä. Englantilaisille on annettava mitä suurin tunnustus ja kiitos hienotunteisesta suhtautumisesta, mutta huomaamattahan ei tie-

tysti ole jäänyt, että kiusallisen vaikutuksen ovat tapahtumat kaikkialla tehneet.

Viime viikon alussa sain erään tuttavani välityksellä tietää, että Foreign Officessa oltiin koko lailla levottomia tapahtumien johdosta Suomessa. Olen kuitenkin nyt voinut huomata, että sanottu hermostuneisuus on häipynyt ja että tähän on erinomaisen suuresti vaikuttanut se rauhallinen tapa, jolla asiat saatiin Suomessa selvitetyiksi.

L ä h e t t i l ä s :

*P. H. Jaastamoinen*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C2.

ASIA:

Loukoissa olevan lähetystön rap. no 13.

Ilmari Pakarinen.

10/3 1982.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 655/202.

ULKOASIAINMINISTERIO	
20/128 al.	32
16/3.32	
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON,	

S.W. 5.

Maaliskuun 10 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raportin  
no.13, jonka otsakkeena on:

Fascistikapina Suomessa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

Lähettäjä:

*B. H. Saariluoma*

Herra v.a. Ulkoasiainministeri  
A. Kukkonen,  
Helsinki.

Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 13.

Lontoo ssa 10 p:nä maalis kuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
20 128 Rec.		72
16/3-32		
5	Cg	

Asia: Fascistikapina Suomessa.

Kirjoittaessaan kirjeensä no.631/95 t.k. 4 p:nä otsakeasiasta lähetystö saattoi ilmoittaa, että viime viikon lopulla uutiset Suomen tapahtumista tšekäläisessä lehdistössä olivat jo vaimentumassa ja että esim. Daily Express, joka viikon alkupäivinä oli julkaissut yli sivun ulottuvin hälytysotsikoin kapina-tiedot, ei enää niin menetellyt.

Seuraavana päivänä, t.k. 5:ntenä, useimmissa Lontoon päivälehdissä oli taas uutisia tapahtumista Suomessa, mutta ne olivat jo täysin taka-alalla muiden ulkomaan-uutisten rinnalla. Ainoan poikkeuksen teki tässä suhteessa Daily Express, mutta sen julkaiseman uutisen pääkohde ei ollut kapinaliike, vaan lehden kirjeenvaihtajan itsekehuskelu siitä, kuinka "taitavasti" hän on välttänyt hallituksen uutissensuurin. Kirjeenvaihtajan selostus tilanteesta ei sekään ollut enää samassa häyryttävässä hänensävyssä laadittu kuin hänen aikai semmat tiedoituksensa. Vaikka päivälehdistö suhtautui siis verrattain rauhallisesti Suomen tapahtumiin, oli sitä kiusallisempaa, että lauantaina (5.III.) ilmestyneet viikkolehdet katsausosastossaan useatkin kiinnittivät, kuten saattoi odottaakin, huomiota kapinayritykseen ja samalla kysymyksen arkaluontoisimpaan osaan,

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

sen ulkopoliittiseen puoleen. New Statesman and Nation viittasi siihen ja Economist suorastaan alleviivasi tätä seikkaa muutenkin erittäin jyrkkäsanaisessa selostuksessaan. Sunnuntain Observer ulkopoliittisessa katsauksessaan samoin veti voimakkaasti esille mahdollisuuden lapualaisten provokatoorisesta esiintymisestä Venäjää vastaan. Katsauksen tämän kohdan otsikkona olikin "Todellinen vaara". Mainittakoon vielä, että suuri skotlantilainen lehti Glasgow Herald kirjoituksessaan t.k. 5 p:nä viittasi Venäjän naapuruudesta johtuviin vaaroihin, "kansalaisyksityö, jossa koko maan itsenäisyys voi joutua vaaran alaiseksi".

T.k. 7 p:nä, maanantaina, oli lehdistössä mielialaa rauhoittavia uutisia kapinan päättymisestä. Pahinten sensatiotietojen siihen astinen levittäjä Daily Express julkaisi paikoitellen suorastaan humoristisen selostuksen levottomuuksien taitavasta likvidoinimisesta ja tapahtumien rauhallisesta kehityksestä. Tällä uutisellaan, joka julaistiin huomattavalla paikalla, lehti itse asiassa parhaiten osoitti tyhjiksi aikaisemmat liioittelunsa. Asiallisesti tärkeintä oli, että Times julkaisi samana päivänä pääkirjoituksen "Suomen kapina", joka oli hyvin rauhallinen ja jossa annettiin Suomen hallitukselle täysi tunnustus siitä viisaasta tavasta, jolla se onnistui selvittämään kapinan. On syytä uskoa, että tämä Timesin kirjoitus on pannut pisteen Suomen tapahtumien levottomuutta herättäneelle käsittelylle Englannin lehdistössä. Mainittakoon, että toissapäivän, eilisen ja tämän päivän lehdistössä ei ole enää kajottu koko asiaan sen enempää kuin että Daily Telegraph julkaisi erään kuvan kapinan ajalta.

Helposti olisi voinut käydä niin, että lapualaisten edesvastuuttomat ja rikolliset puuhailut olisivat järkyttäneet Suomen asemaa tässä maassa hyvinkin suuresti. Mitä englantilaiseen lehdistöön tulee, voitane tällä hetkellä kuitenkin sanoa, että siihen näiden on päästy huolimatta alkupäivien hälyytysuutisista - loppujen lopulta odottamattoman suotuisasti näiden enemmän kuin kiusallisten päivien ohitse.

Lähetystö ohellisena kunnioittaen lähettää joukon lehtileikkeitä otsakeasiasta. (Evening World 1.III., Western Morning News & Mercury 2.III., Irish Times 3.III., Dundee Courier and Advertiser 3.III., The Times, 4.III., Daily Telegraph 5.III., Morning Post 5.III., Manchester Guardian 5.III., Daily Express 5.III., Time and Tide 5.III.,

Economist 5.III., Glasgow Herald 5.III., The Observer 6.III.,  
Daily Telegraph 7.III., Daily Mail 7.III., Manchester Guardian 7.III.,  
News Chronicle 7.III., Daily Sketch 7.III., Daily Express 7.III.,  
The Times 7.III., The Times 7.III., Daily Telegraph 9.III.)

*Axel Kaasalainen;*  
lühetyöstön avustaja.



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C2

ASIA:

Lontossa olevan lähetystön rapo. no 14.  
Ministeri Saastamainen.

10/3 1982.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 656/203.

ULKOASIAINMINISTERIO		
21/128/20	D. 10	82
16/3.32	fg	LIT.
5	C8	ASIA
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON, S.W. 5.		

Maaliskuun 10 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioitteen lähettää raporttini  
no.14, jonka otsakkeena on:

"Mäntsälän kapina".

Vastanottaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

Lähettäjä:

*A. H. Saastamoinen*

Herra v. a. Ulkoasiainministeri  
A. Kukkonen,  
Helsinki.

Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 14.

Lontoo ssa 10 p:nä maalisk. kuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21/128 Pae.		32
16/3-32	Te	LVL
ASIA	OSASTO	ASIA
5	08	

Asia: "Mantsalan kapina".

Kuten Suomessa lienee jo tunnettu, teki eräs parlamentinjäsen (Mr.P.J.Hannon, konservatiivi, suurteollisuusmies) välikyselyn parlamentissa viime maanantaina, maaliskuun 7 päivänä, jossa hän tiedusteli, onko Englannin hallitus ryhtynyt toimenpiteisiin brittiläisten etujen suojelemiseksi Suomessa vallitsevien levottomuuksien johdosta. Tämän johdosta kävin eilen ulkoministeriön parlamentaarisen alivaltiosihteerin, kapteeni Edenin, puheilla selostamassa Suomen tapahtumia. Kapteeni Eden oli mielestäni hieman nolo, ettei hän ollut antanut täsmällisempää vastausta, sillä yksinpä sanomalehtiutisistakin oli käynyt täysin selville, ettei Suomessa ollut sattunut mitään aseellisia yhteentörmäyksiä, josta hän sanoi olleensa tietoinen myöskin Englannin lähetystön antamien tietojen kautta. Sitä paitsi oli jo maanantaina täysin tunnettua kaikille tavallisille sanomalehtien lukijoillekin, että kapinaliike oli saatettu loppuun mitä onnellisimmalla tavalla.

Kapteeni Eden begatellisoi koko välikyselyn ja valitti, että Englannin parlamentissa on tapana tehdä, kuten hän sanoi, "kaikenlaisia välikyselyjä, joihin on pakko jotain vastata".

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

Mr.Hannonin olen tuntenut kesästä 1926 saakka ja olen vuosien varrella pannut merkille, että hän on parlamentin innokkaimpia välikyselijöitä eikä lähimainkaan aina erikoisesti harkitsevainen. Ehkenpä tämä johtuu osittain hänen irlantilaisesta sukuperästään. - Kesällä 1925 kävi hän Suomessa ja oli näkemiinsä hyvin tyytyväinen.

Pyysin kapteeni Edeniä tilaisuuden tullen puhumaan jonkun sanan Suomen asioista Mr.Hannonille ja viemään hänelle terveiseni. Toivon itsekin saavani pian tilaisuuden tavata häntä henkilöisesti.

Englannissa ei tämä välikysely ole tullut ollenkaan huomatuksi, sillä "Timesin" parlamenttiselostuksessa ei siitä oltu mainittu mitään. Parlamentissa tehdään muuten satasen välikyselyä joka päivä ja kaikkein useimmat niistä ovat todella aivan vähäpätöisiä ja jopa suorastaan naurettavia.

Puhelin kapteeni Edenin kanssa hetkisen yleispolitiikasta ja lausui hän, että Englannissa tapahtunut finanssiaseman parantuminen oli "definiitivinen". Hän pelkäsi vaan, että punta tulee kenties nousemaan liian nopeasti. Shanghaiin jutun selvittämistä piti hän "hyvin kompliseerattuna".

---

Englantilaisen käsityksen osoittamiseksi kapinaliikkeestä Suomessa on seuraava pyynnöstäni majuri Polson Newmanin laatima lyhyt lausunto mielenkiintoinen:

"Suoritetut tiedustelut ovat omiaan osoittamaan, että Suomen viimeaikaisten tapausten tehdessä tässä maassa kylläkin epäedullisen vaikutuksen sitä ovat vähentäneet 1:o ne lukuisat erittäin tärkeät kysymykset, jotka nykyään pitävät vallassaan yleistä mielialaa, 2:o maaliskuun 7 päivän Timesissä ollut erinomainen johtava kirjoitus; 3:o Suomen-uutisten syrjäytyminen lehdistöstä Lindberghin lapsenryöstö-asian etualalle tulemisen johdosta. Kansan-



omaisissa lehdissä se toiseikka, että tilanne Suomessa ei tarjonnut mitään romanttisia kertomuksia rajoitti sen käytännöllisesti katsoen muutamiin sensatiomaisiin pää-otsikkoihin, jotka pian unohdettiin, kun mikään populaarinen huomio ei niitä tukenut.

En luule, että lapualais-tapaukset ovat yleensä vetäneet osakseen yhtä paljon huomiota tai tehneet yhtä paljon vahinkoa kuin mustan magian episodi vähän aikaa sitten".

Viimemainittu seikka, Tattarisuon juttu, todellakin oli erinomainen sensatio takäläiselle lehdistölle, joka jaksoi siitä kirjoittaa yhä uudestaan ja uudestaan. Vieläkin näkee siitä silloin tällöin uutisia lehdissä. Kuten majuri Polson Newmaninkin lausunnosta käy esille, on se ollut englantilaiselle yleisölle huomattavasti "mielenkiintoisempi" kysymys kuin kapinaliike Suomessa.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Saastamoinen*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 87.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystön rap. no 15.

Ministeri Paastamoinen.

4/4-1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 425/223.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

22 / 129 kal. 11. 32

9/4-32

9

LIT

ASIA

5. 87.  
2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,

S.W. 5.

Huhtikuun 4 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no.15, jonka otsakkeena on:

Englannin tulliasiat ja Skandinavia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimman kunnioituk-  
seni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

*P.H. Jaastamoinen,*

Herra Ulkoasiainministeri,  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

Salainen.

LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 15.

Lontoo ssa 4 p:nä huhtikuuta 1932.

LAKOASIAINEN		10
22	129 lat	32
9/4-32	Ja -	-

Asia: Englannin tulliasiat ja  
Skandinavia.

Viitaten Oslon lähetystön raporttiin no.12 maaliskuun 16 päivältä ja Tukholman lähetystön raporttiin no.13 maaliskuun 14 päivältä pyydän saada kertoa seuraavassa huomioistani täällä otsakeasiassa.

Maaliskuun 14 päivänä soitti minulle Norjan lähettiläs Vogt (vanhin Lontoossa olevista lähettiläistä) ja kertoi, että Norjan taloudellisissa piireissä ollaan erinomaisen hermostuneita Englannin tulliasiajn johdosta ja että siellä puhutaan väellä ja voimalla taloudellisen lähetyskunnan lähettämistä Englantiin. Tätä piti hän omasta puolestaan erehdyksenä, koska hän oli syvästi vakuutettu siitä, ettei Englanti ennen Ottawan konferenssia olisi valmis minkäänlaisiin neuvotteluihin. Asian tärkeyden vuoksi kaantyi hän minun puoleeni ja pyysi minua lausumaan asiasta käsitykseni mahdollisimman perusteellisesti.

Koska minusta ei ollut mitään syytä olla noudattamatta hänen pyyntöään esitin kantani ja havaintoni varsin laajasti ja kerroin m.m., että olin ollut kosketuksessa Mr. John Colvillen (Minister, Overseas Trade Department), Sir Edward Crowen (Comptroller

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.



General, Overseas Trade Dept.), Sir Sidney Chapmanin (Chief Economic Adviser to H.M. Government) ja Sir Henry Fountainin kanssa (Kauppasopimus-osaston päällikkö, Board of Trade) ja että kaiken tämän perusteella olin saanut sen vakaumuksen, ettei mitään neuvotteluja voida ajatella ennen Ottawaa, eikä edes mitään varsinaisia valmistavia keskustelujakaan.

Vogt oli saamistaan tiedoista hyvin kiitollinen ja sanoi suoraan, ettei hän ollut tehnyt yhtä perusteellisia tutkimuksia kuin minä, mutta oli kumminkin tullut samaan lopputulokseen, ja oli vakuutettu siitä, että minun havaintoni olivat oikeat.

Seuraavana päivänä tapasin henkilökohtaisesti Vogtin ja Tanskan lähettilään, jolloin puheltiin tulliasioista. Tanskan lähettiläs kertoi, että Tanskassa ollaan miltei hysteerisiä ja että miltei jokainen elinkeinoala haluaisi lähettää oman lähetyskuntansa Englantiin. Hänen oma käsityksensä oli se, ettei ennen Ottawaa olisi mahdollista tehdä mitään ja kertoi tässä hengessä kirjoittaneensa Kööpenhaminaan uudestaan ja uudestaan. - Minun suostumuksellani kertoi Vogt suorittamistani tutkimuksista tanskalaiselle virkaveljellemme, joka sanoi niiden käyvän täydellisesti yhteen hänen omien havaintojensa kanssa.

Ennen pääsiäistä oli minulla taas pitkä keskustelu Vogtin kanssa tulliasioista ja oli hän edelleen vakuutettu siitä, ettei Englannin kanssa voida neuvotella ennen Ottawan konferenssia. Hän oli sitäpaitsi vakuutettu siitä, ettei Englanti itsekään ollut vielä selvillä siitä, mitä tullitariffipolitiikkaa sen pitäisi noudattaa, puhumattakaan siitä, mitä Ottawan konferenssi tulisi vaikuttamaan sen kantaan.

Vogtin kanssa keskustelin vielä yhteistoiminnan toivottavuudesta Fenno-Skandian maitten kesken tulliasiassa, mutta panin merkille, ettei hänellä ollut yhtään sanaa esitettävänä tämän näkökannan puolesta. Vogtin lausunto kävi siis hyvin yhteen Sir Karl Knudsenin Norjalle antamien neuvojen kanssa, joista ministeri Thesleff mainitsee. Norjalaisten kanta on siis ilmeisesti se, että

heille on edullisinta neuvotella erikseen Englannin kanssa. Heidän resonanssinsa perustuu ilmeisesti siihen, että heidän ostonsa Englannista ja myyntinsä Englantiin ovat paremmassa suhteessa keskenään kuin muitten pohjoismaitten. Ruotsi seuraa sitten järjestyksessä. Tanska ja Suomi ovat suunnilleen samassa sangen epäedullisessa asemassa.

Pyydän tässäkin yhteydessä saada taas mitä vakavimmin toistaa, että meidän paras valttimme tulevissa neuvotteluissa olisi voida osoittaa numeroitten valossa, että Suomi on ruvennut lisäämään ostojaan Englannista. Tämän seikan erinomaista tärkeyttä ei pitäisi millään lailla unohtaa. - Asialle olisi suureksi eduksi, jos minulle voitaisiin ilmoittaa, mitä tässä suhteessa on jo tehty ja mitä aijotaan tehdä.

-----

Ulkoasiainministeriön muistissa kai on miten suurta häntä tammikuussa ja helmikuussa pidettiin Skandinavisisissa lehdistä muka hyvinkin pitkälle kehittyneistä neuvotteluista yhteistoiminnasta Skandinavian ja Englannin välillä. Ylläolevatkin Norjan ja Tanskan lähettiläiden lausunnot osoittavat, etteivät nuo monet sanomalehtikirjoitukset perustuneet itse asiassa muuhun kuin hurskaisiin toiveisiin.

Saadaanko aikaan yhteistoimintaa Suomen ja muitten pohjoismaitten kesken, on tietysti vaikea sanoa, mutta siltä kumminkin tuntuisi, että Kreuzer-yhtymän synnyttämä vaikeutunut tila Ruotsissa voisi tehdä Ruotsin vielä taipuvaisemmaksi yhteistoimintaan kuin mitä se on jo ollut tähän saakka. Yhteistoiminnan aikaansaaminen olisi hyvin toivottava. Se kävisi helpommaksi, pyydän yhä saada toistaa, jos meidän tuontimme Englannista saataisiin tuntuvasti nousemaan.

-----

Englannin punnan nousu tulee varmaankin vaikuttamaan suunniteltuihin tullieriin. Näinollen on tämä jo ennestään vaikea kysymys yhä mutkistunut ja tulee yhä mutkistumaan, kuta enemmän punta nousee. Katsoen finanssitilanteeseen Englannissa, joka on parantunut ja yleismaailmalliseen ekonomiseen tilanteeseen, joka on entisestään huonontunut ja tulee arvattavasti yhä huonontumaan, luulisi punnan arvon tulevan jatkuvasti nousemaan.

-----

Argentinan suurlähetystöstä olen kuullut, että suunnitellun ekonomisen lähetyskunnan lähettamisestä Englantiin tulliasioitten vuoksi on toistaiseksi luovuttava. Sielläkin ollaan siinä käsityksessä, ettei Englannin kanssa voida neuvotella ennen Ottawaa.

L ä h e t t i l ä s :

*P. H. Laastuvirta*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Lontoossa olevan Edustuksen rap. no 16.

Ministeri Saastamoinen.

6/4 1932.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 839/228.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 23129/ae		11.11.32
11/4.32		11/2
TYÖSSÄ	OLLENA	ALUE
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON,		

S.W.5.

Huhtikuun 6 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no. 16, jonka otsakkeena on:

Työttömyys Englannissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s: *R. H. Saastamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.-Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

Salainen.

LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 16.

Lontoo ssa 6 p:nä huhti kuuta 19 32.

32 129/ae. 1. 32		
21/4.32	3	1
5	07	

Asia: Työttömyys Englannissa.

Huhtikuun 5 päivänä julaiistu työttömyystilasto osoittaa, että viime maaliskuun 21 päivänä oli työttömiä 133.841 vähemmän kuin kuukautta aikaisemmin eli helmikuun 22 päivänä 1932.

Työttömien luku maaliskuun 21 päivänä oli kaikkiaan 2.567.332. Kuten muistetaan oli viimesyöksyisessä täytebudjetissa työttömien luvuksi, joille oli maksettava avustusta, otettu 3.000.000.

Tuorein tilasto osoittaa, että virkistymistä on tapahtunut etupäässä hiili-, puuvilla-, villa- ja konevalmistuksen alalla.

Vaikkakin on pidettävä mielessä, että normaaliaikoina vähenee työttömyys aina vuoden ensipuoliskolla ja näin ollen voisi sanoa - ja sanotaankin oppositiotaholla - että tämä työttömyyden vähentyminen on vaan tavallinen sesonki-ilmiö, niin voi tähän sittenkin vastata, että taloudellinen tilanne on joka tapauksessa parantunut Suur-Britanniassa. Osittain tämä on tietysti tulos myöskin uudesta tullipolitiikasta. Että edes jotain parantumista voi todeta on suuri asia tällaisina ennen kuulumattomasti vaikeina aikoina, jolloin yleinen ekonomisen tilanne maailmassa osoittaa ainoastaan heikontumista.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi. .... lle.
- 3) Ei tiedoitettiin. ....
- 4) Ei tiedoitettiin, mutta .... lle.

Intressanttia on vielä todeta, että maaliskuun 21 päivänä 1932 oli työttömiä 12.786 henkeä vähemmän kuin samaan aikaan vuonna 1931. Oppositio huomauttaa tähän, että ellei avunsaanti- vaikeuksia olisi lisätty, olisi työttömien luku nyt päinvastoin jonkun verran suurempi kuin mitä se oli vuosi sitten. Tämä on kylläkin totta, mutta sittenkin, ottaen kaikki seikat huomioon, on tosiasia, että Englannin yleisekonominen tilanne on osoittanut lievää parantumista. Englannin finanssiasema on, kuten yleensä tiedetään, vahvasti tervehtynyt. Punnan arvo on noussut ja tulee todennäköisesti edelleen nousemaan. Yleisesti tunnettua on, että Englannissa suorastaan pelätään punnan arvon nousevan liian paljon ja liian nopeasti. Tämä johtuu siitäkin, että luottamuksen kasvaessa on ulkomaista pääomaa alkanut taas virrata Lontooseen. Tätä ei tällä kertaa pidetä tervetulleena ja pääoman hakeutumista tänne koetetaan estää esimerkiksi pankkikoron alentamisella.

Realisena osoituksena ekonomisen elämän tervehtymisestä on pidettävä myöskin sitä, että Englannin äsken loppunut tilivuosi osoittaa pientä budjettiylijäämää, nimittäin noin £.360.000. Tämä summa ei ole suuri, mutta kun pitää mielessään, että viime syyskuussa näytti siltä, että kuluva tilivuosi tulisi todennäköisesti osoittamaan 75 miljoonan punnan suoranaista vajeusta, on tätä tulosta pidettävä erinomaisen huomattavana. Englannissa se onkin herättänyt mitä suurinta tyydytystä. Tätä lisää kieltämättä vertailu muitten maiden, nimenomaan Yhdysvaltain kanssa, jossa näyttää olevan tuloissa tavaton budjettivaajaus.

Englannin varovainen yleistalouspolitiikka, jota kieltämättä muihin maihin verrattuna on luonnehdittava vanhoilliseksi, on taaskin osoittautunut oikeaksi. Elämä virtaa näillä saarilla kaikista vaikeuksista huolimatta - kuten esimerkiksi suuresta työttömyydestä - tasaisesti ja rauhallisesti ja mieliala on aivan tyyni. Tätä lienee vaikeaa sanoa muista maailman maista tällä hetkellä. Ainakin Lontoosta katsoen näyttäisi, että yleistilanne Suur-Britanniassa olisi kaikkein tyydyttävimpiä.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Saarimäen*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetyksen rap. no 17.

Ministeri Saastamainen.

13/4 1932.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 912/240.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
24/129 Sal.	1932
18/4.32	111
5	ADIA
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON, S.W. 5.	

Huhtikuun 13 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no. 17, jonka otsakkeena on:

Kreugerin asiat.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni  
vakuutus.

L ä h e t t i l ä s: *A. H. Saustamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

Salainen.

SUOMEN LONTOOSSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 17

Lontoo ssa 13 p:nä huhtikuuta 19 32.

ULKOASIANMINISTERIÖ	
24/129/ae	
18/4.32	1932
5	eg

Asia Kreugerin asiat.

Kuten aikanaan sähkösanomalla ilmoitin, olivat englantilaisten sanomalehtien lausunnot Kreugerista, joita muuten oli runsaasti kaikissa lehdissä, sangen edullisia ja suopeita hänelle personallisesti. Niiden sisältö oli lyhyesti sanoen se, että Kreuger oli kuin jättiläishonka, joka tuhoutui hirmumyrskyyn, katastrofaaliseen liike-elämän tyrehtymiseen kaikkialla maailmassa, mutta että hän oli rehellinen mies, jota vastaan ei ollut mitään huomauttamista, ja tietystikin täydellinen nero liike-elämän alalla.

Ensimmäiset kirjoitukset Kreugeristä hänen traagillisen kuolemansa jälkeen Parisissa olivat siis hyvin edullisia ja kunnioittavia hänen muistolleen ja kunniaa tuovia hänen isänmaalleen, Ruotsille. Muutamien päivän ajan kirjoitukset Kreugeristä ja hänen koko maailmata käsittelevästä, jättiläismäisestä liike- ja finanssitoiminnasta absorbeerasivat sanomalehtien palstat ja sivut ja saattoivat varjoon kaikki muut tapahtumat maailmassa (suureksi onneksi meille, sillä Mentsälän jupakka hautautui kokonaan tähän kirjoitustulvaan).

Kun tutkimukset sittemmin ovat osoittaneet, että Kreuger

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

valitettavasti olikin käyttänyt liiketoiminnassaan petollisia keinoja, on sävy sanomalehdistössä muuttunut ja uutiset Kreugerin yhtiöistä ja paljastuksista ovat tietenkin olleet varsin ikäviä Ruotsin muuten niin erinomaisen hyvälle nimelle. Näitä uutisia on sanomalehdistössä ollut runsaasti. Pääkirjoituksia ei tietenkään ole vielä ollut, mikä on aivan luonnollista, koska tutkimukset ovat vielä keskeneräiset. Tärkeätä on vaan todeta, että tämä surullinen asia on vilkkaan huomion esineenä kautta koko Englannin sanomalehdistön.

-----

Eräs pieni henkilökohtainen muistelu.

Viime lokakuun 28 p:nä olin kutsuttu samiaispäivällisille Hambros Bank'in johtokunnan luo. Toisena vierana oli Ivar Kreuger. Hän oli, kuten hänen tapansa lienee yleensäkin ollut, varsin vaitelias. Lausunnoissaan oli hän erinomaisen selvä, vaikkakin lyhyt. Kun Hambron herrat kyselivät yleispiirtein ja tietysti hyvin ystävällisellä ja kunnioittavalla tavalla hänen omista asioistaan panin merkille, ettei hän ollut lainkaan innostunut puhelamaan tästä aiheesta. Mieleeni jäi erikoisesti, että hän johti keskustelun uusimpaan liikeyritykseensä, Boliden'in kultakaivokseen Ruotsissa, josta hän antoi kiintoisia ja imponeeraavia tietoja. Yleismaailmallisesta taloudellisesta tilanteesta sanoi hän vaan lyhyesti, että se on huono. Koska hän oli juuri tullut Parisista, kysivät Hambron herrat, mitä siellä oli sanottu Englannin taloudellisesta ja ekonomisesta asemasta. Kreuger vastasi tähän naurahtaan: "Tapansa mukaan ennustivat ranskalaiset, että Englanti menee kokonaan ojaan ja on nähnyt parhaimmat päivänsä." Vastaus synnytti yleistä naurua.

Muutama päivä tämän jälkeen tapasin Ruotsin lähettilään, parooni Palmstiernan, ja kiertyi puhelu jostakin syystä Kraugeriin. Kreuger oli viettänyt kokonaisen illan Palmstiernan kanssa ja oli hän Palmstiernan sanojen mukaan ollut hyvin synkkä ja mitä pessimistisin yleismaailmalliseen taloudelliseen tilanteeseen nähden.

Kreuger oli pitänyt todennäköisenä, että taloudellinen shdinko-tila tulee maailmassa muodostumaan suorastaan katastrofaliseksi.

- Kreugerin omalla kohdalla on tämä katastrofi jo tapahtunut ja on tietysti tehnyt järkyttävän vaikutuksen maailmassa joskin nähtävästi kaikkein vähimmin Englannissa. Täällä luullaan, että Kreugerin haaksirikko tulee tuntumaan pahimmin Keski-Europan maissa, joissa taloudellinen tilanne, ainakin Englannissa vallitsevan käsityksen mukaan, on peloittavan huono ja uhkaava. Miten asiat tulevat kehittymään, osoittaa vaan tulevaisuus, mutta yleiset merkit eivät ennusta hyvää. Aivan erikoisesti huonona pidetään tilannetta Itävallassa ja Unkarissa. Saksan taloudellista asemaa pidetään myöskin vaikeana ja on se englantilaisen käsityksen mukaan pahasti huonontunut viime vuoden aikana.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Jaastamoinen*



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *F.*

OSASTO: *C3*

ASIA:

*Sonnoissa olevan Vähetyksen rap. no 18.*

*Ministeri Saastamoinen*

*21/4 1932.*

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 4001/253.

26 129 22. 32		
25/4. 32	9	32
RYHMÄ	5	97
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON, S.W. 5.		

Huhtikuun 21 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no. 18, jonka otsakkeena on:

Englannin budgetti vuodelle 1932 ja huhtikuun 1 päivään 1933.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukse-  
neni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

*R. H. Saarimäen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

Salainen.

SUOMEN LONTOOSSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 18.

Lontoo:ssa 21 p:nä huhti kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
26/129 [al] 1932		
25/4.32	2	LEH
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	02	

Asia: Englannin budgetti vuodelle 1932

ja huhtikuun 1 päivään 1933.

Finanssiministeri Neville Chamberlain esitti huhtikuun 19 päivänä budgettinsa tulevalle varainhoitovuodelle. Budgettia oli luonnollisesti odotettu vaikeiden aikojen vuoksi aivan erikoisella jännityksellä. Epäilemättä tuntuva osa Englannin suuresta yleisöstä oli toivonut saavansa nähdä joitakin verohelpoituksia ja tunsivat melkoista pyttymystä, kun mitään sellaista ei tullut. Nille kumminkin, jotka olivat koettaneet syventyä taloudellisiin oloihin ja asioihin yleensä ei tämä budgetti tuottanut mitään pettymystä. Päinvastoin. Chamberlainin budgetti oli täsmälleen sellainen kuin oli voinut odottaa, nimittäin kovan ajan armoton talousarvio.

Budgetin mukaan tulisi tuloja olemaan 766.800.000 puntaa ja menoja 766.004.000 puntaa. Arvioitu ylijäämä tulisi siis olemaan 796.000 puntaa.

Budgetti on siis saatu menemään lukkoon, joskohta kaikkein suurimmilla ponnistuksilla. Tuleeko se pitämään paikkansa, on tällä hetkellä mahdotonta sanoa. Sen vaikutelman saa kylläkin, että budgetti on laadittu kutakuinkin realistisesti ja mahdollista on, että se tulee pitämään paikkansa. Laskuvirheille ei kumminkaan jää itse asiassa mitään tilaa. Arvioidut tulot veroituksesta ovat varovai-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

sesti kylläkin, otettu huomattavasti pienemmiksi kuin vuonna 1932, mutta suurimmaksi kysymysmerkiksi jää tietysti sittenkin tämä kohta. Kansainvälinen taloudellinen asema on kaikesta päättäen yhä edelleen huonontumassa ja koska Englanti saa tulonsa sananmukaisesti koko maailmasta, riippuu tulojen saanti tilanteen kehittymisestä koko ihmiskunnassa.

Hyvin mielenkiintoisana seikkana on pantava merkille, ettei budgettia olisi millään tavalla saatu tasapainoon ilman suojelustulleja. Niihin turvautuminen oli siis ilmeisesti aivan ehdoton pakko, ajattelipa suojelustullikysymyksestä muuten mitä tahansa. Näin ollen ei mielestäni voi olla koko lailla ihmettelemättä, että "Kansallisen hallituksen" vapaakauppamiehet, Sir Herbert Samuel, Sir Donald Maclean, Sir Archibald Sinclair ja varakreivi Snowden aikovat äänestää suojelustulleja vastaan ja pitää siis kiinni vapaakauppaperiaatteista. Meille ulkomaalaisille on tämä luonnollisestikin hyvin mieluista ja on tietenkin mitä hartaimmin toivottava, että nämä herrat jaksaisivat pysyä hallituksessa ja olla jarruna liian jyrkille toimenpiteille suojelustullialalla. Minun pelkoni on se, että Englanti jo yksin budgetääräisistä syistä tulisi turvautumaan korkeisiin suojelustulleihin. Tätä pelkoa lisää tämä kovin täpärä budgetti.

Yleensä tunnustetaan, että Neville Chamberlainin budgettipuheen kiintoisin kohta oli se, jossa hän pyysi parlamentilta lupaa saada ottaa 150 miljoonan punnan lainan punnan arvon vakaannuttamiseksi. Lähempiä tietoja suunnitelmistaan ei hän suostunut antamaan. Näin ollen on mahdotontasanoa, mille tasolle punta tahdotaan stabilisoida. Yleinen käsitys on kumminkin se, että punta on niin lujasti hallituksen ja Englannin Pankin käsissä, että se tämän lainan avulla (Exchange Equalisation Account) voidaan pysyttää, millä tasolla vaan hyväksi nähdään. Kiintoisana seikkana on pantava merkille, että kuuluisa kansantaloustieteilijä J.M.Keynes (liberaali) yhtyi tähän käsitykseen eräässä eilen julkaisemassaan sanomalehtiartikkelissa ja lausui siinä vielä, että hänen mielestään olisi viisainta stabi-



lisoida punta hieman alemmalle tasolle kuin missä se nyt on.

Toisena mielenkiintoisena seikkana on pantava merkille, ettei tässä budgetissa ole ollenkaan otettu huomioon sotakorvausmaksuja, yhtä vähän menoja kuin tuloja. Tätä perusteli Chamberlain sillä, että sotakorvauskysymyksestä ei voida puhua eikä päättää mitään ennen Lausannen konferenssia. Tosiasiana voitaneen kumminkin pitää, että yleinen mielipide Englannissa on jo pääasiallisesti ainakin vakiintunut siihen käsitykseen, että sotakorvaukset ovat kokonaan pyyhittävät pois.

---

Sanon vieläkin: Neville Chamberlainin budgetti on armoton kovan ajan budgetti. Se osoittaa selvästi, miten vaikeissa ajoissa Englantikin elää, mutta samalla se kumminkin osoittaa, miten realistisesti Englanti hoitaa asioitaan ja miten erinomaisen lujalla pohjalla tämän valtakunnan talous lepää. Viime syyskuussahan näytti siltä, että vuonna 1932 tulisi budgettivajasta olemaan noin 75 miljoonaa puntaa ja että nyt alkaneena tilivuotena tulisi vajaus todennäköisesti nousemaan noin 175 miljoonaan puntaan. Tämän sijasta saatiin viime varainhoitokaudelta ylijäämää 360 tuhatta puntaa ja, kuten sanottu, seuraavana tilivuotena arvioidaan ylijäämää tulevan 796 tuhatta puntaa. Tähän nähden ovata asiat menneet aivan erinomaisen hyvin, voisipa sanoa niiden menneen suorastaan loistavasti. Hyvin ne myöskin kestävät vertailun muitten maitten kanssa.

Eräissä uskeisessa raportissani lausuin, että Englannin taloudellisen aseman voidaan sanoa lievästi parantuneen. Tätä käsitystäni ei minulla ole mitään syytä muuttaa. Täällä uskotaan yleisesti, että syvin aallonpohja olisi sivuutettu. Toivotaan, että asia olisi näin. Yleismaailmallinen taloudellinen tilanne ei kumminkaan ole millään tavalla parantunut eikä edes merkkejä parantumisesta

ole näkyvissä ja näin ollen voi Englannillakin vielä olla edessään vaikeita paikkoja. Mutta kaikesta tästä huolimatta voi mielestäni aivan objektiivisesti sanoa, että Englannin taloudellisen rakenteen pohja on lujasti vahvistunut. Tällaiselle pohjalle on turvallista rakentaa taloa entistään ehommaksi. Ja eiköhän loppujen lopuksi Englannin taloudellisen tilanteen parantuminen voi olla enteenä yleiseenkin taloudelliseen tervehtymiseen aste asteelta?

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Laastamoinen*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C2.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystön rap. no 19.

Ministeri Saastamoinen.

22/4 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 4010/255.

27/129ke. 12. 12 32		
28/4.32		
R/HHMÄ	5	07.
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON,		

S.W.5.

Huhtikuun 22 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no.19, jonka otsakkeena on:

Taloudelliset olot Yhdysvalloissa. Keskustelu suur-  
lähettiläs Andrew W.Mellonin kanssa Lontoossa huhtikuun  
22 päivänä 1932.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Jaastamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.



Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 19.

Lontoo ssa 22 p:nä huhti kuuta 19 32

KOKOAMINEN		
23/129/32		
22/4.32		LLC
RIVINA		ASIA
5	ej	

Asia: Taloudelliset olot Yhdysval-  
loissa. Keskustelu suurlähettiläs  
Andrew W. Mellonin kanssa Lontoossa  
huhtikuun 22 päivänä 1932.

Kävin tänään ensivisiitillä Yhdysvaltain uuden suurlähettilään, Mr. Andrew W. Mellonin luona. Katsoen Mr. Mellonin ainutlaatuisen asemaan Yhdysvaltain taloudellisen elämän tuntijana kannattaa mielestäni merkittävästi muistiin pääkohdat tästä mielenkiintoisesta keskustelusta.

Kysyin, millainen on Yhdysvaltain taloudellinen asema tällä hetkellä esimerkiksi Englantiin verrattuna.

Tähän vastasi Mr. Mellon, että hänen mielestään on Englannin taloudellinen asema viime aikoina parantunut, joten tilannetta Yhdysvalloissa on pidettävä vaikeampana kuin mitä se on täällä. Rauta- ja terästeollisuus kulkee vain noin 20-21% kapasiteetistaan. Parhaimmat rautatiet tuottavat vaan sen verran, että saavat maksetuksi vakituiset kiinteät kustannuksensa (fixed charges). Finanssitalanne on Yhdysvalloissa helpottunut, mutta muuten ei taloudellisella alalla ole huomattavissa mitään parantumista eikä ole edes olemassa merkkejä siitä, että parantumista voitaisiin odottaa lähitulevaisuudessa. Työttömyystilanne, on jo nyt vaikea ja on ras-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

kaasti hoidettavissa, mutta ensi talvi uhkaa muodostua vielä pahemmaksi.

Suomen kieltolain kumoamisesta näytti Mr.Mellon olevan huvitettu. Sanoi kehityksen kulkevan samaan suuntaan Yhdysvalloissa.

Pyynnöstä selostin hänelle lyhyesti Suomen taloudellista asemaa painostaen erikoisesti niitä vaikeuksia, mitä neuvostolan orjatyö ja yleinen taloussysteemi meille tuottavat.

---

Tässä yhteydessä voi olla asiallista huomauttaa, että viime viikolla antoi Yhdysvaltain valtiosihteeri Stimson haastatella itseään Plymouthissa ollen matkalla Ranskan kautta Geneveen. Stimson lausui hyvin varmasti, että pahin kriisi Yhdysvalloissa on ohi. Samaa sanoi samassa tilaisuudessa ent. valtiosihteeri Frank B.Kellogg. Kuten näkyy on Mr.Mellonilla pessimistisempi käsitys asioista.

Joku aika sitten lausui minulle kuuluisa taloustieteilijä Sir Sidney Chapman (silloin oli hän Englannin hallituksen pääneuvonantaja ekonomisissa asioissa), että hänen mielestään on taloudellinen kriisi Yhdysvalloissa saavuttanut pohjansa ja että tilanteen paraneminen hänen nähdäkseen riippuu ennen kaikkea psykologisista tekijöistä.

Kirjoitettuani ylläolevan huomasin juuri Sir Josiah Stampin lyhyen haastattelun tämän päivän "The Financial Newsissa", joka koskee taloudellista tilannetta Yhdysvalloissa, mistä hän eilen palasi.

Kysymyksessä oleva lausunto kuuluu näin:

"Mitään taloudellisen elämän parantumisen merkkiä ei vielä ole havaittavissa Yhdysvalloissa. Depressioni on lisääntynyt sen jälkeen, kun viimeksi kävin siellä,<sup>x)</sup> mutta finanssitilanne on helpottunut ja tähän on alku teollisuustilanteen parantumiselle."

x)

Muistaakseni tapahtui tämä viime vuonna.

Mainittakoon vielä, että Sir Josiah Stamp on London-Midland-  
-Scotland rautatieyhtiön pääjohtaja ja Englannin Pankin johtokun-  
nan jäsen. Häntä pidetään yhtenä Englannin etevimmistä talous- ja  
finanssimiehistä.

L ä h e t t i l ä s: *P. H. Jaastamoinen*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystön rap. no 20.

Ministeri Saastamoinen.

18/5 1982.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 4219/280.

ULKOASIAINMINIST.		
29/1/30 h. D. 32		
23/5.32	No	Li.
5	OSASTO	ASIA
2, MORETON GARDENS,		
SOUTH KENSINGTON,		
S.W.5.		

Toukokuun 18 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no. 20, jonka otsakkeena on:

Työttömyys Englannissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Laustamoine*

Herra Ulkoasiaiministeri  
Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 20.

Lontoo ssa 18 p:nä touko kuuta 1932.

ULKOPOSTI	MINISTERIÖ
29 130 he	1. 13 32
23/5-32	LIIT.
5	07

Asia: Työttömyys Englannissa.

Viime viikolla julaistu kuukautinen työttömyystilasto osoittaa, että maaliskuun 21 päivän ja huhtikuun 25 päivän välisenä aikana on työttömien luku kasvanut 84.849 hengellä. Työttömiä oli kaikkiaan viimeksi mainittuna päivänä 2.652.181.

Työttömien luku on ennen kaikkea noussut hiiliteollisuudessa (63.000), mutta on pientä lisääntymistä havaittavissa myöskin tekstiili-, rauta- ja terästeollisuuden alalla.

Koska tähän vuodenaikaan teollisuustoiminta tavallisesti osoittaa kaikkein suurinta aktiivisuutta on työttömyyden lisääntyminen aivan erikoisesti valitettava ja osoittaa se, katsoen Englannin ta-  
kouselämän kansainvälisyyteen, miten pahasti järkytetty on yleis-  
maailmallinen taloudellinen tilanne.

Englannin sanomalehdistö on koettanut olla kommentoimatta työt-  
tömyysnumeroita, mutta helposti voi kumminkin havaita, että ne ovat  
herättäneet piinallista huomiota. Eikä kummakaan. Punnan laskeneesta  
arvosta ja suojelustulleista ei näytä vielä olleen toivottua apua.

Näinä päivinä oli minulla tilaisuus keskustella taloudellisesta  
tilanteesta Mr. J.H.Thomasin kanssa (nykyään dominioneitten ministeri

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

ja "työttömyysministeri" edesmenneessä työväenhallituksessa), jota yleensä pidetään suurena optimistinä. Mr. Thomas oli varsin synkällä päällä ja arveli, että maailmassa ollaan kenties vasta depressioni-kauden alkupäässä. "Emme me ole vaikeuksia voittaneet vielä edes täällä Englannissakaan", lausui Thomas. Sitten innostui hän puhumaan työväenhallituksesta sanoen m.m.: "missähän kadotuksessa me olisimmekaan nyt, jos se olisi vielä vallassa?".

Muuten osoittavat viime huhtikuun numerot, että tuonti Englantiin on vähentynyt ja vienti on kasvanut. Tämä on tietysti merkitty muistiin tyytyväisyydellä.

Finanssiasema on Englannissa yhä lujittunut. Korkokanta on nyt  $2 \frac{1}{2} \%$  ja mahdollista on, että se pian - kenties jo huomenna - laskee kahteen prosenttiin. Kauppapankkeja arvostellaan ankarasti siitä, että ne pitävät liian suurta marginaalia ottolainauksen ja antolainauksen välillä ja estävät täten liike-elämän elpymistä ja yritteliäisyyttä.

Mieluisana yllätyksenä on otettu vastaan se uutinen, että Englannin Pankki viime viikolla lisäsi kultavarastoaan yli 2.000.000 punnalla.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Lassanen*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystalon rap. no 21.

Ministeri Saastamoinen.

20/5 1932.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 4263/289.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
30 180 re. 1. 82	
25/5.32	
RYHMÄ	5. 02
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON,	

S.W.5.

Toukokuun 20 p:nä 1932

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittamaan lähettää raporttini  
no.21, jonka otsakkeena on:

Tilanne Intiassa.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

L ä h e t t i l ä s :

*A. H. Saarimoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
H e l s i n k i.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 21.

Lontoo:ssa 20 p:nä touko kuuta 19 32.

No 30/180 h.e. O. 19 32	
25/5-32	Liit.
5	07
ASIA	

Asia: Tilanne Intiassa.

Viime aikoina on sanomalehdistössä taas ollut tavallista enemmän uutisia Intiasta. Melkoisia levottomuuksia näyttää olleen siellä ja täällä, ennen kaikkea Bombayssa. Vanhan intialaisen tavan mukaan ovat hindut ja moslemit tapelleet keskenään. Pohjimmalsena riidan aiheena on nähtävästi nytkin ollut uskonto, mutta poliittista sävyä ei tietenkään ole puuttunut. Hyvin todennäköistä on, että poliittinen puoli on entistä enemmän tullut etualalle, kuten "pyöreän pöydän konferenssitkin" ovat osoittaneet. Moslemit, jotka ovat vähemmistössä (noin 75 miljoonaa), vaativat itselleen erikoistakeita niissä osissa maata, joissa heitä etupäässä asuu ja tähän eivät hindut tahdo suostua. Riita näiden kahden uskontokunnan ja kansanaineksen välillä näyttäisi olevan likimain sovittamaton. Taistelua käydään puolin ja toisin mitä katkerimmalla fanaattisuudella. Tämän vaikutuksen ainakin saa näin kaukainen sivustakatselija.

Hindulaiselta taholta väitetään, että Englanti tukisi moslemeja. Englantilaiselta viralliselta taholta kumotaan tämä jyrkästi. Sille, joka ei henkilökohtaisesti tunne Intiaa, on tietystikin mahdo-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

tonta sanoo, mikä tässä asiassa on ehdoton totuus. Sen vaikutuksen saa kumminkin täältä Englannista käsin, että suhtautuminen moslemeihin olisi lämpimämpi kuin hinduihin. Tätä voi kylläkin sinänsä ymmärtää, sillä moslemit ovat aivan ilmeisesti suopeampia ja ystävällisempiä Englannille kuin hindut. Tämä ilmenee muun muassa siinä, että Intian armeijan muodostavat etupäässä moslemit. Tässä on kumminkin otettava huomioon, että suuri osa hinduista uskonnollisista syistä eivät ole taipuvaisia suorittamaan sotapalvelusta. Hindut ovat lisäksi, ennen kaikkea Intian niemimaan eteläisissä osissa, fyysillisesti hyvin heikkoja ja todennäköisesti sotilaan tehtäviin enemmän tai vähemmän kykenemättömiä. Moslemit taas, joiden asuinpaikat suurelta osalta ovat Pohjois-Intian vuoristoseudut ja jotka rodullisesti osaksi polveutuvat Intian vanhoista valloittajista, afghaneista ja persialaisista ovat ruumiillisesti voimakkaista ja sotaisia mielenlaadultaan. Moslemit edustavat siis ilmeisesti Intiassa melkoista suurempaa fyysillistä voimaa kuin mitä numeroiden perusteella voisi luulla. Toisaalta on kumminkin otettava huomioon, että ainakin osa hinduista on henkisiltä lahjoiltaan etevämpiä kuin moslemit. Tämä koskee myöskin hindujen taloudellisia taipumuksia.

Lontoossa olisi tietysti hyvin helppo solmia suhteita intialaisten kanssa ja olisi tämä luonnollisesti hyvin mielenkiintoista, mutta tässä olemme noudattaneet suurta varovaisuutta. Sen verran kosketusta on sentään lähetystöllä ollut eräiden huomattavien intialaisten kanssa, että meillä on tietoja Intian oloista ensikäden lähteistä. Näiden tietojen mukaan ovat olot Intiassa nykyään hyvin huonot, huonommat kuin mitä englantilaisten sanomalehtien perusteella voisi luulla. Tämä koskee yhtä hyvin valtiollista kuin talouselämää. Valtiollinen sorto on intialaisten antamien tietojen mukaan hyvin ankara. Poliisivalta on kuulema kova ja säälimätön. Englannin ote Intiassa on taas hyvin voimakas oltuaan koko lailla heikko edellisen konservatiivisen

hallituksen loppuaikoina ja ennen kaikkea työvänehallituksen valtakautena. Intressanttia on todeta, että tämä helläkätisyys vallitsi silloin, kuin Intian varakuninkaana oli konservatiivinen lordi Irwin, ja että ankara hallituskomento on alkanut nykyisen, liberaalisen puolueeseen kuuluvan lordi Willingdonin aikana, jonka työvänehallitus asetti virkaansa.

Juuri näinä päivinä on lähetystö saanut kuulla parilta äskettäin Intiasta kotiutuneelta englantilaiselta upseerilta samaa kuin mitä se on saanut tietoonsa intialaiselta taholta, nimittäin, että olot Intiassa ovat todella huonot. Levottomuutta on paljon ja liike-elämä on vakavasti lamassa. Tämä jälkimäinen puoli koskee Englantiin hyvinkin yhtä paljon kuin edellinen, sillä Intiahan on englantilaisten tavaroitteen yksityinen suurin kuluttaja. Intian taloudellinen elpyminen on siis tärkeimpiä edellytyksiä Englannin talouselämän virkistymiselle.

Bolshevistisesta agitatiosta Intiassa ei Englannin lehdistössä paljonkaan kerrota yhtä vähän kuin muistakaan Intiassa ilmenevistä ikävistä asioista, mutta sen verran voi kumminkin nähdä, että touhussa ovat bolsheviikit Intiassakin. Intian ainaisella levottomuusalueella, koillis-Intiassa, on taas viime aikoina ollut melkoisia kansannousuja, jotka ainakin osittain ovat bolshevistisiä luonteeltaan. Siihen viittaa ainakin se nimi, jonka nämä kapinaliikkeet ovat omaksuneet, nimittäin "punapaitaliike".

Englannin sotilaallinen voima Intiassa on kumminkin niin suuri (60.000 englantilaista ja 150.000 intialaista), ettei intialaisilla nähtävästi pitkään aikaan ole minkäänlaisia mahdollisuuksia fyysisin keinoin murtaa Englannin valtaa. Eivätkähän sitä läheskään kaikki Intian asukkaat tahdokaan tehdä. Englannin kamalalta katsoen siis nähtävästi Intian taloudellinen lamaannustila on paljon haitallisempi kuin poliittiset ja muut levottomuudet ja epäjärjestykset.

L ä h e t t i l ä s :

*R. H. Saarimaa*



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA:

Lontossa olevan lähetystön rap. no 22.

Ministeri Saastamoinen

31/5 1982.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 4788 - 297

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,

Toukokuun 31 p. 1932.		S.W.5.
33/130 Re.		i. i. 32
6/6. 32	2	L.H.
Y.M.A.	U.M.S.	ACIA
5	C7.	

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no.22, jonka otsakkeena on:

Suomalaisten laivanomistajain korvausvaatimus  
Englannin hallitusta vastaan.

Neuvottelut Suomen edustajain ja Englannin edus-  
tajain välillä Lontoossa toukokuun 2-10 päivän  
välisenä aikana 1932.

Vastaanottaa, Herra Ministeri, syvimmin kunnioitukseksi vakuutus.

L ä h e t t i l ä s : *B. H. Saarstamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
Helsinki.

TERWAKOSKI

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 22.

Lontoo ssa 31 p:nä touko kuuta 19 32.

ULKOASIAI	
6/6.82	33/180
5	07

Asia: Suomalaisten laivanomistajain  
korvausvaatimus Englannin hallitusta  
vastaan.

Neuvottelut Suomen edustajain ja  
Englannin edustajain välillä Lontoossa  
toukokuun 2-10 päivän välisenä aikana 1932.

Saatuani Foreign Officelta kirjelmän huhtikuun 25 päivänä, joka oli vastaus lähettämääni noottiin huhtikuun 4 päivältä ja jossa ilmoitettiin, että Englannin hallituksen edustajat ovat valmiit neuvottelemaan Suomen edustajain kanssa joko huhtikuun 29:nä tai toukokuun 2 päivänä, soitin asiasta heti Ulkoasiaimministeri, Vapaaherra Yrjö-Koskiselle. Hänen suostumuksellaan asetuin heti yhteyteen Mr.Alexander P.Fachirin kanssa, joka ilmoitti voivansa tulla minua tapaamaan huhtikuun 27 päivän aamuna.

Koska lähetystössä pelkasimme, että neuvottelut Lontoossa voisivat häiritä asian jatkuvaa käsittelyä Genevessä (viittaan kirjeseeni vapaaherra Yrjö-Koskiselle maalisk. 7 pltä), esitin Mr.Fachirille, että hän laatisi luonnoksen deklaratiksi, jossa Suomen puolesta ilmoitettaisiin, etteivät Lontoossa tapahtuvat neuvottelut saisi millään tavalla olla esteenä tämän asian jatkuvalla käsittelylle Genevessä, jolleivät neuvottelut johtaisi

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Ei jaettavaksi.

- 1) Tavallinen. .... lle.  
2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.  
3) Ei tiedoituksiin. ....  
4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

toivottuun tulokseen. Mr.Fachiri piti tätä hyvin harkittuna varovaisuustoimenpiteenä ja lupasi laatia tällaisen luonnoksen.

Seuraavana päivänä sain tämän luonnoksen ja kuului se näin:

"Although I have no doubt that H.B.M.Government are in agreement on the point, I think it is advisable, in order to avoid any possibility of misunderstanding, to state expressly that the present negotiations do not preclude or prejudice further proceedings before the League of Nations in regard to the present case, and that the Finnish Government reserves the right to bring before the Council of the League any matter upon which a final settlement is not arrived at between the two Governments".

Keskustelin kuluessa kysyin Mr.Fachirilta, pitikö hän, että oli olemassa mitään mahdollisuutta saada asia suotuisaan ratkaisuun näiden neuvottelujen kuluessa, mihin hän vastasi, että hänen mielestään mahdollisuudet ovat hyvin pienet, mutta että sellainenkin mahdollisuus oli olemassa. "There is just a chance", kuuluivat hänen sanansa. Omasta puolestani lausuin, etten uskoisi, että edes tämän verran voisi sanoa.

-----

Sunnuntai-iltapäivällä, toukokuun 1 päivänä, oli minulla perusteellinen neuvottelu ministeri Holstin kanssa. Näytin hänelle Mr.Fachirin laatiman deklaraatioluonnoksen. Tohtori Holstin esityksestä tehtiin siihen muutamia muutoksia, jotka minunkin mielestäni tekivät sen asjallisenmaksi. Deklaratio tuli siis lopullisessa muodossaan kuulumaan näin:

"Although I have no doubt that His Britannic Majesty's Government are in agreement on the point, I think it is advisable to state, in order to avoid any possibility of misunderstanding, that the present negotiations, as indicated in my letter of April 4th, are merely a direct continuation of the proceedings



that have taken place in the Council of the League of Nations and that consequently the Finnish Government reserve the right in case the present negotiations do not lead to a satisfactory result to continue the procedure initiated before the Council of the League.

Seuraavana päivänä, maanantaina toukokuun 2 päivänä, istunnot alkoivat. Klo 10.30-11.40 epp. oli lähetystössä valmistava neuvottelu, johon ottivat osaa ministeri Rudolf Holsti, kauppaneuvos Lars Krogius, tri Henrik Ramsay, prof. H. Friedmann, Mr. Alexander P. Fachiri, lähetystöneuvos Eino Wälikangas ja allekirjoittanut.

Läsnäolleet hyväksyivät yksimielisesti ylläolevan deklaraation sanamuodon ja olivat sitä mieltä, että sen lukeminen heti neuvottelujen alussa oli hyvin harkittu toimenpide.

Menettelytapaan nähden oltiin sitä mieltä, että olisi viisasta koettaa antaa englantilaisten tehdä ensin esityksiä, koska koko Lontoon neuvottelu itse asiassa oli englantilaisten aloite.

Neuvottelut englantilaisten edustajain kanssa alkoivat sovittuun aikaan kello XII Foreign Officen juhlahuoneustossa.

Englantilaisen delegation muodostivat:

Sir Lancelot Oliphant,	apulaisalivaltios sihteeri (puheenjohtaja),
Mr. H. J. Seymour,	pohjoisen osaston päällikkö, Foreign Office,
Sir William Malkin,	Foreign Officen juridisen osaston päällikkö,
Sir Thomas Barnes,	Englannin kauppaministeriön (Board of Trade) juridisen osaston päällikkö,
Mr. Beckett,	asiantuntija Foreign Officen juridiselta osastolta,
Mr. Foley,	virkamies Board of Tradesta, joka kuulema, kuten Sir Thomas Barnes, on hoitanut tätä laiva-asiaa sen alkuvaiheista saakka,

Mr. Mort, laiva-asiain tuntija Board of Tradea,  
 Mr. Bateman, virkamies F.O:n pohjoiselta osastolta,  
 sihteeri,  
 Mr. Ward, nuori virkamies F.O:n pohjoiselta osastolta,  
 sihteeri.

Suomalaisen delegation muodostivat hallituksen määrämät jäsenet, nimittäin:

A.H.Saastamoine<sup>n</sup>, puheenjohtaja,  
 Ministeri Rudolf Holsti,  
 Kauppaneuvos Lars Krogius,  
 Tohtori Henrik Ramsay,  
 Professori H.Friedmann sekä  
 Mr.Alexander P.Fachiri.

Kokouksen avasi Sir Lancelot Oliphant muutamien ystävällisin sanoin. Tämän jälkeen loi hän katsauksen - osittain kirjallisen konseptin mukaan - laiva-asian vaiheisiin vuosien kuluessa ja deklareerasi sitten mitä kategorisimmin, ettei Englannin hallitus ole vähimmässäkään määrässä muuttanut kantaansa tässä asiassa ja että se yksinomaan kohteliaisuudesta Kansainliittoa kohtaan on suostunut neuvottelemaan Comité de Trois'n selvittelyn esineiksi asettamista kysymyksistä a) ja b)<sup>x)</sup>. Edelleen alleviivasi hän, ettei Englannin hallitus katso, että sillä olisi mitään mahdollisuutta jättää kysymystä minkään kansainvälisen forumin käsiin.

Mainitut kysymykset a) ja b) kuuluvat, kuten tunnettu:

- a) les armateurs finlandais ont-ils ou non épuisé les voies de recours mises à leur disposition par le droit britannique;
- b) le fait que si les armateurs n'auraient pas épuisé ces voies de recours était-il un obstacle à ce que le gou-

x)

24/5/32 kuulin Mr.Laurence Collieriltä, joka juuri oli palannut lomaltaan, että Sir Lancelot Oliphantin katsaus ja deklaratio olivat hänen laatimansa saamiensa määräysten mukaisesti.

vernement finlandais réclamer une indemnité au gouvernement anglais.

Tämän jälkeen vastasin Sir Lancelot Oliphantin avajaispuheeseen ja luin suomalaisen delegation deklaraation.

Sir Lancelot Oliphant esitti, että neuvotteluja käytäisiin aivan vapaasti ilman mitään pöytäkirjaa.

Odotetuamme hetkisen, että englantilaiset aloittaisivat keskustelun, mutta kun sillä taholla valettiin, pyysi tri Holsti puheenvuoron ja esitti, kuten hän raporteissaan toukokuun 12 ja 18 päivältä kertoo, että olisi loogillisinta aloittaa asian käsittelyn kohdasta b).

Englantilaiset vastustivat tätä käsittelyjärjestystä - puheenvuoroa käyttivät yksinomaan heidän juristinsa lukuunottamatta Sir Lancelot Oliphantin hyvin lyhyttä lausuntoa - ja saadaksemme keskustelun kulkemaan suostuimme siihen, että neuvottelut aloitettaisiin kohdasta a).

Meidän puoleltamme käyttivät puheenvuoroja etupäässä ministeri Holsti, professori Friedmann ja Mr. Fachiri.

Keskustelua kesti kaikkiaan noin 45 minuuttia, minkä jälkeen Sir Lancelot Oliphant esitti, että teknilliset neuvottelut jätettäisiin kummankin puolen juridisille asiantuntijoille. Ensimmäinen kokous määrättiin alkavaksi kello 4.30 jpp. samana päivänä. - Seuraava yleiskokous toivottiin voitavan pitää toukokuun 6 päivänä.

Tämän jälkeen oli englantilaisen delegation lounas. Se oli vain yleinen tutustumistilaisuus. Keskustelu liikkui yleisissä asioissa. Mieliala oli hyvin ystävällinen. Mitään jännittyneisyyttä ei ollut. Sir Thomas Barnes, josta olin vuosien varrella kuullut, että hän oli itsepintaisin vastustajamme, oli kiintoisa tuttavuus. Mr. Foley, josta myöhemmin kuulin, että hän olisi alusta alkaen ollut laiva-asiassa suorastaan vihamielisellä

kannalla laivanomistajia vastaan, ei huomatakseni joutunut silloin eikä myöhemminkään keskusteluun kenenkään suomalaisen kanssa. Sir William Malkin oli hyvin ystävällinen herra.

-----

Professori Friedmannilta kullimme, että neuvotteluissa englantilaisten juristien kanssa olivat nämä koettaneet tehdä kaikkensa löytääkseen heikkoja kohtia Suomen edustajain väitteistä, mutta olivat he (prof. Friedmannin käsityksen mukaan) hyvin jaksaneet puolustaa kantaansa. Erityisesti aggressiivinen oli ollut nuori juristi Beckett. Keskustelut, joita käytiin kolmena päivänä, olivat muodostuneet sävyiltään ystävällisimmiksi ja luottamuksellisimmiksi kuta kauemmin ne kestivät.

Torstaina, toukokuun 5 päivänä, sovittiin juristien kesken siitä, miten arbitraattori oli valittava.

Perjantaina, toukokuun 6 päivänä, oli toinen yleisneuvottelu Foreign Offi cessa. Meidän suomalaisten puolelta oli lisäksi läsnä lähetystöneuvos Wälikangas. Neuvottelu kesti tunnin ajan.

Neuvottelu koski juristien laatimaa ehdotusta a) ja b) kohtien käsittelystä.

Ikävää, joskaan ei odottamatonta, oli koko ajan havaita, että englantilaiset koettivat kokonaan syrjäyttää kohdan b) ja rajoittaa arbitragen yksinomaan kohtaan a) täten selvästi tulkiten väärin Kansainliiton Neuvoston suositusta. Samoin on valitettavaa, ettei Englantia saatu suostumaan siihen, että arbitraattorin olisi määrännyt esim. Haagin kansainvälinen sovinto-oikeus, mikä olisi ollut toivottavinta.

Siihen sopimukseen, mikä saatiin aikaan, olivat juristimme prof. Friedmann ja Mr. Fachiri verrattain tyytyväiset. Parempaa ei missään tapauksessa olisi saatu syntymään ja kohtalaisen tyytyväisiä voidaan olla tähänkin.



Neuvottelujen päätyttyä antoi suomalainen delegatio aamiaispäivällisen englantilaiselle delegatiolle.

Tämän jälkeen otti Englannin ulkoasiaiministeri, Sir John Simon vastaan suomalaisen delegation, mitä on pidettävä melkoisena huomaavaisuutena.

-----

Juristeilla oli taas neuvottelu iltapäivällä, toukokuun 6 päivänä.

Professori Friedmannin kertoman mukaan oli Sir Thomas Barnes tällöin ruvennut laajasti puhumaan siitä, miten Board of Tradeen on vuosien kuluessa juurtunut se käsitys, ettei suomalaisilla laivanomistajilla olisi moralisesti moitteeton asia ajettavanaan (not a proper case). Väitteensä tueksi oli hän viitannut kauppaneuvos Krogiuksen neuvotteluihin venäläisten viranomaisten kanssa.

Tämä oli meidän mielestämme hyvin vakava syytös, ja oli tri Holstilla ja allekirjoittaneella tämän johdosta perusteellinen neuvottelu lauantaina, toukokuun 7 päivänä. Tässä yhteydessä on huomautettava, että lähetystö, tutkiessaan asiakirjoja, oli vuosien kuluessa kiinnittänyt huomiota kauppaneuvos Krogiuksen neuvotteluihin venäläisten kanssa ja samoin oli tohtori Holsti tehnyt hoitaessaan tätä laiva-asiaa jo vuonna 1918. Tuloksena tri Holstin ja allekirjoittaneen välisestä keskustelusta oli se, että meillä oli asiasta erikoisneuvottelu seuraavana päivänä, siis sunnuntaina toukokuun 8 päivänä, professori Friedmannin kanssa. Tässä tilaisuudessa kysyi allekirjoittanut prof. Friedmannilta, ovatko nämä neuvottelut kauppaneuvos Krogiuksen ja venäläisten välillä aiheuttaneet epäselvyyksiä, mihin prof. Friedmann antoi hyvin varmasti kieltävän vastauksen.

Tiistaina, toukokuun 10 päivänä, kello 1.30 jpp. soitti minulle prof. Friedmann ja ilmoitti, että hänellä ja Mr. Fachirilla oli samana päivänä ollut taas neuvottelu Board of Tradeessa Sir Thomas Barnesin kanssa tämän perjantaina nostamasta syytöksestä,

ettei suomalaisilla laivanomistajilla olisi moralisesti oikea asia ajettavana ja että tämä kysymys oli nyt tullut lopullisesti selvitettyksi.

-----

Lauantaina, toukokuun 7 päivänä, oli tri Holstilla ja allekirjoittaneella 45 minuuttia kestävä telefonikeskustelu ulkoasiainministeri, vapaaherra Yrjö-Koskisen kanssa, jonka kuluessa selostettiin tarkasti neuvottelujen kulkua ja annettiin ulkoasiainministeriölle sopimusluonnos.

-----

Tiistaina, toukokuun 10 päivänä iltapäivällä vaihtoi allekirjoittanut tri Holstin läsnäollessa sopimukset Sir Lancelot Oliphantin kanssa Foreign Officessa. Tässä yhteydessä haluan mainita, että Ulkoasiainministeriön sähkösanoman johdosta "Alistamme harkittavaksenne mainittavako nootissa hyväksyväme ehdotuksen edellyttäen ettei mitenkään prejudisoi toisen kysymyksen käsittelyä" oli meillä asiasta neuvottelu, mutta tulimme siihen tulokseen, ettei tätä lisäystä tarvittu.

Mitä muuten neuvotteluihin ja itse asiaan tuleen on allekirjoittanut yhtämieltä niiden selostusten kanssa, jotka ministeri Holsti on laatinut toukokuun 12 ja 18 päivänä.

Allekirjoittanut haluaa vain viitata ministeri Holstin raporttiin toukokuun 18 päivästä ja nimenomaan siihen kohtaan sivulla 5, jossa tri Holsti kirjoittaa: "Hän (Mr. E. H. Carr) vastasi aivan avomielisesti, ettei koko korvausasia ole sanottavasti koskaan ollut molempien hallitusten välisenä asiana ja että varsinkaan oikeudenkäynnin päätyttyä Lontoossa ei Suomen hallitus ole huolehtinut siitä ennen kuin nyt kysymyksen sukeltaessa esiin Neuvostossa".

Tämä väitehän on aivan harvinaisessa määrin paikkansa pitämätön, kuten Ulkoasiainministeriölle on tunnettua eikä vaadi siinänsä uudistettua selvittelyä. Muutama sana on kumminkin sanottava.

Kuten ylläolevasta näkyy, esitti Sir Thomas Barnes suorasu-  
kaisesti sen väitteen, ettei suomalaisilla laivanomistajilla ole  
moralisesti oikea asia ajettavanaan ja viittasi tämän väitteensä  
tueksi kauppaneuvos Krogiuksen neuvotteluihin venäläisten viran-  
omaisten kanssa. Tästä oli aiheutunut väärinkäsitystä ja pahaa  
verta Board of Tradessa. Nähtävästi tämä tunnelma oli voittanut  
maa-alaa Foreign Officessakin. Tätä epäselvyyttä lisäsi varmaan-  
kin se F.Ä.A:n hämmästyttävä toimenpide syksyllä 1929, kun se,  
lähetyksen tietämättä ja sen selän takana, koetti ajaa tätä laiva-  
asiaa silloisen sosialistisen parlamentinjäsenen, komentaja-  
luutnantti Kenworthyn kautta Board of Tradessa ja finanssiministe-  
riössä. Perästäpäin, kolmisen viikkoa myöhemmin, sain todeta  
silloisen kauppaministerin William Grahamin vastauksessa omasta ja  
finanssiministeri Snowdenin puolesta, että tämä vastaus (kieltei-  
nen tietystikin) oli päivätty samana päivänä, jolloin esitin laiva-  
asiasta nootin Ulkoasiainministeri Arthur Hendersonille. Varmaankin  
olivat Henderson ja koko Foreign Office perusteellisesti ihmeissään  
siitä, että laiva-asiassa oli samanaikaisesti käymässä kaksi rin-  
nakkastoimenpidettä, joista toista hoiti Suomen Lontoossa oleva  
lähettiläs, ja toista englantilainen parlamentinjäsen! Näin ollen  
jää Mr.Carrin väitteelle jotakin todellisuus pohjaa tästäkin ihmeel-  
lisestä ja salaperäisestä toimeenpannusta aktionista Kenworthyn  
avulla, jonka toimempiteen synnystä ei Lontoon lähetystöllä vielä  
muuten tällä hetkelläkään ole lähempiä tietoja.

Toivottavasti ovat kaikki väärinkäsitykset saatu poistetuksi,  
kuten prof. Friedmann vakuuttaa, mutta lähetystö ei voi kieltää,  
etteikö Sir Thomas Barnesin esittämä syytös tehnyt siihen raskasta  
vaikutusta.

-----

Lähetystö on koettanut perspektiivissä tarkastella neuvotte-  
lujen tuloksia ennen kun se on tahtonut niistä lausua mitään aja-  
tuksia. Lähetystö on siinä käsityksessä, että ne ovat teknillisesti  
ja muodollisesti vieneet asiata jonkun verran eteenpäin, mutta



asiallisesti pelkäämme, että edessä vielä on suuria vaikeuksia. Emme saa mielestämme pois, Sir Lancelot Oliphantin kategorista ilmoitusta siitä, ettei Englannin hallitus ole itse asiaan nähden muuttanut kantaansa vähääkään. Samoin ovat mieleemme syvästi painuneet ne Sir Thomas Barnesin sanat, jotka hän juristien välisissä neuvotteluissa oli lausunut, nimittäin: "Jos Englannin hallitus antaa perään tässä asiassa, nostaa tämä heti esille sadottain saman luontoisia vaatimuksia". Ja tätähän ei ole kuultu ainoastaan häneltä. Samoja sanojahan oli m.m. aikanaan käyttänyt Englannin silloinen ulkoasiainvaltiosihteeri, tri Hugh Dalton, keskustelusaan ministeri Procopén kanssa. Aivan ehdotonta varmuutta asian päättymisestä Englannin eduksi kansainvälisessä forumissa osoittavat myöskin ne sanat, jotka aikanaan kuulin Foreign Officen silloiselta juristilta Sir Cecil Hurstilta.

Kuten Ulkoasiainministeriölle on tunnettua, pelkäsi Lontoon lähetystö, ettei käsittelyn siirtäminen Lontooseen Genevestä olisi asialle lainkaan eduksi. Me pelkäsimme ennen kaikkea, että asia joutuisi pois tavalla tai toisella Kansainliitosta. Näin nyt ei onneksi ole käynyt. Tämä on jo katsottava saavutukseksi sinänsä. Sitä vastoin ei täällä päästy, kuten lähetystö oli jo edukateen vakuutettu, minkäänlaisiin neuvotteluihin itse pää-asiasta, jota F.Ä.A. ennen kaikkea odotti. Tämä on valitettavaa, sillä asia venyy ja samalla se voi mutkistua. Englannin vaikutusvalta on suuri ja voi se sitä käyttää monella tavalla.

Joka tapauksessa meneteltiin oikein siinä, että asia vietiin Geneveen, sillä jos mitään hyvitystä voi ylimalkaan saada, saadaan se ainoastaan sitä tietä.

Lopuksi pyydän saada lähetystöneuvos välilikkaan ja omasta puolestani lausua ministeri Holstille parhaat kiitoksemme erittäin hyvästä yhteistyöstä.

L ä h e t t i l ä s: *P. H. Raastamoinen*



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetysten rap. no 23.

Ministeri Saastamoinen.

8/6 1932.



Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 23.

Lontoo ssa 7 p:nä kesä kuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
34/131 ae. D. i. 32		
13/6-32	13	13
5	e7	

Asia: Englannin työttömyys.

Tämä päivänä julaiistu työttömyystilasto osoittaa, että touko-kuun 23 päivänä 1932 oli työttömiä tässä maassa kaikkiaan 2.741.306 henkeä. Tämä osoittaa siis, että työttömien luku aikana maaliskuun 23 - huhtikuun 23 päivä on lisääntynyt 89.125 hengellä. Edellinen kuukausitilasto osoitti jo työttömyyden lisääntymistä - suunnilleen samalla määrällä kuin nytkin - eikä tästä voi valitettavasti vetää muuta johtopäätöstä kuin sitä, että taloudellinen asema Suur-Britanniassa ja maailmassa yleensä on jatkuvasti huonontunut.

Englannissa ovat olot, kuten usein olen maininut, suhteellisen hyvät muuhun maailmaan verrattuina, mutta kiusallista ja raskasta on tietysti englantilaiselta kannalta katsoen havaita, ettei punnan arvon lasku, uudet tullitariffit ja harvinaisesti alhainen korkokanta ole jaksaneet parantaa oloja. Tietystikin on selvää, että ilman näitä tekijöitä olisivat numerot vielä paljon huonommat kuin mitä ne nyt ovat.

Tuleeko tämä taloudellisten olojen heikontuminen vaikuttamaan siihen suuntaan, että protektionistinen suunta saisi yhä enemmän tuulta siipiensä alle, on avoin kysymys, johon ainoastaan tulevaisuus voi vastata. Personallinen käsitykseni ja vaikutelmani on

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.



kumminkin se, koetettuani mahdollisimman tarkasti seurata taloudellista kehitystä ja yleensä kaikkia siihen vaikuttavia tekijöitä, että protektionisen suunnan vahvistumista sellaisenaan tuskin tarvitsee pelätä. Täällä tajutaan hyvin, että tullimuurien hyödyllisyydellä on rajansa, mistä seikasta nimenomaan Yhdysvaltainen nykyinen taloudellinen tila tarjoaa mitä voimakkaamman todisteen. Sitä vastoin on luultavaa, ja siihen viittaavat kaikki merkit, että Ottawan konferenssin onnistumiseksi ei tulla säästämään minkäänlaisia ponnistuksia. Tässä hämmöittäisi siis takana suurempi taloudellinen yhtenäisyys valtakunnan eri osien välillä, mikä tietysti ulkomaihin nähden merkitseisi loppujen lopuksi samaa kuin suojelustullimuurit. Mutta minusta tuntuu, että tässäkin suhteessa kohtuullisuuden kannattajilla olisi luja maapohja allaan. Mahdotonta ei ole se, siihen viittaa yksi ja toinen kirjoitus sanomalehdissä, että täällä joissakin piireissä ajateltaisiin jonkunlaista laajennettua brittiläistä taloudellista toimintapiiriä "punnan arvon perusteella", kuten eräskin lehti kirjoitti. Keskustelin tästä asiasta muutama päivä sitten Foreign Officessa, mutta minulle ilmoitettiin, ettei tästä asiasta siellä ainakaan ole ollut vielä mitään puhetta, mutta luvattiin minulle ilmoittaa asioiden kehittymisestä.

Sähkösanomalla olen ilmoittanut, että suunnitellun yleistaloudellisen konferenssin pitämisen suhteen, jossa tultaisiin nimenomaan neuvottelemaan siitä, miten yleistä hintatasoa voitaisiin nostaa, ei ole vielä tehty sen tarkempaa ohjelmaa. Niinpä on tällä hetkellä vielä avoinna, näin oli asianlaita ainakin kesäkuun 3 päivän illalla, jolloin keskustelin asiasta Sir Lancelot Oliphantin kanssa, kysymys siitä, milloin ja missä tämä konferenssi pidetään ja keitä kaikkia siihen kutsutaan osanottajiksi. Asia oli siis vielä sillä hetkellä alkusteellaan.



Tässä yhteydessä voin mainita, että kesäkuun 3 päivänä oli minulla tilaisuus keskustella sekä yleispoliittisista että yhteistaloudellisista asioista m.m. yleisten töiden ministerin, Mr.Ormsby-Goren kanssa. Hän on yleensä tunnettu vapaasta puhe-  
tavastaan eikä hän nytkään peittänyt ajatuksiaan. Hänellä tuntui olevan se käsitys, että kansainvälistä taloudellista elämää ei saada nousemaan ennen kuin Yhdysvalloissa on tapahtunut täydellinen romahdus. Sen tulemisesta näytti hän olevan vakuutettu, mutta lausi, "että siihen kuluu vielä joku aika". - Qui vivra verra. Se vaan on sanottava, että maailma on sekä poliittisesti että ekonomisesti mitä vaikeimmassa asemassa ja kenties suorastaan suuren kuillon partaalla.

L ä h e t t i l ä s: *A. A. Saarstamminen*

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: .....

Lontoossa olevan Lähetystön rap. no 24.

Lähetystönsuostaja Pakaslahti

20/6 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 5030/432.

ULKOASIAINMINISTERIÖN No 35/131 h.c. 1. 32	
23/6.32	5
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON, S.W. 5.	

Kesäkuun 20 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää  
raportin no.24, jonka otsakkeena on:

Ottawan konferenssi.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän  
kunnioitukseni vakuutus.

Lähettiläs: *A. K. Saastamoinen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
Helsinki.



Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 24.

Lontoo ssa 20 p:nä kesäkuuta 1932.

35131 Re. i. 32

27/6-32	RE	LEIN
	ASIA	
5	eg	

Asia: Ottawan konferenssi.

Heti lokakuun yleisvaalien jälkeen alkoi kuulua ääniä, että otollinen aika taloudelliselle valtakunnan-konferenssille on käsillä kansallisen hallituksen johtaessa Englannin politiikkaa. Eräillä tahoilla - varsinkin Rothermeren ja Beaverbrookin lehdistössä - on viime kuukausien kuluessa ehtimiseen tehostettu, että Englannin olisi pysyttädyttävä mitä suurimmassa määrässä erillään Euroopan kysymyksistä ja kohdistettava kaikki tarmonsa valtakunnan taloudellisen konferenssin valmisteluihin. On usein saattanut panna merkille, kuinka mainituissa piireissä on katsottu ikäänkuin MacDonalidin aktiivinen osaanotto mannermaan poliittisten ja taloudellisten vaikeuksien käsittelyyn olisi ristiriidassa Ottawan konferenssin alaan kuuluvien kysymysten kanssa. Ja kovin usein on kansallista hallitusta moitittu siitä, että se laiminlöisi valmistautumisen Ottawaan.

Aina viime aikoihin saakka hallituksen puolelta ei olekaan annettu julkisuuteen tietoja sen toimenpiteistä viimeainitussa suhteessa. Mutta parlamenttikeskustelussa t.k. 16 p:nä Ottawan konferenssista dominioniministeri Thomas laajassa puheessaan ensimmäistä kertaa teki selkoa konferenssin valmistelutöistä. Tällöin saatiin tietää, että ei ollut kulunut kuin vain viikko hallituksen virkaan-

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....  
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta ..... ]:

Tavallinen.



astumisesta, kun se asetti keskuudestaan erikoisen Ottawa-komitean. Se ja useat kohta sen jälkeen muodostetut alikomiteat ovat olleet keskeytymättömässä työssä. Niillä on ollut käytettävissään asiantuntijoita, jotka ovat edustaneet ei ainoastaan pää-omaa ja työtä, vaan myöskin - käytännöllisesti katsoen - jokaista teollisuushaaraa. Mainitut komiteat ovat olleet yhte-  
 kaupallisten ja teollisten  
 ydessä mitä monilukuisimpien/järjestöjen kanssa. Sama on ollut asianlaita maanviljelyksen etujen selvilleottamiseksi. Eri teollisuuksien puoleen on käännytty lähettämällä niille kyselykaavakkeet, joissa on tiedusteltu asianomaisten teollisuuksien vienti- ja tuontimahdollisuuksia dominioneihin käsin sekä pyydetty teollisuuksien mielipiteitä valtakunnan-sisäisiin preferenssitulleihin y.m. nähden. Ja yhteisymmärryksessä hallituksen kanssa eri teollisuushaarat ovat lähettäneet edustajiaan Kanadaan neuvotteluja varten siellä. Kaikki tämä työ on suoritettu niin suurella perinpohjaisuudella, että voidaan sanoa elinkeinoelämän kaikkien eri haarojen etujen tulleen selville otetuksi ja käsittelyn alaisiksi. Kaiken tämän pohjalla Thomas huomautti, että Ottawan konferenssi ei voi epäonnistua ainakaan valmistelujen puutteesta; siinä suhteessa hallitus on tehnyt ehdottomasti parhaansa ja samoin toivoi Thomas eri dominioneitten hallitustenkin tehneen.

Mitä tulee konferenssin ohjelmaan huomautti Thomas, että sen valmistaminen on lähinnä Kanadan hallituksen asia. Täydellinen työjärjestys ei ole Thomasin ilmoituksen mukaan vielä valmis, mutta siitä ei voida moittia Kanadaa, kun sen hallituksen on neuvoteltava asiasta luonnollisesti kaikkien dominionien kanssa. Thomas huomautti, että eräskin dominionihallitus lähetti omat ehdotuksensa vasta pari päivää sitten. Ohjelman yleislinjat ovat kuitenkin selvät. Thomas ja Baldwin kuvailivat niitä kuitenkin vain varsin ylimalkaisesti. Ensimmäisen ohjelmaryhmään

he ilmoittivat tulevan kuulumaan valtakunnan-sisäisen "vapaamman" kaupan lisäämisen. Toisena ryhmänä olisivat raha- ja finanssikysymykset. Näiden seikkojen lisäksi tulee esille esim. sellaisia aloitteita kuin siirtolaisuuden lisääminen Englannista dominioneihin.

Mutta mikä tulee olemaan Englannin hallituksen politiikka näihin kysymyksiin nähden Ottawassa? Kuvatessaan kansallisen hallituksen suhtautumista kauppapoliittisiin kysymyksiin Thomas ja Baldwin ylimalkaisesti viittasivat preferenssitulleihin ja quota-järjestelyihin tehostamalla samalla, kuinka esimerkiksi kansallinen hallitus on osoittanut tietä valtakunnan-sisäisen "vapaamman" kaupan lisäämiseen vapauttamalla dominionit ja siirtomaat asken asetetuista tulleista. Mainitut hallituksen edustajat huomauttivat, kuinka on tarkoituksena edistää valtakunnan sisäisiä taloussuhteita aikaansaamalla keskinäisiä sopimuksia emämaan ja dominionien teollisuuksien välille teollisen rationalisoinnin edistämiseksi. Raha- ja finanssikysymyksiin nähden hallituksen edustajat mainitussa parlamenttikeskustelussa olivat, jos mahdollista, vieläkin niukkasanisempia. He huomauttivat, että konferenssissa ei ole odotettavissa lopullisten tulosten aikaansaaminen näillä aloilla. Mutta tähän astista vilkkaan taloudellisen vuorovaikutuksen kehittämiseksi Thomas ilmoitti olevan tarkoituksena luoda jokin pysyvä elin, jonka avulla verrattain lyhytaikaiseksi lasketussa Ottawan konferenssissa aloitettua työtä voitaisiin jatkaa. Mitään enempiä yksityiskohtaisia tietoja hallituksen politiikasta Thomas ei ollut suostuvainen antamaan. Samansuuntaisesti lausui myös Baldwin, joka viittasi Kanadan pääministerin Bennettin lausuntoon, että hän ei aio etukäteen ilmoittaa mitään hallituksensa menettelystä.

Mainitussa parlamenttikeskustelussa labourin puhuja Sir S.Cripps toisaalta varoitti hallitusta menemästä mihinkään

pitkäaikaisiin sitomuksiin Ottawassa ja toisaalta lausui epäilyksensä siitä, että hallituksella ei ole mitään selvää ohjelmaa valmistettuna konferenssia varten omalta osaltaan. Muutamissa lehdissä (esim. Evening Standard ja News Chronicle) on samoin näkynyt lausuntoja, joissa ei täysin luoteta siihen, että hallitus olisi lyönyt kiinni politiikan, jota se Ottawassa noudattaa. On kuitenkin useita seikkoja, joiden perustalla voitane katsoa, että kansallinen hallitus on valmistanut omat ehdotuksensa Ottawaa varten ja että se tulee noudattamaan siellä yksityiskohtiinkin nähden määrätietoista politiikkaa. Mainitussa parlamenttipuheessaan Thomas eräissä yhteydessä huomautti, että paras valmistautuminen neuvotteluja varten on pitää valmiina "sopimus takataskussa". Hän ei kylläkään väittänyt, että nyt esillä olevassa tapauksessa hallitus voisi niin menetellä. Hän tehosti vain, että hallitus lähettää edustajansa konferenssiin ehdottomasti valmiina harkitsemaan jokaista ehdotusta sen omien ansioitten perustalla ja suhtautumaan jokaiseen probleemiin muistaen "vastuunalaisuutemme ja sitoumuksemme". Joskin Thomasin lausunnosta kävi esille, että kansallinen hallitus on vapaa suhtautumaan konferenssiin täysin ilman määrättyjä, ehdottomasti läpiajettavia ehdotuksia, niin hän puhui niin suurella painoksella konferenssin merkityksestä ja valmisteluista, että ei liene syytä epäillä Englannin hallituksen omien, eri kysymyksiin kohdistuvien ehdotusten olemassaoloa. Samoin käytti Baldwin kieltämättä hyvin vakavaa kieltä. Hän puhui "teitten eroamisesta", valinnasta lähteä joko taloudellisen lähentymisen polulle tai hajaantua. Konservatiivisen puolueen, suurimman hallituspuolueen johtajan asettaessa silmien eteen tällaisen vaihtoehdon Brittein valtakunnan tulevaisuudelle täytynee vetää se johtopäätös, että hallituksella on takanaan omat ehdotuksensa, joiden avulla se määrätietoisesti pyrkii vaikuttamaan edellisen vaihtoehdon hyväksi.

Vastapainoksi niille äärimmäisyysvaatimuksille, joita varsinkin Rothermeren ja Beaverbrookin lehdistö ovat tehneet valtakunnan sisäisen täydellisen vapaakaupan puolesta, voidaan mainitusta parlamenttikeskustelustakin vetää se johtopäätös, että ei ole edes tarkoituksena toteuttaa tällaisia suunnitelmia. Thomasin lausunnosta kävi selvästi esille, sen käsityksen hyväksyminen, että emämaan teollisuuksia ei ole saatettava kilpailemaan dominionien eri teollisuushaarojen kanssa. Thomas alleviivasi erikoisesti pyrkimystä "vapaampaan" kauppaan ja hän samoin kuin Baldwin käsittelivät Englannin valtakunnan sisäistä kauppaa välikappaleena yleisen hintatason nostamiseksi ja yleismaailmallisen kaupan elvyttämiseksi. Varsinkin Thomas tehosti, kuinka Englannillakin nyt on tariffiensa muodossa käsissään ase vaikuttaa kansainvälisten kauppasuhteitten kehittämiseen.

Kuten Thomasin ja Baldwinin puheistakin käy esille, haluaivat sekä Englannin että sen dominionien hallitukset pitää ehdottomasti salassa kaikki käytännölliset ehdotuksensa, joista Ottawan konferenssissa tullaan neuvottelemaan. Tästä syystä Thomasin ja Baldwinin lausunnot muodostuivat itse asiassa kovin vähänsisältöisiksi. Edelläolevan selostuksen on lähetystä tahtonut laatia kuvatakseen t.k. 16 p:nä tapahtuneen parlamenttikeskustelun pohjalla kysymyksen nykyistä vaihetta yleispiirteissään. Suomen kannalta tärkeästä puutavarakysymyksestä on lähetystön kaupallinen avustaja laatinut erikoisen raportin.

Lontoossa, kesäkuun 20 p:nä 1932.

*Aaro Pakaslahti*  
lähetystön avustaja.



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 67.

ASIA: .....

*Lontoossa olevan lähetysten rap. no 25.*

*Lähetystenavustaja Pakarakti.*

*6/5/7-32.*

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 5137/449

ULKOMA-ASIAINMINISTERIÖ		
N <sup>o</sup> 36 / 131 Sal. 1232		
9/7-32	N <sup>o</sup> -	-
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON, S.W.5.		

heinäkuun 6 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää  
lähetyksen raportin no. 25, jonka otsakkeena on:

5% sotalainen konvertointi.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvim-  
män kunnioitukseni vakuutus.

V.a.asiainhoitaja:

*Eino Wakkari*

Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen

H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 36 / 131 Salainen. 1932		
9/2-32	No -	LINE -
5.	87.	

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 25.

Lontoo ssa 5 p:nä heinäkuuta 1932.

Asia: 5% sotalainen konvertointi.

Viime torstaina, kesäk. 30 p:nä, rahaministeri Neville Chamberlain saapui Lausannesta lyhyelle käynnille Lontooseen tehdäksään samana iltana parlamentille ilmoituksen hallituksen päätöksestä ryhtyä vuonna 1917 otetun 5% sotalainen konvertointiin. Vuoden 1929 kesäkuusta alkaen on hallituksella ollut vapaat kädet suorittaa k.o. laina kolmen kuukauden irtisanomisajalla. Viime heinäkuussa silloinen rahaministeri Snowden suunnitteli suurta konvertoimisoperatiota, mutta vakavien häiriöiden merkkejä osoittanut valtiotalous ei sallinut Labour-hallituksen ryhtyä siihen. Suunnitelma oli uudestaan esillä viime syksynä ensimmäisen kansallisen hallituksen esittäessä parlamentille tunnetun hätäbudjettinsa. Silloin suoritettiin eräitä valmistuksia konvertointia varten. Useaan otteeseen on hallituksen puolelta lausuttu julki, että siihen käydään heti käsiksi, kun kaikki mahdollisuudet ovat esillä. Jo kaiken tämän takia on finanssimaailmassa tiedetty varsinkin viime kuukausien kuluessa odottaa tällaista operatiota, mutta hallitus oli säilyttänyt tiedon siitä niin tiystin salassa, että ilmoitus tuli tavallaan yllätyksenä. Tosin samana päivänä, kesäk.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.  
 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.  
 3) Ei tiedoituksiin.  
 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.



30:na, hieman aikaisemmin tapahtunut diskonttokoron alentaminen 2%:iin - alin sitten vuoden 1897 - osoitti jotain tällantapaista olevan luultavasti tekeillä.

Nyt päätetyn 5% sotalainan - suuruukseltaan hieman yli 2 miljardia puntaa - konvertoinnin pääkohdat ovat seuraavat. Laina kuuletetaan ensi joulukuun 1 p:nä. Obligatioiden haltijoita kehoitetaan jatkamaan osanottoaan lainaan uusilla ehdoilla,  $3\frac{1}{2}\%$  korolla sanotusta päivästä lukien. Ne obligatioiden omistajat, jotka ilmoittavat suostumuksensa siihen viimeistään kuluvaan heinäkuun 31 p:nä, saavat jokaista merkitsemäänsä 100 puntaa kohden ylimääräisen 1 punnan korvauksen, joka maksetaan 14 päivän kuluessa ilmoituksen tekemisestä ja joka on vapaa tuloverotuksesta. Tämä etuus annetaan, jotta valtiovarainministeriö voisi saada mahdollisimman nopeasti tiedon konvertoinnin onnistumisesta sekä toiseksi siitä syystä, että koron alentaminen  $1\frac{1}{2}\%$ :lla voisi useassakin tapauksessa vaikuttaa häiritsevästi obligatioiden omistajien tuloihin. Viimeinen erä 5% korkoa maksetaan jouluk. 1 p:nä. Ensimmäinen  $3\frac{1}{2}\%$  osinko suoritetaan ensi vuoden kesäkuun 1 p:nä, tapahtuen se ilman tuloveron samanaikaista pidätystä. Hallitus luppuu kaikista oikeuksistaan suorittaa laina takaisin ennen kuin aikaisintaan vasta jouluk. 1 p. 1952. Niiden obligatio-omistajien, jotka eivät tahdo jatkaa osanottoaan lainaan sen uusilla ehdoilla ja jotka llokakuun 1 p:nä mennessä laiminlyövät tämänmukaisen ilmoituksen tekemisen, katsotaan hyväksyneen konvertointitarjouksen. (Ei ole ehkä vailta mielenkiintoa mainita myös muutama sana tämän suunnattoman suuren finanssioperation teknillisestä järjestelystä. Kun hallitus taitoi pitää viimeiseen saakka suunnitelmansa ehdottomana salaisuutena, niin ei niihin teknillisiin järjestelyihin, jotka olivat tarpeen konvertointitarjouksen välittämiseksi obligatioiden omistajien tietoon, ryhdytty ennenkuin vasta kesäkuun viimeisen päivän iltana samalla hetkellä, jolloin Chamberlain teki ilmoituksensa parlamen-



tissa. 15 miljoonaa kaavaketta painettiin ja postattiin 24 tunnin kuluessa osoitettuna 3 miljoonalle obligation-omistajalle. Nuo 3 miljoonaa kirjettä ja niiden lisäksi vielä puoli miljoonaa postattiin ennen klo 8<sup>j.p.p.</sup>/heinäk. 1 p:nä.).

Konvertointioperation laajuuden osoittamiseksi on viitattu suurimpaan ennen sotaan tapahtuneeseen konvertointiin, jonka vuonna 1888 suoritti Goschen. Silloisessa konvertoinnissa oli kysymyksessä itse asiassa koko silloinen kansallisvelka, nyt tapahtuva konvertointi kohdistuu vain kolmanteen osaan nykyistä kansallisvelkaa. Goschenin operatio säästi valtiolle vuosittain 1.400.000 puntaa, kun taas säästö nyt tapahtuvasta konvertoinnista on 23.000.000 puntaa vuodessa.

Syyt konvertointiin Chamberlain kuvaili seuraavasti. Ensimmäkin se on tarpeellinen säästäväisyystoimenpiteenä. Tämän toimenpiteen kautta valtion korkomenot vähenevät vuosittain 30 milj. punnalla. Ja ottaen huomioon obligatioiden omistajien nauttimien korkotulojen  $1\frac{1}{2}$ -prosenttisesta pienenemisestä aiheutuvan tuloverojen vähenemisen 7 milj. punnalla, nettosäästökseksi valtiolle jää kuitenkin 23 milj. puntaa vuodessa. Toiseksi sotalainen 5%:n korko on ylläpitänyt korkokantaa keinotekoisella ylhäällä. Nyt tapahtuva lasku koituu teollisuuden hyväksi, joka sen avulla kykenee saamaan edullisemmilla ehdoilla tarvitsemaansa pääomaa. Kolmanneksi, Suur-Britannia on siinä onnellisessa asemassa, että Englannin hallituksen obligatiot verrattuna muihin sijoituksiin, niin hyvin brittiläisiin kuin ulkomaisiin, eivät ole koskaan nauttineet suurempaa arvonnantoa kautta koko maailman kuin tällä hetkellä. Neljänneksi, ei voida katsoa, että konvertointitoimenpiteen lykkäämistä oikeuttaisivat mahdollisuus jonkun verran suuremman säästön aikaansaamiseksi lähitulevaisuudessa taikka toivo että operatio tulisi helpommin suoritettavaksi ajan kuluessa pidemmälle. Mutta lopullinen ja kaikkien voimakkain argumentti nyt tapahtuvalle toimenpiteelle on löydetty-

vissä siitä hengestä, joka Englannin kansaa nykyään elähdyttää; pitkän lamaannuskauden jälkeen on hallituksella jälleen vapaat kädet finanssikysymyksissä; budjetti on saatu tasapainoon mitä suurimpien vaikeuksien edessä ja kansakunta on osoittanut voimakasta vastustuskykyä niihin häiriöihin nähden, jotka antavat leimansa yleismaailmalliselle kaupalle; kansakunnan tällainen esiintyminen osoittaa sen valmiutta ja kykyä suurten yrittysten menestykselliseen läpiajamiseen, tehosti Chamberlain konvertointi-operation pohjimmaisena edellytyksenä.

Harvoin on minkään hallituksen mikään toimenpide saanut osakseen niin jakamatonta tunnustusta kuin tämä konvertointipäätös. Parlamentin molemmat huoneet ottivat hallituksen ilmoituksen vastaan suosionosoituksin. Lehdistöstä ei ole myöskään noussut tuskin yhtään ainoata soraääntä. Kaikki myöntävät niiden, edellämainittujen edellytysten olemassaolon, jotka Chamberlain ilmoitti konvertointitoimenpiteen pohjaksi. Times tehti m.m. varsinkin, että sotalainan tähänastinen korkea korko vieroitti tallettajia muista valtion obligatioista. Konvertointiin oli ryhdyttävä heti kun kaksi edellytystä oli täytetty. Ensimmäinen niistä oli, että rahan olisi oltava tarpeeksi halpaa, jotta obligatioiden omistajat sijoittaisivat sen alemmikorkeiseen lainaan. Toinen välttämätön ehto oli obligatio-omistajien luottamus hallitusta kohtaan. Ensimmäinen edellytys oli olemassa jo vuosi sitten, mutta tallettajien luottamuksen on hankkinut vasta nykyinen kansallinen hallitus. Vasta nyt on Englannin nauttima luotto taas niin voimakas, että korkeasta korosta luopuminen on mahdollinen. Saattaen halvempaa pääomaa teollisuuden käytettäväksi ja vähentäen verotaakkaa ensi budjettivuotena 23 miljoonalla punnalla konvertointioperatio on uuden suunnan ensimmäisiä tuloksia, huomauttaa Times. Daily Telegraphin lausuntojen pääsisältö on, että obligatio-omistajat jatkavat osanottoaan lainaan ei ainoastan patriottisista syistä, vaan myös finanssietujensa takia. Morning Post alleviivaa - kuten Timeskin - kuinka sotalainan 5% korko oli

este yleisen korkotason laskemiseen ja kuinka kansallinen hallitus on lyhyen toimintakautensa aikana pystynyt kohottamaan luottamuksen hallitusta kohtaan niin suureksi, että konvertoinnin aika tuli käsille. Daily Mail uskoo sen vaikuttavan elvyttävästi yleismaailmalliseen kauppaan. Daily Herald arvelee, että nyt on mahdollista saattaa teollisuuden pitkä-aikainen rahoitus terveemmälle pohjalle, minkä seikan täytyy lopulta elvyttää kauppaa ja vähentää työttömyyttä. Financial Times tehostaa m.m., että  $3\frac{1}{2}$  pros. lainakin taattuna muuttumattomaksi 20 vuoden ajaksi, on obligatio-omistajien kannalta laatuaan paras talletus. Financial ~~Times~~<sup>News</sup> toteaa, että konvertointi on hallituksen puolelta voimakas yritys jouduttaa taloudellisen hyvinvoinnin paluuta katsoen että koko toimenpidettä on arvosteltava tältä laajenmalta näkökannalta. News Chroniclen käyttäessä ylistävää kieltä hallituksen toimenpiteestä Manchester Guardian, liberaalien päälehti, joskaan se ei kiellä konvertoinnin ilmeisiä etuja, kuitenkin on arvostelussaan koko lailla pidättyvä, osittain moittivakin; lehti huomauttaa m.m., että jää vielä nähtäväksi, väheneekö verotaakka ensi budjettivuonna, kuten konvertoinnin aikaansaaman säästön avulla nyt väitetään.

Hallituksen ~~mm~~ vedotessa obligatio-omistajiin tarjouksella, että ne jatkaisivat osanottoaan lainaan sen uusilla ehdoilla lausuttiin julki heti se käsitys, että suuret finanssilaitokset, joiden hallussa huomattava osa obligatioita on, heti hyväksyivät hallituksen tarjouksen ja näyttäisivät tietä niille noin 3 miljoonalle yksityiselle, joilla oli näitä obligatioita. Jo nyt on tiedossa, että useat suuryhtiöt konvertoivat oman osuutensa. Esimerkkeinä voidaan mainita Imperial Chemical Industries (£760,000), Bryant and May (£300,000), Morris-yhtiö (£2850,000), Rolls-Royce-yhtiö (£100,000), William Whiteley Ltd (£150,000), Harrods (£600,000), General Electric Company (£440,000), International Tea/<sup>Co.</sup> (£500,000), Legal and General Insurance Company (£500,000), Phoenix Assurance Company (£1.000,000), Siemens Brothers and Co. (£650,000). Heti ensimmäisten

este yleisen korkotason laskemiseen ja kuinka kansallinen hallitus on lyhyen toimintakautensa aikana pystynyt kohottamaan luottamuksen hallitusta kohtaan niin suureksi, että konvertoinnin aika tuli käsille. Daily Mail uskoo sen vaikuttavan elvyttävästi yleismaailmalliseen kauppaan. Daily Herald arvelee, että nyt on mahdollista saattaa teollisuuden pitkä-aikainen rahoitus terveemmälle pohjalle, minkä seikan täytyy lopulta elvyttää kauppaa ja vähentää työttömyyttä. Financial Times tehostaa m.m., että  $3\frac{1}{2}$  pros. lainakin taattuna muuttumattomaksi 20 vuoden ajaksi, on obligatio-omistajien kannalta laatuaan paras talletus. Financial ~~Times~~<sup>News</sup> toteaa, että konvertointi on hallituksen puolelta voimakas yritys jouduttaa taloudellisen hyvinvoinnin paluuta katsoen että koko toimenpidettä on arvosteltava tältä laajenmalta näkökannalta. News Chroniclen käyttäessä ylistävää kieltä hallituksen toimenpiteestä Manchester Guardian, liberaalien päälehti, joskaan se ei kiellä konvertoinnin ilmeisiä etuja, kuitenkin on arvostelussaan koko lailla pidättyvä, osittain moittivakin; lehti huomauttaa m.m., että jää vielä nähtäväksi, väheneekö verotaakka ensi budjettivuonna, kuten konvertoinnin aikaansaaman säästön avulla nyt väitetään.

Hallituksen ~~mm~~ vedotessa obligatio-omistajiin tarjouksella, että ne jatkaisivat osanottoaan lainaan sen uusilla ehdoilla lausuttiin julki heti se käsitys, että suuret finanssilaitokset, joiden hallussa huomattava osa obligatioita on, heti hyväksyivät hallituksen tarjouksen ja näyttäisivät tietä niille noin 3 miljoonalle yksityiselle, joilla oli näitä obligatioita. Jo nyt on tiedossa, että useat suuryhtiöt konvertoivat oman osuutensa. Esimerkkeinä voidaan mainita Imperial Chemical Industries (£760,000), Bryant and May (£300,000), Morris-yhtiö (£850,000), Rolls-Royce-yhtiö (£100,000), William Whiteley Ltd (£150,000), Harrods (£600,000), General Electric Company (£440,000), International Tea/<sup>Co.</sup> (£500,000), Legal and General Insurance Company (£500,000), Phoenix Assurance Company (£1,000,000), Siemens Brothers and Co. (£650,000). Heti ensimmäisten



päivien kuluessa hallituksen tarjoukseen annettu vastaus on ylittänyt odotukset, on täydellä syyllä huomautettu julkisuudessa usealta taholta jo yksistään sen esimerkin johdosta, jota Lontoon City-piirien edustajat ovat osoittaneet kuluneiden parin kolmen päivän aikana.

Mitä taas tulee konvertoinnin vaikutuksiin, on mainittava huomattava vilkastuminen arvopaperimarkkinoilla. Heti heinäkuun 1 p:nä monet 5% sotalainen obligatio-omistajat tarjosivat obligatioitaan pörssissä kaupan sijoittaakseen rahansa mikäli mahdollista yli 3 $\frac{1}{2}$ % tuottaviin arvopapereihin. Seurauksena viime mainittujen kysynnästä oli melkoinen nousu, joka on jatkuvasti ollut vallalla tämän viikon alussa, varsinkin teollisuus- mutta myös pankki- ja vakuutusyhtiöiden osakkeissa osoittaen halveaman rahan siirtymistä tuotannollisesta elämän käytettäväksi. Vuosi-kausiin Cityssä ei ole nähty näin suurta ja äkillistä arvopaperien hintojen nousua. Väitetään, että pörssissä noteerattujen liikkeellä olevien arvopaperien yhteinen hinnannousu on t.k. 1 p:nä alkaen ollut 500 miljoonaa puntaa. Toistaiseksi on kuitenkin tietysti liian vaikeaa lähteä arvioimaan, kuinka pysyväiseksi tapahtuneet nousut jäävät.

Lontoossa, heinäkuun 5 p:nä 1932.

*Aaro Pakaslahti,*  
lähetyksenavustaja.

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA: .....

Lontoossa olevan Lähetystön rap. no 26.

V.a. Asiainhoit. Välikoungas.

29 1982.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 5649 - 517.

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,

Syyskuun 2 p. 1932.			S.W.5.
38/131 fac. i. 32			
7/9.32	2	III	
AFRICA	EUROPE	ASIA	
5	C2.		

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydin kunnioittaan lähettää  
lähetyksen raportin no. 26, jonka otsakkeena on:

Ottawan konferenssin tulokset.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, syvim-  
män kunnioitukseni vakuutus.

V.a.asiainhoitaja:

*Eino Halikangas*

Herra Ulkoasiainministeri

Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,

Helsinki.

PERWAKO KI

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 26.

Lontoo ssa 2 p:nä syyskuuta 19 32.

LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ		
38/1131 (ae) E. i. 32		
7/9.32	OSASTO	LIIT
5	57	

Asia: Ottawan konferenssin  
tulokset.

Kuukauden kestäneiden neuvottelujen jälkeen, jotka osaksi olivat hyvinkin vaikeita ja aika-ajoin erittäin kireitäkin, päätettiin viime lauantaina v.k. 20 p:nä lopulliseen ratkaisuun kaikkialla maailmassa mitä suurimmalla jännityksellä seuratussa Brittein valtakunnan talouskonferenssissa Ottawassa. Silloin allekirjoitettiin kaikkiaan 12 sopimusta, joista 7 oli tehty Englannin ja kaikkien sen dominioiden (Irlantia lukuunottamatta) sekä Etelä-Rhodesian kanssa, 3 Kanadan toiselta puolen ja toiselta puolen Irlannin, Etelä-Afrikan ja Etelä-Rhodesian kesken, yksi Irlannin ja Etelä-Afrikan sekä yksi Uuden Seelannin ja Etelä-Afrikan kesken.

Maanantaina v.k. 22 p:nä kaikki täkäläiset aamulehdet julkaisivat Dominion Office'sta annetun virallisen kommunikoon, johon liittyivät Englannin ja eri alusmaiden hallitusten kesken tehtyjen sopimusten tekstit. On kuitenkin huomattava, että nyt julkaistut tekstit sisältävät täydellisinä ja yksityiskohdittain vain Englannin puolelta tehdyt myönnytykset, kun sitävastoin koko joukko detaljeja dominioiden nähdessä on toistaiseksi jätetty julkaisematta. Ne päätetään julkisuuteen dominioiden edustajain vaatimuksesta,

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. \_\_\_\_\_ lle.  
 2) Tavallinen ja lisäksi \_\_\_\_\_ lle.  
 3) Ei tiedoituksiin. \_\_\_\_\_  
 4) Ei tiedoituksiin, mutta \_\_\_\_\_ lle.



vasta sitten kun sopimukset esitetään asianomaisille parlamentteille. Tämä tapahtuu varovaisuussyistä, jotta vältettäisiin spekulointi ja ennakkokauppa ulkomaiden kilpailijain taholta. Näin ollen nyt julkaistut tekstit eivät lähimainkaan anna täyttä kuvaa siitä, mitä kaikkia yksityiskohtia sopimuksiin sisältyy - seikka, jota lehdistössä on jo eräillä tahoilla ehditty valittaa, varsinkin kun määrättyissä piireissä on jo riennetty selittelemään, että Englanti on mennyt itselleen vahingoksi liian yksipuolisiin sitoumuksiin. Yleisesti myönnetään kuitenkin toimenpiteen välttämättömyys koska muuten pelättävissä oleva laajassa mitassa tapahtuva "dumpaus" saattaisi vaarantaa konferenssin saavutuksia.

Vaikkakin siis tällä hetkellä on tyydyttävä epätäydellisiin sopimusteksteihin, jotka nekin ovat saatavissa vain sanomalehtikommunikana ja -selostuksina, koska, kuten Dominion Office tiedusteltaessa ilmoitti, asiakirjoja ei tällä toistaiseksi virallisesti julkaista se kun kuuluu Kanadalle konferenssin kokoonkutsujana, on kuitenkin jo nyt mahdollista todeta kaikki tärkeimmät tulokset, joihin Ottawassa päästiin.

Kuten muistettaneen painostettiin konferenssin avajaisistunnossa sitä, että konferenssin yleisenä tarkoituksena oli saada valtakunnan eri osien väliset kauppajoiutukset alennetuiksi. Tämän ajatuksen esitti erikoisen painavasti puheessaan ennen kaikkea Englannin delegation johtaja Baldwin, joka myöskin lausui Englannin toivomuksena, että konferenssi tuloksiansa kautta tulisi vaikuttamaan myöskin yleiseen tariffien alentamiseen maailman talouspolitiikan tärkeimpänä päämääränä. Tämän mukaisesti oli Englannin valtuuskunta valmistanut yhteisesti hyväksyttävän julki-lausuman muotoon joukon päätöslausemia, jotka kohdistuivat toivomukseen yleismaailmalisesta tullien alentamisesta ja Brittein valtakunnan talouspolitiikan ohjaamisesta tähän suuntaan sekä selittivät konferenssin muodostavan käännekohdan maailman kaupan vapauttamiseksi taloudellisen eristäytymisen kirouksesta. Kanadan ankaran vastauksen vuoksi ei näitä päätöslausemia kuitenkaan saatu

läpi, ja kaikki mitä niistä jäi jällelle on se lyhyt yleisdeklaratio, joka konferenssin lopullisissa asiakirjoissa tulee olemaan välittömästi sopimustekstien edellä. Siinä lausutaan, "että alentamalla tai poistamalla esteitä väliltään siten kuin näissä sopimuksissa määrätään, Valtakunnan eri maat saavat keskeisen kaupankäyntinsä helpommaksi ja että niiden kansojen tästä johtuvalla ostokyvyn kasvulla myöskin maailmankauppa tulee virkistymään ja kasvamaan".

Kun tutkii nyt solmituita sopimuksia, käy ilman muuta heti selväksi, että tärkein niistä on Englannin ja Kanadan välinen sopimus. Asiallisestihan tämä onkin aivan luonnollista, mutta samalla on myöskin sanottava, että kuta enemmän sopimuksia tutkii, sitä selvemmäksi näyttää myöskin käyvän, että Kanada on selvinnyt voitokkaimpana konferenssissa ja korjannut siitä suurimman sadon. Kun on päivittäin seurannut eri lehtien kirjeenvaihtajien seloituksia konferenssin kulusta, ei ole mielestäni voinut välttyä vakiintumasta siihen käsitykseen, että Kanadalla on koko ajan ollut käsissään johtava ote, johon Englanti on saanut melkoisessa määrin alistua. Kanadan pääministeri Bennett on ollut paljoa kovempi pätkinä purtavaksi kuin mitä täällä odotettiin, ja hänen kanssaan on englantilaisilla ilmeisesti ollut muutamia mitä äärimmäisimmän kiihkeitä yhteenottoja, joissa jälkimmäiset näyttävät useimmiten vetäneen lyhyemmän korren. Ei ole näin ollen suinkaan ihmeteltävää, että Englanti on saanut useista tärkeistä ohjelmakohtistaan melkoisesti tinkiä, olkoonkin, että myöskin Kanada on saanut eräissä suhteissa tyytyä vain kompromissiin. Vaikutelmani on, että Kanada on pakoittanut Englannin jonkun verran laajempaan protektionistiseen politiikkaan kuin mitä hallitus täällä alunperin oli suunnitellut Ottawaan lähtiessään. Toiselta puolen lienee kylläkin totta, ettei hallituspiireissä odotettu Englannin voittavan ehkä senkään verran etuja kuin mitä se nyt sai - seikka, jonka Englannin delegatio peittelemättä toteaa jo 26/8 iltalehtiin painetussa laivalta radioidussa julkilausumassaan. (mikäli se nyt ei ole vain diplomaattinen fraasi).

Mitä sitten sisältyy yleispiirteittäin näihin nyt kyseenoleviin sopimuksiin? Tähän kysymykseen voinee sopivimmin vastata tarkastelemalla ensin niitä myönnytyksiä, joita Englanti on antanut sekä sen jälkeen niitä etuja, joita se itse on saanut.

Englanti on ensiksikin suostunut siihen, että se tullivapaus, joka v:n 1932 Imports Duties Act'in perustalla on voimassa ensi marraskuun 15 päivään saakka dominioiden tuotteille, pidennetään sen jälkeen jatkamaan sopimusten voimassaoloajaksi. Uusia tulleja asetetaan koko joukolle ulkomaalaisia tavaroita; osa niistä on nyt tullivapaita, toisiin nähden taas on tällä haavaa voimassa matalammat tullit kuin mistä nyt on sovittu. Tähän ryhmään kuuluvat seuraavat tuotteet, joille marraskuun 15 p:n jälkeen tulee alempana mainitut tullit: vehnä (2s. nelikolta); voi (15 s. hundredweightilta); juusto (15% ad valorem); erinäiset tuoreet hedelmät (noin 15% ad valorem; omenat ja päärynät 4 s. 6d. hundredweightilta); säilykeomenat 3s. 6d. cwt); muut säilykehedelmät (15% ad valorem; molemmissa tapauksissa uusi tulli lisäyksenä sokeripitoisuuteen nähden määrättyyn tulliin); erinäiset kuivatut hedelmät (10s. 6d. cwt; nykyinen tulli 7s.); kondensoitu maito (5s. cwt imelöitynä, 6s. cwt. imelöimättömänä); maitojauhe ja muunlaiset säilykemaidot (5s. cwt. imelöimättöminä); hunaja (7s. cwt); appelsiinit (tuoreet, 3s. 6d. cwt); grapefruit (tuoreet, 5s. cwt); viinirypäleet (paita ansareissa kasvatetut, 1½d. naulalta); munat (1s. - 1s.9d. "1solta sadalta" l. 120 kappaleelta riippuen tämän määrän painosta; jos se ei ylitä 14 naulaa on tulli 1s.; 14-17 naulan painomäärältä 1s.6d. ja yli 17 naulan painolta 1s.9d); maissi (10% ad valorem); riisi (1d. naulalta); jäädytetty lohi (1½d. naulalta); kalanmaksajöljy (1s.4d. gallonilta); erinäiset kasvisöljyt (15% ad valorem); pellavansiemenet (10% ad valorem); kupari (2d. naulalta); Edellä luetelluista ovat vehnä, maissi, kupari ja pellavansiemenet tällä haavaa tullivapaita, kun taas muut ovat yleisen 10% ad valorem tullin alaisia.



Yllämainittujen määräysten suhteen on Englanti kuitenkin tehnyt kaksi tärkeää varautumaa. Toinen niistä sisältää sen, että Englannin hallitus saa kolmen vuoden umpeen kuluttua, jos kotimaan tuottajain edut sitä vaatisivat, asettaa tullin myöskin dominioista tuotaville munille, siipikarjalle sekä voille, juustolle ja muille meijerituotteille, jotka nyt ovat ja tulevat siis olemaan edelleen kolme vuotta tullivapaita, edellyttäen kuitenkin, että sama preferenssimarginaali säilyy dominioille yli ulkomaisten tuotteiden. Toinen varautuma käsittää sen, että ulkomaiselle vehnälle, kuparille, sinkille ja lyijylle asetettava tulli saadaan peruuttaa milloin hyvänsä jos dominoiden tuottajat ovat kykenemättömiä tai haluttomia toimittamaan Englannin markkinoille riittäviä määriä näitä tuotteita maailmanmarkkinahintoihin.

Mitä tulee entisiin budjettitulleihin on niistä mainittava, että tupakan preferenssitulli vakiinnutetaan 10 vuodeksi, teen säilytettiin, kahvin korotetaan 9 shillingiin 4 penceen hundred-weightiltä ja mietojen viinien 2 shillingiin gallonilta.

Tärkeä myönnytyks, jonka Englanti on tehnyt dominioille, on määräys siitä, että se sitoutuu olemaan alentamatta nykyistä vähintään 10% ad valorem tullia erinäisiin ulkomaisiin tuotteisiin nähden ilman sen dominion tai niiden dominoiden suostumusta, joihin sellainen alennus tulisi vaikuttamaan. Tärkeimmät tähän ryhmään kuuluvat tuotteet - joihin nähden siis ei myöskään mitään tullin korotusta ole sopimuksissa nyt määrätty - ovat puutavarat, tuore ja säilykekala, säilykeliha, nahka, tali, risininsiemenet ja maapähkinät. Mainittakoon, että tämä määräys on erikoisesti nostattanut melua vapaakaupallisissa piireissä, jotka sen johdosta toittovat, että emämaa on kokonaan heittäytynyt dominoiden armoille, sitoessaan niiden talutusnuoraan itsensä ja vapaan määräämisvaltansa tullipolitiikassaan.

Kuten tunnettua oli kysymys lihatulleista yksi Ottawan konferenssin kaikkein keskeisimpiä ja tärkeimpiä ja myöskin



vaikeimpia. Sen suhteen oli Englannin hallitus jo etukäteen ottanut päättäväisen kannan vastustaa dominioiden liiallisia vaatimuksia, silmämääränsään toisaalta kotoisten kuluttajapiirien edut, jotka vaativat estämään hintojen liikaa nousua, toisaalta taasen kauppapoliittiset näkökohdat ennen kaikkea Argentinan vuoksi. Samalla Englannin oli kuitenkin koetettava löytää kysymykselle ratkaisu, joka voisi yleispiirteisissään tyydyttää dominioita, sen tarvitsematta mennä, ainakaan toistaiseksi, suorastaan tullikorotukseen ulkomaiselle lihalle, joiden suhteen oltiin varmoja ettei mitään kuitenkaan voitaisi tarjota, johon dominiot olisivat tyytyväisiä. Austraalian kanssa tehdyssä sopimuksessa Englannin periaatteellinen kanta on lausuttu julki: ensi sijassa huolehtia kotoisen tuotannon kehittamisestä ja toiseksi myöntää dominioille laajennettu osuus Englannin lihantuontiin.

Kun muistaa, että dominioiden vaatimuksia oli tukemassa lordi Beaverbrook (syntyperältään kanadalainen!) ja hänen melko mahtava lehdistönsä sekä myöskin konservatiivien äärimmäiset protektionistit yleensä - näiltä tahoilta varmastikin harjoitettiin huomattavaa painostusta - on helppo ymmärtää, että Englannin delegation oli kestettävä tuima kamppailu lihatullikysymyksessä. Se selvisi siitä voitokkaana - ja leimattiin kohta Beaverbrookin lehdistössä hallituksen kera pettureiksi, jotka on kukistettava mitä pikemmin sitä parempi!

Kuten sanottu, Englannin valtuuskunnan onnistui välttää tullien määräämisen, saamalla niiden sijaan hyväksytyksi suunnitelman lihantuonnin kvantitatiiviseksi säännöstelyksi, toisin sanoen jonkinlaisen kvootasysteemin. Lyhyesti määritellen tämä suunnitelma sisältää sen, että lihan tukkuhintojen korottamiseksi sellaiselle tasolle, joka säilyttäisi (ja lisääisi) kotoisen tuotannon tehokkuuden, erikoisjärjestelyillä säännöstellään lampaan- ja naudanlihan (sekä kylmetetyn /chilled/ että jäädytetyn) tuonti Englantiin. Tässä tarkoituksessa on Australian kanssa sovittu siitä, että se rajoittaa jäädytetyn lampaanlihan tuonnin v.1933 sellaiseen määrään, joka vastaa sen koko tuontia Australiasta kesäk.

30 p. 1932 päättäneen yhden vuoden aikana. Englanti puolestaan sitoutuu säännöstelemään ulkomaisen lihan (käsittäen jäädytetyn lampaan- ja naudanlihan sekä kylmetetyn naudanlihan) tuonnin lähemmin sovitun ohjelman mukaisesti, sekä pekoniin (ja kinkun) tuonnin sen jälkeen kun paraikaan työskentelevän "sikäkomitean" (Commission on Pig Industry) mietintö on valmistunut. Ylläsanotun, ulkomaisen lihantuonnin säännöstelyä koskevan ohjelman yksityiskohdat pidetään toistaiseksi salassa. Sopimus sisältää edelleen sen, että Englanti sitoutuu olemaan rajoittamatta minkäänlaisen lihan tuontia Australiasta niin kauan kuin edellä mainittu "sopimusohjelma" on voimassa sekä sitoutuu sen päättyessä, ellei ole päästy pysyvään sopimukseen, jatkamaan ulkomaisen lihan tuonnin säännöstelyä, huomioimattamalla kotituotannon kehittämisen ja valtakunnallisen preferenssin. Siinä tapauksessa kuitenkin, että ulkomaisen lihantuonnin rajoittamisen johdosta lihan saanti ei olisi riittävä tyydyttämään kuluttajain tarvetta, on Englanti oikeutettu milloin tahansa väliaikaisesti poistamaan rajoitukset kunnes tarjonta taas on riittävä.

Mitä erikoisesti pekoniin (ja kinkkuun) tulee on Englanti niiden suhteen tehnyt huomattavan myönnytyksen Kanadalle. Kvantitatiivisen säännöstelyn periaatteen pohjalla Englanti myöntää Kanadalle oikeuden viedä Englantiin tullivapaasti hyvää laatua olevaa pekonia ja kinkkua aina  $2\frac{1}{2}$  miljoonan hundredweightin maksimirajaan saakka vuodessa. Tämä oikeus pysyy riippumattomana mahdollisista säännöstelytoimenpiteistä ulkomaita vastaan. Tulee varmaankin kestämään vuosia ennenkuin Kanada kykenee laajentamaan vientinsä sanottuun määrään, sillä viime vuonna Kanada eksportoi Englantiin vain 122.000 hundredweightia (v.1926 1,033,000 cwt.) eli vähemmän kuin 5 prosenttia nyt sovitusta kvootasta. Vertailun vuoksi mainittakoon, että v.1931 tuotiin Englantiin Brittein valtakunnan sisältä yhteensä vain 438,000 cwt. pekonia ja kinkkua, kun taas tuonti muista maista teki yhteensä 11,531,000 cwt., mistä Tanskan osalle tuli 7,342,000 cwt. Vuonna 1926 vastaavat luvut olivat 1,480,000 (Brittein valtakunta), 7,184,000 (muuta maat yhteensä ja 3,644,000 (Tanska).

Kanada on myöskin saanut Englannilta lupauksen siitä, että lainsäädäntötietä modifioidaan ne ehdot, jotka ovat voimassa elävän karjan tuontiin nähden Kanadasta. Tällöin noudatetaan niitä suuntaviivoja, joista molemmat hallitukset ovat jo periaatteessa sopineet (mutta joita toistaiseksi ei ole vielä saatettu julkisuuteen).

Englannin antamista myönnytyksistä puhuen on lopuksi mainittava eräs ensiluokkaisen tärkeä sitoumus, johon Englanti sopimuksessaan Kanadan kanssa on mennyt ja joka siis ei esiinny muiden dominioiden kanssa solmituissa sopimuksissa. Tarkoitetaan n.s. dumping-klausulia, kuten sitä lyhykäisyyden vuoksi sopivimmin voinee nimittää. Se kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

"Tämä sopimus on tehty sillä nimenomaisella ehdolla, että, jos jompikumpi hallitus on varmistunut siitä että jotkin mihin erikoiseen tavaraluokkaan tahansa nähden nyt myönnetyt preferenssit todennäköisesti menettävät joko kokonaan tai osaksi merkityksensä sen kautta, että sellaiselle tavaraluokalle suoraan tai epäsuoraan luodaan tai ylläpidetään hintoja jonkun vieraan maan taholta valtion toimesta, se hallitus täten selittää tulevansa käyttämään nyt omaamansa tahi tämän jälkeen hankkimansa valtuudet estääkseen sellaisten tavarain tuonnin, suoraan tai epäsuoraan, sellaisesta vieraasta maasta omaan maahansa niin pitkäksi ajaksi kuin on tarpeellista voimaansaattaakseen ja säilyttääkseen sen nyt myöntämät preferenssit".

On jo yleisesti tunnettua, että tämä dumping-klausuli aiheutti aivan viime tingassa myrskyisen yhteenoton Englannin ja Kanadan valtuuskuntien välillä ja oli vähällä ajaa karille koko konferenssin. Kanada vaati alussa selvää sitoumusta englantilaisvenäläisen kauppasopimuksen kumoamisesta sekä lainsäädäntötoimenpiteitä Sovietin dumpingin lopettamiseksi. Englantiin, mikä käytännössä olisi merkinnyt itse asiassa täydellistä tuontikieltoa Sovietia vastaan. Kysymys oli Kanadalle tietenkin erittäin tärkeä,



koskihan Sovietin turmiollinen dumpaus ennenkaikkea sen kahta tärkeintä vientiartikkelia, vehnää ja puutavaraa. Mutta sittenkin tuli yllätyksenä se, että tämä kysymys kärjistyi tilanteen Ottawassa niin äärimmilleen. Mutta Australia tuki Kanadaa sen vaatimuksessa, ja lisäksi sillä oli takanaan täkäläisen äärimmäisen oikeustolehdistön voimakas kannatus sekä antibolshevististen piirien kulissien takainen painostus täällä. Näin ollen Bennett, konferenssin "enfant terrible" tai "myrskylintu", joksi hänet risti täällä muuan finanssilehti, saattoikin aluksi esiintyä äärimmäisen jyrkkänä, jopa siinä määrin, että hänen väitetään uhanneen peruuttaa kaikki siihen saakka Englannille jo myönnettyt etuudet Kanadan markkinoilla. Mutta Englannin valtuuskunta oli tinkimätön, ja sen takana seisoivat MacDonald, jonka tiedetään koko ajan kategorisesti vastustaneen Kanadan vaatimuksia. Epäilemättä Englannin kantaan tässä kysymyksessä vaikutti ainakin osaksi puhtaasti poliittiset näkökohdat, mutta varsinaisesti sen ratkaisivat eräät konkreettiset kaupalliset seikat ja intressit. Ensiksikin kauppasopimus vuodelta 1930 vaatii kuuden kuukauden irtisanomisajan, joten nyt oli mahdotonta sitä ilman muuta peruuttaa. Toiseksi pelättiin sitä, että tuontikielto Sovietin tavaroille joksenkin varmasti johtaisi siihen, että Soviet kieltäytyisi tunnustamasta vientiluottotakuusta johtuvia sitoumuksiaan, mikä aiheuttaisi laskelmien mukaan neljän, jopa viiden miljoonan punnan vahingon Englannille - melkoinen summa kun muistaa, että Englannin vienti viime vuonna Venäjälle oli vain hiukan yli seitsemän miljoonaa puntaa. Kolmanneksi oli otettava huomioon eräät tärkeät, viennistä Venäjälle riippuvat teollisuusintressit, joille kauppasuhteiden katkeaminen Sovietin kanssa merkitsisi vakavaa iskua, olkoonpa, että vienti vielä jättää tuontiin verrattuna melkoisesti kehittämisen varaa (jälkimmäinen oli v. 1932  $4\frac{1}{2}$  kertaa suurempi arvoltaan kuin edellinen). Erinäisiä muitakin, toisarvoisia näkökohtia on julkisuudessaakin mainittu, kuten esim. hallituksen haluttomuus sulkea pois markkinoilta venäläinen vehnä, joka muodostaa halpaa ravintoa



siipikarjataloudessa; lukuisien kunnallisten laitosten öljy-  
kontrahdit Sovietin kanssa; venäläisestä puutavasta intressoi-  
tujen piirien painostus (kolme tällaista edustajaa oli jäsenenä  
Timber Trade Federationin Ottawaan lähettämästä 5-miehen neuvod-  
antavassa komissionissa).

Kanada ei siis saanut tahtoaan läpi tässä asiassa, ja  
ankaroiden neuvottelujen tuloksena dumping-klausuli sai nykyisen  
muotonsa. Sen sanamuoto on diplomaattisen taitavasti laadittu -  
lähinnä etevän juristin lordi Hailshamin työtä. Muodollisesti se  
epäilemättä jättää tulkinnalle melko laajan vapauden, mutta asialli-  
sesti se tietenkin on etusijassa tähdätty Sovietia vastaan ja  
sellaiseksi se yleisessä tietoisuudessa täällä käsitetäänkin,  
minkä vuoksi se onkin herättänyt yleistä tyydytystä. Aarimmaisissa  
oikeistopiireissä siihen tietysti ollaan tyytymättömiä - "Morning  
Post" lausui Englannin delegatiosta kun se ei antanut perään Kanadan  
jyrkille vaatimuksille, että se vaalin ollessa Empire'n ja Sovietin  
välillä oli valinnut jälkimmäisen! Liberaalit ja Labour tietenkin  
tuomitsevat sen tarpeettomana, jopa vahingollisenakin.

Teoreettisesti katsoen on mielestäni itsestään selvää, että  
klausulia sellaisena kuin se nyt on voidaan käyttää mitä tahansa  
maata vastaan, jossa vientiä Englantiin avustetaan valtion toimen-  
piteillä esim. vientipalkkioiden muodossa. Olen viime viikkona  
ollut tilaisuudessa keskustelemaan asiasta lukuisien virkatove-  
rien kanssa diplomaattikunnasta ja ovat he kaikki olleet samaa  
mieltä kysymyksen tähän puoleen nähden. Eri asia sen sijaan on  
missä määrin klausulia käytännössä tullaan soveltuttamaan muita kuin  
Sovietia vastaan, ja tässä suhteessa kuulemani mielipiteet jonkun  
verran eroavat. Saamani vaikutelma on kuitenkin se, että yleensä  
ollaan taipuvaisia uskomaan ettei muilla mailla olisi sanottavasti  
pelättävää ja että vieläpä Sovietiinkin nähden Englanti ei tulisi  
ryhtymään erikoisemman jyrkkiin toimenpiteisiin. Virallisissa  
englantilaisissa piireissä ollaan ymmärrettävästi täysin pidätty-  
väisiä lausumaan toistaiseksi sitä taitatua. Joka tapauksessa on

meillä mielestäni kumminkin syytä olla aluksi jonkun verran varovaisia mahdollisten yllätysten varalta. |

Tulee olemaan kiintoisaa nähdä mitä toimenpiteitä hallitus esittää parlamentille Sovietin dumpingia vastaan - moraalisesti klausuli sen siihen joka tapauksessa velvoittaa, ja kansakunnan valtavat kerrokset sitä ehdottomasti odottavat. Laajoissa kansalaispiireissä uskotaan, että Soviet nyt kerrassaan suljetaan pois Englannin markkinoilta ja "kirotut bolshevikkidumpaut" ajetaan kerta kaikkiaan ulos maasta! Tämä ajatus on viime päivinä lausuttu minulle yhtenäisen yksityisellä taholla, ja se tulee kyllä varmasti saamaan äänensä kuuluville myöskin parlamenttikäsittelyssä. Hallitus ei tietenkään mitään niin voima-peräistä ajattele - silloinhen koko julma riita Ottawassa olisi ollut aivan suotta! "Sovietin ei missään tapauksessa sallita hajottaa markkinoita" lausui koloniaaliministeri Sir Philip Cunliffe-Lister Vancouverissa puutavarakysymyksestä antamassaan haastattelussa ja jatkoi: "Soviet Venäjää ei suljeta pois Suurbritanniasta, mutta sen on omaksuttava rehelliset kauppakäyntiperiaatteet puutavara-alalla". Pyyhkimällä sanan "puutavara" yllämainittu lausuma voidaan hyvin tulkita yleisesti sisältävän hallituksen ohjelman Sovietiin nähden dumping-klausulin pohjalla; enempää on tällä haavaa mahdotonta varmasti sanoa. Niinpä täytyy jäädä arvailujen varaan tullaanko ennennämainittu englantilais-venäläinen kauppasopimus irtisanomaan. Omasta puolestani olisin tällä hetkellä pikemminkin taipuvainen uskomaan niin käyvän, mutta diplomaattipiireissä olen kuullut vastakkaisiakin arvailuja lausuttavan, koska katsotaan ettei Englanti kykenisi saamaan uutta edullisempaa sopimusta sen sijaan, ja sopimuksen täydellinen puute tappaisi kaupan, ja tätähän hallitus juuri ei tahdo. Lisäksi voisi olla jossain muodossa odotettavissa repressalioita Sovietin puolelta. Tähän voidaan kuitenkin sanoa, että Englanti mahdollisesti tulisi irtisanomaan muitakin kauppasopimuksiaan, semminkin jos suosituimmuusperiaate joutuu ristiriitaan sen kanssa mitä Ottawassa

on sovittu. Näin ollen siis ei Sovietin sopimus jäisi irralliseksi tapaukseksi, ja Englanti tietysti joka tapauksessa voisi tarjota uutta sen sijaan. Ansaitsee vielä mainita, että vaikkakaan Ottawan sopimukset eivät sisällä mitään sitoumuksia siitä, että voimassa olevia kauppasopimuksia sanottaisiin irti, hyväksyttiin siellä kuitenkin ne suositukset, jotka kauppasuhteita vierain valtain kanssa käsitellyt komitea esitti. Ne sisältävät m.m. sen, että jokainen kauppasopimus, joka huomataan olevan ristiriidassa nyt tehtyjen valtakunnallisten välipuheiden kanssa, olisi lopetettava. Tämän periaatteen katsotaan, ainakin eräillä tahoilla, välittömästi kohdistuvan kahteen sopimukseen, nim. englantilais-venäläiseen sekä Etelä-Afrikan ja Saksan väliseen kauppasopimukseen, joka viimeainittu aikoinaan, kuten tunnettua, herätti hyvin paljon pahaa verta tässä maassa.

Mitä sitten tulee dominioiden Englannille tekemiin myönnytyksiin tunnetaan ne toistaiseksi vain periaatteelliselta puolelta. Melkein kaikki yksityiskohdat tulleihin ja preferensseihin nähden pidetään sopimuksien mukaan toistaiseksi salassa, kuten raporttini alussa jo olen huomauttanut. Näin ollen supistuu selostukseni tältä osaltaan pakostakin lyhyeksi.

Yleisenä piirteenä voidaan sanoa, että kaikki sopimukset sisältävät määräyksiä, joiden mukaan Englannista ja kolonioista dominioihin tuotavien tavarain tulleja poistetaan tai alennetaan tahi lisätään niiden nyt nauttimia preferenssejä. Sanotaan näiden myönnytysten käsittävän hyvin laajan ja tärkeän/teollisuustuotteita ja tulevan erittäin suuresti hyödyttämään Englannin teollisuutta. Niinpä Kanada on luvannut joko tullivapauden tahi uusia tai lisättyjä preferenssejä 220 nimikkeelle, niiden joukossa rauta- ja terästuotteita, koneita, tekstiilituotteita, kemikaaleja, nahkaa j.n.e. Ansaitsee erikoisesti mainita tässä yhteydessä, että kaikki merkit näyttävät viittaavan siihen ettei Englannin kutomateollisuus kuitenkaan hyötynyt läheskään



niin paljon Ottawasta kuin se oli toivonut. Etelä-Afrikka myöntää lisättyjä preferenssejä kaivos- ja tehdaskoneille sekä uusia preferenssejä useille teollisuustuotelajeille ja asettaa Englannin eduksi tulleja ulkomaisille kutomatuotteille. Australia myöntää lisättyjä preferenssejä suurelle joukolle nimikkeitä, joita toistaiseksi ei tunneta. Intia on suostunut  $7\frac{1}{2}$  prosentin preferenssiin erinäisille moottoriajoneuvoille ja 10 prosentin preferenssiin suurelle määrälle teollisuustuotteita, ruokatarpeita ja öljyjä. Newfoundland suostuu ensi vuonna myöntämään Englannille 10 prosentin ad valorem preferenssin 61 eri nimikkeeseen nähden. Lisäksi se on luvannut, mikäli budjetti sallii, ottaa ensi vuoden alusta käyttöön uudet ja edullisemmat ehdot punnan arvon määrittämiseksi tullitarkoituksiin. Nämä myönnytykset ovat kuitenkin ehdollisia, jätään niiden toimeenpano riippuvaksi siitä saadaanko sillävälin tyydyttävästi järjestetyksi kysymys newfoundlandilaisen rautamalmin tuonnista Englantiin. Newfoundland vaatii preferenssiä rautamalmin, mutta Englanti ei siihen suostunut; tarkoitus on, että asianomaiset teollisuudet koettavat sopia jonkinlaisesta kvootista Newfoundlandille. Uusi Seelanti vapauttaa englantilaiset tavarat nyt voimassaolevasta lisäverosta, lisää muutamia preferenssejä ja sitoutuu myöntämään tariffisuojan englantilaisia tavaroita vastaan vain sellaisille teollisuuksille, joiden menestymisestä on kohtuullinen varmuus olemassa; samanlaisen sitoumuksen ovat myöskin Australia ja Kanada antaneet, ja sisältyy siihen kylläkin huomattava periaate tariffien vastaista säännöstelyä varten. Etelä-Rhodesia ei finanssiasyistä ole kyennyt suuriakaan myönnytyksiä tekemään, ja Englanti on tyytynyt siihen, että vain hyvin rajoitettuja muutoksia on nyt tehty jo ennestään laajoihin preferensseihin. - Eräs yleinen periaate, jonka eri dominionit ovat hyväksyneet ja jolta tariffien siis vastaisuudessa on lähdettävä, on se, että suojelustullit eivät saa ylittää sellaista tasoa, mikä tarjoaa Englannin tuottajille täyden tilaisuuden kohtuulliseen kilpailuun taloudellisen ja tehokkaan



tuotannon suhteellisen kustannuksen pohjalla. Tämä periaate yhdessä sen kanssa, josta mainitsin yllä Uuden Seelannin kohdalla on itse asiassa tärkeimpiä myönnytyksiä mitä dominionit ovat nyt emämaalle antaneet. Times katsoo, että niiden merkitys loppukädessä on paljoka suurempi kuin mikään välitön tariffietu. Huomattavana saavutuksena pidetään myöskin sitä, että dominioiden tariffikomiteat velvoitetaan tämän jälkeen kuulemaan ja ottamaan huomioon Englannin tuottajain esityksiä. Nyt voimassa olevia tullee ei tämän jälkeen ole lupa korottaa ennenkuin tariffikomitea, jollainen on asetettava kaikkiin dominioneihin, on tutkinut kysymyksen ja antanut siitä raporttinsa. Huomioonottaen ne menettelytavat, joita dominioissa on tähän saakka tariffeja laadittaessa noudatettu sekä ne periaatteet tahi periaatteettomuudet joilla tullee on asetettu, myönnetään yleisesti, että näiden määräysten avulla on päästy huomattava askel eteenpäin vapaampaa kaupaa kohti Valtakunnan sisällä samoin kuin myöskin kohti pätevämpää yhteistoimintaa Englannin ja dominioiden teollisuuksien välillä.

Huomautettakoon lopuksi, että kaikki Englannin ja dominioiden väliset sopimukset - Intian kanssa solmittua lukuunottamatta - ovat voimassa viisi vuotta ja jollei niitä ole irtisanottu kuutta kuukautta ennen tämän määräajan loppua, jatkuvat ne kuusi kuukautta jommankumman puolen irtisanomisesta. Kuitenkin on hyväksytty se periaate, että olosuhteiden vaatiessa muutoksia sopimusehtoihin, niistä neuvotellaan etukäteen asianomaisten hallitusten kesken (tarpeettoman irtisanomisen välttämiseksi).

Lopuksi on vielä sanottava muutama sana niistä sopimuksista, joita dominionit ovat tehneet keskenään. Tärkeimmät niistä ovat Kanadan solmitut sopimukset Irlannin Vapaavaltion, Etelä-Afrikan Unionin ja Etelä-Rhodesian kanssa. Irlanti on taannut kanadalaisille tuotteille alimmat tullimäärät, joita se myöntää vastaaville tavaroille mistä muusta maasta tahansa, kun taas Kanada myöntää irlantilaisille tavaroille saman tariffikäsittelyn kuin mitä Suurbritanniasta ja Pohjois-Irlannista tuodut tavarat saavat nauttia. Kanadan ja Etelä-Afrikan väliset kauppasuhteet on nyt ensimmäisen

kerran saatettu sopimus pohjalle. Nyt tehty sopimus rajoittuu vain tärkeimpiin tavaralajeihin ja on senvuoksi luonteeltaan suppeampi kuin Kanadan aikaisemmin solmitut kauppasopimukset Australian ja Uuden Seelannin kanssa. Moleminpuolisesti on myönnetty laajennettuja preferenssejä, joita toistaiseksi ei tarkemmin tunneta. Sama koskee myöskin Kanadan ja Etelä-Rhodesian välistä sopimusta, jonka lähempiä määräyksiä ei myöskään ole vielä saatettu julkisuuteen.

Ne kauppaja- ja tullipoliittiset sopimukset, joita edelläkäyvässä selostuksessa on käsitelty, muodostavat ylivoimaisesti tärkeimmän osan Ottawan konferenssin tuloksia. Niiden rinnalla jäävät melkoisesti varjoon ne lukuisatkin päätöslauseimat, jotka konferenssi eri komiteoitensa suosituksesta hyväksyi ja joista monet jo ovat sanomalehdistön välityksellä yleisesti tunnettuja. On tietenkin odotettava konferenssin virallisia pöytäkirjoja ennenkuin näitä päätöslausemia voidaan täydellisesti arvioida. Niinpä esim. mietintö kauppasuhteista ulkovaltain kanssa, johon jo aikaisemmin olen viitannut, tulee varmaankin tarjoamaan yhtä ja toista mielenkiintoista. Päätöslausemista on ehkä tärkein se, joka perustuu konferenssin finanssikomitean mietintöön. Kuten tunnettua, ei se kylläkään sisällä mitään hämmästyttäviä suunnitelmia tai suosituksia eikä niin ollen tule olemaan "uuden taloudellisen aikakauden airut," kuten Manchester Guardian ironisesti huomauttaa. Myönnetään kuitenkin, että ne voivat tuoda selvyttä ja parempaa yhteisymmärrystä rahataloudellisiin kysymyksiin Valtakunnan eri maiden välillä. Kun ne ovat Ottawassa yksimielisesti hyväksytyt, taannevat ne tulevassa yleismaailmallisessa konferenssissa mahdollisuuden brittiläisille edustajille noudattaa yhteistä suuntaviivaa. Tärkeänä pidetään myöskin sitä seikkaa, että Valtakunnan eri maiden hallitukset ovat antaneet yksimielisen kannatuksensa

Englannin hallituksen päätökselle olla palaamatta kultakantaan ennenkuin siihen pätevät edellytykset ovat olemassa. Pätevän aineiston puutteessa on toistaiseksi pidättäydyttävä lausumasta käsityksiä lukuisiin muihin konferenssissa tehtyihin päätöslauseelmiin nähden.

Herää sitten kysymys kuinka Ottawan konferenssin tulokset on vastaanotettu Englannissa ja sen alusmaissa? Suurin piirtein katsoen on sanottava, että niitä tervehditään tyydytyksellä, olkoonkin, että ne toisaalta ovat nostattaneet melkoista ja ankaraakin arvostelua ennen kaikkea vapaakauppa-aatteen kannattajien keskuudessa. Se virallinen julkilausuma, jonka Englannin valtuuskunta radioi maailmalle elokuun 26 p:nä on erinomaisen optimistinen. Todetaanhan siinä, että delegation mielestä saavutettu menestys melkoisesti ylitti sen mitä odotettiin Ottawaan lähdettäessä. Tällaiset julkilausumat edustajien itsensä taholta on tietysti aina otettava "cum grano salis", eikä mielestäni voi kieltää sitä vaikutelmaa, että sanottu deklaratio, joka nähdäkseni sisältää joukon commonplaceja, tuntuu ainakin jossain määrin apologialta "pro domo". Tärkeä on valtuuskunnan toteamus, että sillä Ottawaan mennessään ja koko konferenssin ajan oli mielessään tuleva yleismaailmallinen talouskonferenssi. On varmastikin oikein sen huomautus, että jos Ottawa olisi ajanut karille, jos se ei olisi kyennyt näyttämään maailmalle että Brittein valtakunta voi päästä eteenpäin omien taloudellisten probleemiensa ratkaisua kohti, olisivat brittiläisen maailman mahdollisuudet päästä influoimaan maailmankonferenssia heikentyneet, ehkäpä hävinneet.

Ei voi mielestäni olla myöntämättä, että Ottawan konferenssi on huomattavasti laajentanut uuden brittiläisen "taloudellisen Empiriumin" perusteita ja että se on pysähdyttänyt, ainakin jossain määrin, sen hiljaisen höltymisprosessin, joka ymmärtääkseni on ollut Brittein valtakunnassa huomattavissa. Toiselta puolen

on mielestäni ilmeistä, että ~~nyt~~ ne piirit, jotka ovat ajaneet valtakunnallisen vapaakaupan aatteen toteuttamista Ottawassa, ovat suuresti pettyneet ja että konferenssi päinvastoin on selvästi osoittanut, että tuo aate on ainakin vielä toistaiseksi vain utopia. Tätähän todistaa parhaiten se hillitön tapa, jolla nyt sanottuja piirejä edustava lehdistö hyökkää hallituksen kimppuun. Vapaamielinen ja työväenpuolueen lehdistö taas on ottanut ankarasti kriittillisen, jopa täydellisesti kielteisenkin kannan Ottawan tuloksiin nähden, joissa se näkee vapaakauppa-ateen viimeisten rippeiden romahtavan ja joiden se ennustaa tulevan vain rajoittamaan yleismaailmallista kauppaa sensijaan että edistäisi sitä. Sillä taholla katsotaan Ottawan sopimusten asiallisen sisällön olevan ahtaan ja sterilin sekä arvosteltuna jonkinlaisena alkusoittona maailmankonferenssille/<sup>niitä</sup> pidetään katkerana pettymyksenä. Työväenpuolueen taholla nähdään niiden etusijassa vain aiheuttavan hintojen, erikoisesti ruokatavarain hintojen, nousua ja lyödään suurta rumpua Etelä-Afrikan <sup>raha</sup>ministerin, Mr. Havengan lopettajaisistunnossa lausumista sanoista, että "on turha väittää palaavamme iloitsevina kotiin lyhteet kainalossa". Puolueen nykyinen parlamenttijohtaja, Lansbury, kiiruhti eräässä puheessaan konferenssin lopettajaispäivänä lausumaan ettei työväenpuolue ikinä tulisi hyväksymään Ottawassa kiinnilyötyjä periaatteita sekä tulisi kaikin keinoin taistelemaan parlamentissa niiden ratifioimista vastaan. Tällä taholla on aivan erikoisesti, ja nähdäkseni täydellä syyllä, hyökätty siihen tosiasiaan ettei Ottawassa puhuttu sanaakaan työttömyyskysymyksestä ja siihen läheisesti liittyvästä siirtolaisuusprobleemista. Ansaitsee mainita, että sellainen die-hard lehti kuin Morning Post myöskin suuresti valitti tätä seikkaa.

Mutta konservatiivisen puolueen laajat piirit ovat tyydyttyjä, osaksi vieläpä innostuneitakin Ottawan saavutusten johdosta.



Myönnetään kyllä, että Ottawassa ei ole voitettu kaikkea mitä oli toivottu, mutta kumminkin on päästy valtava askel eteenpäin parempaa ja valoisampaa tulevaisuutta kohti. Myönnetään, että nyt hyväksytty ohjelma vaatii aikaa ja suuria ponnistuksia taloudellisen yhteistoiminnan alalla ennenkuin saavutusten täydellinen merkitys toteutuu. Samoin myönnetään, että lopulliset tulokset tulevat riippumaan siitä yritteliäisyydestä ja kyvykkyydestä, jolla tarkoitetaan joutuvat uudet mahdollisuudet ja väljemmät urat/niiden taholla, joiden suoranaiseksi hyödyksi ne ovat tarkoitettut. En epäile ollenkaan sanoa, että solmitut sopimukset tulevat saamaan ratifiointiin tarvittavat äänet kansallisen hallituksen uskollisten kannattajain avulla, huolimatta siitä varmasti ankarasta vastustuksesta, jota ne tulevat kohtaamaan liberaalien ja labourin taholta sekä osaksi myöskin ehkä konservatiivien "imperialistisen" ryhmän puolelta. En luule myöskään, että hallituksessa syntyy vakavampaa hajaannusta, kuten määrätyllä taholla jo on riennetty julistamaan. Luulen käyvän samoin kuin erinäisiä kertoja aikaisemmin tullikysymysten yhteydessä, että hallitus "suostuu olemaan erimielinen" (agrees to disagree), kuten sanontatapa kuuluu. Mikäli tiedetään, on hallitus jo päättänyt parlamentin kutsuttavaksi koolle ainakin pari viikkoa ennen normaalia määrä-aikaa, joka on 27 p. lokakuuta, jotta sopimukset saataisiin ratifioituiksi hyvissä ajoin ennen marraskuun 15 päivää. Julkisuudessa on myöskin mainittu, että Valtakunnan kaikkien konferenssiin osaa-ottaneiden maiden parlamentit kokoontuisivat samanaikaisesti, koska se helpottaisi tarpeellisten ~~lain~~ lainsäädäntötoimenpiteiden yhdenmukaista hyväksymistä. Tämä lienee kuitenkin käytännössä vaikea toteuttaa.

Sikäli kuin lehtitiedoista voi päätellä on Ottawan konferenssin tulokset suurin piirtein katsoen otettu tyydytyksellä vastaan eri dominioissa eikä liene pelättävissä, et teikö niiden parlamenteissa saataisi tarvittava enemmistö sopimusten ratifiointille.

Haluan lopuksi vielä huomauttaa, että olen edellisessä tarkoituksellisesti pidättäytynyt käsittelemästä Ottawan tuloksia erikokoisesti Suomen kannalta katsottuna, koska lähetystön kaupallinen avustaja tulee laatimaan tästä toisen raportin.

*W. Wikman*  
V.a. asiainhoitaja

## THE IMPERIAL CONFERENCE

OTTAWA.

\*\*\*\*

### OFFICIAL STATEMENT.

---

The following is the text of the statement which was issued by the British Delegation to Ottawa on the results of the Imperial Conference when they reached Southampton :-

1. We went to Ottawa to attend the Imperial Economic Conference with a clear objective - to lay the foundations of an economic policy for the Empire that would ensure that both now and in the future an increasing volume of Empire trade, brought about as far as possible by the lowering of trade barriers as between the several members of the Empire. We went determined to make agreements on this basis. We made those agreements, and they mark a degree of success far beyond anything that was expected before we left England.

2. Success at an Imperial Conference does not mean success for us at the expense of the Dominions, nor gains for the Dominions at our expense: such a result would not mean success, for it would leave behind it the seeds of future friction. On the contrary, each part of the Empire has made its contribution to what we believe will prove to lead to closer Imperial Unity, based upon the recognition of the advantages of mutual co-operation in trade.

#### SCOPE OF AGREEMENTS.

3. There were, of course, many obstacles to surmount and many problems to resolve, but nevertheless we were able to make trade agreements with Canada, Australia, New Zealand, South Africa, Newfoundland, India, and Southern Rhodesia. Moreover, for the first time the interests of the Colonies formed an integral part of our negotiations, and valuable preferences were extended by the Dominions to Colonial products, which will in turn react favourably on the trade of the Mother Country. We are confident that the arrangements we have made will lead to increased trade between the several parts of the Empire and to increased prosperity, which cannot fail to exercise an influence far beyond the borders of the Empire itself. No previous Imperial Conference has achieved such a degree of success or has held out such hope for the future,

4. These trade agreements on the one hand widen the margins of preference in favour of United Kingdom manufacturers (in many cases directly through the lowering of duties on United Kingdom goods), and on the other hand, through the enlarged purchasing power of the Dominions, offer increasing opportunities of expansion for the United Kingdom export trade.

5. They contain, too, provisions which will be of increasing benefit in future. The fiscal policy of Canada and Australia has resulted over a period of years in the establishment of a degree of protection for their secondary industries which in many cases has reached a very high level. Our agreements with them contain very important clauses which provide that the Tariff Boards, before which United Kingdom manufacturers will be free to appear, shall review the position so as to ensure that within a reasonable period the protective duties shall be

reduced to "a level that will give United Kingdom producers full opportunity of reasonable competition in the Dominion markets on the basis of the relative cost of economical and efficient production". At the same time it is laid down that protection shall be afforded only to those industries which are reasonably assured of sound opportunities of success.

6. There are many barriers to trade apart from tariff-some Customs regulations, surcharges, anti-dumping duties &c.- These restrictions were discussed at length, and we were able to arrive at agreements for the removal or mitigation of most of them.

#### DOMINION PRODUCTS.

7. Just as - in the interests of the revival of trade within the Empire and of the return of prosperity to the world at large - it was necessary to provide increased opportunity in the Dominion markets for United Kingdom manufacturers, so we realised that unless prosperity and increased purchasing power return to the Dominions, they can neither buy from us nor provide indispensable opportunities for settlement for our people. It was agreed, therefore, by readjustment of the existing duties on a number of commodities of special interest to them, including butter, cheese, eggs and fruit, to give the Dominions a greater degree of assurance of a market for their primary products, while at the same time providing for the interests of the home producer.

8. There are in most of the Dominions vast areas of pastoral land. The farmers in these areas have in recent times been brought almost to the verge of ruin by the calamitous fall in the wholesale prices of meat, particularly of mutton and lamb, and it is of the first importance to them, as it is to the home farmers, that these prices should be restored to a level which will allow them once again to earn a living. For this purpose a tariff of any reasonable amount would have been useless. What is required is a closer approximation of supplies to market requirements, coupled with a general return of confidence among traders and producers. The first steps towards confidence were achieved at Lausanne and by the phenomenal success of our Conversion Loan and these were followed by our declarations at Ottawa on Monetary Policy. We have now gone to make an arrangement with Australia, New Zealand, South Africa, and Southern Rhodesia under which there will be a regulation of supplies of meat on an agreed programme for the next 18 months, during which time there will be consultations with a view to devising a more permanent scheme aimed at the orderly marketing of supplies on the British market.

9. Canada is a great wheat-growing country - she can produce more than twice the consumption of wheat in the United Kingdom. Hitherto the vast wheat growing areas of Western Canada, as well as those of Australia and India, have been excluded from the area of Imperial Preference. We have now brought them within it, by means of a small duty (2s per quarter) upon foreign wheat, but it is a condition of the agreement that the duty may be removed if at any time Empire producers are unable or unwilling to offer their wheat to us at prices not exceeding world prices and in quantities sufficient to supply the needs of United Kingdom consumers. It will thus be seen that this provision guarantees us against any possible effect on the price of bread in consequence of the duty.

10. The Conference examined the question of the means to be devised for carrying on between successive Imperial Conferences the economic work arising out of those Conferences. Further consideration of this subject is to begin forthwith through a



committee representative of the different Governments, and we are hopeful that this will lead to a continuance of the very useful consultations that we have had with one another during the Conference.

11. Before we went to Ottawa, and throughout the Conference, we had in our minds the forthcoming World Economic Conference. It will be obvious that if we had failed to reach an agreement at Ottawa, if we had failed to show that the British Commonwealth is able to progress towards the solution of her own economic problems, our ability to influence the World Economic Conference would have been weakened, if not destroyed. As it is, we can face the future with hope. The events of this year show that we have moved away from the area of deep depression that has for so long clouded our horizon; the Lausanne Conference marked the first stage; the amazing success of the Conversion Loan was the next; now has come the Ottawa Conference to take its place in the sequence of our forward march. With this inspiration, widespread as it will be throughout the world, we shall proceed with the fullest confidence that the World Economic Conference will form a fitting conclusion to a year of solid and substantial advance towards better times.

\*\*\*

\*\*\*

#### SUMMARY OF AGREEMENTS.

---

Twelve agreements were concluded at the Conference and the most important were those made by Great Britain with Canada, Australia, New Zealand, South Africa and Newfoundland, and with India and Southern Rhodesia. By a clause in each of these agreements the benefits of all the concessions made is extended to the non-self-governing colonies and mandated territories.

#### BRITISH CONCESSIONS.

On the British side is promised :

i. That the free entry now granted to Dominion produce until November 15 shall be continued for the duration of the agreements.

ii. That duties, of which the amount is specified, will be imposed on certain foreign goods, a list of which is given in the schedules. Some of these are now free of duty, others are admitted at rates lower than those which are now set out. They include wheat (2s. a quarter), eggs, poultry, butter, cheese, condensed milk, milk powder, honey, oranges, apples, pears, grapes, and other fruits, unwrought copper, zinc and lead. This promise is subject to two important provisos. At the end of three years the British Government, if they think it desirable in the interests of the home producer, may impose a duty on eggs, butter, poultry and cheese, and other milk products from the Dominions so long as the same margin of preference is preserved for Dominion over foreign imports, or, in consultation with the Dominion Governments, they may set up a system for the quantitative regulation of supplies. The duty to be imposed on foreign wheat, copper, zinc, and lead may be withdrawn at any time if the Dominions producers are unable or unwilling to furnish the British markets with adequate supplies at world prices.

iii. That on certain specified foreign goods the 10 per cent. duty now imposed shall not be reduced except with the consent of the Dominion or Dominions which would be affected by such reduction.



iv. That in order to raise the wholesale price of frozen meat to a level which will maintain efficient production arrangements will be made for regulating the importation of lamb, mutton and beef, both chilled and frozen, into the United Kingdom.

v. That in the projected quantitative regulation of the supplies of ham and bacon, provision will be made for the free entry of Canadian hams and bacon of good quality up to a maximum of 2,500,000 cwt. per annum.

vi. That the conditions governing the importation into Great Britain of live cattle from Canada shall be modified on the lines upon which the British and Canadian Governments have already reached in principle.

#### RUSSIAN DUMPING.

In order to meet complaints that preferences given to Dominion products, especially wheat and timber, might be nullified by the dumping of supplies from Russia, the following clause was inserted in the Anglo-Canadian agreement:

This agreement is made on the express condition that, if either Government is satisfied that any preferences hereby granted in respect of any particular class of commodities are likely to be frustrated in whole or in part by reason of the maintenance, directly or indirectly, of prices for such class of commodities through State action on the part of any foreign country, that Government hereby declares that it will exercise the powers which it now has or will hereafter take to prohibit the entry from such foreign country, directly or indirectly, of such commodities into its country for such time as may be necessary to make effective and to maintain the preferences hereby granted by it.

#### DOMINION TARIFFS.

In all the agreements provision is made for the removal or reduction of duties on goods from the United Kingdom and from the Colonies imported from the Dominions or for an increase in the preference they now enjoy. The schedules of new duties will not be known until they can be submitted to the Dominion Parliament and it is impossible therefore, to give details.

On the Dominion side Canada, Australia and New Zealand accept the principles:

1. That only those industries should be protected by tariffs against competition from Great Britain "which are reasonably assured of sound opportunities for success" and

2. That the "protective duties shall not exceed such a level as will give United Kingdom producers full opportunity or reasonable competition on the basis of the relative cost of economical and efficient production".

In the application of this principle, however, special consideration may be given to the case of industries not fully established. It is promised that no new duty shall be imposed except after an impartial investigation, in which the British manufacturers affected will have full opportunity of stating their case, and that existing duties will be reviewed and where necessary revised in accordance with the principles now accepted.

Other valuable concessions are the undertaking given to revise the complicated series of prohibitions, charges and supercharges which have been imposed for financial reasons during

the depression and, in the case of Canada, that the Customs Administration uncertainty as to the amount of duty leviable and other causes of delay and friction shall be reduced to a minimum and that machinery shall be provided for the impartial settlement of disputes.

\*\*\* \*\*  
TABLE 1 - NEW DUTIES.

	Duties to be imposed by Great Britain by agreement with				
	Australia.	New Zealand.	Canada.	South Africa.	Southern Rhodesia.
Wheat, per quarter	2/-	-	2/-	-	-
Maize, flat white, ) % ad velorum )	-	-	-	10	10
Butter per cwt.	15/-	15/-	15/-	15/-	15/-
Cheese %	15	15	15	15	15
Raw apples & pears per cwt.	4/6	4/6	4/6	4/6	-
Canned apples, per cwt.*	3/6	-	3/6	3/6	-
Other canned fruits,* ) per cent )	15	-	-	15	-
Dried fruits, now dutiable at 7s. per cwt	10/6	-	10/6	10/6	-
Eggs in shell, not exceeding 14 lbs, per great 100.	1/-	1/-	1/-	1/-	1/-
Eggs in shell, over 14 lbs not exceeding 17 lbs per great hundred	1/6	1/6	1/6	1/6	1/6
Eggs in shell over 17 lbs per great hundred	1/9	1/9	1/9	1/9	1/9
Sweetened condensed whole milk, † per cwt.	5/-	5/-	5/-	5/-	-
Unsweetened condensed whole milk, per cwt	6/-	6/-	-	6/-	-
Milk powder and other preserved milk, unsweetened, per cwt.	5/-	5/-	-	5/-	-
Honey, per cwt.	7/-	7/-	-	-	-
Unwrought copper ignots, bars, blocks, slabs, cakes & rods, per lb. ***	2d.	-	2d.	2d.	2d.
Raw Oranges. (Apr. 1st to Nov. 30th) per cwt.	3/6	-	-	3/6	3/6
Raw grapefruit (Apr. 1st to Nov 30th) per cwt.	5/-	-	-	5/-	5/-
Grapes, other than hothouse (Feb. 1 to June 30) per lb.	1½d.	-	-	1½d.	-
Raw peaches and nectarines, (Dec. 1 to Mar 31), per cwt	-	-	-	14/-	-
Raw Plums, (Dec. 1 to Mar. 31), per cwt.	-	-	-	9/4	-

\* In addition to duty in respect of sugar content.

\*\*\* Conditional on Empire producers offering these commodities on first sale in the United Kingdom at prices not exceeding the world price and in quantities sufficient to meet the requirements of United Kingdom consumers.

TABLE 11 - CONTINUED PREFERENCES.

Existing duties in respect of which continued 10 % preference is promised.

AUSTRALIA.

Leather, Tallow, Canned meat, \*Zinc, \*Lead, Barley, Macaroni, Wheat flour, Dried peas, Dressed poultry, Casein, Eucalyptus oil, Meat extracts & essences, Copra, Sugar of Milk, Wattle bark, Asbestos, Dried fruits other than currants not specified in Table 1. Sausage casings.

NEW ZEALAND.

Leather, Tallow, Canned meat, Dried peas, Casein, Meat extracts and essences, Copra, Sugar of Milk, Sausage casings. Grass and Clover seeds, Gums, other than gum arabic, gum tragacanth, shellac, sticklac, and seedlac.

CANADA.

\*Zinc, \*Lead, Asbestos, Timber of all kinds imported into the United Kingdom in substantial quantities from Canada, in so far as now Fresh sea fish. Canned fish. Canned salmon. (dutiable.)

SOUTH AFRICA.

Sausage casings. Asbestos. Dried fruits other than currants, not specified in Table 1. Wattle bark and tanning extracts therefrom. Potatoes. Maize products. Fruit preserved by chemicals or artificial heat, except fruit preserved in sugar. Fruit juices. Whale oil and Whale products not produced in British floating factories. Cray fish, Fresh Hake, Oyster shell grit. Ground nuts. Goat skins. Ostrich feathers. Lucerne seed. Kaffir corn and meal. Box wood.

\* Conditional on Empire producers offering these commodities on first sale in the United Kingdom at prices not exceeding the world price and in quantities sufficient to meet the requirements of United Kingdom consumers.

\*\* \*\*



# THE IMPERIAL AGREEMENTS

## WHEAT AND MEAT

### AUSTRALIAN TARIFF REVISION

The terms of the draft agreements reached in Ottawa on Friday and Saturday between Great Britain and Southern Rhodesia and all the Dominions except the Irish Free State are given below. Each contains an undertaking to continue the preferences, under the Imports Duties Act after November 15, when they were due to expire, and each will be submitted to Parliament for ratification.

The Articles are numbered and the Schedules lettered. We have inserted cross-headings.

The following are the Articles and Schedules of the Agreement between Great Britain and Australia:—

1. His Majesty's Government in the United Kingdom undertake that orders shall be made in accordance with the provisions of section 4 of the Imports Duties Act, 1932, which will ensure the continuance after November 15, 1932, of the entry free of duty into the United Kingdom of Australian goods which comply with the laws and statutory regulations for the time being in force affecting the grant of Imperial Preference, and which, by virtue of that Act, are now free of duty, subject, however, to the reservations set forth in Schedule A appended hereto.

2. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite Parliament to pass the legislation necessary to impose on the foreign goods specified in Schedule B appended hereto the duties of Customs shown in that Schedule in place of the duties (if any) now leviable.

3. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite Parliament to pass the legislation necessary to secure to Australian goods of the kinds specified in Schedule C appended hereto which comply with the laws and statutory regulations for the time being in force affecting the grant of Imperial preference, the margins of preference specified therein over similar foreign goods.

4. His Majesty's Government in the United Kingdom undertake that the general *ad valorem* duty of 10 per cent. imposed by Section 1 of the Imports Duties Act, 1932, on the foreign goods specified in Schedule D shall not be reduced except with the consent of his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia.

5. The duties provided in this agreement on foreign wheat in grain, copper, lead, and zinc on importation into the United Kingdom are conditional in each case on Empire producers of wheat in grain, copper, lead, and zinc respectively continuing to offer those commodities on first sale in the United Kingdom at prices not exceeding the world price.

6. His Majesty's Government in the United Kingdom and his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia agree that arrangements shall be made for the regulation of imports of frozen mutton and lamb and frozen and chilled beef into the United Kingdom in accordance with the declaration by his Majesty's Government in the United Kingdom which is appended as Schedule H.

7. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite the Governments of the non-self-governing Colonies and Protectorates to accord to Australia any preference which may for the time being be accorded to any other part of the British Empire, provided that this Article shall not extend to any preferences accorded by Northern Rhodesia to the Union of South Africa, Southern Rhodesia, and the territories of the South African High Commission by virtue of the Customs Agreement of 1930, and, further, will invite the Governments of the Colonies and Protectorates shown in Schedule E to accord to Australia new or additional preferences on the commodities and at the rates shown therein.

8. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia will invite Parliament to pass the legislation making the tariff changes necessary to give effect to the preference formula set forth in Part I. of Schedule F, appended hereto, subject to the exceptions indicated in Part II. of the Schedule, and further undertake that existing preferential

as will give United Kingdom producers full opportunity of reasonable competition on the basis of the relative cost of economical and efficient production, provided that in the application of such principle special consideration may be given to the case of industries not fully established.

11. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia undertake that a review shall be made as soon as practicable by the Australian Tariff Board of existing protective duties, in accordance with the principles laid down in Article 10 hereof, and that, after the receipt of the report and recommendation of the Tariff Board, the Commonwealth Parliament shall be invited to vary wherever necessary the tariff on goods of United Kingdom origin in such manner as to give effect to such principles.

12. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia undertake that no new protective duty shall be imposed and no existing duty shall be increased on United Kingdom goods to an amount in excess of the recommendation of the Tariff Tribunal.

13. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia undertake that United Kingdom producers shall be entitled to full rights of audience before the Tariff Board when it has under consideration matters arising under Articles 11 and 12 hereof.

14. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia undertake, in so far as concerns goods the produce or manufacture of the United Kingdom:—

(a) To repeal as soon as practicable the proclamation published in Commonwealth Gazette No. 46, of May 19, 1932, prohibiting the importation of certain goods.

(b) To remove as soon as practicable the surcharges imposed by resolution introduced into the Parliament of Australia on May 24, 1932.

(c) To reduce or remove primage duty as soon as the finances of Australia will allow.

15. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia undertake to accord to the non-self-governing Colonies and Protectorates and the Mandated Territories of Tanganyika, the Cameroons under British Mandate, and Togoland under British Mandate, preferences on the commodities and at the rates shown in Schedule G, and also preferences for the time being accorded to the United Kingdom, if his Majesty's Government in the United Kingdom so request. Provided that his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia shall not be bound to accord any preferences to any Colony or Protectorate which, not being precluded by international obligations from acceding preferences, either (1) accords to Australia no preferences, or (2) accords to some other part of the Empire (in the case of Northern Rhodesia, excepting the Union of South Africa, Southern Rhodesia, and the Territories of the South African High Commission) preferences not accorded to Australia.

16. This Agreement between his Majesty's Government in the United Kingdom and his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia is to be regarded as coming into effect as from the date hereof (subject to the necessary legislative or other action being taken as soon as may be practicable thereafter). It shall remain in force for a period of five years, and, if not denounced six months before the end of that period, shall continue in force thereafter until a date six months after notice of denunciation has been given by either party. In the event of circumstances arising which, in the judgment of his Majesty's Government in the United Kingdom or of his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia as the case may be, necessitate a variation in the terms of the Agreement, the proposal to vary those terms shall form the subject of consultation between the two Governments.

### SCHEDULES TO AGREEMENT WITH AUSTRALIA

A. As regards eggs, poultry, butter, cheese, and other milk products, free entry for produce of Australia will be continued for three years certain. His Majesty's Government in the United Kingdom, however, reserve to themselves the right after the expiration of the three years, if they consider it necessary in the interests of the United Kingdom producer to do so, to review the basis of preference so far as relates to the articles above enumerated, and, after notifying his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia, either to impose a preferential duty on produce of Australia while maintaining existing preferential margins, or, in consultation with the Commonwealth Government, to bring such produce within any system which may be put into operation for the quantitative regulation of supplies from all sources in the United Kingdom market.

B. Wheat in grain, 2s. per quarter. Butter, 15s. per cwt. Cheese, 15 per cent. *ad valorem*.

of ensuring an improved price situation and the more orderly marketing of supplies.

7. Should no permanent policy be agreed upon as the result of the consultation referred to above, his Majesty's Government in the United Kingdom undertake, after the expiry of the period named in the agreed declaration, referred to in section 5 (a) of this programme, and during the remainder of the period of the agreement concluded at Ottawa:—(a) To arrange for the continuance, unless otherwise agreed between the Governments concerned, of the regulation of the imports of foreign meat at the rates in force at the end of the period named in the agreed programme; (b) In any action affecting the imports of meat into the United Kingdom which the United Kingdom Government may take on behalf of United Kingdom agriculture, to have regard to the policy set out in section 4 hereof.

8. Should it appear to his Majesty's Government in the United Kingdom, after inquiry, that at any time, in consequence of a restriction upon foreign imports, the supplies of meat of any kind are inadequate to meet the requirements of consumers in the United Kingdom, then his Majesty's Government may remove any such restriction until supplies are again adequate. The agreed programme referred to in section 5 (a) of the declaration by the United Kingdom Government. (Details to be published later.)

### CANADIAN CATTLE EXPORTS

#### SOVIET COMPETITION

The following are the Articles and Schedules of the agreement between Great Britain and Canada.

1 and 2. As in the agreement with Australia.

3. His Majesty's Government in the United Kingdom undertake that the general *ad valorem* duty of 10 per cent. imposed by Section 1 of the Import Duties Act, 1932, on the foreign goods specified in Schedule C shall not be reduced except with the consent of his Majesty's Government in Canada.

4. It is agreed that the duty on either wheat in grain, copper, zinc, or lead, as provided in this agreement, may be removed if at any time Empire producers of wheat in grain, copper, zinc, and lead respectively are unable or unwilling to offer these commodities on first sale in the United Kingdom at prices not exceeding the world prices, and in quantities sufficient to supply the requirements of the United Kingdom consumers.

5. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite Parliament to pass the legislation necessary to modify the conditions at present governing the importation into the United Kingdom of live cattle from Canada on the lines already agreed upon in principle between themselves and his Majesty's Government in Canada.

6. His Majesty's Government in the United Kingdom declare that it is their intention to arrange, as soon as possible after receiving the report of the Commission now sitting on the reorganization of the pig industry in the United Kingdom, for the quantitative regulation of the supplies of bacon and hams coming on to the United Kingdom market, and undertake that in any legislation which they may submit to Parliament for regulating the supplies of bacon and hams from all sources into the United Kingdom, provision will be made for free entry of Canadian bacon and hams of good quality up to a maximum of 2,500,000 cwt. per annum.

7. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite Parliament to pass legislation which will secure, for a period of 10 years from the date hereof, to tobacco consigned from any part of the British Empire and grown, produced, or manufactured in Canada, the existing margin of preference over foreign tobacco, so long, however, as the duty on foreign unmanufactured tobacco does not fall below 2s. 0½d. per lb., in which event the margin of preference shall be equal to the full duty.

8. As Article 7 in the agreement with Australia, with the substitution of Schedule D for Schedule E.

9. His Majesty's Government in Canada will invite Parliament to pass the legislation necessary to substitute for the duties of Customs now leviable on the goods specified in Schedule E the duties shown in that schedule, provided that nothing in this article shall preclude his Majesty's Government in Canada from reducing the duties specified in the said schedule so long as the margin of British preference shown in that schedule is preserved, or from increasing the rates under the intermediate or general tariff set out in the said schedule.



at the rates shown therein.

8. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia will invite Parliament to pass the legislation making the tariff changes necessary to give effect to the preference formula set forth in Part I. of Schedule F, appended hereto, subject to the exceptions indicated in Part II. of the Schedule, and further undertake that existing preferential margins which exceed those laid down in this formula shall be maintained, subject, however, to the right of his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia to reduce the existing margins of preference in the case of goods of the kinds specified in Part III. of that Schedule to an extent not exceeding the amounts shown therein.

9. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia undertake that protection by tariffs shall be afforded only to those industries which are reasonably assured of sound opportunities for success.

10. His Majesty's Government in the Commonwealth of Australia undertake that during the currency of this Agreement the tariff shall be based on the principle that protective duties shall not exceed such a level

wealth Government, to bring such produce within any system which may be put into operation for the quantitative regulation of supplies from all sources in the United Kingdom market.

B. Wheat in grain, 2s. per quarter. Butter, 15s. per cwt. Cheese, 15 per cent. *ad valorem*. Apples, raw, 4s. 6d. per cwt. Pears, raw, 4s. 6d. per cwt. Apples, canned, 3s. 6d. per cwt., in addition to the duty in respect of sugar content. Other canned fruits, 15 per cent. *ad valorem*, in addition to the duty in respect of sugar content. Dried fruits (now dutiable at 7s.), 10s. 6d. per cwt. Eggs in shell: (a) not exceeding 14lb. in weight per great hundred, 1s. per great hundred; (b) over 14lb. but not exceeding 17lb., 1s. 6d. per great hundred; (c) over 17lb., 1s. 9d. per great hundred.

Condensed milk, whole sweetened, 5s. per cwt., in addition to the duty in respect of sugar content. Condensed milk, whole, not sweetened, 6s. per cwt. Milk powder and other preserved milk, not sweetened, 5s. per cwt. Honey, 7s. per cwt. Copper, unwrought, whether refined or not, in ingots, bars, blocks, slabs, cakes, and rods, 2d. per lb. Oranges, raw, 3s. 6d. per cwt., from April 1 to November 30. Grapefruit, raw, 5s. per cwt., from April 1 to November 30. Grapes (other than hothouse), 14d. per lb., from February 1 to June 30.

C. Margin of preference. Wine, not exceeding 27deg. of proof spirit, 2s. per gallon.

D. Leather, tallow, canned meat, zinc, lead, barley, wheat flour, macaroni, dried peas, dressed poultry, casein, eucalyptus oil, meat extracts and essences, copra, sugar of milk, sausage casings, wattle bark, asbestos, dried fruits other than currants not specified in Schedule B.

E. Details to be published later.

F. This schedule contains a formula, which will be published later, under which increased preferences will be granted to the United Kingdom over a very wide range of commodities.

G. Details to be published later.

H. Declaration by United Kingdom Government:—

1. The present wholesale prices of frozen meat are at a level which has resulted in grave depression in the livestock industries of the United Kingdom and the Dominions. This depression is likely, if continued, to bring about a serious decline in production and consequent ultimate injury to the consumer.

2. Such a position is so serious that it is essential to take whatever steps may appear feasible to raise the wholesale prices of frozen meat in the United Kingdom market to such a level as will maintain efficient production.

3. With a view to the earliest possible improvement of the position his Majesty's Government in the United Kingdom will, during the currency of the Ottawa Agreement, arrange for the regulation of importations of meat into the United Kingdom, the regulation, in view of the close inter-relationship of all kinds of meat in determining the price level, to be applied to all meats referred to in Section 5.

4. The policy of his Majesty's Government in the United Kingdom in relation to meat production is, first, to secure development of home production, and, secondly, to give to the Dominions an expanding share of imports into the United Kingdom.

5. In order to cooperate with his Majesty's Government in the United Kingdom in the carrying out of this policy, his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia agrees to limit the export of frozen mutton and lamb to the United Kingdom for the year 1933 to an amount equivalent to the total imports from Australia during the year ended June 30, 1932, in consideration of the United Kingdom Government:—

(a) Arranging for the regulation of the importation of foreign meat in accordance with a programme (hereinafter referred to as the "agreed programme") agreed between his Majesty's Government in the United Kingdom and his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia, and including within its scope frozen mutton and lamb, frozen beef, and chilled beef.

(b) Arranging, as soon as possible after receiving the report of the Commission now sitting on the reorganization of the pig industry in the United Kingdom, for the quantitative regulation of the supplies of bacon and hams coming on to the United Kingdom market.

(c) Undertaking that no restriction will be placed upon the importation of any meat from Australia during the period named in the agreed programme referred to in section 5 (a) of this declaration.

6. During the year 1933 and in the light of the experience, gained his Majesty's Government in the United Kingdom will consider, in consultation with his Majesty's Government in the Commonwealth of Australia, the best means

in Schedule E the duties shown in that schedule, provided that nothing in this article shall preclude his Majesty's Government in Canada from reducing the duties specified in the said schedule so long as the margin of British preference shown in that schedule is preserved, or from increasing the rates under the intermediate or general tariff set out in the said schedule.

10. His Majesty's Government in Canada undertake that protection by tariffs shall be afforded against United Kingdom products only to those industries which are reasonably assured of sound opportunities for success.

11. As Article 10 of the agreement with Australia.

12. His Majesty's Government in Canada undertake forthwith to constitute the Tariff Board for which provision is made in the Tariff Board Act, 1931.

13. His Majesty's Government in Canada undertake that on the request of his Majesty's Government in the United Kingdom they will cause a review to be made by the Tariff Board as soon as practicable of the duties charged on any commodities specified in such request, in accordance with the principles laid down in Article 11 hereof, and that, after the receipt of the report of the Tariff Board thereon, such report shall be laid before Parliament, and Parliament shall be invited to vary, wherever necessary, the tariff on such commodities of United Kingdom origin in such manner as to give effect to such principles.

14. His Majesty's Government in Canada undertake that no existing duty shall be increased on United Kingdom goods except after an inquiry and the receipt of a report from the Tariff Board, and in accordance with the facts as found by that body.

15. His Majesty's Government in Canada undertake that United Kingdom producers shall be entitled to full rights of audience before the Tariff Board when it has under consideration matters arising under Articles 13 and 14 hereof.

16. His Majesty's Government in Canada undertake that Customs administration in Canada shall be governed by such general principles as will ensure:—

(a) The avoidance, so far as reasonably possible, of uncertainty as to the amount of Customs duties and other fiscal imposts payable on the arrival of goods in Canada;

(b) The reduction of delay and friction to a minimum; and

(c) The provision of machinery for the prompt and impartial settlement of disputes in matters appertaining to the application of tariffs.

17. His Majesty's Government in Canada undertake that all existing surcharges on imports from the United Kingdom shall be completely abolished as soon as the finances of Canada will allow. They further undertake to give sympathetic consideration to the possibility of reducing and ultimately abolishing the exchange dumping duty, in so far as it applies to imports from the United Kingdom.

18. His Majesty's Government in Canada undertake to modify the existing regulations governing the importation of pedigree stock from the United Kingdom into Canada in a manner already agreed upon in principle between themselves and his Majesty's Government in the United Kingdom.

19. His Majesty's Government in Canada undertake to accord to those non-self-governing Colonies, Protectorates, and Mandated Territories to which the benefits of the British preferential rates are at present accorded, and also to Zanzibar, the preferences on the commodities and at the rates shown in Schedule F, and also any preferences for the time being accorded to the United Kingdom. Provided that his Majesty's Government in Canada shall not be bound to continue to accord any preferences to any Colony or Protectorate which, not being precluded by international obligations from according preferences, either (1) accords to Canada no preferences, or (2) accords to some other part of the Empire (in the case of Northern Rhodesia, excepting the Union of South Africa, Southern Rhodesia, and the territories of the South Africa High Commission) preferences not accorded to Canada.

20. Nothing in this Agreement shall prejudice or diminish any of the benefits enjoyed by any of the parties thereto under the Canada-West Indies Trade Agreement dated July 6, 1925.

21. This Agreement is made on the express condition that, if either Government is satisfied that any preferences hereby granted in respect of any particular class of commodities are likely to be frustrated in whole or in part by reason of the creation or maintenance, directly or indirectly, of prices for such class of commodities through State action on the part of any foreign country, that Government hereby declares that it will exercise the powers which it now has, or will hereafter take, to prohibit the entry from such foreign country, directly or indirectly, of such commodities into its country for such time as may be necessary to

make effective and to maintain the preferences hereby granted by it.  
22. As Article 16 of the agreement with Australia.

**SCHEDULES TO AGREEMENT WITH CANADA**

- A. As in the agreement with Australia.
- B. As in the agreement with Australia, with the exception of the provisions relating to:—canned fruits other than apples; unsweetened condensed milk; milk powder and other preserved milk, not sweetened; honey; oranges; grapefruit; and grapes.
- C. Timber of all kinds imported into the United Kingdom in substantial quantities from Canada in so far as now dutiable. Fish, fresh and sea. Salmon, canned. Other fish, canned. Asbestos, Zinc, Lead.
- D. Details to be published later.
- E. This schedule, of which details will be published later, sets forth 220 items of the Canadian tariff in respect of which new or increased margins of preferences will be granted by Canada to the United Kingdom. The schedule covers a very wide range of commodities and includes *inter alia* a large number of items previously dutiable at the British preferential rate which are now transferred to the free list. In all other cases the present margin of preference has been increased either by lowering the British preferential rate or by raising the intermediate and general rates. Unofficial understandings between the iron and steel interests of the two countries are used as the basis of tariff adjustment on many items of the steel schedule, including not only the primary forms but such processed and fabricated steels as cutlery, machinery, and wire products. Revisions in the textiles items relate chiefly to linens and to the major classifications of cotton and woollen fabrics. Other commodities embraced in the schedule include a very wide and important range of chemicals, flat glass toilet accessories, gums, tableware, and leather.
- F. Details to be published later.

**INDIAN COTTON PREFERENCES FOR BRITISH MANUFACTURES**

The following is the text of the United Kingdom-Indian Agreement:—

A trade agreement has been reached between His Majesty's Government of the United Kingdom and the Government of India and will be placed before the Indian Legislature for approval, and the Government of India will invite the Legislature to pass the necessary legislation to give effect to the agreement if approved.

In concluding this agreement the Indian Delegation have throughout kept before them two main principles—namely, the extension and development of the export trade of India and the preservation unimpaired of the protection enjoyed by certain Indian industries.

The following are the main features of the agreement:—Apart from a few Revenue duties, the policy of the United Kingdom in the past has been one of free trade, but by the Import Duties Act of 1932 a general duty of 10 per cent. *ad valorem* was imposed on all imports with the exception of certain essential foodstuffs and raw materials. The operation of this duty was suspended as regards Indian and Dominion products pending the result of the Ottawa Conference. As part of the agreement reached at Ottawa the United Kingdom will continue to give free entry to all Indian goods within the scope of the general 10 per cent. duty. These goods will thus receive a preference of 10 per cent. over all competing foreign goods to which this general duty applies. In addition, the duties on certain foreign goods have been, or will be, raised to higher levels, and the preferences enjoyed by Indian goods correspondingly enhanced.

The principal commodities affected are Indian cotton manufactures, coir manufactures, Indian carpets and rugs, jute manufactures, tanned hides and tanned skins, non-essential vegetable oils, sandalwood oil, oil-seed cake and meal, rice, groundnuts, coffee, tobacco, tea, spices, castorseed, beans and pollards, rice-mead and dust, teak and other hard woods, pig lead, magnesite, Indian granite, and magnesium chloride.

Further discussions will take place in London regarding the terms on which Indian pig-iron and semi-finished steel may be admitted free of duty into the United Kingdom. Contingent on the arrangement come to with other countries in the British Commonwealth of Nations, the existing preferences will also be retained on barley, peas, beans, and other pulses and millets, manures, goat skins, and asbestos.

Foreign supplies of one commodity which have hitherto been duty-free in the United

Kingdom are agricultural industries are free of duty or subject only to a temporary duty of 16 per cent.

In the class of textiles it extends only to articles of apparel, haberdashery, and millinery which are dutiable at 25 per cent. *ad valorem*, and woollen manufactures, with specified exceptions in each case. No decision is possible as regards goods made of cotton, silk, and artificial silk, until the recommendations of the Indian Tariff Board on the textile industry have been received and considered, but it has been agreed that when the decisions have been reached the 10 per cent. preference will be extended to these goods, with the exception of artificial silk yarn and articles on which protective duties may be imposed.

With a view further to develop the external markets for Indian manufacture and agricultural products, arrangements have been made for an exchange of preferences with the Colonies and Protectorates which will, generally speaking, extend to India the full benefit of their preferential tariff, when these exchanges become effective. This will involve the grant of preferences to India on cotton manufactures and on such commodities as tea, coffee, oilseeds and vegetable oils, paraffin, wax, carpets, and rugs.

The agreement also provides for the grant by India of preferences on certain commodities which are the staple exports of the Colonial Empire, including specified gums and resins, oilseeds, vegetable and essential oils, unground spices, coconuts and coconut products, fish, fruit and vegetables, sago and tapioca, rum, and unmanufactured tobacco, but excluding sugar.

The agreement between His Majesty's Government of the United Kingdom and the Government of India shall continue in force until six months after notice of denunciation has been given by either party, provided that in the event of circumstances arising which in the opinion of either party should necessitate a change in the rates of duty or the margins of preference settled by the agreement on any particular description of goods, that party shall notify and consult with the other party with a view to adjustments being agreed upon.

If no agreement has been reached within six months of the date of such notice, it shall then be open to the original party to give the other party six months' notice of his intention to carry into effect the change desired in the rate of duty or the margin of preference on goods of the description named in the original notice, and to bring the revised rate of rates into operation at the expiration of this period.

**NEWFOUNDLAND**

**CONCESSIONS TO COLONIES**

The following are the Articles and Schedules of agreement between Great Britain and Newfoundland:—

- 1 and 2. As in the agreement with Australia.
- 3. As Article 4 of the agreement with Australia, with the substitution of Schedule C for Schedule D.
- 4. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite the Governments of the non-self-governing Colonies and Protectorates to accord to Newfoundland any preference which may for the time being be accorded to any other part of the British Empire, provided that this clause shall not extend to any preferences accorded by Northern Rhodesia to the Union of South Africa, Southern Rhodesia, and the Territories of the South African High Commission by virtue of the Customs Agreement of 1930.
- 5. His Majesty's Government in Newfoundland will invite Parliament to pass the legislation necessary to secure to United Kingdom goods of the kinds specified in Schedule D the margins of preference over similar foreign goods shown in that schedule, with effect from July 1, 1933.
- 6. His Majesty's Government in Newfoundland will undertake a general revision of the Customs tariff, to come into force as from July 1, 1933, and, if and in so far as budgetary considerations permit, will incorporate in the legislation which Parliament will be invited to pass giving effect to such a revision provision for new and more favourable conditions in regard to the valuation of the pound sterling for Customs purposes.
- 7. His Majesty's Government in Newfoundland will invite Parliament to pass the legislation necessary to accord to the non-self-governing Colonies and Protectorates and the Mandated Territories of Tanganyika, the Cameroons under British Mandate, and Togoland under British Mandate, preferences on the commodities and at the rates shown in Schedule E, and also any preferences for the time being accorded to the United Kingdom, if His Majesty's Government in the United Kingdom so request. Provided that His Majesty's Government in Newfoundland shall not be bound to accord any preferences to any Colony or Protectorate which, not being precluded by international obligations from according preferences, either (1) accords to

seed cake and meal, rice, groundnuts, coffee, tobacco, tea, spices, castorseed, beans and pollards, rice meal and dust, teak and other hard woods, pig lead, magnesite, Indian granite, and magnesium chloride.

Further discussions will take place in London regarding the terms on which Indian pig-iron and semi-finished steel may be admitted free of duty into the United Kingdom. Contingent on the arrangement come to with other countries in the British Commonwealth of Nations, the existing preferences will also be retained on barley, peas, beans, and other pulses and millets, manures, goat skins, and asbestos.

Foreign supplies of one commodity which have hitherto been duty-free in the United Kingdom—namely, linseed—will in future be subject to a 10 per cent. duty, and Indian linseed will enjoy a corresponding preference. This change has been made because of the importance of linseed to Indian agriculture. There are a number of items of India's export trade with the United Kingdom, such as shellac, raw jute, myrabolams, broken rice, mica, and Indian hemp, where any important competition from outside the Empire takes the form of indirect competition from substitutes. In regard to these free entry into the United Kingdom will be continued.

The Indian delegation have discussed with his Majesty's Government in the United Kingdom and the representatives of the United Kingdom cotton trade the means by which greater use of Indian cotton in the United Kingdom might be stimulated, and these discussions are still proceeding. It is common ground between the representatives of the United Kingdom cotton trade and the Indian cotton growers that the improvement which has taken place with Indian cotton growing during recent years has made it practicable for Lancashire spinners to use a substantially larger quantity of Indian cotton than hitherto, and that such a development would be of mutual benefit.

There is already a definite trend towards a larger proportion of Lancashire cotton requirements being drawn from India. His Majesty's Government in the United Kingdom have intimated that they would cooperate in any practicable scheme agreed to between the United Kingdom cotton industry and the Indian growers for promoting a greater use of Indian cotton by Lancashire, whether by research, propaganda, or improved marketing.

India will give a 7½ per cent. tariff preference on certain classes of motor vehicles, and on other articles covered by the agreement the rate of preference will be 10 per cent.

These preferences may be given either by an increase of duties on foreign goods or by a reduction of duties on United Kingdom goods, or by a combination of both methods. The 10 per cent. preference extends to the following classes of manufactured goods:—Building and engineering materials, chemicals, drugs and medicines, earthenware and porcelain, furniture and cabinetware, hardware instruments, apparatus and appliances (electrical, musical, photographic, scientific, surgical, and wireless), and miscellaneous leather manufactures; the following metals:—Aluminium, copper, lead, German silver, zinc, brass and similar alloys and manufactures thereof, paint and painters' materials, paper and stationery, rubber tires and other manufactures, and rubber; vehicles not mechanically propelled, and cycles.

In these classes of goods the preference is subject to certain specified exceptions which will be announced later, and also to the general reservation that it does not extend to commodities to which protective duties are applicable, to those which are free of duty at present, or to those on which, on grounds of national policy, a specially low rate of duty has been imposed.

The 10 per cent. preference is also applicable to the following miscellaneous manufactures, to certain articles of food and drink, and to certain oils enumerated below:—

Miscellaneous manufactures; asbestos manufactures, boots and shoes of leather, brushes, metal buttons, cordage and rope with certain exceptions, cork manufactures, cutlery, glue, leather cloth and artificial leather, smokers' requisites, toilet soap, toilet requisites, toys and requisites for games, umbrellas and umbrella fittings, firearms, cartridges and cartridge cases, oilcloth and floorcloth, engine and boiler packing, and perfumed spirits.

Articles of food and drink:—Ale and beer, cocoa and chocolate, confectionery, tinned or canned fish, canned or bottled fruit, canned or bottled provisions (with certain exceptions), condensed and preserved milk.

Oils:—Fish oil, synthetic essential oils, natural essential oils with specified exceptions, mineral lubricating oil other than batching oil, paint solutions and compositions containing oil and classed as dangerous, vegetable non-essential oils, with specified exceptions. In the class of iron and steel goods, the 10 per cent. preference extends only to those commodities which are not subject to protective duties, and in the class of machines only to those articles which pay the ordinary Revenue rates, 25 per cent. *ad valorem*, and not to those which in

sterling for Customs purposes.

7. His Majesty's Government in Newfoundland will invite Parliament to pass the legislation necessary to accord to the non-self-governing Colonies and Protectorates and the Mandated Territories of Tanganyika, the Cameroons under British Mandate, and Togoland under British Mandate, preferences on the commodities and at the rates shown in Schedule E, and also any preferences for the time being accorded to the United Kingdom, if his Majesty's Government in the United Kingdom so request. Provided that his Majesty's Government in Newfoundland shall not be bound to accord any preferences to any Colony or Protectorate which, not being precluded by international obligations from according preferences, either (i.) accords to Newfoundland no preferences; or (ii.) accords to some other part of the Empire (in the case of Northern Rhodesia, excepting the Union of South Africa, Southern Rhodesia, and the territories of the South African High Commission) preferences not accorded to Newfoundland.

8. If, under the terms of the Newfoundland-Jamaica agreement at present in force, either party would be entitled to any greater margin of preference than is hereby agreed, the parties to that treaty shall continue during its currency to enjoy the benefits therein provided.

9. As in the agreement with Australia.

## SCHEDULES TO AGREEMENT WITH NEWFOUNDLAND

- (A.) As in the agreement with Australia.
- (B.) Cod liver oil, 1s. 4d. per gallon. Chilled or frozen salmon, 1½d. per lb.
- (C.) Cod fish. Marine shell.
- (D.) Details to be published later. This schedule consists of a list of 61 items of the Newfoundland tariff upon which a preference will be given normally of 10 per cent. *ad valorem*. The schedule covers a wide range of items.
- (E.) Details to be published later. This schedule consists of five items of the Newfoundland tariff upon which a preference will be given of special importance to British Colonies.

## NEW ZEALAND

### MEAT PREFERENCES

The following are the Articles and Schedules of the agreement between Great Britain and New Zealand:—

1. As in the agreement with Australia, with the addition that the British Government undertakes to make the continuance of preferences applicable also to Western Samoa.
2. As in the agreement with Australia.
3. As Article 4 of the agreement with Australia, with the substitution of Schedule C for Schedule D.
4. In regard to frozen mutton, lamb, and beef, the understanding between the Governments concerned is set out in the letter dated August 19, 1932, addressed by the Right Honourable J. G. Coates, M.P., to the Right Honourable Stanley Baldwin, M.P.
5. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite the Governments of the non-self-governing Colonies and Protectorates to accord to New Zealand any preference which may for the time being be accorded to any other part of the British Empire, provided that this article shall not extend to any preferences accorded by Northern Rhodesia to the Union of South Africa, Southern Rhodesia, and the Territories of the South African High Commission by virtue of the Customs Agreement of 1930.
6. His Majesty's Government in New Zealand will invite Parliament to pass the legislation necessary to substitute for the duties of Customs now leviable on the United Kingdom goods specified in Schedule D the duties shown in that Schedule, and to exempt all United Kingdom goods from the application of the surtax of nine-fortieths or one-twentieth of the Customs duty, as the case may be.
7. As Article 9 of the agreement with Australia.
8. His Majesty's Government in New Zealand undertake to institute an inquiry into the existing protective duties, and, where necessary, to reduce them as speedily as possible to such a level as will place the United Kingdom producer in the position of a domestic competitor, that is, that the protection afforded to the New Zealand producer shall be on a level which will give the United Kingdom producer full opportunity of reasonable competition on the basis of the relative cost of economical and efficient production.
9. His Majesty's Government in New Zealand undertake that United Kingdom producers shall have an opportunity of putting forward their views in connexion with the inquiry referred to in Article 8 hereof.
10. His Majesty's Government in New Zealand undertake that no reduction shall be



made in the margins of preference of 20 per cent. *ad valorem* (or its equivalent) or less now enjoyed by United Kingdom goods over those of any foreign country, and that, where the margin of preference now exceeds 20 per cent. *ad valorem* (or its equivalent), it shall not be reduced below 20 per cent. *ad valorem* (or its equivalent), except with the consent of his Majesty's Government in the United Kingdom.

11. His Majesty's Government in New Zealand undertake that the existing primage duty of 3 per cent. *ad valorem* now levied on United Kingdom goods which are otherwise duty free shall not be increased, and shall be abolished as soon as financial conditions permit.

12. His Majesty's Government in New Zealand undertake to accord to the non-self-governing Colonies and Protectorates and the Mandated Territories of Tanganyika, the Cameroons under British Mandate, and Togoland under British Mandate, preferences on the commodities and at the rates shown in Schedule E, and also any preference for the time being accorded to the United Kingdom.

[Omitting the phrase "if his Majesty's Government in the United Kingdom so request," this article then continues as Article 15 of the agreement with Australia.]

13. As Article 16 of the agreement with Australia.

### SCHEDULES TO AGREEMENT WITH NEW ZEALAND

A. As in the agreement with Australia.  
B. As in the agreement with Australia, with the omission of:—Wheat; canned apples and other fruits; dried fruit; copper; oranges; grapefruit; and grapes.

C. Tallow. Canned meat. Sausage casings. Casein. Meat extracts and essences. Dried peas. Seeds, grass and clover. Leather. Copra. Sugar of milk. Gums, other than gum arabic, gum tragacanth, shellac, sticklac, and seedlac.

D and E. Details to be published later. These schedules contain a limited number of articles of importance to United Kingdom and Colonial export trade on which the New Zealand Government is ready to increase preferences.

### SOUTH AFRICAN FRUITS

#### WINE AND TOBACCO PREFERENCES

The following are the Articles and Schedules of the agreement between Great Britain and South Africa:—

1 and 2. As in the agreement with Australia.

3. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite Parliament to pass the legislation necessary to secure to South African goods of the kinds specified in Schedule C appended hereto which comply with the laws and Statutory Regulations for the time being in force affecting the grant of Imperial Preference the margins of preference specified therein over similar foreign goods.

4. His Majesty's Government in the United Kingdom undertake that the general *ad valorem* duty of 10 per cent. imposed by Section 1 of the Import Duties Act, 1932, on the foreign goods specified in Schedule D shall not be reduced except with the consent of his Majesty's Government in the Union of South Africa, and that the existing preferential margin on sugar and wine (except as otherwise provided in this Agreement) shall not be reduced without the like consent.

5. The duty on copper provided in this Agreement is conditional on the Empire producers of copper continuing to offer this commodity on first sale in the United Kingdom at a price not exceeding the world prices.

6. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite Parliament to pass legislation which will secure for a period of 10 years from the date hereof to tobacco, which complies with the laws and Statutory Regulations for the time being in force affecting the grant of Imperial preference, the existing margin of preference over foreign tobacco, so long, however, as the duty on foreign unmanufactured tobacco does not fall below 2s. 0½d. a lb., in which event the margin of preference shall be equal to the full duty.

7. His Majesty's Government in the United Kingdom, in applying any powers which they may obtain from Parliament for the quantita-

with the law and statutory regulation for the time being in force affecting the grant of Imperial preference, the existing margin of preference over foreign tobacco, so long, however, as the duty on foreign manufactured tobacco does not fall below 2s. 0½d. per lb., in which event the margin of preference shall be equivalent to the full duty. They will further endeavour to take such steps as may be practicable, on the lines which have been discussed, to assist the marketing of Southern Rhodesian tobacco.

3. As Article 2 of the agreement with Australia.

4. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite Parliament to pass the legislation necessary to secure to Southern Rhodesian coffee, which complies with the law and statutory regulations for the time being in force, affecting the grant of Imperial preference, a margin of preference of 9s. 4d. per cwt. over foreign coffee.

5. As Article 4 of the agreement with Australia, with the substitution of Schedule C for Schedule D.

6. As Article 5 of the agreement with South Africa.

7. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite the Governments of the non-self-governing Colonies and Protectorates to accord to Southern Rhodesia any preference which may for the time being be accorded to any other part of the British Empire, and, further, will invite the Governments of all Colonies and Protectorates which are free to grant preferences so to adjust their Customs duties chargeable upon cigarettes and manufactured tobacco that a lesser duty shall be chargeable upon such articles when manufactured within the Empire from tobacco grown within the Empire, than upon such articles when manufactured from foreign tobacco.

8. The Government of Southern Rhodesia will invite Parliament to pass the legislation necessary to secure to United Kingdom goods of the kinds specified in Schedule D the margins of preference existing duties upon foreign goods of the kinds specified in Schedule E so as to provide for alternative specific duties as shown in that Schedule.

9. The Government of Southern Rhodesia will favourably consider, when economic and budgetary consideration permit, the further extension of preferences accorded to United Kingdom goods.

10. The Government of Southern Rhodesia will invite Parliament to accord to the non-self-governing Colonies and Protectorates and the Mandated Territories of Tanganyika and Cameroons under British Mandate and Togoland under British Mandate, preferences on the commodities and at the rates shown in the Schedule F appended hereto, and also any preferences for the time being accorded to the United Kingdom, if his Majesty's Government in the United Kingdom so request.

11. As Article 16 of the agreement with Australia.

### SCHEDULES TO AGREEMENT WITH S. RHODESIA

A. As in the agreement with Australia.

B. Maize, flat white, 10 per cent. *ad valorem*. Butter, 15s. per cwt. Cheese, 15 per cent. *ad valorem*. Eggs in shell (as in the agreement with Australia). Copper, unwrought, whether refined or not, in ingots, bars, blocks, slabs, and rods, 2d. per lb. Oranges, fresh, 3s. 6d. per cwt. from April 1 to November 30. Grapefruit, fresh, 5s. per cwt. from April 1 to November 30.

C. Asbestos. Ground nuts, Kaffir corn and meal. Potatoes.

D. Tariff item 119 (b). Description of goods:—Batteries, electrical, wet or dry, primary or secondary, including accumulators, margin of preference 15 per cent. *ad valorem* ex. 149. Typewriters and parts thereof, 15 per cent. *ad valorem* ex. 119. (a) Electrical material (except cable and wire), 10 per cent. *ad valorem*, 154. Wireless telegraphy and telephony instruments, and apparatus used in the working thereof, except batteries, 15 per cent. *ad valorem*, 129 and 130. Motor-cars, parts and accessories. The grant of increased preference to the United Kingdom will be considered when the present advantage to exporters caused by the state of exchanges has ceased. 99. Cutlery, not gold or silver, nor gold or silver plated, 20 per cent. *ad valorem*. 172. (b) Glassware (except bottles and jars, and plate and window glass), 15 per cent. *ad valorem*.

E. Tariff item 76 (a). Description of goods:—Piece goods, not including blanket- ing of silk or artificial silk or mixtures thereof.



tobacco does not fall below 2s. 0½d. a lb., in which event the margin of preference shall be equal to the full duty.

7. His Majesty's Government in the United Kingdom, in applying any powers which they may obtain from Parliament for the quantitative regulation of imports of mutton and lamb into the United Kingdom, will make provision for the importation of South African mutton and lamb.

8. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite the Governments of the non-self-governing Colonies and Protectorates to accord to the Union of South Africa any preference which may for the time being be accorded to any other part of the British Empire.

9. His Majesty's Government in the Union of South Africa will invite Parliament to pass the legislation necessary to secure to United Kingdom goods of the kinds specified in Schedule E the margins of preference over similar foreign goods shown in that schedule.

10. His Majesty's Government in the Union of South Africa will invite Parliament to impose on foreign goods of the kinds specified in Schedule F the specific duties shown in that schedule and undertake not to make, or to invite Parliament to pass legislation involving, any alterations in the existing rates of duty on similar United Kingdom goods which would result in a decrease in the margin of preference now accorded.

11. His Majesty's Government in the Union of South Africa undertake not to lower the existing margins of preference over similar foreign goods now accorded to the United Kingdom goods of the kinds specified in Schedule G.

12. As Article 15 of the agreement with Australia, with the exception of the reference to Northern Rhodesia.

13. For the purposes of this Agreement the Mandated Territory of South-West Africa shall be deemed to be part of the Union of South Africa.

14. As Article 16 of the agreement with Australia.

#### SCHEDULES TO AGREEMENT WITH SOUTH AFRICA

A. As in the agreement with Australia.

B. Oranges, raw, 3s. 6d. per cwt. from April 1 to November 30. Grape fruit, raw, 5s. per cwt. from April 1 to November 30. Peaches and nectarines, raw, 14s. per cwt. from December 1 to March 31. Plums, raw, 9s. 4d. per cwt. from December 1 to March 31. Grapes (other than hothouse), 1½d. per lb. from February 1 to June 30. Apples, raw, 4s. 6d. per cwt. throughout the year. Pears, raw, 4s. 6d. per cwt. throughout the year. Dried fruits (now dutiable at 7s.), 10s. 6d. per cwt. throughout the year. Apples, canned, 3s. 6d. per cwt., in addition to the duty in respect of sugar content. Other canned fruits, 15 per cent. *ad valorem*, in addition to the duty in respect of sugar content. Maize, flat white, 10 per cent. *ad valorem* throughout the year. Butter, 15s. per cwt. *ad valorem* throughout the year. Cheese, 15 per cent. *ad valorem*. Eggs in shell, condensed milk, milk powder and other preserved milk, and copper, as in the agreement with Australia.

C. Margin of preference on wine not exceeding 27deg. of proof spirit, 2s. per gallon.

D. Wattle bark and tanning extracts made therefrom. Maize products. Asbestos. Dried fruits other than currants, not specified in Schedule B. Fruit preserved by chemicals or artificial heat other than fruit preserved in sugar. Fruit juices. Whale oil and whale products (other than whale oil and whale products produced or manufactured in floating factories which are British concerns). Crayfish. Hake, fresh. Oyster shell grit. Groundnuts. Goatskins. Lucerne seed. Kaffir corn and meal. Box wood. Potatoes. Sausage casings. Ostrich feathers.

E, F, G, and H. Details to be published later. The Government of the Union of South Africa have agreed to continue existing preferences and to increase preferences on certain selected articles, mostly in the iron and steel and machinery classes. Minimum specific duties will be applied to particular classes of textiles in order that more adequate protection may be afforded to the British manufacturer in the cheapest ranges where an *ad valorem* preference is of little avail. Preference is also to be given on two important commodities which are produced by non-self-governing Colonies.

#### SOUTHERN RHODESIA

##### TOBACCO, COFFEE, AND COPPER

The following are the Articles and Schedules of the agreement between Great Britain and Southern Rhodesia:—

1. As in the agreement with Australia.  
2. His Majesty's Government in the United Kingdom will invite Parliament to pass legislation which will secure for a period of 10 years from the date hereof to tobacco, which complies

172. (b) Glassware (except bottles and jars) and plate and window glass, 15 per cent. *ad valorem*.

E. Tariff Item 76 (a). Description of goods:—Piece goods, not including blanketing of silk or artificial silk or mixtures thereof, where any other material, revised rates. *Ad valorem* rates to remain as at present, but alternative specific duties of 1½d. per yard on cotton and 3d. per yard on silk and rayon to be imposed. 76 (b). All other N.E.

F. Commodities margin of preference:—Tea, 2d. per lb. Coffee, raw, 1d. per lb. Cocoa, raw, 1d. per lb. Cigars, 2s. per lb. Rum and bitters, 3s. per imperial proof gallon.

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *D-*

OSASTO: *C7.*

ASIA: \_\_\_\_\_

*Lontoossa olevan lähetystön raportti no 27.*

*v.t. kauppa-avust. Malinen.*

*13/9-32.*

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 5769 - 533.

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,

Syyskuun 17 p. 1932.

S.W.5.

UKRANIAN	1-32
40 131 ac.	1-32
21/9.32	
5	03.

Herra Ministeri,

Ohellisena kunnioittaen lähetän kaupallisen avustajan laatiman raportin no. 27, jonka otsakkeena on "Ottawan konferenssin tulokset erikoisesti Suomen kannalta katsottuna."

Vasteanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

V.a. asiamhoitaja :

*Eino Wälkänen*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
Helsinki.

SUOMEN LONTOO - SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 27.

Lontoossa ssa 17 p:nä syys kuuta 1932.

40 121 fac. 1. 32	
21/9-32	
5	C7

Asia: Ottawan konferenssin tulokset  
erikoisesti Suomen kannalta kat-  
sottuna.

Seuraava on tarkoitettu täydentämään lähetystön t.k. 2 päivän raporttia no.26, jossa Ottawan konferenssin tuloksia käsiteltiin yleiseltä kannalta. Kun dominioiden Englannille ja toisilleen tekemäin myönnytysten yksityiskohtia vielä saadaan varrota ainakin noin kuukauden verran, ja mahdollisten epävirallisten salassa pidettyjen "gentlemen's agreement"ien vaikutuksia käytännössä kauemminkin, selostus pakostakin suurelta osalta jätetään arvelujen varaan.

#### I. Englannin dominioidille tekemät myönnytykset.

On todettava, että useat Suomen tärkeimmistä vientitavaroista jäivät sopimusten ulkopuolelle. Sikäli kuin ne ovat tullin alaisia, dominiot, joiden tuotteet edelleen ovat sopimusten voimassaolajan tullivapaita, nauttivat tullimäärän suuruista preferenssiä. Kun Englanti ei niihin nähden ole mennyt minkäänlaisiin sitoumuksiin, on mahdollista saada meidän tai muiden maiden kauppasopimuksin preferenssi alennetuksi tai poistetuksi.

Seuraavassa eri vientitavaroitamme käsitellään yksitellen ryhmittäin:

#### Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

.....  
 .....  
 .....

- 1) Tavallinen. .... lle.  
 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.  
 3) Ei tiedoituksiin. ....  
 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

\* Katso Ulkomaanedustuksen tied. no. 187.



a. Sahattu ja hylätty puutavara. Kanadan vähintään viisi vuotta voimassaolevassa sopimuksessa Englanti sitoutuu olemaan ilman Kanadan hallituksen suotumista alentamatta nykyistä 10 % arvotullia sellaiselle nykyisin tämän tullin alaiselle ulkomaiselle puutavaralle, jota huomattavin määrin tuodaan Kanadasta. Tähän sisältyy suomalainen ainakin sahattu, mutta todennäköisesti myös hylätty puutavara.

Toisaalta Sovjetia vastaan kohdistettu, mutta yleiseen muotoon laadittu n.s. dumpingklausuli Kanadan sopimuksessa kohdistuu Venäjän puutavaraan, joskin se ensi sijassa lienee tarkoitettu estämään Sovjetin vehnän dumpausta Englantiin. On kuitenkin hyvin kyseenalaista tuleeko Englanti ryhtymään tehokkaisiin toimenpiteisiin edes Sovjetin<sup>a</sup> saatikka muita maita vastaan. Sen soveltaminen vaaisi<sup>t</sup> Sovjetin kauppasopimuksen irtisanomista, mitä kyllä sekä virallisissa että epävirallisissa piireissä nykyään pidetään varsin mahdollisena. Lasketaa<sup>a</sup> nimittäin Englannin uuden sopimuksen neuvotteluissa, joihin oletetaan heti irtisanottua ryhdyttävän, voivan päästä entistä edullisempaan sopimukseen. Tämä senvuoksi, että vehnätilanne Venäjällä on hyvin vakava, eikä vehnän dumpauksen vaaraa ensi talvena pelätä. Riippumatta mahdollisesta kauppasopimuksen irtisanomisesta tultaneen klausulia Sovjetiinkin nähdessä soveltamaan hyvin varovasti. Paras mitä voidaan toivoa, lienee Sovjetin puutavaran tuonnin rajoittaminen kvootajärjestelmän avulla suunnilleen nykyiseen määräänsä, 450.000 standartin vaiheille. Yleisesti myönnetään, että Sovjetin puutavaraan kohdistuvat toimenpiteet ensi sijassa koituisivat pohjoismaiden eikä Kanadan hyödyksi. Toisaalta jyrkkä Sovjetin puutavarantuonnin estäminen tai vaikeuttaminen yhä vaikeuttaisi kilpailuamme muilla markkinoilla, joille Sovjetin olisi pakko sijoittaa näin ylijäävä tuotantonsa.

b. Faneria, paperia, pahvia, selluloosaa, mekanista puuvanuketta ja muita puunjalosteita ei sopimuksissa mainita. Niihin nähdessä Englanti ei näin ollen ainakaan virallisesti ole tehnyt mitään sitoumuksia.

Sovjetin faneriin, oviin ja ikkunoihin nähdessä dumpingklausulia tuskin sovelletaan sitäkään vertaa kuin sahatavaraan.

c. Voi. Useampien dominioiden kanssa tekemissään sopimuksissa Englanti sitoutui korottamaan sopimusten voimassaoloajaksi ulkomaisen voin tuontitullin 15 shillingiksi cwt:ltä, siis noin 15 %:iin nykyisestä kymmenestä %:sta. Siirtyminen arvotullista painoon perustuvaan tulliin asettaa Suomen nyt varsinkin Tanskaan nähden epäedulliseen asemaan, kalliimman voin tulli kun täten prosenteissa laskettuna tulee alemmaksi kuin halvemman.

d. Juusto. Samoissa sopimuksissa Englanti sitoutui korottamaan juustotullinsa nykyisestä 10 %:sta viiteentoista.

e. Munat. Samoin Englanti myöntyi korottamaan munatullinsa, joka samalla myöskin muuttuu arvotullista määrään perustuvaksi. Se tulee olemaan 120 kappaleelta, riippuen tämän lukumäärän painosta: korkeintaan 14 naulaiset 1 s., yli 14 ja korkeintaan 17 naulaiset 1 s. 6d. ja yli 17 naulaiset 1 s. 9d.

Muniin, siipikarjeen, voihiin ja juustoon sekä muihin maitotaloustuotteisiin nähden Englanti on tehnyt poikkeusvarauksen kotimaisen tuotantonsa hyväksi. Kun muut vuoden 1932 tuontitullilain alaiset tavarat dominioiden tuottaessa edelleen jäävät tullivapaiksi sopimusten koko voimassaoloajaksi, se pidättää näihin tavaroihin nähden oikeuden asettaa kolmen vuoden kuluttua dominioidenkin tuotteille tulleja, jos kotimaisten tuottajain edut niin vaativat. Tästä ei ulkomaille kuitenkaan olisi iloa, sillä Englanti on samalla sitoutunut tällöin säilyttämään dominioiden preferenssimarginaalin korottamalla vastaavasti ulkomaisten tavarain tulleja.

f. Pekoni. Englanti sitoutui myöntämään Kanadalle, niin pian kuin sikatalouskomitean mietintö on jätetty hallitukselle, mikä tapahtunee aivan lähiaikoina, runsaan, 2.500.000 cwt:n suuruisen tullivapaan vuosikvootan. Kanada ei sitä varmaankaan lähivuosina kuitenkaan pysty täysin käyttämään hyväkseen. Tämä ennakkovaraus ja Australialle annettu lupaus säännöstellä lampaan- ja naudanlihan tuontia on kuitenkin siinä suhteessa tärkeä, että Englannin hallitus täten on lopullisesti mennyt kvootajärjestelmän tielle ainakin lihan tuontiin nähden. Mahdollista on että kerran alkuun päästyä tätä järjestelmää tullaan soveltamaan muihinkin tavaroihin, erikoisesti Englannissa tuotettuihin ravintoaineisiin nähden. Täten hallitus voi tar-

jota apuaan näiden alojen kotimaisille ja dominioiden tuottajille ilman turvautumista tuontitulleihin, joihin elinkustannusten nousun pelosta laajoissa piireissä suhtaudutaan varsin epäluuloisesti ja vastenmielisesti. Hintojen ja elinkustannusten nousu seurauksena kvootain asettamisesta ei näytä niin ilmeiseltä ja todennäköiseltä kuin niiden nousu tullien vuoksi.

Mitä erikoisesti pekoniin, mutta muihinkin meiltä vietyihin karjataloustuotteihin, varsinkin muniin, tulee, jos niillekin asetetaan kvootat, on Suomen kannalta erittäin tärkeätä mihin tuontimääriin kvootat tullaan perustamaan. Tämä kysymys, johon nähden ei vielä ole mahdollista lausua minkäänlaisia arveluja, tulee varmaankin varsin keskeiseksi pian aloitettavissa kauppasopimusneuvotteluissa ulkomaiden, erikoisesti Tanskan ja Argentinan kanssa. Niin kuin suosituimmusklausuulia nykyisin yleensä tulkitaan, tulisi eri maiden saamien kvootain olla, ei yhtäsuuret, vaan suhteelliset aikaisempaan tuontiin. Jos pekonikvootat lasketaan useampien viime vuosien tuontin perusteella hyötyvät tästä ennen muuta Tanska, Hollanti ja Yhdysvallat. Suomelle ja muille Itämeren valtioille, joiden pekoninvienti on huomattavasti kasvanut aivan viime aikoina, taas olisi sitä edullisempää mitä tuoreempiin tuontinumeroihin kvootat perustetaan. Tässä kohdin on olemassa vaara, että Tanska, joka piakkoin pääsee alkamaan kauppasopimusneuvottelut Englannin kanssa, saa tämän taivutetuksi sille edulliseen mutta meille sitä epäedullisempaan laskuperusteeseen.

g. Nahka. Australian, Etelä-Afrikan ja Uuden Seelannin sopimuksissa Englanti sitoutui edelleen pitämään voimassa nykyisen 10 % arvotullin ulkomaiselle nahalle.

h. Muut tavarat. Niiden tavaroiden joukossa, joiden tulit Englanti joko suostui korottamaan tai pitämään sopimusten voimassaoloajan ennallaan, ei ole muita Suomen kannalta tärkeitä. Niihin vuoden 1932 tuontitullilain alaisiin tavaroihin nähden, joita sopimuksissa ei mainita, dominiolla edelleen on tullivapaus.

Erikoisen huomion ansaitsee vielä dumping-klausuli, jota Englannin hallituksen, kuten mainittu, arvelaan soveltavan hyvin



varoen ja lievästi Sovjetiinkin nähden. Toisaalta sen sanamuoto on niin väljä, että se voidaan kohdistaa miltei mitä maata vastaan tahansa. Kaikkiiallahan valtio tavalla tai toisella avustaa tuotantoa, mikä on omiensa vaikuttamaan välillisesti hintoihin. Voidaan kuitenkin pitää varmana, ettei klausulia tulla missään tapauksessa soveltamaan, paitsi Sovjetia, muihin kuin sellaisiin maihin, jotka avustavat vientiänsä suoranaisiin palkkioin.

Tällöin herää kysymys, onko vaaraa, että Englannin hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, dominioiden sitä vaatiessa, estääkseen suomalaisen pekonin ja muiden tuonnin, niiden vientiä kun Suomen valtio avustaa vientipalkkioin. Sama koskisi luonnollisesti myös voita, jos vientipalkkiojärjestelmä meillä ulotetaan siihenkin.

Teoreettisesti katsoen on selvää, että, jos näiden tuotteidemme hinnat vaikeuttavat dominioiden vientiä Englantiin, hallitus voidaan pakottaa ryhtymään toimenpiteisiin niiden tuontia vastaan. Klausulin sanamuoto vaatii tuonnin täydellistä estämistä. Vientipalkkion suuruinen lisätulli ei näin ollen tulisi kysymykseen.

Ei kuitenkaan voitane pitää todennäköisenä, että Englanti todella ryhtyisi muuta kuin aivan hätätilassa niin jyrkkiin toimenpiteisiin kuin tuonnin estäminen. Yleinen käsitys on, että dumping-klausulia ei tulla missään tapauksessa lainkaan soveltamaan muihin maihin kuin Sovjettiin nähden, jota vastaan se asiallisesti on yksinomaan tähdätty. Sen kirjaimellinen noudattaminen tuskin voisi tulla käytännössä kysymykseenkään.

Hallitus tullaan todennäköisesti sopimusten parlamenttikäsittelyssä pakottamaan paljastamaan suunnitelmansa klausulin soveltamisesta, mikäli sillä tässä kohdin on varmaa ohjelmaa.

Vai kukaan välitöntä vaaraa tuskin on olemassa, vientipalkkiota nauttivien viejämme tulisi tähän mennessä ja tulevaisuudessa-kin olla hyvin varuillaan. Liiallinen hintakilpailu saattaa koska hyvänsä nostattaa dominioiden tai kotimaisten tuottajain taholta sellaisen protektionismia ajavan lehdistön mielihyvin tukeman myrskyn, että hallituksen olisi vaikea olla taipumatta. Lisäksi olisi koti-



maassa mahdollisuuden mukaan vältettävä vientipalkkiokysymysten käsittelyä julkisuudessa. Mikäli voille asetetaan palkkio, voitaneen se tehdä salaisesti ja mikäli mahdollista naamioidussa muodossa.

On huomattava, että Englanti voi irtisanomatta tai rikkomatta voimassaolevaa kauppasopimusta ryhtyä ehkäisemään vientipalkkioita nauttivien suomalaisten tavaroiden tuontia. Lähetystö viittaa tässä kohden Englannin-Suomen kauppasopimuksen 5. artiklan toisen momentin keskellä olevaan lauseeseen: "Ainoat poikkeukset tästä yleisestä (suosituimmuutta koskevasta) säännöstä muodostavat - - - - - toimenpiteet, joihin jommankumman sopimuspuolen alueilla voidaan ryhtyä toisen sopimuspuolen alueilla suoranaista tai välillistä palkintoa (bounty, premiering) nauttiviin tavaroihin nähden, - - - - -" Sama varaus on muuten muissakin Englannin samoihin aikoihin solmimissa sopimuksissa.

## II. Dominioiden Englannille ja toisilleen tekemät myönnytykset.

Näiden vaikutuksista Suomelle ei voida paljoa lausua, ennenkuin yksityiskohdat imperiumin tuotteille myönnettyistä preferensseistä on julkaistu. On kuitenkin ilmeistä, että varsinaiset vientiarikkelimme, paperia lukuunottamatta, eivät joudu kärsimään, niitä kun ei viedä Englannista. Paperinvientimme dominioihin sen sijaan varmasti vaikeutuu. Tähän mennessä julkaistujen tietojen mukaan paperi mainitaan vain Intian sopimuksessa niiden tavarain joukossa, joihin nähden Englannille on taattu 10 %:n tullipreferenssi, mutta voitaneen pitää varmana, että se sisältyy myös vielä julkaisemattomiin selllaisten tavarain luetteloihin, joihin nähden eri dominiot ovat myöntäneet emämaalle preferenssejä. Vaikka vientimme dominioihin edellekin tulee käymään Englannin kautta, ei tämä sitä asiaa, sillä tällaiset läpikulkutavarat tullaan dominioissa tullikäsittelymään alkuperämaahan nähden voimassaolevien tullimäärien mukaan.

*Malinen*

V. t. kaupallinen avustaja.

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Lontossa olevan lähetysten rap. no 28.

V.a. Asuinheit. Välilounges.

6/10 1932.

FINNISH LEGATION

LONDON.

N<sup>o</sup> 5856/556

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,  
S.W. 5.

Lokakuun 6 p:nä 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 41/182 ke. B. 1032		
12/10.32	No	1032
ASIA	OSASTO	ASIA
5	07	

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raport-  
tini no. 28, jonka otsakkeena on:

Englantilais-skandinaviset kauppasuhteet.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

*Liisa Hakkarainen*  
V.a.asiainhoitaja.

Herra v.a.Ulkoasiainministeri

Antti Kukkonen,

H e l s i n k i .

Valko: H.V.

Salainen.

SUOMEN LONTOO - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 28.

Lontoo - ssa 6 p:nä loka - kuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
41/192 (D. 10 32)		
12/10.32	Liik.	
5	CASTO	ASIA

Asia: .....

Englantilais-skandinaviset

kauppasuhteet.

Kööpenhaminan brittiläisen tavarankäyttelyn johdosta on parin kolmen viime viikon aikana täkäläisen kauppamaailman sekä myöskin lehdistön huomio ollut erikoisesti kohdistuneena pohjoismaihin päin, ja on Suomikin siinä yhteydessä tullut tuon tuostakin mainituksi. Seuraava se-  
lostus viime aikojen huomioista ja keskusteluista voinee niin ollen tar-  
jota jonkun verran mielenkiintoa.

Olin joku aika takaperin kutsunut Foreign Officeen Pohjoisen osaston v.t. päällikön Mr. Collierin lounalle saadakseni tilaisuuden laajempaan keskusteluun kuin mitä useinkaan on mahdollista virkakäyn-  
tien yhteydessä Foreign Officeessa.

Kun saman aamun "Daily Express"issä oli ollut suorastaan en-  
nen kuulumaton hyökkäys Walesin prinsessää vastaan hänen Kööpenhaminan  
matkansa johdosta, otin asian puheeksi johtaakseni keskustelun Englan-  
nin ja Tanskan kauppasuhteisiin. Kuten tunnetaan on sanottu lehti vii-  
me kesäkuusta lähtien kirjoitellut Tanskaa vastaan, ja varsinkin nyt  
Ottawan jälkeen on se julkaissut useita kiihkeäsiivisiä kirjoituksia  
elintarvetuontia vastaan tästä maasta. Lordi Beaverbrook, itse synty-  
perältään kanadalainen, on kaiken kesä ajanut lehdessään pikemminkin

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. .... lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin. ....
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.



Kanadan kuin Englannin etuja, ja niin ollen voi hyvin ymmärtää hänen katkeran kantansa Tanskaan nähden. Mutta oudoksuttavaa sittenkin oli hänen hyökkäyksensä prinssiä vastaan, joka "kauppa-ambassadööri" roolinsa vuoksi on saavuttanut entisestään kasvavaa kansansuosiota. On kuitenkin huomattava, ettei Beaverbrookin kiihkoileva touhuilu merkitse sanottavasti mitään tämän maan johtavissa piireissä, joissa häntä ei voida ottaa vakavasti, olkoonpa että hänen lehdistönsä suunnaton levikki luo omalla tahollaan määrättyä opiniota. Mr. Collier painostikin erikoisesti sitä kuinka vähän kannattaa kiinnittää huomiota siihen, mitä Beaverbrook sanoo tai sanomatta jättää, ja hänen tanskalaisvastaisesta propagandastaan huolimatta odotetaan virallisissa ja kaupallisissa piireissä Kööpenhaminan näyttelyn muodostuvan menestykselliseksi ja tuloksia tuottavaksi. Toivotaan myöskin, että se tulee hälventämään sitä hermostuneisuutta, joka näyttää Tanskassa vallitsevan Ottawan päätösten johdosta sekä johtamaan tuonnin kasvuun Englannista, mikä Tanskalle olisi tietenkin erikoisen tärkeä tällä hetkellä kauppasuhteiden vastaisen järjestelyn kannalta. Siinä suhteessa ei muuten ole mitään uutta kehitystä tapahtunut, vakuutti Collier, eikä voikaan mitään tapahtua ennenkuin Ottawan sopimukset on ratifioitu, mutta todennäköisesti heti sen jälkeen tullaan neuvottelut alkamaan. Collier viittasi mielestäni muuten siihen, että hallitus koettaisi varmaankin mahdollisimman hellävaroen suhtautua Tanskaan tulevilla kauppaneuvotteluissa.

Miltä pohjalta ne, samoinkuin yleensä Englannin vastaiset kauppasuhteet vieraiden maiden kanssa, tulevat lähtemään, on tietenkin toistaiseksi vain arvelujen varassa, mutta on kuitenkin vaikeaa nähdä kuinka Englanti tämän jälkeen voisi enää pysyä suosituimmuusperiaatteessa ainakaan sen nykyisessä muodossa. Huomautin tästä Mr. Collierille ja myönsi hän, että loogillinen johtopäätös Ottawasta näyttäisi olevan sellainen. Tässä valossa ei liene vailla mielenkiintoa se, mitä kuulin komentaja Despardilta, joka kävi t.k. 22 päivänä luonani juttelemassa. Hän kertoi olevansa läheinen ystävä Overseas Trade Departmentin päällikön, majuri John Colville'n kanssa, ja oli heillä äskettäin ollut pitkä keskustelu Suomesta, nimenomaan sen ta-

loudellisista ja kaupallisista kysymyksistä. Colville, joka oli maininnut Englannin hallituksen suhtautuvan erikoisen suopeasti Suomeen ja joka oli mielihyvin pannut merkille kasvaneen tuontimme Englannista osoituksena suomalaisten halusta todellakin siirtyä sanoista business:iin, oli Despardin sanojen mukaan viitannut käsityksensä siihen ettei Englannin olisi neuvoteltava riippumattomasti Tanskan kanssa, vaan pyrittävä järjestämään kauppasuhteet kaikkien skandinaviesten maiden kanssa (Suomi niihin luettuna) yhtenä kokonaisuutena. Tämä ajatushan ei ole uusi, mutta Colville'n esittämänä se ansaitsee kaikkea huomiota. Saman ajatuksen Englannin yhtenäisestä skandinavisesta kauppapiiristä lausui minulle kerran eräissä keskustelussa liberaaleihin kuuluva lordi Phillimore, joka muistettaneen innokkaasta toiminnastaan Ylähuoneessa Sovietin pakkotyötä vastaan ja joka esiintyi siellä myöskin inkeriläisten karkoitusten yhteydessä. Olisiko mahdollista, että tällaisen kauppaintressipiirin sisällä Englanti edelleen pysyisi suosituimmuusperiaatteessa ja perustaisi sille vastaisen kauppapolitiikkansa sanottuun piiriin kuuluviin maihin nähden uusine kauppasopimuksineen, vaikkakin se muutoin yleisenä periaatteena olisi pakoitettu siitä luopumaan? En tiedä, mitä ammattikauppapolitikot tällaisesta ajatuksesta arvelevat, mutta kun olen viime päivinä taas kuullut sen lausuttuna, olen tahtonut siitä tässä yhteydessä mainita. Ainakin se lienee sopuosoinnussa Kansainliiton suositteleman regionaalisen kauppasopimuspolitiikan kanssa. Eri asia on, missä määrin esim. juuri Tanska suostuisi tällaiseen yhteistoimintaan.

Tanskasta puheen ollen Collier ohimennen mainitsi, että pait-ei Kööpenhaminaa tulisi Walesin prinssi käymään vain Tukholmassa ja sielläkin aivan epävirallisesti "perhevisiitillä". Jotta hänen matkansa ei saisi mitään virallista leimaa ei hän valitettavasti voinut vastaanottaa ystävällistä kutsua käydä Suomessa; samasta syystä oli myöskin luovuttu käynnistä Oslossa vaikkakin kuningashuoneet olivat niin läheistä sukua. Olen ajatellut, että jos suunniteltu brittiläinen tavaränäyttely Helsingissä toteutuu ensi kesänä, olisi silloin sopiva tilaisuus kutsua prinssi Suomeen käymään. Hän ot-

taa mitä vakavimmalta kannalta työskentelynsä brittiläisen kaupan kehittämiseksi ja on lisäksi kovasti kuviteltu matkustelamisesta sekä kiinnostunut tutustumaan vieraisiin maihin. En näin ollen pitäisi ollenkaan mahdollisena, että prinssi tällaisessa yhteydessä ottaisi kutsun vastaan.

Kööpenhaminan näyttelyn avajaispäivänä useat tšekkiläiset lehdet sisälsivät erittäin ystävälliseen sävyyn laadittuja kirjoituksia englantilais-tanskalaisista kauppasuhteista. Niinpä "Morning Post" avomielisesti myönsi ettei vika Englannille epäsuotuissaan kauppabalanssiin suinkaan ole yksin tanskalaisten ja on vakuutettu siitä, että jos englantilaisten taholta olisi yhtä energisesti viljelty Tanskan markkinoita kuin mitä tanskalaiset ovat tehneet Englannissa, olisi epäsuhte kauppavaihdossa varmasti paljoka pienempi. "Daily Telegraph" totesi tyydytyksellä, että Tanskan tuonti Englannista on kuluvan vuoden alkupuoliskolla kasvanut useilla prosenteilla pariin edelliseen vuoteen verrattuna ja näkee tässä kouraantuntuvan todistuksen tanskalaisten hyvästä tahdosta parantaa tilannetta. "Times" julkaisi syyskuun 29 päivänä uuden pääkirjoituksen "brittiläisestä kaupasta Tanskan kanssa," jossa se mainitsi nimenomaan, että epävirallisia ja valmistavia keskusteluja on jo käyty tarkoituksella "selvittää niitä keinoja, joiden avulla muuttuneissa olosuhteissa toisen maan tuotanto voitaisiin saada täydentämään toisen maan tuotantoa". Lehti toteaa myöskin sen tosiasian, että pieneen asukaslukuun verrattuna Tanskan tuonti Englannista on kylläkin suuri - näkökohta, jota täällä tähän saakka ei englantilaiselta taholta ole kernaasti tahdotu julkisesti myöntää vaan on pikemminkin pyritty kokonaan ignoreimaan m.m. milloin vastaavasta tosiasiasta Suomeen nähden on ollut puhe.

Viime päivien tiedot Kööpenhaminan näyttelystä tuntuvat viittaavan siihen, etteivät englantilaiset ole laskelmissaan ainakaan toistaiseksi pettyneet, sillä kaupankäynti-näyttelyssä on



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cj.

ASIA: .....

Lontossa olevan lähetystön rap. no 28.

U. a. Asiat. Päällyks.

6/10 1932.



FINNISH LEGATION

LONDON.

N<sup>o</sup> 5856/556

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,  
S.W. 5.

lokakuun 6 p:nä 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 41/182 h.c. D. 1032		
12/10.32	No	UML
AFRIKA	OSASTO	ASIA
5	C7	

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raport-  
tini no. 28, jonka otsakkeena on:

Englantilais-skandinaviset kauppasuhteet.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseksi vakuutus.

*V. A. H. H. H.*  
V.a.asiainhoitaja.

Herra v.a.Ulkoasiainministeri

Antti Kukkonen,

H e l s i n k i .

Vide: H.V.

Salainen.

SUOMEN LONTOO - SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 28.

Lontoo - ssa 6 p:nä loka - kuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
41/132	D. 10	32
12/10.32	Mo	LII
5	LAATO	ASIA
Cg		

Asia: .....

Englantilais-skandinaviset

kauppasuhteet.

Kööpenhaminan brittiläisen tavaranäyttelyn johdosta on parin kolmen viime viikon aikana täkäläisen kauppamaailman sekä myöskin lehdistön huomio ollut erikoisesti kohdistuneena pohjoismaihin päin, ja on Suomikin siinä yhteydessä tullut tuon tuostakin mainituksi. Seuraava se-  
lostus viime aikojen huomioista ja keskusteluista voinee niin ollen tar-  
jota jonkun verran mielenkiintoa.

Olin joku aika takaperin kutsunut Foreign Officen Pohjoisen osaston v.t. päällikön Mr. Collierin lounsalle saadakseni tilaisuuden laajempaan keskusteluun kuin mitä useinkaan on mahdollista virkakäyn-  
tien yhteydessä Foreign Officessa.

Kun saman aamun "Daily Express"issä oli ollut suorastaan en-  
nen kuulumaton hyökkäys Walesin prinssiä vastaan hänen Kööpenhaminan  
matkansa johdosta, otin asian puheeksi johtaakseni keskustelun Englan-  
nin ja Tanskan kauppasuhteisiin. Kuten tunnettua on sanottu lehti vii-  
me kesättalvesta lähtien kirjoitellut Tanskaa vastaan, ja varsinkin nyt  
Ottawan jälkeen on se julkaissut useita kiihkeämyyisiä kirjoituksia  
elintarvetuontia vastaan tästä maasta. Lordi Beaverbrook, itse synty-  
perältään kanadalainen, on kaiken kesä ajanut lehdessään pikemminkin

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

Kanadan kuin Englannin etuja, ja niin ollen voi hyvin ymmärtää hänen katkeran kantansa Tanskaan nähden. Mutta oudoksuttavaa sittenkin oli hänen hyökkäyksensä prinssiä vastaan, joka "kauppa-ambassadööri" roolinsa vuoksi on saavuttanut entisestään kasvavaa kansansuosiota. On kuitenkin huomattava, ettei Beaverbrookin kiihkoileva touhuilu merkitse sanottavasti mitään tämän maan johtavissa piireissä, joissa häntä ei voida ottaa vakavasti, olkoonpa että hänen lehtiensä suunnaton levikki luo omalla tahollaan määrättyä opiniota. Mr. Collier painostikin erikoisesti sitä kuinka vähän kannattaa kiinnittää huomiota siihen, mitä Beaverbrook sanoo tai sanomatta jättää, ja hänen tanskalaisvastaisesta propagandastaan huolimatta odotetaan virallisissa ja kaupallisissa piireissä Kööpenhaminan näyttelyn muodostuvan menestykselliseksi ja tuloksia tuottavaksi. Toivotaan myöskin, että se tulee hälventämään sitä hermostuneisuutta, joka näyttää Tanskassa vallitsevan Ottawan päätösten johdosta sekä johtamaan tuonnin kasvuun Englannista, mikä Tanskalle olisi tietenkin erikoisen tärkeä tällä hetkellä kauppasuhteiden vastaisen järjestelyn kannalta. Siinä suhteessa ei muuten ole mitään uutta kehitystä tapahtunut, vakuutti Collier, eikä voikaan mitään tapahtua ennenkuin Ottawan sopimukset on ratifioitu, mutta todennäköisesti heti sen jälkeen tullaan neuvottelut alkamaan. Collier viittasi mielestäni muuten siihen, että hallitus koettaisi varmaankin mahdollisimman hellävaroen suhtautua Tanskaan tulevilla kauppaneuvotteluissa.

Miltä pohjalta ne, samoin kuin yleensä Englannin vastaiset kauppasuhteet vieraiden maiden kanssa, tulevat lähtemään, on tietenkin toistaiseksi vain arvelujen varassa, mutta on kuitenkin vaikeaa nähdä kuinka Englanti tämän jälkeen voisi enää pysyä suosituimmuusperiaatteessa ainakaan sen nykyisessä muodossa. Huomautin tästä Mr. Collierille ja myönsi hän, että loogillinen johtopäätös Ottawasta näyttäisi olevan sellainen. Tässä valossa ei liene vaillo mielenkiintoa se, mitä kuulin komentaja Despardilta, joka kävi t.k. 22 päivänä luonani juttelemassa. Hän kertoi olevansa läheinen ystävä Overseas Trade Departmentin päällikön, majuri John Colville'n kanssa, ja oli heillä äskettäin ollut pitkä keskustelu Suomesta, nimenomaan sen ta-

loudellisista ja kaupallisista kysymyksistä. Colville, joka oli maininnut Englannin hallituksen suhtautuvan erikoisen suopeasti Suomeen ja joka oli mielihyvin pannut merkille kasvaneen tuontimme Englannista osoituksena suomalaisten halusta todellakin siirtyä sanoista business'iin, oli Despardin sanojen mukaan viitannut käsityksensä siihen ettei Englannin olisi neuvoteltava riippumattomasti Tanskan kanssa, vaan pyrittävä järjestämään kauppasuhteet kaikkien skandinaviesten maiden kanssa (Suomi niihin luettuna) yhtenä kokonaisuutena. Tämä ajatushan ei ole uusi, mutta Colville'n esittämä se ansaitsee kaikkea huomiota. Saman ajatuksen Englannin yhtenäisestä skandinaviesta kauppapiiristä lausui minulle kerran eräissä keskustelussa liberaaleihin kuuluva lordi Phillimore, joka muistettaneen innokkaasta toiminnastaan Ylähuoneessa Sovietin pakkotyötä vastaan ja joka esiintyi siellä myöskin inkeriläisten karkoitusten yhteydessä. Olisiko mahdollista, että tällaisen kauppaintressipiirin sisällä Englanti edelleen pysyisi suosituimmuusperiaatteessa ja perustaisi sille vastaisen kauppapolitiikkansa sanottuun piiriin kuuluviin maihin näiden uusine kauppasopimuksineen, vaikkakin se muutoin yleisenä periaatteena olisi pakotettu siitä luopumaan? En tiedä, mitä ammattikauppapolitikot tällaisesta ajatuksesta arvelevat, mutta kun olen viime päivinä taas kuullut sen lausuttuna, olen tahtonut siitä tässä yhteydessä mainita. Ainakin se lienee sopusoinnussa Kansainliiton suosittelaman regionaalisen kauppasopimuspolitiikan kanssa. Eri asia on, missä määrin esim. juuri Tanska suostuisi tällaiseen yhteistoimintaan.

Tanskasta puheen ollen Collier ohimennen mainitsi, että paitisi Kööpenhaminaa tulisi Walesin prinssi käymään vain Tukholmassa ja sielläkin aivan epävirallisesti "perhevisiitillä". Jotta hänen matkansa ei saisi mitään virallista leimaa ei hän valitettavasti voinut vastaanottaa ystävällistä kutsua käydä Suomessa; samasta syystä oli myöskin luovuttu käynnistä Oslossa vaikkakin kuningashuoneet olivat niin läheistä sukua. Olen ajatellut, että jos suunniteltu brittiläinen tavaränäyttely Helsingissä toteutuu ensi kesänä, olisi silloin sopiva tilaisuus kutsua prinssi Suomessa käymään. Hän ot-



taa mitä vakavimmalta kannalta työskentelynsä brittiläisen kauppan kehittämiseksi ja on lisäksi kovasti kuvitettu matkustelemisesta sekä kiinnostunut tutustumaan vieraisiin maihin. En näin ollen pitäisi ollenkaan mahdollisena, että prinssi tällaisessa yhteydessä ottaisi kutsun vastaan.

Kööpenhaminan näyttelyn avajaispäivänä useat tšekäläiset lehdet sisälseivät erittäin ystävälliseen sävyyn laadittuja kirjoituksia englantilais-tanskalaisista kauppasuhteista. Niinpä "Morning Post" avomielisesti myönsi ettei vika Englannille epäsuotuisaan kauppabalanssiin suinkaan ole yksin tanskalaisten ja on vakuutettu siitä, että jos englantilaisten taholta olisi yhtä energisesti viljelty Tanskan markkinoita kuin mitä tanskalaiset ovat tehneet Englannissa, olisi epäsuhte kauppavaihdossa varmastikin paljoka pienempi. "Daily Telegraph" totesi tyydytyksellä, että Tanskan tuonti Englannista on kuluvan vuoden alkupuoliskolla kasvanut useilla prosenteilla pariin edelliseen vuoteen verrattuna ja näkee tässä kouraantuntuvan todistuksen tanskalaisten hyvästä tahdosta parantaa tilannetta. "Times" julkaisi syyskuun 29 päivänä uuden pääkirjoituksen "brittiläisestä kaupasta Tanskan kanssa," jossa se mainitsi nimenomaan, että epävirallisia ja valmistavia keskusteluja on jo käyty tarkoituksella "selvittää niitä keinoja, joiden avulla muuttuneissa olosuhteissa toisen maan tuotanto voitaisiin saada täydentämään toisen maan tuotantoa". Lehti toteaa myöskin sen tosiasian, että pieneen asukaslukuun verrattuna Tanskan tuonti Englannista on kylläkin suuri - näkökohta, jota täällä tähän saakka ei englantilaiselta taholta ole kernaasti tahdotu julkisesti myöntää vaan on pikemminkin pyritty kokonaan ignoreimaan m.m. milloin vastaavasta tosiasiasta Suomeen nähden on ollut puhe.

Viime päivien tiedot Kööpenhaminan näyttelystä tuntuvat viittaavan siihen, etteivät englantilaiset ole laskelmissaan ainakaan toistaiseksi pettyneet, sillä kaupankäynti näyttelyssä on

ollut vilkasta (viimeinen näkemäni numero on 500.000 püntaa), ja sangen huomattavia tilauksia on jo sijoitettu tänne (varsinkin hiiltä).

Myöskin Ruotsi on nyttemmin ruvennut "liikehtimään" kauppasopimuksen uudistustarkoituksessa ja on, mikäli tiedän, ilmoittanut valmiutensa neuvotteluihin. Tämä lienee kuitenkin tapahtunut siinä muodossa, että Ruotsi suostuu välittömästi neuvottelemaan vain edellytyksellä, että suosituimmuusperiaatteesta pidetään edelleen kiinni. Palmstierna kuuluu käyneen epävirallisissa keskusteluissa Board of Trade taholla, ja t.k. 27 päivän "Times" kirjoitti pääkirjoituksen "Trade with Sweden", jossa Ruotsin hallitusvaihdon yhteydessä ja uuden hallituksen ohjelmajulistuksen johdosta ymmärtävää henkeä käsiteltiin molempien maiden välisiä tulevia kauppasuhteita.

Samassa numerossa julkaistiin Sir Francis Goodenoughin kirje, jossa hän voimakkaasti advosoi englantilais-ruotsalaisen kaupan hyväksi. Kun muistaa, että Sir Francis'ella on "Incorporated Sales Managers' Association" in presidenttinä sangen huomattava asema ja tunnettu nimi täkäläisissä liikemiespiireissä, ymmärtää, että hänen vetoomuksellaan on melkoinen merkitys. Mainittakoon myöskin, että t.k. 4 päivän iltana Ruotsin lähettilas ja majuri Colville esitelmöivät Lontoon radiossa englantilais-ruotsalaisista kauppasuhteista ja että "Times" tämpänpäiväisessä numerossaan julkaisee laajan ja mielenkiintoisen artikkelin samasta asiasta Tukholman kirjeenvaihtajaltaan (seuraa liitteenä).

Kuten aikanaan jo olen tiedoittanut on myöskin Norja ilmoittanut Englannille olevansa halukas kauppaneuvotteluihin niin pian kuin Englanti katsoo ajankohdan tulleeksi. On tunnettua, että Norjan tuonti Englannista on sen vientiä sinne suurempi ja on se sikäli muita pohjoismaita edullisemmassa asemassa, ja tämä tosiseikka mahdollisesti tekee Norjankin vähemmän halukkaaksi sellaiseen yhteistoimintaan, mihin edellä Tanskasta puhuessani viittasin. Siellä näyttää herättäneen paljon pahaa verta täällä äskettäin ta-

pahtunut käärepaperitullin korotus<sup>1)</sup> ja sikäläinen lehdistö tuntuu, täällä näkyneistä selostuksista päätäten, vaativan vastavetona hiilen tuonnin rajoittamista Englannista. "Times" tiesi joku aika sitten kertoa, että Norjan tšekäläinen ministeri olisi saanut määräyksen tehdä uuden demarohen tässä asiassa. Mr. Collier, joita asiaa tiedustelin, kielsi kuitenkin siihen mennessä mitään sellaista vielä tapahtuneen.<sup>2)</sup> Hän mainitsi samalla, että Norjan lehtien uhkailut olivat tehneet täällä ikävän vaikutuksen sekä kysyi oliko meidän lehdistössämme näkynyt "mielenosoituksia" sanotun tullikorotuksen johdosta. Kuullessaan etten ollut mitään tällaista huomannut, otti hän tiedon tyydytyksellä vastaan. Samoin hän lausui mielihyvänsä sen johdosta, että, kuten hänelle kerroin, Suomessa eli luovuttu ajatuksesta rajoittaa hiilentuontia ainakin mikäli Englanti on kysymyksessä sekä huomautti, että tällainen toimenpide juuri tällä hetkellä olisi varmasti tehnyt meille erittäin epäedullisen vaikutuksen.

Englantilais-kanadalaiseen sopimukseen sisältyvästä dumping-klausulista oli myöskin puhetta. Mr. Collierin kanssa. Tiedustelin häneltä oliko pelättävissä, että sitä sovellettaisiin jossakin muodossa muihinkin maihin kuin Venäjään, johon se asiallisesti tietenkin varsinaisesti kohdistuu. Mr. Collier lausui omasta käsityksestään, että tämä tuskin on luultavaa. Hän oletti, että hallitus tulisi saamaan Parlamentilta, jonka kokoontuminen on lopullisesti määrätty t.k. 18 päiväksi, valtuudet vapaasti tulkita kyseessä olevaa klausulia ja tulisi tyytymään joihinkin toimenpiteisiin Sovietia vastaan. Kuinka pitkälle hallitus tällöin tulee menemään riippune osaltaan mielialasta Parlamentissa; joka tapauksessa näyt-

1) Yllämainitsemassani kirjoituksessa "Timesin" Tukholman kirjeenvaihtaja väittää, että tämä tullikorotus olisi herättänyt Ruotsissa enemmän "irritatiota" kuin kaikki dominioille myönnetty preferenssit yhteensä.

2) Olen sittemmin ollut asian johdosta kosketuksissa Norjan lähetystön kanssa, ja odottavat he tuleeko ehdotetusta yhteisesiintymisestä tosi. Solidarisuuden vuoksi on meidän mielestäni yhdyttävä demarcheon, vaikkakin olen pakotettu käsityksenäni lausumaan, etten usko sen suuriakaan hyödyttävän. Tämän kantani esitin jo Ulkoasiainministeriölle puhelinkeskustelussa 30/9.



tää varmalta, että melkoista varovaisuutta tullaan noudattamaan, vaikkakin pidetään täysin mahdollisena, että, Sovietin kauppasopimus irtisanoetaan. Palaan tähän kysymykseen erikoisessa raportissa englantilais-venäläisestä kaupasta.

Olen edellä esittänyt muutamia havaintoja englantilais-skandinavisista kauppasuhteista, jotka tällä hetkellä ovat varsin etualalla ja yleisenä puheenaiheena. Ymmärrettävistä syistä, elintarvetullien vuoksi, on Tanska tällöin joutunut suurimman huomion esineeksi, jopa siinä määrin, että olen monella taholla kuullut pidettävän ratkaisevina niitä periaatteellisia tuloksia, joihin Tanskan ja Englannin välillä tulevaisuudessa neuvotteluissa päästään. Maataloustuotteita eksportoivien maiden edustajain taholta olenkin niin ollen kuullut lausuttavan ajatuksia, ettei näiden maiden olisi syytä liiaksi kiirehtiä kauppaneuvotteluja Englannin kanssa, vaan antaa Tanskan ensin aukaista ura ja näyttää, millaisiin tuloksiin on mahdollista päästä.

Mitä Suomeen tulee, ei minulla toistaiseksi ole mitään tietoa ja siitä, millaisia suunnitelmia kotona ehkä on jo olemassa kauppasuhteiden uudelleen järjestämiseksi Englannin kanssa sopimustietä. Olin kiitollinen, jos lähetystä pidettäisiin luottamuksellisesti informoituna tässä suhteessa. On tietenkin välttämätöntä, että kaikenlaatuinen aineisto valmistetaan kuntoon neuvottelujen varalta, ja olen lehdistä huomannut, että tällainen työ onkin käynnissä. Lähetystä tulee puolestaan mahdollisimman tarkasti seuraamaan asiain kehitystä täällä sekä erikoisesti tarkkailemaan Tanskan ja Argentinan toimenpiteitä.

Haluaisin lopuksi vielä lisätä, että maaperän valmistelutarcoituksessa olisi kovin suotavaa toteuttaa, mikäli se rahallisesti olisi suinkin mahdollista, "The Financial News" lehden tarjous erikoisen Suomi-numeron julkaisemisesta. Eilinen "Financial Times" julkaisi osan siitä Ruotsi-sarjaa, jota se lyhyin väliajoin on sen liitteenä tämän vuoden kuluessa ilmestynyt. Olisi myöskin onnellista, jos "Times" in Helsingin-kirjeenvaihtaja voitaisiin saada seuraamaan skandinavisten virkatovereittensa esimerkkiä ja käsittelemään perusteellisessa artikkelissa myöskin suomalais-englantilaisia kauppasuhteita.

*Wahlberg*  
v.a. asiainhoitaja.



## BRITISH GOODS IN SWEDEN

### MOVES TOWARDS A TREATY

FROM OUR STOCKHOLM CORRESPONDENT

The Prince of Wales has not found a British exhibition in Stockholm, as he did in Copenhagen. But he has found a general appreciation of the value of the connexion with Great Britain. The British Week has been organized in Stockholm and leading Swedish provincial towns to synchronize with his visit. Though on a much smaller scale than the Copenhagen arrangements, the intention is the same. It is to demonstrate to the Swedish public that many goods now imported from other countries can well be obtained from Great Britain and ought to be obtained thence.

It is realized that the prospects for a general recovery in world trade are largely bound up with a restoration of British prosperity. For this reason, if for no other, Sweden is awaiting with keen interest further news regarding the full implications of the Ottawa agreements so as to enable experts to consider on what basis negotiations for a new trade treaty can begin.

The Swedish Government has made fewer preparations for discussing trade with the British Government than either its Danish or Norwegian neighbours. Briefly expressed, the attitude of the Swedish Government is that if Great Britain desires to discuss Anglo-Swedish trade and a possible new trade treaty on the basis of the most-favoured-nation principle negotiations can begin forthwith. But if these discussions contemplate the abandonment of the most-favoured-nation arrangement it will be the duty of the Swedish Government to ascertain the views of all those engaged in foreign trade before conversations of any kind can begin. This will naturally take some time.

#### CONSEQUENCES OF OTTAWA

Strangely enough, the Swedish Press has devoted much less attention to the possible consequences of Ottawa than either the Danish or Norwegian. This is not because Sweden is any less interested in trade with Great Britain than the other Scandinavian States, but it is apparently because the Swedes feel they do not understand all the implications of the Ottawa agreements. There is a very general feeling that Great Britain has tied herself so strongly to the Dominions that she will find it difficult to make adequate concessions to this country, some of whose production is directly competitive with that of Canada.

It was hoped that the British Government would establish a sort of tariff truce between Ottawa and the beginning of negotiations with foreign countries, and that there would be no further tariff increases until the results of these negotiations were known. But the recent recommendation of the Import Duties Advisory Board that the duty on wrapping paper be increased to 25 per cent. has come as a sad disillusionment. Sweden was relieved that some of her most important products—such as bacon, woodpulp, newsprint, iron ore, and pit props—remained on the free list even after Ottawa. On the other hand, the increased duty on wrapping paper has aroused more irritation than all the Dominion preferences.

*The Times*

6/7/32

It cannot be doubted that the strongest efforts will be made to come to an understanding with Great Britain, the chief buyer of Swedish goods. The dependence of Sweden on the British market has been forcibly brought home to people: last year Great Britain absorbed almost 27 per cent. of all Swedish exports, as compared with little over 25 per cent. in 1930. Germany, coming next on the list of importers, took only 10 per cent. as compared with 14 per cent. These are what one may describe as the positive inducements for Sweden to do everything possible to maintain the British connexion.

#### CHANGED SYMPATHIES

The negative inducements are almost as important. The denunciation of the Swedish-German trade treaty, coupled with ever-growing restrictions on Swedish exports to Germany, has aroused a good deal of irritation, and destroyed much of that sympathy which Germany has long enjoyed here. More than 33 per cent. of all Swedish imports come from Germany (as compared with 14 per cent. from Great Britain), and the trade balance between the two countries is heavily in favour of the Reich. There are no indications that the present German Government intends to pursue a more liberal attitude as regards foreign trade, and the feeling is growing in Sweden that something will have to be done to demonstrate to the German Government that foreign trade is a matter of give and take. The Press has shown remarkable unanimity in pointing out the advantages of Anglo-Swedish trade as compared with German-Swedish. The condition of the Swedish-Polish trade balance is causing about as much dissatisfaction.

On a rough estimate it may be said that about three-fifths of all British exports at present enter Sweden duty free. Included in the remaining two-fifths, however, are many articles and commodities on which the duties are so high as to make British competition impossible. There is a number of lines in cottons and woollens on which duties at present prices average 20 per cent. The difficulty of doing anything about these and similar duties is that their reduction or removal might have a disruptive effect on flourishing home industries.

The coal trade is in an unsatisfactory condition from the British point of view. Before the War Great Britain supplied 95 per cent. of the coal imported into Sweden. In 1931 the figure was about 25 per cent. Poland supplied nearly 60 per cent. Attempts have been made to make an arrangement for bartering Swedish timber in exchange for British coal; perhaps the new spirit created by Ottawa will crown these attempts with success. Based on figures compiled by the Samuel Commission the recovery of the market for British coal in Sweden to its pre-War dimensions would mean additional employment for more than 10,000 miners every year.

All parties are agreed that there is further scope for British goods on the Swedish market, and that, as the present Anglo-Swedish trade balance is about 100,000,000 kronor in the favour of Sweden, they ought to be given that scope. Only a conference can decide how it is to be done.

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: \_\_\_\_\_

Lontoossa olevan lähetystön rap. no 29.

V.a. Asiat. Väliloupar.

12/10 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup>. 5881/563.

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,

S.W.5.  
lokakuun 12 p:nä 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
N <sup>o</sup> 43/132 (ae. D. U 32)		
19/10-32		LLH
RYHMÄ	KLASSI	ASIA
5	C7.	

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää raporttini  
no. 29, jonka otsakkeena on:

Englannin kauppasopimuspolitiikan suuntaviivoja.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

*Eino Wähkangas*  
V.a.asiainhoitaja.

Herra v.t.Ulkosiaiministeri  
Antti Kukkonen,  
Helsinki.



SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 29

Lontoo ssa 12 p:nä loka kuuta 19 32.

KASSAINLIIKISTÄ		
43/132 lat. D. 1072		
19/10-32	Liit.	
F. H. M. A.	U. L. A. S. T. O.	ASIA
5	e3	

Asia: Englannin kauppasopimuspoli-  
tiikan suuntaviivoja.

Muutama päivä sitten julkaistiin tšekäläisissä lehdissä selostus eräästä memorandumista, jonka "Brittiläisten Teollisuuksien Liitto" (Federation of British Industries) asettain on jättänyt kauppaministeriölle ja jossa esitetään sanotun Liiton käsityskanta otsikossa mainitusta kysymyksestä. Kun sanottu järjestö omaa tässä maassa erinomaisen arvovaltaisen aseman ja sen mieltä usein kysytään tärkeissä taloudellisissa asioissa, ansaitsee epäilemättä tutustua niihin ajatuksiin, jotka se nyt on saattanut kaupallisten viranomaisten tietoon täällä. Olen saanut Liiton toimistolta käytettäväkseni täydellisen jäljennöksen sanottua memorandumia, joka on päivätty 6.X, ja kun olen myöskin nähnyt lyhyen sähkömaininnan siitä viimeksi tänne saapuneissa Helsingin lehdissä, pyydän seuraavassa selostaa memorandumien sisällön kokonaisuudessaan.

Liitto huomauttaa aluksi, että Englannin hallitus lähitulevaisuudessa saa varmaankin tehtäväkseen neuvotella joukon kauppasopimuksia viereiden maiden kanssa. On kuitenkin valitettavaa, että tämä on käynyt välttämättömäksi niin kovin pian tariffien voimaansaaton jälkeen Suur-Britanniassa koska Liitto

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....  
3) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:  
Tavallinen



olisi pitänyt paljoka parempana odottaa kunnes maan omat rahataloudelliset toimenpiteet olisivat vähemmän "sulassa tilassa" ennenkuin olisi lähdetty neuvotteluihin muiden valtojen kanssa.

Kohtuullinen viivytys olisi tehnyt mahdolliseksi neuvoa antavalle tullikomitealle (Import duties advisory Committee) järjestää nykyinen pakostakin kokeiluasteella oleva tullisysteemi sopuointuun brittiläisten tarpeiden kanssa ilman niitä vakavia lisäkomplikaatioita, jotka sisältävät sopimusmyönnytyksiin.

Edelleen Liitto myöskin pelkää, että uusien kauppasopimusten neuvottelemisen nykyisellä hetkellä liiankin todennäköisesti toisi ennenaikaisen ja kaikkea muuta kuin toivottavan määrän jäykkyyttä englantilaiseen järjestelmään, sekä että täkäläiset neuvottelijat, perustaen ponnistuksensa yksinkertaiseen ja kokeilevaan tariffiin, jonka vaikutuksesta toistaiseksi on olemassa vain hyvin riittämätöntä kokemusta, tulisivat olemaan vakavasti epäedullisemmassa asemassa kuin niiden maiden edustajat, joissa on vanhastaan käytännössä olevia ja vaikeita tariffeja.

Siihen nähden, että viivytys lienee käytännössä mahdotonta, Liitto on kiinnittänyt perusteellista huomiota kyseeseen tuleviin eri tekijöihin ja haluaa sen vuoksi esittää käsityksensä niistä periaatteista, joita se toivoisi hallituksen noudattavan vastaisissa neuvotteluissa.

Päättarkoituspäätöksiin, johon brittiläisen kauppapolitiikan olisi tällä hetkellä pyrittävä, olisi oleva maailmankaupan vapaan käynnin palauttaminen ennalleen. Tähän sisältyy tehokkaimpiin toimenpiteisiin ryhtyminen nykyisten epänormaalisten rajoitusten poistamiseksi, kansainvälisen tavaravaihdon uudelleen järjestäminen tyydyttävälle pohjalle, sekä yleensä toistaan täydentävän kaupan kehityksen ja pääoman sijoituksen edistäminen maapallon eri osien välillä sellaisia suuntaviivoja pitkin, jotka olivat vallalla ennen sotaa.

Liitto on myöskin perusteellisesti tutkinut niitä keinoja, joilla nämä päämäärät nopeimmin voitaisiin saavuttaa, erikoisesti

brittiläisen teollisuuden näkökannalta katsottuna. Tällöin sen mielestä se vallitseva asema, joka Suur-Britannialla markkina-paikkana on, tekee sille mahdolliseksi ottaa johtava asema tässä uudelleen-rakennustyössä.

Liiton mielestä on olemassa kaksi vaihtoehtoista menetelmää käydä tehtävään käsiksi. Ensiksi: vahvistaa ja omaksua joukko yleisiä, yleismaailmallisesti sovellettavia periaatteita käytettäväksi perustana neuvotteluille kaikkien maiden kanssa, joko siten, että päästään jonkinlaiseen yleissopimukseen tulevassa maailman talouskonferenssissa, tahi siten, että Englanti itse omasta aloitteestaan omaksuu sellaiset.

Toinen menetelmä, jonka ei välttämättä tarvitse olla ristiriidassa edellisen kanssa vaan voisi pikemminkin muodostaa arvokkaan sysäyksen sitä kohti, lähtee siitä olettamuksesta ettei tilanne maailmassa ole vielä kypsä yleisratkaisulle ja että probleemiin on käytävä käsiksi vähemmän vaativassa mitakaavassa jos mieli saavuttaa nopeita tuloksia.

Tullessaan tällaiseen johtopäätökseen on Liitto erikokoisesti kiinnittänyt huomiota kahteen asiahaaraan, joista toinen on se, että Suur-Britannian oma rahataloudellinen politiikka on, kuten jo huomautettiin, edelleenkin sulassa tilassa, niin ettei maan ole vielä mahdollista sitoa itseään sellaisiin pitkäaikaisiin sopimuksiin, jotka ovat tarpeellisia yleisen kansainvälisen järjestelyn menestymiselle. Ei ole myöskään edes mahdollista sanoa maan päässeensä sellaiselle asteelle, että se kykenisi ratkaisemaan mikä erikoinen politiikka sopii sen omiin tarpeisiin nykyisessä vaikeassa ja alinomaan muuttuvassa maailmantilanteessa. Toinen seikka taas on se ettei Suur-Britannia lähimainkaan ole yksin tällaisessa epävarmuuden tilassa.

Liitto huomauttaa sittem, esimerkkinä yleismaailmallisen tilanteen vaikeuksista, sellaisista ratkaisemattomista problemeista kuin Tonavan maiden asema, poliittiset häiriöt Saksassa, sekavat olot monissa osissa Etelä-Amerikkaa, Yhdysvaltain epä-

määräinen asenne Europan asioihin hänen kansainvälisen rahanpoliittisen yhteisymmärryksen puute j.n.e.

Samalla kun Liitto siis pitää kiinni lopullisesta kansainvälisestä tarkoituksesta voitaisiin sen mielestä tehdä paljon uudelleen-rakentamisen kiirehtimiseksi, jos ryhdyttäisiin toimenpiteisiin väliaikaisten sopimusten aikaansaamiseksi ensiksikin niiden maiden kanssa, jotka joko menneen historian tai kaupallisen kehityksen tuloksena, tahi nykyisistä molemminpuolisista etusyistä ovat kykeneviä ja halukkaita yhteistoimintaa tämän maan kanssa vapaamman kaupallisen kanssakäymisalueen luomiseksi. Tällöin Liitto erikoisesti tarkoittaa sellaisia maita kuin Argentina, Ruotsi, Norja ja Tanska, joissa molemminpuolisesti toisiaan täydentävän kaupan kehityksen pitkäaikainen traditio tarjoaa sopivan perustan kokeilulle.

Liitto katsoo kylläkin, että suosituimmuusperiaate on haittana nykyiselle neuvotteluvapaudelle, mutta myöntää samalla ettei se kykene täsmällisesti hahmoittelemaan, mitä sen sijalle olisi asetettava eikä myöskään ole vakuutettu siitä, että olisi viisasta vahvistaa mitään edeltäkin jäykästi suunniteltua ja yksityiskohtaistettua ohjelmaa tällä hetkellä. Kuitenkin Liitto haluaa käsityksensä todeta, että seuraavien periaatteiden pitäisi johtaa kauppaneuvotteluja:

1) Perustarkoituksena olisi oleva kaupan lisääminen neuvottelevien maiden välillä kaikin käytännöllisin keinoin.

2) Englannin ostojen laajuus jostakin maasta olisi katsottava ratkaisevaksi tekijäksi oikeuttamaan erikoisen suopeaan kohteluun sen maan taholta. Tämä merkitsisi ehkä jonkinlaisia poikkeamista ehdottoman suosituimmuuskaesittelyn ankaroista periaatteista, mutta maailman nykyisessä tilanteessa ei näytä mahdolliselta pitää näitä periaatteita koskemattoman pyhinä.



3) Neuvotteluille sellaisten maiden kanssa, joiden kaupallinen kehitys lähiaikoina tulisi todennäköisesti olemaan täydentävää laatua Englannin omalle, olisi annettava etusija, koska ne tarjoavat sekä lupaavampia mahdollisuuksia oleelliselle edistysaskeleelle vapaampaan kaupankäyntiin, että vähintään teknillisiä neuvotteluvaikeuksia.

Jos poliittisista syistä kävisi välttämättömäksi jatkaa tai solmia sopimuksia sellaisten maiden kanssa, jotka eivät kuulu yllämainittuun ryhmään, olisi sellaisten sopimusten oltava toistaiseksi kokeellisia ja lopetettävissa lyhyellä irtisanomisella.

Esittäessään nämä ehdotuksensa Liitto tarkoittaa sopimuksia, jotka ulottuvat tariffieksporttien neuvottelemien kauppasopimusten tavallisten rajojen yli. Se katsoo näet, että maailman kauppavaihtosysteemi on siinä määrin jännittynyt ja poissa uomastaan ettei sitä voida palauttaa entiselleen pelkillä tariffineuvotteluilla tavallisessa mielessä. Sen vuoksi on Liiton mielestä aivan oleellista, että neuvottelujen tulee käsittää myöskin sellaiset kysymykset kuin valuuttarajoitukset ja kvootat, kaksinkertainen verotus, ulkomaiset pääomasijoitukset ja yleinen kauppapolitiikka.

Liitto päättää memoranduminsa huomautuksella, että kaupan uudelleen elvyttämisen mahdollisuuksia olisi tutkittava suurpiirteisesti vaikkakin noudattamalla Ottawan konferenssisää hyväksytyjä suuntaviivoja, ja täten luotava ne perusteet, jotka tekisivät brittiläisille teollisuuden harjoittajille mahdolliseksi aikaansaada järjestelyjä kansallisesti sekä, missä se on mahdollista, kansainvälisesti, taloudellisten olosuhteiden vaikiinnuttamiseksi eri teollisuushaaroissa.

Vaikkakaan ei voitane väittää, että Brittiläisen Teollisuusliiton edelläesitetyt mielipiteet olisivat joka suhteessa



erikoisen uusia, on niiden joukossa kuitenkin esitetty erinäisiä näkökohtia, jotka ymmärtääkseni ovat Englannin kannalta erinomaisen painavia ja jotka voivat tulla merkitsemään hyvinkin paljon Englannin hallituksen Ottawan-jälkeisessä kauppapolitiikassa. Tästä syystä on mielestäni kannattanut kiinnittää niihin huomiota.

Kun teollisuusliitto on edellä selostetussa memorandumissaan erikoisena vaatimuksena esittänyt sen etteivät vastaiset kauppasopimukset saisi rajoittua ortodokseihin tariffikysymyksiin vaan olisi niissä otettava huomioon erilaisia talous- ja rahapoliittisia probleemeja, muun muassa valuuttarajoitukset, ansaitsee mainita, että viimeainitut ovat aivan uskettain olleet tällä toisellakin taholla huomion esineenä.

Manchesterin kauppakamari, jolla on erikoisen huomattava asema Englannin kauppakamarien joukossa, on parisen viikkoa sitten lähettänyt hallitukselle sekä Englannin pankille memoranduminsa siitä, kuinka äärettömän tärkeätä olisi Englannin vientikaupan turvaamiselle, että hallitus ryhtyisi viipymättä toimenpiteisiin poistaakseen tai ainakin vähentääkseen niitä vaikeuksia, joita ulkomaiset valuuttarajoitukset aiheuttavat.

Kauppakamari toteaa, että hallitus on tällä hetkellä lopullisesti luopunut mahdollisuudesta aikaansaada "Clearing House" järjestelmän sellaisten maiden kanssa, joissa valuuttasäännöstelyt estävät brittiläisiä viejiä saamasta maksuja lähetyksistään.

Kauppakamari sanoo olevansa täysin vakuutettu siitä, että monet maat, joiden vienti Suur-Britanniaan on tuontia sieltä suurempi, voisivat varmasti modifioida valuuttasääntönsä ja käyttöönsä tehdäksään maksusuoritukset brittiläisistä tavaroista

helponnmin saataviksi kuin mitä nyt on asian laita.

Jos näille maille tehtäisiin selväksi, kauppakamari lausuu, että hallitus ei aijo loppumattomiin sietää tällaista turmiollista tilannetta, asianomaisten maiden viranomaiset varmaankin pikaisesti ryhtyisivät toimenpiteisiin englantilaisten viejien vaatimusten tyydyttämiseksi.

Kauppakamari uskoo, että jollei tilanne riittävän läheisessä tulevaisuudessa parane, on Englanti pakotettu harkitsemaan ryhtymistä itsepuolustustoimenpiteisiin, käsittäköötpä ne sitten valuuttakontrollin, kvoota-systeemin tai muuta sellaista. Näiden toimenpiteiden tarkoituksena olisi suojella maata siltä ilmeiseltä vääryydeltä, mikä aiheutuu siitä, että ylläpidetään kauppabalanssia, joka on edullinen nille maille, jotka kaikesta huolimatta jatkuvasti pidättävät brittiläisiltä kauppiailta kohtuulliset helpoitukset heidän tavarainsa myynnistä koituvien rahojen kotiin saamiseksi. Tällaisille maille olisi tehtävä selväksi ettei Englanti epäröi ryhtyä yllämainitunlaisiin ankariin toimenpiteisiin niitä vastaan, mikäli ne eivät muuta menettelytapojaan Englannin vientikauppaa kohtaan.

Kauppakamarin mielestä olisi hallituksen kutsuttava tänne edustajia niistä maista, joiden valuuttarajoitukset ovat turmiollisimpia brittiläiselle kaupalle, ja neuvotteluissa heidän kanssaan selvitettävä mitä ehdotuksia ja tarjouksia heillä olisi esitettävänä asiaintilan korjaamiseksi. Neuvottelujen tarkoituksena olisi ensisijassa hankkia tyydyttäviä helpotuksia valuuttasiirroille sellaisten kauppavelkojen yhteydessä, jotka ovat syntyneet liiketoimituksista ennen valuuttakontrollin voimaantuloa. Tällöin olisi pyrittävä saamaan aikaan järjestelyjä mieluummin kultakurssin perustalla.

Toisessa sijassa olisi päästävä sopimukseen sellaisista kauppaveloista, jotka ovat aiheutuneet valuuttakontrollin voimaantulon jälkeen tehdyistä liiketoimituksista, jotka tietenkin

ovat kokonaan eri asemassa kuin edelliseen ryhmään kuuluvat saavat.

Olen katsonut hyödylliseksi selostaa Manchesterin kauppakamarin memorandumien, koska se, kuten jo sanottu, niin läheisesti liittyy erääseen kohtaan niitä kauppasopimuspoliittisia suuntaviivoja, jotka Brittiläinen Teollisuusliitto on hallitukselle esittänyt. On mielestäni hyvä pitää muistissa näitä seikkoja, joita niin erikoisen arvovaltaiselta taholta täällä saatetaan Englannin hallituksen huomioon, koska varmaankin itse lähitulevaisuudessa joudumme käytännössä kokemaan millaista politiikkaa Englanti tulee noudattamaan neuvotteluissaan uusiksi kauppasopimuksiksi eri maiden kanssa.

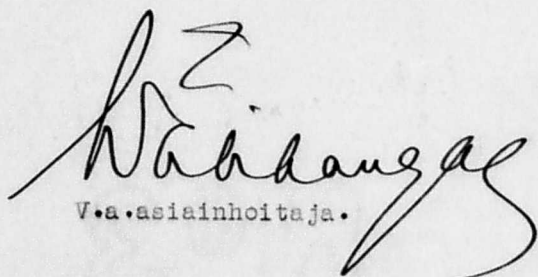
Oletan, että meidän on ennen pitkään ilmoitettava Englannin hallitukselle halukautemme ja valmiutemme kauppaneuvotteluihin ja mainitsen sen vuoksi, että käydessäni eilen Overseas Trade Department'issa, jolle tosin kyllä kauppasopimuspolitiikka ei varsinaisesti kuulu, tiedusteltiin minulta oliko Suomen hallitus jo tehnyt tämänsuuntaisen ilmoituksen. Vastatessani kielteisesti huomautti osastopäällikkö, jonka kanssa keskustelu tapahtui, että meidän tietenkin oli otettavan ensimmäinen askel. Hän lausui sanansa siksi merkitsevästi, että olisin melkein taipuvainen niistä vetämään sen johtopäätöksen, että Englannin taholla vähitellen odotetaan maidankin tekevän sellaisen ilmoituksen kuin edellä mainitsin, ja jollaisen lukuisat muut maat ovat jo tehneet.

Sanotussa virastossa pidettiin myöskin varmana että Argentina ja Tanska ovat ensimmäiset maat, joiden kanssa varsinaiset neuvottelut ensiksi aletaan. Lehdistä olen juuri nähty, ja sittemmin saanut asialle myöskin suullisesti vahvistuksen, ettei Argentina tule lähettämään tänne mitään erikoista valtuus-



kuntaa neuvotteluja varten, vaan jäävät ne tšekäläisen suur-  
lähettilään asiaksi, jonka rinnalla tulee tärkeänä tekijänä  
olemaan tšekäläisen argentinalais-englantilaisen kauppakamarin  
(argentinalainen) puheenjohtaja. Olen muutoin kuullut, että  
argentinalaiset ovat hyvin toivorikkaita neuvottelujen suh-  
teen, joissa he luulevat saavuttavansa yhtä suuria etuja kuin  
dominiot Ottawassa. Eri asia on, missä määrin perusteltuja  
nämä toiveet ovat.

Lontoossa 12 p:nä lokakuuta, 1932.

  
V.a. asiainhoitaja.



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystön rapo. no 30.

V.a. Asiamieh. Gripenberg.

7/xi 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 8108-700.

*8 pöytäkirja  
Helsingin  
Lähetystö*

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,  
S.W. 5.

Marraskuun 7 p:nä 1932		
45/132 p. D. 10 3/2		
10/xi-32	9	LIK.
ETHIA	AMERICA	ASIA
5	08.	

Herra Ministeri,

Ohellisena kunnioittaen pyydän lähettää raportin  
no.30, jonka otsakkeena on  
Suomalais-englantilaiset kauppasopimusneuvottelut.  
Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioi-  
tukseni vakuutus.

*Knipenberg*  
V.a.asiainhoitaja.

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
Helsinki.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 50.

Lontoo ssa 7 p:nä marraskuuta 19 32.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 45/132 (val. D. 10 82)		
10/11-32	5	LIH
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
	5	52

Asia: Suomalais-englantilaiset  
kauppasopimusneuvottelut.

Tasavallan Herra Presidentin määrättyä minut Lontoon lähetystömme väliaikaiseksi päälliköksi olin vasta viime lokakuun 28 p:nä tilaisuudessa käymään tšekäläisen ulkoasiainministeriön virkamiehiä tervehtimässä. Alivaltiosihteeri Sir Lancelot Oliphant oli nimittäin lähetystöneuvos Wälikankaalle huomauttanut, että Englannissa noudatetun menettelytavan mukaan Suomen ulkoasiainministerin pitäisi Sir John Simonille osoittamassaan sähkösanomassa ilmoittaa minun nimittämistäni väliaikaiseksi asianshoitajaksi. Tämä sähkösanoma saapui Englannin ulkoasiainministeriölle viime kuun 27 p:nä, jonka johdosta minä siis seuraavana päivänä kävin ministeriössä.

Tässä tilaisuudessa otin heti puheeksi sekä Sir Lancelot Oliphantin että Northern Department-nimisen osaston päällikön Mr. Collierin kanssa hallituksemme toivomuksen, että Suomikin mahdollisimman pian kutsuttaisiin kauppasopimusneuvotteluihin, joihin ryhdyttäisiin samaan aikaan kuin Skandinavian maiden neuvottelut alkavat. Sekä Sir Lancelot että Mr. Collier sanoivat täydellisesti ymmärtävänsä minun tässä asiassa esittämäni näkö-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

3) Ei tiedoituksiin.

- 1) Tavallinen. .... lle.  
 2) Tavallinen ja lisäksi ..... lle.  
 3) Ei tiedoituksiin. .... lle.  
 4) Ei tiedoituksiin, mutta ..... lle.

kohdat ja lupasivat, että Foreign Office puolestaan tulisi meidän pyrkimyksiämme tukemaan. He huomauttivat kuitenkin asian ratkaisun riippuvan kokonaan kauppaministeriöstä (Board of Trade), joka puhtaasti käytännöllisistä syistä, ennen kaikkea riittävien työvoimien puutteesta, ei toistaiseksi tahdo laatia mitään kutsuja muille kuin Skandinavian maille. Sitä paitsi - ja varsinkin Mr. Collier alleviivasi tätä seikkaa - olivat useat muut maat jo aikoja sitten pyytäneet saada mahdollisimman pian ryhtyä neuvottelemaan Englannin kanssa, jonka johdosta olisi erinomaisen vaikeata nyt laatia kutsu ainoastaan Suomelle. Tähän vastasin, että mielestäni muut maat eivät voisi missään suhteessa moittia Englannin hallitusta, jos kutsu nyt laadittaisiin meillekin, Suomi kun Pohjois-Euroopassa on ainoa Sterling-maa, jota toistaiseksi ei ole kutsuttu. Huomautin myöskin, että meillä suuressa määrin on aivan samat vientitavarat kuin Skandinavian mailla ja että Englannin neuvottelijat joka tapauksessa tulevat näiden maiden edustajien kanssa keskustelemaan asioista, joihin nähden he eivät kuitenkaan, asettumatta yhteyteen meidän kanssamme, voi tehdä minkäänlaisia lopullisia päätöksiä.

Minun ja Foreign Officen mainittujen virkamiesten välisistä keskusteluista ilmeni siis selvästi, että saadakseni Englannin hallituksen mahdollisimman pian kutsumaan meidät neuvotteluihin, minun ensimmäinen ja tärkein tehtäväni oli koettaa murtaa Board of Traden vastarinta. Tästä syystä olen viime päivinä ollut kosketuksessa Kauppaministeriön päällikön Mr. Runcimanin ja sen eri virkamiesten kanssa, kuten ministerin "Private Secretary" Mr. Brown, kauppasopimisosaston päällikkö Sir Henry Fountain, tämän apulainen y.m. Tšekäläisen ystäväni välityksellä olen esittänyt toivomuksemme ministeriön pääsihteerille Sir Horace P. Hamiltonille, jota en itse ole ollut tilaisuudessa tapaamaan. Olen asiasta keskustellut Lontoossa käyneen ministeri Sperlingin kanssa, joka on luvannut voimiensa mukaan tässä asiassa meitä avustaa, ja olen uudestaan ottanut sen puheeksi ulkoasiainministeriössä. Sanalla



sanoen, kaikki ne toimenpiteet, joihin viime päivinä olen ryhtynyt, ovat tarkoittaneet meidän toivomuksiemme toteuttamiselle suotuisan ilmavehän luomista kauppaministeriössä, jotta tämä ministeriö katsoisi mahdolliseksi hyväksyä sen ehdotuksen, jonka Foreign Office minulle antamiensa lupauksien mukaan tulee sille uudestaan tekemään. Minun on tietenkin tässä asiassa täytynyt noudattaa mitä suurinta varovaisuutta, koska olen tahtonut välttää kaiken, joka mahdollisesti saattaisi englantilaisille antaa sen käsityksen, että me millä hinnalla tahansa tahdomme saada neuvotteluja aikaan. Olen nimittäin ottanut huomioon sen vaaran, että englantilaiset siinä tapauksessa mahdollisesti etukäteen esittäisivät jonkinlaisia ehtoja, joita me emme voisi hyväksyä.

Veisi liian pitkälle seikkaperäisesti tehdä selkoa viime päivien keskusteluistani yksityisten henkilöiden ja eri ministeriöiden virkamiesten kanssa. Rajoitun siis ulkoasiainministeriölle kunnioittaen tiedoittamaan milta tilanne tällä hetkellä minusta näyttää.

1. Toistaiseksi ei tiedetä milloin neuvottelut Skandinavian maiden kanssa alkavat eikä siitä lieneäkään mitään lopullisesti päätetty. Kuitenkin on pidettävä aivan varmana, ettei Englannin hallitus tule samalla kertaa neuvottelemaan kaikkien näiden maiden kanssa. Kaikesta päättäen ryhdytään ensiksi valmistaviin keskusteluihin Ruotsin kanssa, koska t. k. 7 p:nä saapuneen Lontooseen Ruotsin hallituksen edustaja, joka seuraavana päivänä tšekäläisen kauppaministeriön edustajalle jättäneen hallituksensa tulevia kauppasopimusneuvotteluja koskevia toivomuksia sisältävän memorandumin, Kauppaministeriön edustaja jättäneen niinikään Ruotsin edustajalle vastaavan memorandumin Englannin toivomuksista. Vasta kummankin hallituksen tutustuttua näihin asiakirjoihin, jotka siis muodostavat tulevien neuvottelujen pohjan, Ruotsin valtuuskunta saapuneen tänne. Ruotsin tšekäläinen ministeri, vapaaherra Palmstierna, on minulle sanonut arvelevansa tämän

tapahtuvan aikaisintaan t.k. 28 p:nä.

Norjan ministeri Vogt on minulle kertonut, että hänenkin hallitustaan on kehoitettu toimittamaan Englannin hallitukselle samanlaisen memorandumin. Norjan hallitus lienee jo suostunut tähän, mutta ministeri Vogt ei tiennyt milloin norjalaiset tulevat olemaan tilaisuudessa jättämään memoranduminsa tšekäläiselle kauppaministeriölle.

Joskaan siis ei ryhdytä yht'aikaisesti neuvotteluihin Skandinavian maiden kanssa, niin on kuitenkin todennäköistä, että tullaan eri kysymyksistä samalla kertaa keskustelemaan niiden maiden kanssa, joita nämä kysymykset kiinnostavat. Pidän siis luultavana, että ennen kuin Englannin hallitus lopullisesti määrää kantansa esim. niihin Englannin paperitulleja koskeviin toivomuksiin nähden, jotka Ruotsin hallitus todennäköisesti tulee esittämään, meidän hallituksemme - kuten Norjankin - saa tilaisuuden ottaa osaa keskusteluihin, joista siis seuraisi samanaikaisia neuvotteluja eri Pohjoismaiden kanssa. Tämän yhteydessä tahtoisin kuitenkin huomauttaa, ettei Englannin kauppaministeri vielä liene määrännyt mitään lopullista ohjelmaa tulevia neuvotteluja varten, jonka johdosta siis toistaiseksi on ennenaikaista ennustaa mitään neuvottelujen todennäköisestä kulusta. Sitä paitsi tulee tietenkin Englannin hallitus ottamaan huomioon ne näkökohdat ja toivomukset, jotka tässä suhteessa esitetään Skandinavian maiden taholta.

2. Tšekäläisen kauppaministerin "private secretary" Mr. Brown lausui t.k. 3 p:nä toivomuksenaan, että Suomenkin hallitus mahdollisimman pian jättäisi Englannin hallitukselle samanlaisen memorandumin kuin ne, jotka Skandinavian maat tulevat esittämään. Mr. Brownin sanoista sain sen käsityksen, ettei Board of Trade vielä ollenkaan ole valmistautunut neuvotteluihin Suomen kanssa, ja tämä seikka on todennäköisesti tärkein niistä syistä, miksei se aikaisemmin ole tahtonut kutsua meitä neuvottelemaan. Ministeri Vogt on minulle huomauttanut kuinka erinomaisen suotavaa olisi,

että Norja, Ruotsi ja Suomi toimisivat yhteisymmärryksessä kaikissa niissä kysymyksissä - esim. Englannin paperitulleihin nähden - jotka kiinnostavat niiden vientiä ja että ne tässä suhteessa esittäisivät samanlaisia ehdotuksia ja toivomuksia. Hän arveli, että me tällä edellytyksellä todennäköisesti onnistuisimme saamaan Englannin hallituksen alentamaan esim. käärepaperitullin. Puolestani yhdyin täydellisesti hänen mielipiteeseensä.

3. Sekä Ulkoasiain- että Kauppaministeriössä on minulle luvattu, että Suomi tämän kuun kuluessa kutsutaan neuvotteluihin. Ulkoasiainministeriössä lienee kyllä aikaisemmin suunniteltu, että Suomi kutsuttaisiin neuvottelemaan samanaikaisesti kuin "Itämeren itäpuolella olevat maat". Nytkin, keskusteltuani asiasta Mr. Collierin kanssa, lienee Foreign Office luopunut tästä suunnitelmasta. Joka tapauksessa on Mr. Collier t.k. 4 p:nä minulle luvannut tulevana tekemään voitavansa saadakseen Kauppaministeriön valtuuttamaan Ulkoasiainministeriön mahdollisimman pian laatimaan Suomen hallitukselle kutsun, jonka muodosta tulee selvästi ilmenemään, että neuvottelut Suomen ja Skandinavian kanssa tulevat tapahtumaan suunnilleen samaan aikaan. Hän on kuitenkin minulle huomauttanut, ettei Ulkoasiainministeriö voi itsenäisesti mitään päättää tästä asiasta, jonka ratkaisu riippuu yksinomaan Kauppaministeriöstä. Kauppaministeri Mr. Runciman taas ei vielä ole mitään asiasta päättänyt, todennäköisesti siitä syystä - niin Mr. Collier arveli - että hän erinomaisen raskaan työtaakkansa johdosta ei vielä ole ollut tilaisuudessa ministeriön virkamiesten kanssa käsittelemään asiaa.

Supistaen sen, mitä yllä kunnioittaen olen Ulkoasiainministeriölle esittänyt, rohkenen siis käsityksenäni lausua, että Englannin hallitus lähitulevaisuudessa tulee kutsumaan Suomen hallituksen neuvotteluihin, jotka faktillisesti järjestetään Skandinavian neuvottelujen yhteydessä.

*Linpenberg*

Va. asiainhoitaja.



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C7.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystön rap. no 31.

V.a. Asiamies Gipsenberg.

14/11 1932.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

Nº 8327-713.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
46/132 fac. 1932		
18/xi.32	.2	LIT.
AMERICA	EUROPE	ASIA
2 MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON,		
S.W.5.		

Marraskuun 14 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää  
raportin no. 31, jonka otsakkeena on

Englannin pekonintuonnin väliaikainen  
supistaminen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän  
kunnioitukseni vakuutus.

*Leipenberg*

V.a.asiainhoitaja.

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
Helsinki.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 31.

Lontoo:ssa 14 p:nä marrasukuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
No. 46/132 P. 1932		
106/xi-32	12	LVI
		ACIA
5	02	

Asia: Englannin pekonintuonnin  
väliaikainen supistaminen.

Kun lähetystön tiedotukset viime viikon tapauksista ylläolevassa asiassa ovat pakostakin jääneet sähköiden varaan ja kun niitä koskevat tiedot sekä Suomen että Englannin lehdistössä (harvinaista kylläkin myöskin Timesissä) ovat olleet osittain virheellisiä, selostetaan niitä seuraavassa ajennemukaisesti. Rajoitukset koskevat myöskin hama, vaikka sitä ei erikseen mainita.

Huomattava on, että kyseessä tällä kertaa on pekonin tuonnin rajoittaminen tilapäisenä hätätoimenpiteenä, jolla Englannin hallituksen vakuutusten mukaan ei ole mitään tekemistä sikatalouskomitean mietinnön kanssa, eikä tämän perusteella mahdollisesti myöhemmin asetettavien pysyvien pekonikvootien kanssa. Syy tähän rajoitukseen selviää parhaiten maatalousministerin, majuri Elliotin, parlamenttipuheesta työttömyyskeskustelussa maanantaina t.k. 7 p:nä. Hän huomautti, että lihan hintojen voimakkaan laskun takia hallituksen oli ollut, suojatakseen Englannin maataloustuotantoa, pakko ryhtyä rajoittamaan lihantuontia dominoista ja ulkomailta. Hän ilmoitti myöskin että, kuten lähetystön t.k. 5 p:n kirjelmässä no. 8105-598 viitattiin, neuvottelut dominioiden ja Etelä-Amerikan lihanviejäin kanssa olivat johtaneet suotuisaan tulokseen. Lampaanlihan (mutton ja lamb) tuontia oli sovittu supistettavaksi 20%:lla

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....  
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta ..... ]:

4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta  
Suomen lähetystölle Tallinnassa.

viime vuoden marras-joulukuun tuonnista. Käytännöllisistä syistä ei jäädytetyn raavaanlihan tuontia voitu viipymättä supistaa yhtä suuressa määrässä, vaan supistus tulisi aluksi olemaan 10%, koho-  
ten vähitellen 20%:iin. Kun kaikenlaatuisen lihan markkinat ovat toisistaan riippuvaisia, hallitus katsoi välttämättömäksi supistaa myöskin pekonin tuontia samanaikaisesti. Se oli ehdottanut pekoni-  
nviientimaille viipymätöntä 20% tuonnin supistamista, ja toivoi, että nämä vapaaehtoisin järjestelyin suostuisivat tähän.

Kauppaministeri Runciman oli samana iltapäivänä kutsunut luokseen tärkeimpien pekonimaiden maatalousattasheet selostaen näille tilannetta. Tämä hallituksen suunnitelma tuli täydellisenä yllätyksenä kaikkien pekonimaiden lähetystöille.

Suomen lähetystölle ilmoitettiin Foreign Officesta samana iltana klo 7 puhelimitse, että lähetystön olisi lähetettävä seuraavana aamuna klo 10.30 edustajansa asiaa koskevaan neuvotteluun maatalousministeriöön. (Lähetystön salasähke no.163).

Vielä samana iltana klo 8 kokoontuivat useiden pekonimaiden maatalousattasheet yksityisesti keskustelemaan asiasta. Suomea edusti tässä tilaisuudessa samoin kuin maatalousministeriössä käydyissä neuvotteluissa allekirjoittanut. Tällöin Ruotsin maatalousattashea ammattikuntansa vanhimpana selosti tilannetta niille läsnäoleville, jotka eivät iltapäivällä olleet olleet kauppaministerin puhella. Neuvoteltiin yhteisestä politiikasta, mutta muuhun tulokseen ei päästy kuin että olisi yritettävä lykätä rajoituksen voimaantumista 28/11 tai 1/12 asti, koska teknillisistä syistä aikaisemmin toteutettava rajoitus olisi mahdoton. Keskusteltaessa siitä, mikä ajanjakso olisi otettava laskuperusteeksi sallittuja tuontimääriä määrättäessä ei päästy yksimielisyyteen, koska heti osoittautui, että eri maiden edut olivat jyrkästi vastakkaisia.

Tiisai-aamun samoin kuin seuraavissakin kokouksissa maatalousministeriössä olivat edustettuina seuraavat maat: Suomi, Argentina, Hollanti, Latvia, Liettua, Puola, Ruotsi, Sovjet, Tanska

Viro ja Yhdysvallat, muut maat lähetystöjensä maatalousasiantuntijain kautta, paitsi Puolaa ja Suomea, joita edustivat kaupallisten asiain diplomaattiset edustajat. Lisäksi oli kokouksissa ulko-, kauppa- ja maatalousministeriöiden edustajia.

Kokouksen avasi maatalousministeri Elliot selostaen tilannetta edellisen päivän parlamenttipuheensa mukaisesti. Hän huomautti, että vientimaidenkaan etujen mukaisista ei ole myydyä suuria pekoni-määriä Englantiin suurella tappiolla. Parempi myydyä vähempiä määriä korkeampiin hintoihin. Hän pyysi eri maiden edustajia avustamaan hallitusta kaikkia tyydyttävän tuloksen saavuttamiseksi. Kysyttäessä kaikkien maiden edustajat - useimmat, kuten Suomen, huomauttaen ettei heillä ole valtuuksia puhua hallitustensa puolesta - ilmoittivat omasta puolestaan olevansa kiitollisia Englannin järjestämästä tilaisuudesta neuvotella asiasta ennen lopullisen päätöksen tekoa ja halukkaita asettamaan asiantuntemuksensa Englannin hallituksen käytettäväksi. Elliot poistui kesken näiden lausuntojen, minkä jälkeen maatalousministeriön parlamenttivaltiosihteeri, loordi De La Warr toimi puheenjohtajana. Hänenkin täytyi jonkin ajan kuluttua poistua ja puheenjohtajana tämän jälkeen tässä, samoin kuin kaikissa seuraavissakin kokouksissa toimi maatalousministeriön vakinainen valtiosihteeri Sir Charles Howell Thomas, joka koko keskustelujen ajan toimi erittäin taitavasti ja tasapuolisesti vaikeassa taitavassaan. Ennen poistumistaan loordi De La Warr ehdotti, että pohjaksi supistukselle asetettaisiin eri maiden viime vuoden marras-joulukuun tuonti, ja että supistuksen määrä olisi 15% maanantaista 14/11 alkaen marraskuun loppuun asti ja sen jälkeen 20%. Supistusten ajaksi tulisi 2 kuukautta. Eri maat tällöin koettivat saada supistusperustetta muutetuksi riippuen siitä, minä vuosina tai kuukausina niiden tuonti oli ollut suhteellisesti suurin. Yhdysvallat ehdottivat vuosien 1927-31 keskiarvoa (jolloin meidän osuutemme olisi tullut olemaan 0,09% Englannin kokonaistuonnista), Ruotsi vuotta 1931



(Suomen osuus 0,31%), m.m. Tanska ja Suomi kannattivat Englannin hallituksen ehdotusta (marras-joulukuu 1931, Suomen osuus virallisesti saadun virheellisen tilastotiedon mukaisesti 0,47%, todellisuudessa 0,55%). Osoittautui kuitenkin, että tähän alkuperäiseen ehdotukseen ei ainakaan Hollanti tulisi vapaaehtoisesti suostumaan koska sen osuus marras-joulukuun 1931 tuonnista Englannin punnan kullasta luopumisen takia oli poikkeuksellisen pieni. Keskustelu lopetettiin tähän, jotta eri maiden edustajat vdsivat pyytää hallituksiltaan ohjeita, ja jotta mahdollisesti voitaisiin löytää kaikkia tyydyttävä jakoperuste. (Lähetystön salasähke no.164). Seuraava kokous kutsuttiin keskiviikoksi 9/11 klo 11.

Klo.9.45 tiistai-iltana saapui lähetystöön Sir Charles'in kirje, jossa suositeltiin jakoperustaksi tammikuun 1931 ja loka-kuun 1932 välisen ajan pekonituonteja, koska sen mukainen jako tuntui tasapuoliselta. (Lähetystön sähke no.165). Tämän ehdotuksen mukaan Suomen osuudeksi olisi tullut 0,33%.

Seuraavan päivän keskusteluissa Thomas lupasi esittää maatalousministerille, eri maiden sitä pyydettyä, että rajoitus astuisi voimaan vasta 21/11. Keskustelussa jatkui kiistaa jakoperusteesta. Allerkirjoittanut, sitomatta itseään Suomen hallituksen puolesta, suositteli Englannin alkuperäisen ehdotuksen hyväksymistä, huomauttaen, että Suomessa luonnonsyistä pekonin tuotanto pakostakin on sesonkivaihtelujen alainen, ollen vienti suurin vuoden lopussa. Hollanti teki uuden ehdotuksen, nimittäin että jakoperustaksi otettaisiin syys-lokakuun tuonti 1932. (Suomen osuudeksi olisi tullut 0,38%). Näin oli ehdotettuja jakoperusteita jo kaikkiaan 5, eri maiden pitäessä oikeudenmukaisimpana sitä, joka niille sattui olemaan edullisin. Jakoperusteesta toimitettiin sitten pieni tilannetta selvittävä äänestys, jossa eri maat saivat ilmoittaa ensimmäisen ja toisen valintansa. Suomi, samoin kuin Viro ja Liettua asettivat ensi sijalle Englannin hallituksen alkuperäisen ehdotuksen ja toiselle Englannin hallituksen toisen ehdotuksen, kuitenkin lausuen toivomuksenaan, että ne maat, jotka hyötyisivät viimeksimainitun hyväksymisestä antaisivat sovinnollisesti kohtuullisen osuuden näin saamastaan edusta Suomelle, Virolle ja

Liettualle. Keskustelu päättyi puheenjohtajan toteamiseen, että Englannin hallituksen jälkimäinen ehdotus oli saanut suhteellisen vahvan kannatuksen, joten se olisi otettava jatkuvien keskustelujen perustaksi. (Lähetystön sähkö no.167). Harkittavaksi esitettiin myös, että Tanska, Hollanti ja Ruotsi yrittäisivät keskenään jakaa Englannin hallituksen toisen ehdotuksen perusteella niiden osalle tulevan yhteisen määrän, jolla tavoin niiden keskinäiset erimielisyydet saataisiin sovitetuksi. Avoimeksi jäi myöskin voisivatko nämä maat tässä tapauksessa antaa Suomelle, Virolle ja Liettualle kohtuullisen korvauksen yhteiskveotastaan. Yhdysvaltain vielä tehtyä sovitus ehdotuksen, jonka mukaan laskettaisiin keskiarvo kunkin eri viiden jakoperusteen mukaan saaduista eri maiden osuuksista, ja tämä otettaisiin jakoperusteeksi, kokous päättyi. Seuraava kokous kutsuttiin torstaiksi, t.k. 10 p:ksi klo.3.

Samana iltana ja seuraavana aamupäivänä lähetystö yritti saada yhdessä Viron kanssa, Tanskaa, Puolaa ja Liettuaa yhteistoimintaan. Tarkoitus oli saada nämä maat torstain kokouksessa yhteisesti selittämään, että ne ovat Englannin alkuperäisen ehdotuksen hyväksymisen kannalla. Tässä ei kuitenkaan onnistuttu, sillä Tanska näytti yleisen kauppapoliittisen asemansa säilyttämisen vuoksi olevan valmis taipumaan pienimmässäkään Englannin tahtoon. Lähetystön ulkoasiainministeriöltä salasähkeillä not 117 ja 119 saamien ohjeiden perusteella laaditun ehdotuksen, että uusien teurastamojen kapasiteetti olisi otettava lisäyksenä huomioon tuontiosuuksia määrättäessä, luin ja jätin ennen torstain t.k. 10 p:n kokousta Sir Charlesille, joka ei kuitenkaan sen johdosta antanut keskusteluum. Ulkoasiainministeriön salasähke no.122 saapui lähetystöön vasta 10 minuuttia ennen kokouksen alkua, joten sen sisältö voitiin ilmoittaa allekirjoittaneelle vasta hänen palattuaan. Kuten allaolevasta selviää, lähetystö kuitenkin oli kiinnittänyt huomionsa siihen lainattuun sikatalouskomitean mietinnön kohtaan.

Kokouksen alkaessa jaettiin sen osanottajille jälleen uudet taulukot, jotka osoittivat Englannin pekonintuonnin keskiarvon eri maista tämän vuoden elo-syys-lokakuussa. (Suomen osuus 0,35%). Puheenjohtaja ilmoitti, että neuvotteluja nyt tulvaisiin jatkaamaan näiden pohjalla, koska Hollannin, Tanskan ja Ruotsin kesken ei sopimusta ollut saatu aikaan. Tämän jälkeen puheenjohtaja tiedusteli, minkä verran suurimmat pekoninviejämaat olivat halukkaat luovuttamaan tämän uusimman jakoperusteen pohjalla saamistaan prosentiosuuksistaan yhteiseen kassaan, josta jaettaisiin niille maille, joiden osuus jäisi suhteellisen pieneksi verrattuna siihen määrään, jonka ne olisivat saaneet, jos jako olisi tapahtunut Englannin hallituksen toisen ehdotuksen perusteella. Kun täten oli saatu n. 3% sovittelujen ja tinkimisen jälkeen kokoon, puheenjohtaja ryhtyi erikseen pienemmiltä mailta tiedustelemaan, minkä verran nämä vaativat lisäosuutta. Hänen tullessaan Suomen kohdalla allekirjoittanut, viitaten sikatalouskomitean mietinnön sivulla 31 olevaan ulkoasiainministeriön salasähkeessä no.122 siteerattuun lauseeseen, saamiensa ohjeiden mukaisesti huomautti, että Suomi on eräs niistä maista jotka ovat vaikeina viime aikoina tehneet erikoisia yrityksiä lisätäksään pekoninvientiään Englantiin, mutta että vienti oli vasta pääsemässä alkuunsa. Helsingin uuden teurastamon valmistuttua maan tuotantokapasiteetti ja vientitarve ylittää huomattavasti tilastojen osoittamat tuontimäärät, minkä vuoksi Suomen hallitus toivoi että kapasiteetin lisäykset otettaisiin huomioon kvootia määrättäessä. Lisäksi painostin jälleen, että Suomi on pekonimaista pohjoisin, minkä vuoksi vientimme luonnonolojen pakosta on sesonkimaisempaa kuin minkään muun maan. Vientimme on suurimmillaan juuri sinä aikana joksi rajoituksia suunniteltiin, joten Suomen kohdalla olisi edellisen vuoden vastaavan ajan vienti olettava pohjaksi osuuttamme määrättäessä. Puheenjohtajan vastaus oli suunnilleen seuraava: "Rakas nuori ystäväni! (My Dear Young Friend!) Minä en voi oikein ymmärtää

Teitä. Me olemme täällä keskustelemassa pekonintuomnin supistamisista. Te puolestanne puhutte maanne tuotantokapasiteetista, ottamatta lainkaan huomioon Englannin kulutuskapasiteettia, josta nyt on kysymys. Minä en todellakaan voi ymmärtää, että Suomi tässä tilanteessa voi esittää tuollaisia vaatimuksia". Tähän vastasin valittavani suuresti, jos olin käyttänyt sanaa vaatimus (mitä en ollut tehnyt) kun olin ainoastaan hallitukseltani saamiensa ohjeiden perusteella esittänyt Suomen toivomuksen, että mainittuun näkökohtaan, johon sikatalouskomiteakin oli viittannut, kiinnitetäisiin huomiota, ja erikoisesti painostin uudestaan, että vientimme edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona oli ollut huomattavasti runsaampi kuin muina vuodenaikoina. Tuloksena oli, että osuutemme korotettiin 0,45%:ksi. Henkilökohtaiseksi käsityksekseni jäi, että mainitun kapasiteettilisäysperiaatteen esittäminen kieltämättä synnytti meille epäedullisen mielialan, jota ei kuitenkaan jatkunut kauan. Eri maiden tahoilta tehtiin kyllä neuvottelujen kuluessa useastikin paljon omanvoitonpyyntöisempiä ehdotuksia, joihin puheenjohtaja vastasi paljon jyrkemmin kuin ylläolevassa tapauksessa.

Keskusteluja jatkettaessa Sir Charles onnistui saamaan suurimmat pekonimaat edelleen luovuttamaan yhteiseen kassaan pienehköjä eriä, joista sitten jaettiin pienemmille vientimaille. Seuraavan kerran Suomen kohdalle tultaessa kiinnitin puheenjohtajan huomiota siihen, että hän oli niistä numeroista, jotka nyt olivat keskustelun pohjana, lisännyt Liettuan osuutta 60%:lla, Viron 80%:lla, Latvian yli 300%:lla ja nostanut Sovjetin osuuden nolhasta 0,30%:iin, kun taas Suomen osuutta taas oli lisätty vain noin 30%:lla ja kuitenkin kaikki nämä maat ovat suunnilleen samassa asemassa. Tämän johdosta puheenjohtaja, ilman että minä millään tavoin olisin tähän suuntaan käyvä ehdotusta tehnyt, sanoi katsovansa olevan oikeudenmukaista alentaa Viron osuutta, joka keskustelun perustana olevassa taulukossa oli ollut 0,5%, 0,90%:sta takaisin 0,85%:iin ja vastaavasti lisätä Suomen osuutta 0,45%:sta 0,50%:iin. Siihen, miten Viron takäläinen lähetystö tähän muutokseen suhtautui, pyydän palata myöhemmin. Keskustelut päättyivät torstaina tähän, ja puheenjohtaja ilmoitti, että Englannin



asianomaisille lähetystöille pekonivientimaissa tulotaisiin antamaan perjantaina sähköteitse ohjeet näin saavutettujen numeroiden perusteella ehdottaa asianomaisille hallituksille, että nämä vapaaehtoisesti suostuisivat rajoittamaan pekonivientiänsä Englantiin vastavasti. Tanskan edustajan huomautettua, että pekonilastit tavallisesti saapuvat Englantiin sunnuntaina tai maanantaina joutuakseen maanantaina tuoreina markkinoille minkä vuoksi rajoitusten voimaantulo maanantai-aamuna olisi haitallista, puheenjohtaja lupasi esittää ministerilleen että voimaantuloajaksi määrättäisiin vasta t.k. 22 ja 23 p:n välinen yö klo 12, jotta eri maiden laivaajille ei tulisi kiusausta kiiruhtaa t.k. 21 p:ksi aiottuja lähetyksiään saapumaan jo lauantaina t.k. 19 p:nä. (Lähetystön salasähke no.173). Keskustelujen oletettiin nyt päättyneen.

Seuraavana iltapäivänä klo 5.05 allekirjoittanut kuitenkin jälleen kutsuttiin jatkamaan niitä maatalousministeriössä klo 5.30. Tällöin eri maiden edustajille jaettiin taulukot niistä sallituista pekonimääristä, jotka eri maat edellisen päivän neuvottelujen perusteella olivat saaneet, ottaen perustaksi 800,000 cwt:iin supistetun kuukaustuonnin. Puheenjohtaja ilmoitti Englannin hallituksen vielä haluavan, mikäli mahdollista, eräille maille lisätä niiden osuuksia, koska ilmeisesti pelättiin, että vapaaehtoisista hyväksymistä jakosuunnitelmalle ei muuten saataisi. Hän kehoitti suuria pekonimaita edelleen luovuttamaan osuuksia saamistaan kvootista jaettavaksi niille maille, joiden taholta oli esitetty vaatimuksia. Saatuaan yhteiseen kassaan Tanskalta, *Ruotilta*, Hollannilta ja Puolalta yhteensä 7000 cwt:ia kuukaudessa hän ryhtyi jakamaan eri maille lisäyksiä. Samalla perusteella kuin edellisenä päivänä esittämäni, nim. että Viro, Liettua ja Latvia täten tulivat suhteellisesti saamaan enemmän lisäystä niille keskustelun pohjana olevien elo-syys-lokakuun tuontimäärien perusteella tuleviin osuuksiin kuin Suomi, onnistuin saamaan puheenjohtajan edelleen lisäämään Suomen osuutta taulukon

osoittamasta 4000 cwt:stä kuukaudessa 4400 cwt:hen, joten osuudeksemme tuli suunnilleen 0,55%. Vähäisempien järjestelyjen jälkeen saapui neuvotteluhuoneeseen maatalousministeri, jolle puheenjohtaja lyhyesti selosti saavutettuja tuloksia, lisäten että eri maat olivat osoittaneet erikoista ymmärtämystä Englamin ja toistensa toivomuksia kohtaan neuvottelujen aikana. Majuri Elliot lausui tämän johdosta Englannin hallituksen kiitoksen, ilmoittaen samalla, että kuningas oli osoittanut asiaa kohtaan henkilökohtaista kiinnostusta, ja että siitä tultaisiin epäilemättä mainitsemään parlamentin avajaispuheessa. Lopuksi sovittiin että näin saavutettu tulos pidettäisiin salassa ei maiden vientipiireiltäkään, jotta hyväksyminen mikäli mahdollista olisi taattu. (Lähetystön salasähke no.175).

Sunnuntaina t.k. 12 p:nä saapui iltapäivällä lähetystöön Foreign Officen nootti, josta 2 jäljennöstä toimitettiin Ulkoasiainministeriölle lähetystön t.k. 14 p:n kirjelmän no.8312-711 mukana. Tällä välin Englannin hallitus oli vielä myöntänyt Liettualle ja Yhdysvalloille lisäystä niiden osuuteen kotimaan tuotannon kustannuksella, joten sallitun tuonnin kokonaismääräksi lopulta tuli 810,360 cwt:ia. Eri maiden edustajat sitoutuivat neuvottelujen päätyttyä suosittelemaan hallituksilleen näin saadun jakoperusteen vapaaehtoista hyväksymistä.

Keskustelujen aikana lähetystö koko ajan piti mielessään että suomalaisen pekonin osuus Englannin kokonaistuonnista on vain noin kolmas- tai kahdessadasosa, joten ehdotuksimme tultaisiin sen mukaisesti suhtautumaan. Sen vuoksi edustajamme pääasiassa pyrki yhteistoimintaan sellaisten maiden kanssa, joiden edut kulloinkin yhtyivät Suomen etuihin. Painostaen niitä erikoisa syitä joiden vuoksi vientimme suunniteltuna rajoituskautena on voimakkaimmillaan ja sitä tosiasiaa että se vielä on voimakkaasti laajenemassa, pyrim järjestelmällisesti pitämään huolta siitä että osuutemme tulisi suhteellisesti vähintään saman suuruiseksi kuin Suomen kanssa suunnilleen samassa asemassa olevien maiden.

Lähetystön toiminta vaikeutti neuvottelujen aikana se että Englannin virallisessa tilastossa Suomi osuutensa pienuuden vuoksi luetaan pekonin kohdalla "muiden maiden" joukkoon, eikä täysin luotettavia tilastoja näin ollen ollut saatavissa. Maatalousministeriön neuvotteluja varten laatimissa tilastotaulukoissa oli nimittäin valitettavasti runsaasti laskuvirheitä. Vähän väliä ehdotetut lukuisat uudet jakoperusteet luonnollisesti myöskin osaltaan lisäsivät vaikeuksia.

Katsoen siihen, että suomalaisen pekonin tuonti Englantiin ainoastaan vuoden 1931 joulukuussa ja tämän vuoden lokakuussa on ylittänyt meille täten tarjotun osuuden, täytynee tulosta pitää Suomen kannalta tyydyttävänä. On otettava huomioon, että Yhdysvallat, Sovjet ja Argentina vaativat voimakkaasti, että jakoperustaksi määrättäisiin vuoden 1927-1931 tuontinumerot, mikä olisi ollut suhteellisen edullista myöskin Hollannille, Ruotsille ja Latvialle, mutta meille aivan tuhoisaa. Samoin melkein kaikki muutkin ehdotetut jakoperusteet olisivat jättäneet osuutemme huomattavasti pienemmäksi kuin ~~mitä~~ mihin se neuvottelujen kuluessa saatiin nostetuksi. Katsoen siihen, että kyseessä oli tuonnin supistutus, ei Suomen taholta esitetyn kapasiteetin lisäysten huomioon ottamista tarkoittavan ehdotuksen läpiviemiseen sellaisenaan ollut lähetystön käsityksen mukaan mahdollisuuksia. On vaikeaa arvioida miten suureksi osuutemme tällöin olisi lopulta tullut, sillä on otettava huomioon, että ainakin useat Itämeren maat epäilemättä aivan viime aikoina ovat myöskin lisänneet tuotantokykyään huomattavasti, ja että ne maat, jotka markkinoiden huononemisen takia viime aikoina ovat joutuneet vähentämään vientiään Englantiin, epäilemättä olisivat esittäneet, jos Suomen esittämä periaate olisi hyväksytty, vastavaatimuksen, että vastaavasti olisi otettava huomioon niiden pekonilaitosten tuotantokyky, jotka markkinoiden puutteessa olivat joutuneet seisomaan.

Selostan vielä aikaisemmin mainittua välikohtausta Viron edustajan kanssa, siltä varalta että Viron ulkoasiainhallinto

siihen vielä jossakin yhteydessä palaa. Torstain kokouksen päättyessä en tavannut Viron edustajaa. Ennen perjantaisen kokouksen alkua lausuin hänelle henkilökohtaisen valitteluni sen johdosta, että puheenjohtaja edellisenä päivänä oli vähentänyt Viron osuudesta antaakseen siitä Suomelle, ilman että minä suinkaan olisin tällaista ehdotusta tehnyt. Hän kuitenkin näytti kuvittelevan minun toimineen jollakin tavoin epälojalisesti Viroa kohtaan, huomauttaen, että olimme keskiviikkona Viron lähetystössä puhuneet yhteistoiminnasta, joka täten oli rikottu. Ihmettelin hänen tällaista käsitystään, koska en millään tavoin ollut ehdottanut Viron osuuden vähentämistä vaan Suomen osuuden lisäämistä yhteisestä kassasta, ja koska yhteistoiminta-ajatus koski aivan toista suunnitelmaa. Perjantaisen kokouksen jälkeenkin hän ei näyttänyt olevan leppynyt, huolimatta siitä, että Viro oli jälleen saanut koroitetuksi osuutensa entiselleen eli alkuperäiseen vaatimukseensa, mikä johtune siitä, että hän tunsi kateutta sen johdosta, että minä puolestani olin myöskin onnistunut lisäämään Suomen osuutta. Nämä koroitukset saavuttaakseni en ollut millään tavoin toiminut Viron etuja vastaan, vaan olin ainoastaan huomauttanut että olisi kohtuullista antaa Suomelle edes lähes samanlainen lisäys keskustelujen pohjana oleviin numeroihin kun Virolle ja eräille muille maille myönnetty. Käydessään tak. 14 p:nä Suomen lähetystössä ministeri Kallas vielä valitti ministeri Gripenbergille että olin ollut pekoneuvotteluissa Viroa kohtaan "epäystävällinen".

Viitaten Ulkoasiainministeriön salasähkeen no.122 viimeiseen lauseeseen, pyydän uudelleen painostaa, että keskustelun aikana useasti huomautettiin Englannin hallituksen taholta nyt olevan kyseessä tilapäisen hätätoimenpiteen kahdeksi kuukaudeksi, jolla <sup>ole</sup> ei/mitään tekemistä mahdollisesti myöhemmin sikatalouskomitean mietinnön perusteella asetettavien vakinaisten tuontikvootien kanssa. On kuitenkin mahdollista, että Englanti jakaessaan näitä vakinaisia kvootoja tulee tekemään sen nykyisen tilapäisen järjestelyn pohjalla, missä tapauksessa Suomen nyt saavuttama tulos lupaisi meille hyvin edullista vakinaista kvootaa.



Liitteenä seuraa taulukko, joka osoittaa Englamin tilaston mukaan pekoni- ja hamituonnin kuukauskeskimäärät eri kausina, joita neuvottelujen aikana esitettiin jakoperusteiksi, sekä eri maiden saavuttamat lopulliset osuudet, ja Englamin tulliviranomaisten antamien tietojen mukainen tilasto suomalaisen pekonin tuonnista Englantiin vuosina 1927-1930 sekä kuukausittain vuoden 1931 alusta alkaen.

*Malinen*

V.t.kaupallinen avustaja.

SUOMALAISEN PEKONIN JA HAMIN TUONNI

ENGLANTIIN JA POHJOIS IRLANTIIN

ENGLANNIN TILASTON MUKAAN

Aika		Pekoni		Hami	
		Paljous cwt	Arvo £	Paljous cwt	Arvo £
<u>Vuosi</u>					
	1927	-	-	1	6
	1928	6	24	-	-
	1929	-	-	2	13
	1930	5,019	21,665	2	10
	(Keskimäärin kuukaudessa)	418	-	-	-
	1931	35,285	100,149	-	-
	(keskimäärin kuukaudessa)	2,940	-	-	-
<u>Kuukausi.</u>					
Marraskuu	1931	4,320	12,660	-	-
Joulukuu	1931	6,380	17,500	-	-
Tammikuu	1932	3,369	7,186	-	-
Helmikuu	1932	3,540	9,197	-	-
Maaliskuu	1932	2,820	8,288	-	-
Huhtikuu	1932	2,400	6,259	-	-
Toukokuu	1932	3,900	10,545	-	-
Kesäkuu	1932	1,866	4,475	-	-
Heinäkuu	1932	1,542	3,720	-	-
Elokuu	1932	2,905	8,037	-	-
Syyskuu	1932	3,030	8,170	-	-
Lokakuu	1932	4,554	-	-	-

Statistical Office,  
H.M. Customs and Excise,  
Dudley House,  
28, Endell Street,  
London, W.C.2.

PEKONIN JA HAMIN TUONTI ENGLANTIIN  
KESKIMÄÄRIN KUUKAUDESSA ERI AJANJAKSOINA CWT:ISSÄ.

MAA	Keskiarvo syys-loka 1932	Keskiarvo elo-syys loka 1932	Keskiarvo tammi.1931- loka.1932	Keskiarvo marras-joulu 1931	Keskiarvo tammi-joulu 1931	Keskiarvo tammi 1927- joulu 1931	lopulliset osuudet
Tanska	639.983	635.077	629.784	669.589	611.816	481.868	506.000
Alankomaat	127.504	111.824	78.937	33.832	33.325	76.697	82.400
Puola	96.794	111.404	98.653	108.862	98.232	38.284	60.000
Yhdysvallat	37.378	40.944	36.255	47.111	65.805	103.678	40.000
Ruotsi	35.219	40.820	43.230	34.223	48.077	40.367	38.600
Liettua	24.565	21.023	34.251	48.842	30.198	7.421	34.000
Esti	6.205	4.895	3.727	6.942	3.299	3.405	7.200
Latvia	1.302	1.186	1.789	1.641	3.563	7.566	4.000
U.S.S.R.	-	-	3.049	4.192	2.423	9.988	4.000
Argentine	7.919	7.753	6.757	10.906	6.564	6.282	6.080
Suomi	3.792	3.496	2.964	5.350	2.940	672	4.400
Muut maat	5.511	3.959	7.273	3.027	3.299	2.902	3.680
Kaikki maat yhteensä (myös Irlanti ja Kanada)	986.072	982.181	962.662	976.537	960.541	779.130	810.360



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cj.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystön rap. no 32.

V.a. Arinleit. Gipsenberg.

24/xi 1932.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

Nº 8489 - 748

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,  
Marraskuun 25 p. 1932S.W.5.

50/134 ka. 32	
30 p. 32	3
5	07

Herra Ministeri,

Ohellisena kunnioittaen pyydän lähettää rapor-  
tin no.32, jonka otsakkeena on

Suomalais-englantilaiset kauppaneuvottelut.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kun-  
nioitukseni vakuutus.

*Knipenberg*  
V.a.asiainhoitaja.

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
Helsinki.

Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 32.

Lontoo ssa 24 p:nä marras kuuta 1932.

50/134/2	32
20/4-82	2
5	C2

Asia: Suomalais-englantilaiset

kauppaneuvottelut.

Salasähkösanomassani no.174 ilmoitin kunnioittaen Ulkoasiainministeriölle Foreign Officen apulaisvaltiosihteerin Sir Lancelot Oliphantin hallituksensa puolesta t.k. 11 p:nä minulle antaneen virallisen joskin suullisen ilmoituksen, että

1. Englannin Hallitus tulee kutsumaan Suomen hallituksen kauppaneuvotteluihin (trade negotiations) niin pian kuin Englannin neuvottelut Skandinavian maiden kanssa ovat päässeet hyvään alkuun ("made good progress");

2. näihin suomalais-englantilaisiin neuvotteluihin ryhdytään joka tapauksessa ennen Englamin ja Skandinavian välisten neuvottelujen päättymistä, ja että

3. Englamin hallitus sitoutuu myöntämään Suomellekin kaikki ne tullipoliittiset ja kaupalliset myönnytykset, jotka mahdollisesti annetaan Skandinavian maille.

Sitäpaitsi huomautti Sir Lancelot minulle, että Englannin hallitus ei ollut kutsunut Suomen hallitusta neuvottelemaan samaan aikaan kuin vastaavat kutsut laadittiin Skandinavian hallituksille yksinomaan sen vuoksi, ettei "Hänen Majesteettinsa hallitus ollut vielä valmistunut neuvottelemaan Suomen hallituksen kanssa".

Tätä asiaa koskevan keskustelumme kestäessä Sir Lancelot minun

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....  
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta ..... ]:

2) Tavallinen ja lisäksi Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitolle.

esittämästäni pyynnöstä lupasi kehoittaa Englannin Helsingin asainhoitajaa saattamaan Herra Ulkoasiainministerin tietoon edellä esittämäni virallisen tiedonannon, joka siis oli tehty minulle Suomen väliaikaisena edustajana Lontoossa.

Koska sen jälkeen kuin olin Ulkoasiainministeriölle lähettänyt yllämainitsemani sähkösanoman No. 174, en ollut Ministeriöltä vastaanottanut mitään ilmoitusta siitä oliko Englannin asainhoitaja todellakin noudattanut Sir Lancelotin hänelle antamaa kehoitusta ja koska minusta tuntui mahdolliselta, että Ulkoasiainministeriö ei ollut Englannin hallituksen viralliseen tiedonantoon kiinnittänyt sen ansaitsemaa huomiota, asetuin t.k. 23 p:nä puhelimitse yhteyteen Ministeriön kanssa, jolloin minulle huomautettiin, että Mr.Henderson kyllä oli saattanut k.o. tiedonannon Herra Ulkoasiainministerin tietoon. Herra Kansliapäällikön ja minun välisestä puhelinkeskustelusta sain kuitenkin sen käsityksen että Mr.Hendersonin Herra Ulkoasiainministerille tekemä ilmoitus mahdollisesti oli puettu muotoon, joka on antanut aihetta epävarmuuteen siitä kuinka Englannin hallituksen tiedonannon käytännöllinen merkitys olisi käsitettävä. Tämän johdosta saan siis kunnioittaen esittää seuraavaa:

1. Ei liene epäilemistäkään siitä, etteikö Englannin hallitus nyt katso virallisesti kutsuneensa meitä kauppaneuvotteluihin ja että nämä neuvottelut faktillisesti tulevat tapahtumaan yht'aikaisesti Skandinavian maiden neuvottelujen kanssa. Se seikka, että Englannin hallitus on ilmoittanut tulevansa muodollisesti kutsumaan meidät vasta sitten kuin Skandinavian neuvottelut "have made good progress", ei nimittäin käytännössä merkitse mitään meille epäedullista. Se johtuu yksinomaan siitä, että - kuten sekä Foreign Office/<sup>ssa</sup> että Kauppaministeriössä monesti minulle on huomautettu - Englannin hallitus puhtaasti käytännöllisistä syistä, ennen kaikkea riittävien työvoimien puutteesta, ei voi samalla kertaa ryhtyä neuvottelemaan sekä Skandinavian

maiden että meidän kanssamme, mutta myöskin siitä, että Englannin hallitus ei vielä ole valmistautunut Suomen neuvotte-  
luja varten. Tšekäläisessä Ulkoasiainministeriössä, mutta var-  
sinkin Kauppaministeriössä on pelätty, että jos Suomelle laa-  
dittavalle kutsulle olisi annettu muoto, josta ei olisi sel-  
västi ilmennyt, että Englanti käytännöllisistä syistä ei vielä  
ole valmis neuvottelemaan meidän kanssamme, meidän hallituksemme  
olisi mahdollisesti esittänyt vaatimuksen saada ryhtyä neuvotte-  
luihin täsmällisesti samaan aikaan kuin Skandinavian neuvottelut  
alkavat, johon vaatimukseen Englannin hallitus juuri näistä  
käytännöllisistä syistä ei olisi voinut suostua. Toiselta  
puolen ollaan nyttemmin yllämainitsemisissä ministeriöissä täysin  
selvillä siitä, ettei ole mahdollista Skandinavian neuvotteluissa  
saavuttaa minkäänlaisia lopullisia päätöksiä ennenkuin meillekin  
on järjestetty tilaisuus keskustella Skandinavialle ja meille  
yhteisistä kysymyksistä.

2. Englannin hallitus on kuitenkin tahtonut antaa meille  
varmuuden siitä, ettemme joudu missään suhteessa taikka missään  
määrin kärsimään sen johdosta, että se ryhtyy neuvottelemaan  
Skandinavian maiden kanssa ennenkuin hallituksemme edustajille  
tarjotaan tilaisuus istuutua neuvottelupöydän ääreen. Tästä  
syystä Englannin hallitus siis on antanut meille virallisen  
vakuutuksen siitä, että mekin pääsemme osallisiksi kaikkiin nii-  
hin myönnytyksiin jotka mahdollisesti annetaan Skandinavian  
maille.

Mutta Englannin hallitus on mennyt vieläkin pitemmälle.  
Courtoisie-syistä, joita me ainakaan minun mielestäni emme voi  
arvioida kyllin korkealle, on se tahtonut meille vakuuttaa, että  
se seikka, ettei meille laadittu kutsua samaan aikaan kuin Skan-  
dinavian maat kutsuttiin, ei merkitse minkäänlaista mielenosoi-  
tusta taikka sanoisinko halveksimista, ja tämän osoitukseksi on se  
nimenomaan meille huomauttanut, että jos meitä ei aikaisemmin



kutsuttu, niin tämä johtuu yksinomaan käytännöllisistä syistä. Tästä Englannin hallituksen huomautuksesta seuraa myöskin, että se ainakin nyttemmin tunnustaa meidän yhteenkuuluvaisuutemme Skandinavian maiden kanssa ja pitää meitä täydellisesti samanarvoisina kuin nämä maat.

Minun mielestäni voimme siis olla täysin tyytyväisiä siihen käänteeseen, johon tämä asia nyt on lopullisesti joutunut.

#### Skandinavian neuvottelut.

Kuten aikaisemmin kunnioittaen olen Ministeriölle tiedoittanut ovat Englannin neuvottelut Ruotsin ja Norjan kanssa tavallaan jo alkaneet. Lontoossa on nimittäin hiljattain käynyt näiden maiden hallitusten edustajia, jotka Board of Traden päällikön Mr. Runcimanin sekä muiden tämän viraston virkamiesten kanssa valmistavasti ovat keskustelleet tulevista neuvotteluista sekä mainituille herroille jättäneet hallituksiensa toivomuksia sisältäneet memorandumit. Niinikään lienee Ruotsin ja Norjan edustajille jo esitetty Englannin hallituksen vastaavat toivomukset.

Puolestani en vielä ole ollut tilaisuudessa tutustumaan Ruotsin ja Norjan memorandumeihin syystä, etteivät asianomaiset lähetystöt ilman hallituksiensa antamaa lupaa ole katsoneet voivansa antaa minulle tietoja niiden sisällyksestä. Tämän johdosta rohkenen siis uudestaan kunnioittaen pyytää Ulkoasiainministeriötä meidän Skandinavian pääkaupungeissa toimivien lähetystöjemme välityksellä hankkimaan tietoja näiden maiden laatimista kauppaneuvotteluja koskevista ohjelmista. Vielä suotavampaa olisi tietenkin, että Ulkoasiainministeriö koettaisi saada Skandinavian hallitukset valtuuttamaan täkäläiset lähettiläänsä antamaan minun tutustua yllämainitsemini memorandumeihin.

Joskaan siis en tarkemmin tiedä mitä Skandinavian maiden Lontoossa käyneet edustajat valmistavien keskustelujensa kestäessä ovat Englannin hallitukselle esittäneet, olen kuitenkin

onnistunut hankkimaan tietoja siitä periaatteellisesta kamasta, jolle viimeainittu hallitus kaikesta päättäen tulevissa neuvotte- luissa tulee asettumaan, ja josta tiedoista siis saatamme muodostaa käsityksen niistä toivomuksista, jotka Englannin hallitus toden- näköisesti tulee esittämään meillekin.

Tuntuu siltä, että Englannin hallitus ennen kaikkea tahtoo saada aikaan tuloksen, josta tämän maan kivihiili- ja kutomateolli- suus hyötyisivät.

Kaikesta päättäen suunnitellaan järjestelmän aikaansaamista, joka asianomaisissa sopimusmaissa takaisi Englannin kivihiili- viennille määrätyn menekin. Tämä päämäärä saavutettaisiin siten - niin lienee Englannin hallituksen taholla suunniteltu - että eri hallitukset antaisivat Englannille sitoumuksen, jonka mukaan kiinteä prosenttimäärä asianomaisen maan kivihiilituonnista han- kittaisiin Englannista. Aikaisemmin lienee - niin on ainakin väitetty - suunniteltu, että hallitukset maittensa puolesta sitou- tuisivat ostamaan Englannista määrätyn kontingentin kivihiiliä, jonka suuruus määrättäisiin neuvotteluissa, mutta nyttemmin lienee Englannin hallitus luopunut tällaista järjestelmää tarkoittavan ehdotuksen esittämisestä. On sanomattakin selvää, että tällöisen suunnitelman toteuttaminen aiheuttaisi sekä periaatteessa arvelut- tavia seurauksia että käytännöllisiä vaikeuksia. Keskustellessani tästä asiasta Norjan tšekäläisen asianshoitajan kanssa on tämä antanut minun ymmärtää, että hänen hallituksensa tuskin olisi valmis hyväksymään tällöistä vaatimusta. Norjan hallitus lienee sen takia ainakin valmistavasti suunnitellut semmoisen järjeste- lmän aikaansaamista, että Norjan eri vientiteollisuushaarat - varsinkin Englantiin vientiä harjoittavat teollisuudet, kuten esim. paperiteollisuus - vapaaehtoisesti sitoutuisivat Englannista osta- maan joko määrätyn prosenttimäärän tarvitsemastaan kivihiilimää- rästä taikka koko vuositarpeensa.

Paitsi kivihiilituotannon etuja tulee Englannin hallitus, kuten jo yllä on huomautettu, erikoisen tarmokkaasti valvomaan kutomateollisuuden intressejä. Hallitus pitäne, mikäli minulle on väitetty, Pohjoismaiden kutomateollisuuden tuotteille määräämiä tulleja liian korkeina ja toivonee voivansa saada nämä maat alentamaan nämä tullit. Lienee siis otaksuttavissa, että Englannin edustajat tulevat meillekin esittämään tekstiilitavarain tullien alentamista tarkoittavia toivomuksia.

Kauppaministeriön tämän päivän lehdistössä julkaistun tiedonannon mukaan tulee ministeriön päällikkö Mr. Runciman ensi joulukuun 2 p:nä vastaanottamaan Ruotsin neuvottelukunnan. Ruotsin täkäläinen lähettiläs vapaaherra Palmstierna on minulle huomauttanut, että varsinaisten neuvottelujen arvelaan mainittuna päivänä alkavan. Norjan asiainhoitaja taas on minulle kertonut, että kaikesta päättäen ryhdytään pari päivää myöhemmin neuvotteluihin Norjan kanssa. Milloin Tanskan neuvottelut alkavat, siitä ei toistaiseksi liene mitään lopullista päätetty. Skandinavian täkäläiset edustajat arvelevat että näiden kolmen maan neuvottelut tulevat tapahtumaan samanaikaisesti.

Otaksutaan myöskin neuvottelujen tulevan osoittautumaan verrattain mutkikkaiksi, minkä johdosta tuskin lienee mahdollista, että ne päättyisivät jouluksi. Luultavaa on siis, että neuvotteluja jatketaan joulun jälkeen. Milloinka tilanne tulee sallimaan Englannin ryhtyä neuvotteluihin meidän kanssamme, siitä en toistaiseksi uskalla lausua mitään lopullista mielipidettä, mutta minusta tuntuu todennäköiseltä, että tämä voi tapahtua aikaisintaan ensi tammikuun alkupäivinä.

Tämän yhteydessä tahdon vielä mainita, että täkäläisen Kauppaministeriön taholta epävirallisesti tehdyn ehdotuksen mukaan Skandinavian maat katsoen Englannin hallituksen antamaan vakuutukseen siitä, että neuvottelut tapahtuvat suositimmuuden puitteissa, ovat keskenään sopineet yhteistyöstä, jolloin Ruotsi tulee valvomaan puutavara-, paperi-, rauta, teräs- ja koneteollisuuden ja Tanska maatalousviennin etuja. Norja taas tulee

ajamaan ensisijassa kalastuselinkeinon intressejä, Sitä paitsi tulevat tietenkin nämä maat erikseen neuvottelemaan niistä Englannin vientiään koskevista kysymyksistä, jotka eivät erikoisesti kiinnosta niiden naapureita.

Yllä olen koettanut lyhyesti valaista Skandinavian neuvotte-  
lujen nykyistä kantaa. Puolestani luulen että meillä on syytä  
olla täysin tyytyväisiä nykyiseen tilanteeseen. Me tiedämme, että  
meidät kutsutaan neuvotteluihin, me tiedämme myöskin, että me  
pääsemme osallisiksi kaikkiin niihin helpotuksiin, jotka mahdolli-  
sesti myönnetään Skandinavian maille. Toiselta puolen meidän ei  
ole pakko heti määrätä kantaamme neuvottelujen kuluessa esille-  
tuleviin kysymyksiin nähden, vaan saamme tilaisuuden rauhassa  
valmistautua näiden kysymysten käsittelemistä varten. Me tulemme  
korjaamaan Skandinavian maiden neuvottelijain suorittaman työn  
tulokset joutumatta kuitenkaan niihin selkkauksiin ja yhteen-  
ottoihin Englannin hallituksen kanssa, joita tulevissa neuvotte-  
luissa tuskin lienee mahdollista välttää. Tämäkin on meille tärkeä-  
arvoinen seikka ennen kaikkea sen johdosta, että meidän asemamme  
kauppapoliittisessa ja varsinkin taktillisessa suhteessa epäi-  
lemättä lienee paljon heikompi kuin Skandinavian maiden.

*L. A. Sipilä*  
V.a. asiainhoitaja.



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C2

ASIA:

Lontoossa olevan lähetystön rap. n:o 33.

Ministeri Gripenberg.

9/12 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 8623/779.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
52/134 ae. 11 92		
15/12.32	3	112
5	5	ASIA
2, MORETON GARDENS, SOUTH KENSINGTON,		

S.W.5.

Joulukuun 9 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää lähetyksen raportin no.33, jonka otsakkeena on

Sahatavaratilanne.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

V.a.asiainhoitaja: *Snipenberg*

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
Helsinki.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 33.

Lontoo<sub>ssa</sub> 9 p:nä joulukuuta 19 32.

52 134 he. 32  
15/12.32  
5 C2

Asia: Sahatavaratilanne.

1. Kanadan pyrkimykset päästä Englannin puutavaramarkkinoille.

Sodan jälkeen kanadalaiset, erikoisesti British Columbian sahatavaraviejät ovat pyrkineet myymään osan tuotannostaan Englantiin. Varsinkin nykyisen talouspulpan vähennettyä Yhdysvaltojen markkinoiden ostokykyä tämä pyrkimys on käynyt yhä voimakkaammaksi. Myöskin englantilaisissa puutavaramarkkinoissa on asiasta oltu kiinnostuneita, ja monilla tahoilla edelleenkin toivotaan voitavan ostaa nykyistä suurempia määriä sahatavaroita Empiren maista. Viime vuosina Englannin sahatavaran kokonaistuonnista on kuitenkin vain noin 3-4% tullut Kanadasta.

Nämä pyrkimykset eivät siis tähän mennessä ole johtaneet myönteisiin tuloksiin. Kuten lähetystön kesäkuun 17 p:n kirjelmässä no. 3812/333 selitettiin, täkäläisissä puutavaramarkkinoissa ei Kanadan puulla katsota ainakaan lähivuosina olevan kilpailumahdollisuuksia Englannin markkinoilla pohjoismaiseen tai venäläiseen puutavaraan verrattuna. Pääsyyinä tähän on, paitsi korkeampia rahteja ja työpalkkoja, kanadalaisen puutavaran huonompi laatu ja erilaiset (Yhdysvaltain) standardimitat. Pohjoismaiselle ja venäläiselle puulle olisi näin ollen asetettava suorastaan prohibitiiviset tullit, tahti olisi ryhdyttävä kvootajärjestelmän avulla tuntuvasti supistamaan tuontia näistä maista, jotta Kanadalle täten tarjoutuisi taloudellisesti kannattavia

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi

3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta

1) Tavallinen (ainakin Moskovan ja Tukholman lähetystöille sekä Montrealin pääkonsulinvirastolle) ja lisäksi Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitolle, Suomen Sahanomistajayhdistykselle ja Metsähallitukselle.

myyntimahdollisuuksia. Kun tällaisesta toimenpiteestä kuitenkin välttämättä seuraisi rakennusteollisuudelle tärkeän raaka-aineen hintojen huomattava nousu, on sangen kyseenalaista katsooko Englannin hallitus voivansa Karan hyväksi ryhtyä näin jyrkkiin toimenpiteisiin.

Ottawan konferenssissa puutavarakysymykset luonnollisesti myöskin olivat esillä. Kuten lähetystön tämän vuoden raportissa n:ot 26 ja 27 selostettiin, n.s. dumpingklausulin eräänä tarkoituksena oli, ainakin kanadalaisten kamalalta asiaa katsottuna, saada estetyksi Venäjän tuhoiset polkumyynnit Englannin sahatavaramarkkinoille. Kun kuitenkin toiselta puolen, kuten täällä yleisesti salaisuutena kerrotaan, pääministeri oli jyrkästi sellaisiin sitoumuksiin menemistä vastaan, jotka haittaisivat Englannin kaupankäyntiä Venäjän kanssa, klausuli sai lopullisen muotonsa, joka on niin väljä, että se ei suorastaan pakota Englantia estämään venäläisen puutavaran tuontia nykyisiin hintoihin. Näyttää siltä kuin kanadalaiset vielä Ottawan konferenssin aikana olisivat toivoneet, että Englanti, klausulin pakottamana, kävisi jyrkästi venäläisen puutavaran kimppuun, mutta että he nyttemmin havaitsivat tässä kohdin olleensa liian toivehikkaita, jollei jopa kenties voida sanoa, että he katsovat tulleensa petetyiksi.

Muutamia viikkoja sitten saapui British Columbiasta Englantiin delegatio, johon pääasiassa kuului käytännöllisiä puutavaramiehiä. Sen tarkoituksena oli käytännöllisiä näkökohtia silmälläpitäen tutkia, mitä mahdollisuuksia British Columbian sahatavaralla on Englannin markkinoilla. Tämä lähetyskunta otettiin luonnollisesti erittäin myötämielisesti vastaan. Sitä syötettiin ja juotettiin ja sille tarjottiin tilaisuus keskustella Englannin johtavien puutavarantuojiin ja -käyttäjien kanssa, ei yksin Lontoossa, vaan myöskin maaseudulla. Näytti siltä kuin se vierailunsa alkuaikana olisi ollut varsin toivehikas. Katsoen niihin näkökohtiin, jotka lähetystö oli yllämainitussa kirjelmässään no.3812/333 esittänyt, lähetystö ei pitänyt tarpeellisena eikä suotavana lähettää kotimaahan delegation vierailusta hälyttäviä uutisia. Niinpä sitten kävikin että delegation johtaja Mr. H.J.Mackin vierailun loppupuolella delegation



kunniaksi alahuoneessa järjestetyllä lounaalla 24/11 lausui seuraavaan tapaan:

Lähetyskunnan tehtävä oli osaksi onnistunut. Käytiin paraikaa neuvotteluja, joiden tulos olisi Ottawan sopimuksen koetuskivenä. Ilman ulkomaisen kilpailun jonkinlaista rajoitustoimenpidettä Kanada ei, korkeamman elintason vuoksi, koskaan voisi toivoa saavansa huomattavaa osuutta Englannin sahatavaramarkkinoista. British Columbian sahatöiden päävaikeutena oli saada myydyksi alempi-arvoista tavaraa, jota pakosta aina syntyy korkeampia luokkia sähättäessä. Kanada ei voinut halvempiin tavaroihin nähden kilpailla Baltian maiden hintain kanssa ilman Ottawan sopimuksessa sille varattua apua. Jos heidän neuvottelunsa onnistuisivat Mackin toivoi Kanadan ja emämaan välisen kaupan suuresti kasvavan.

Läsnä ollut Kanadan High Commissioner Mr. Howard Ferguson sanoi samassa tilaisuudessa, että jos jonkin Empiren maan (ilmeisesti Englannin) toiminta heikontaisi dumpingklausulin tehovoimaa, vakava tilanne syntyisi. Hänen mielestään Venäjän puutavaran aiheuttamien vaikeuksien ei olisi sallittava tehdä tyhjäksi Ottawan sopimuksia. Jos näin kävisi, klausulia tulisi olemaan erittäin vaikeata myöhemmin soveltaa käytännössä.

Ennen lähtöään, v.k. 30 p:nä, Mr. Mackin päästi julkisuuteen virallisen ilmoituksen, jossa ensin selostettua delegation perusteellista tutkimustyötä ja kiitettyä sen kohtaamaa ystävällisyyttä, ilmoitettiin delegation todenneen Pohjois-Euroopan sahatavaran tuottajain kilpailun painaneen Englannin markkinoilla hinnat niin alhaisiksi, että - jollei nykyisiin olosuhteisiin saada muutosta aikaan - oli mahdotonta toivoa mitään mainittavaa lisäystä British Columbian puutavaravientiin Englantiin. Tavallisen liikeyrityksen on käytännössä mahdotonta kilpailla valtion kontrolloimien tai valtion avustamien kilpailijoiden kanssa. Neuvotteluissa Timber Trades Federationin edustajien kanssa oli jo päästy asteelle, jolla voitiin hyvällä syyllä toivoa saatavan aikaan sopimus suuresta tukkumyynnistä; mutta neuvottelut katkesivat. Sahatavaraa tuottavien maiden, jotka tähän asti ovat vieneet Englantiin,

nykyinen vienti ja kyky tarvittaessa lisätä sitä (actual and potential supply of timber) ovat pitäneet ja pitävät hintatasoa alapuolella numeroiden, joiden kanssa Kanadan tuottajat voivat menestyksellisesti kilpailla.

Ylläolevan tiedonannon sanamuodosta ei käy selville, tarkoittiko Mackin mahdollisesti muitakin maita kuin Venäjää puhuessaan valtion kontrolloimista tai valtion auttamista kilpailijoista. Lähetystön on vaikeata arvioida missä määrin esim. Veitsiluotoa ja Enso-Gutzeitia voidaan pitää sellaisen valtion toimenpiteen kohteina, jotka mainitaan dumpingklausulissa, tai missä määrin Suomen valtion metsänmyynteihin nähden voitaisiin tällaista väittää. Lähetystöstä ei kuitenkaan näytä todelta vaara, että jos dumpingklausulia sovelletaan Venäjään, Englannin hallitus katsoisi olevansa pakotettu ylläviitatuista syistä kohdistamaan sen myös Suomeen. Tosiasia, jota kuitenkin emme voine kieltää, on, että meikäläistä sahatavaraa on myyty Englannin markkinoille hyvin alhaisiin hintoihin, jopa ajoittain suhteellisesti alempiin hintoihin kuin Venäjän saamat. Tässä kohdin meidän luonnollisesti on tärkeätä voida osoittaa, että suomalaisten hintojen alennukset ovat olleet välttämätön seuraus Venäjän hintapolitiikasta.

T.k. 2 p:nä ilmoitettiin Ottawasta Kanadan pääministerin Bennettin lähtevän Englantiin t.k. 4 p:nä Halifaxista. Lyhykäinen virallinen tiedotus kuuluu:

Hänen vierailunsa Englantiin, joka jää hyvin lyhyeksi, tarkoittaa keskustelua kysymyksistä, jotka aiheutuvat Imperiumin konferenssissa neuvotelluista ja parlamentin ratifioimista kauppasopimuksista.

Bennett saapuu Liverpooliin t.k. 10 tai 11 p:nä.

Asiaatuntevissa piireissä pidetään varmana että hän jyrkällä tavallaan tulee vaatimaan Englannin hallitukselta Ottawan sopimuksen artiklan 21. (dumpingklausulin) soveltamista Sovjetin puutavaraan.

## 2. Venäjän sahatavaramyynnit Englantiin vuodeksi 1933.

Joskin lähetystön tiedossa on, että johtavat puutavaraviejämme jo ovat toisia teitä saaneet yksityiskohtaisia tietoja yllä aliot-sikoidusta asiasta, lähetystö pyytää lyhyesti alla esittää seuraavan selostuksen niistä tiedoista, jotka sillä on englantilaisen tuonti-

yhtymän The Timber Distributors Ltd:n ja venäläisen myyntiorganisaation Exportlesin viime kuussa käymien neuvottelujen tuloksesta:

Myytäväksi määräksi on sovittu sama kuin tämänvuotinen eli n. 450,000 std:ia. Hintaa on osittain alennettu, osittain korotettu. Kumpankin kohtaan nähden sopimus on sovittelujen tulos. Venäläiset olivat vaatineet n.500,000 std:in määrää ja hintojen yleistä koroitusta yhdellä punnalla kuin taas tuontiyhtymä oli ehdottanut 400,000 std:in määrää ja osittain alennettuja hintoja. Muuten sopimus lienee suuresti samanlainen kuin tämän vuoden toimituksiakin koskenut sopimus. Se sisältänee siis myöskin samanlaisen baisse-klausulin kuin sen edeltäjäkin. Lähetystö on myöskin saanut vahvistuksen, että sopimus sisältää ehdon, jonka mukaan se on mitätön, jos Englannin hallitus astuu tavalla tai toisella väliin.

Sikäli kuin tiedetään sopimusta ei vielä lopullisesti ole allekirjoitettu, vaan sopimuskumppanit pitänevät varmempana varrota ensin mihin toimenpiteisiin Englannin hallitus asiassa ehkä ryhtyy. The Timber Distributors Ltd:in edustajia kutsuttiinkin jokin aika sitten Board of Tradeen, ilmeisesti selostamaan hallitukselle neuvottelujaan Exportlesin kanssa. Lähempiä tietoja ei asiasta ole saatu, mutta ei ole mahdollista että ostoyhtymää on viralliselta taholta kehoitettu toistaiseksi lykkäämään sopimuksen allekirjoittamista.

### 3. Englannin hallituksen suhtautuminen puutavarakysymyksiin.

Kuten jo dumpingklausulin aikaansaamisen Ottawan konferenssin aikana kohtaamista vaikeuksista selvästi saattoi päätellä, Englannin hallitus, ennen muita pääministeri, ei ainakaan silloin ollut taipuvainen jyrkkiin toimenpiteisiin Venäjän polkumyyntejä vastaan. Tämä johtunee, paitsi Mr. MacDonaldin suhteellisesta Sovjetystävällisyydestä, suurelta osalta myöskin siitä, että hallitus pelkäsi vastatoimenpiteitä Englannin vientiä vastaan Venäjän taholta. Parlamentissa on vahva konservatiivinen ryhmä, joka teollisuuden etujen vuoksi haluaisi nykyistä läheisimpiä suhteita Venäjään, ja siihen työväenpuolue sekä ainakin osa liberaaleista luonnollisesti yhtyy. Jyrkästi Sovjetvastainen ryhmä parlamentissa näyttää menettäneen suuresti merkitystään; eräs parlamentin jäsen hiljattain arvioi siihen kuuluvan vain 5 - 6 jäsentä.

Lähetystölle on poliittisesti hyvin informoidulta City-taholta kerrottu, että hallitus kyllä mielellään näkisi puutavarahintojen nousun, mutta että se ei haluaisi itse ryhtyä tätä tarkoittaviin toimenpiteisiin. Sen vuoksi samalla taholla arveltiin, että Englannin hallitus mielellään näkisi Suomen, Ruotsin ja Venäjän puutavaraviejien tekevän omasta aloitteestaan keskinäisen sopimuksen, josta olisi seurauksena tarjonnan väheneminen ja hintojen nousu. Silloin se voisi helpommin kieltäytyä suostumasta Bennettin vaatimukseen että Englannin hallituksen olisi sovellettava dumpingklausulia Venäjän puutavaraan nähden.

Vaikka hallitus siis ei ole niinkään taipuvainen ulkomaisen tuonnin rajoitustoimenpiteisiin Kanadan ja muiden dominioiden auttamiseksi puutavara-alalla, se sen sijaan on ryhtynyt positiivisiin toimenpiteisiin lisätäkseen dominioista (ja myöskin kotimaasta) saadun puutavaran käyttöä Englannissa, erikoisesti yleisten laitosten tarpeissa.

Esitetyn kyselyn johdosta yleisten töiden ministeri Mr. Ormsby-Gore t.k. 6 p:nä lausui alahuoneessa hallituksen kannasta tässä kohdin seuraavaa:

Minulle on ilmoitettu että tässä maassa piakkoin tulee olemaan saatavissa kanadalaista pehmeää puutavaraa, jolla nykyisin yleensä käytetty europalainen tavara voidaan korvata rakennusteollisuuden puusepän- ja sisustustöissä. Myöskään ei ole teknillisiä esteitä käyttää kanadalaisia standardikokoja vastaavien, joskin hieman suurempien europalaisten kokojen asemasta. Näinollen tulen määräämään, että kaikissa ministeriöni vuoden 1933 toukokuun jälkeen saamista suuremmissa rakennussopimustarjouksissa tulee olla määräys, että puusepän- ja sisustustöissä - paitsi erikoistapauksissa, joissa vaaditaan erikoista viimeistelyä - on käytettävä Kanadan tai muuta hyväksyttyä Empiren puuta, sekä että missä Kanadan puuta käytetään, Kanadan standardikoot on hyväksyttävä.

Vastauksen aiheuttaman keskustelun aikana Mr. Ormsby-Gore kieltäytyi ilman eri kyselyä vastaamasta kysymykseen, tuleeko hän tekemään päätöksensä ottamatta huomioon puutavaran hintaa, mutta hän painosti, ettei hinta suinkaan tule tässä kohdin olemaan ainoa tekijä johon kiinnitetään huomiota.



T.k. 7 p:nä labourjäsen Grenfell kyseli dominioministeriltä, voidaanko Ottawassa jonkin dominion kanssa tehtyä sopimusta täydentää muiden Ottawassa edustettujen osapuolien kanssa neuvottelematta; sekä onko mikään dominio tehnyt Ottawan sopimuksista johtuvia esityksiä hallitukselle.

Vastaus oli viittaus Kanadan sopimuksen artiklaan 23 (jossa sovitaan muutokset tehtäviksi kahdenkeskisin neuvotteluin) ja vastaaviin artikloihin muissa Ottawan sopimuksissa. Thomas vakuutti, että parlamentille tullaan tiedottamaan kaikesta tärkeästä mitä tässä suhteessa ehkä tapahtuu.

Grenfellin lisäkysymykseen aikooko dominioministeri ryhtyä Kanadan pääministerin kanssa, tämän Englannissa viraillessa, neuvotteluihin Ottawan sopimusten laajentamisesta tai muuttamisesta, Thomas ei sanonut voivansa ilmoittaa, mistä Bennettin kanssa tullaan keskustelemaan.

Keskustelu jatkui:

Grenfell: "Aiotaanko nyt harkita skandinavisen puutavaran tuonnin rajoittamista tarkoituksella preferoida kanadalaista?"

Thomas: "Kuten sanoin, en tällä asteella voi ilmoittaa mistä Bennettin kanssa tullaan keskustelemaan."

Grenfell: "Onko 'varsin kunnioitettu herrasmies' selvillä, että yleisten töiden ministeri eilen sanoi sellaista suunniteltavan? Tahtoisimme tietää!"

Thomas: "Työtoverini sanoi että puutavaraan nähden aiotaan Kandalalle antaa preferenssi, mutta se ei kuulu Bennettin vierailuun".

Grenfell: "Eikö Bennett sitten tulekaan mistään keskustelemaan?"

Thomas: "Oletan hänen keskustelevan mistä itse haluaa".

Lawson (labour): "Tahtooko 'varsin kunnioitettu herrasmies' vakuuttaa ettei näiden keskustelujen yhteydessä tapahdu mitään humpuukia?"

Tähän tämä tyypillinen alahuoneessa esitetyistä kyselyistä sukeutuva vuorokeskustelu päättyi.

4. Kysymys suomalais-ruotsalais-  
venäläisestä puutavarasopimuksesta.

Herra Ulkoasiainministeri antoi t.k. 1 p:nä puhelimitse lähetystön päällikölle tehtäväksi ottaa selkoa ja pikimmiten ilmoittaa puhelimitse Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton asiamiehelle, miten täällä tultaisiin suhtautumaan Suomen, Ruotsin ja Venäjän kesken mahdollisesti tehtävään sopimukseen näiden maiden sahatavaraviennin rajoittamisesta.

Hänen varovaisessa muodossa suorittamiensa tutkimusten tulokset, jotka aikanaan toimitettiin perille, olivat suurin piirtein seuraavat:

Lontoolaisissa puutavarapiireissä tällaiseen sopimukseen tultaisiin suhtautumaan kahdella toisistaan kokonaan eriävällä tavalla.

Enemmistö suomalaisia sahoja edustavista liikkeistä tuntui olevan sitä mieltä, että tämänkaltaisen sopimuksen tekeminen Sovjetin kanssa ei tällä hetkellä olisi Suomen etujen mukaista, koska ei ollut mahdotonta että Englannin hallitus, Kanadan painostuksesta, mahdollisesti ryhtyisi Sovjetin puutavaran tuontia vastaan toimenpiteisiin joista me hyötyisimme.

Jotkut lähetystön päällikön tapaamista henkilöistä taas näyttivät pitävän suotavana, että viejämaat tekisivät keskinäisen sopimuksen, josta seuraisi hintojen nousu ja ennen muuta markkinain vakautuminen.

Mitä taas Englannin hallituksen kantaan tuli, voitiin edellä esitetyn perusteella olettaa, ettei sillä ainakaan olisi mitään tällaisen sopimuksen syntymistä vastaan. Sitenhän se helpommin olisi voinut selviytyä "myrskylintu" Bennettistä, osoittamalla hänelle että Euroopan viejämaitten keskinäisen sopimuksen kautta tilanne markkinoilla oli muuttunut tai olisi muuttumassa Kanadalle edullisemmäksi.

Ylläolevan perusteella lähetystön päällikkö puhelinkeskusteluissa t.k. 3 ja 6 p:nä suositteli pääkonsuli Solitanderille suomalais-ruotsalais-venäläisten neuvottelujen lykkäämistä kunnes

tilanne selviäisi. Lähetystö ei pitänyt mahdollisena että Englannin hallitus ryhtyisi väkeviin toimenpiteisiin Sovjetin puutavaraa vastaan, mistä meille luonnollisesti koituisi suuri etu. Tämä jäisi varmasti saavuttamatta jos viejämät ennenaikaisesti tekisivät vapaaehtoisen keskinäisen sopimuksen. Toisaalta lähetystö kyllä piti mahdollisena, että jos Englannin hallitus kieltäytyisi lainkaan puuttamasta asiaan, Sovjet tämän jälkeen pitäisi asemansa varmempana, joten sen kanssa ehkä olisi vaikeampi saada meille edullinen sopimus aikaan. Jos taas Englannin hallitus kulkisi keskitietä ja asettaisi itse kvootat europalaiselle puutavaralle, tai pikemmin kehoittaisi asianomaisia maita tekemään vapaaehtoisen keskinäisen sopimuksen Englantiin vietävien puutavaramäärien supistamisesta, asemamme ei lähetystön käsityksen mukaan tulisi olemaan ainakaan mainittavasti heikompi kuin jos tällaiset neuvottelut tapahtuisivat viejämäiden omasta aloitteesta ja käsittäisivät kaikkia markkinoita.

#### 5. Tilanne 9/12-32.

Kohta tämän jälkeen, t.k. 7 p:nä Foreign Officen alivaltiosihteeri Eden, vastatessaan kolmannen internationalin toimintaa Englannissa ja Intiassa koskevaan kyselyyn, teki parlamentille tärkeän ilmoituksen, jolla epäilemättä on merkitystä myöskin puutavaratilan-teen kehitykselle.

Hänen tiedotuksestaan selvisi, että Sir John Simon oli v.k. 28 p:nä - johtuuko pelkästä sattumasta, että tämä tapahtui juuri silloin kun British Columbian puutavaradelegation yritykset päästä tarkoitustensa perille ilman Englannin hallituksen apua olivat epäonnistuneet? - kutsunut Sovjetin tšekäläisen ambassadöörin luokseen, ja jyrkässä äänilajissa vaati Sovjetin hallitusta esittämään anteeksi-  
 pyynnön "Istvestija"ssa jo v.k. 13 p:nä julkaistun, Foreign Officea  
 loukkaavan artikkelin johdosta ja myöskin selvästi ilmoittamaan  
 mikä Sovjetin politiikka on Imperiumissa harjoitettavaan propagandaan  
 nähden. Sir John Simon oli lisäksi huomauttanut että Englannin ja

x)

Siinä väitettiin Foreign Officen antaneen asiamiehilleen tehtäväksi hankkia asiapapereita, todellisia tai väärennettyjä, osoittamaan Sovjet-hallituksen ja kommunistisen internationalin välistä yhteyttä.

(Tästä englantilais-venäläisestä ristiriidasta laati ministeri Gripenberg eri raportin).

Sovjetin hallitukset joutuisivat piakkoin keskustelemaan useista vaikeista ja monimutkaisista kysymyksistä, varsinkin kauppaa koskevista, sekä että kommunistisen propagandan jatkuva salliminen tekisi kauppaa koskevat neuvottelut mahdottomiksi.

Se että Englannin hallitus juuri nyt otti kyseisen, jo pitkään jatkuneen propagandan näin jyrkällä tavalla puheeksi, sekä että samassa yhteydessä näin selvällä tavalla viitattiin molempien maiden väliseen kauppaan, antaa aiheen epäillä eikö Englannin hallitus kenties täten ole tahtonut valmistaa maaperää niille Venäjän puutavaraa diskriminoiville toimenpiteille joihin se, enemmän tai vähemmän Kanadan pakotuksesta, ehkä tulee ryhtymään.

On vaikeata arvioida miten pitkälle Englannin hallitus tällöin ehkä menisi. Täydellinen Sovjetin puun tuontikielto tuskin tulee kysymykseen. Englanti, kuten puutavarapiirit melko yksiaanisesti selittivät, tarvitsee Venäjän halpaa ja hyvää puuta. On myöskin muistettava että sangen suuri osa Englannin puutavarakauppiaista on The Timber Distributors Ltd:n osakkaita. Sen vuoksi on mahdollista, että Sovjetin puutavaran tuonti Englantiin tavalla tai toisella rajoitettaisiin johonkin nykyistä alempaan määrään. Lähetystölle onkin väitetty Kanadan High Commissionerin suhtautuneen suopeasti hänelle yksityisesti esitettyyn ajatukseen, että Sovjetin puutavaran sallituksi vuotuiseksi tuontimääräksi vahvistettaisiin esim. 200,000 stä:ia.

Tilanteeseen vaikuttavat tällä hetkellä niin monet epävarmat tekijät, että pitemmälle menevä ennustelu ei tule kysymykseen.

Lähipäivinä saataneen tietoja Bennettin esittämistä vaatimuksista ja miten Englannin hallitus niihin vastaa.

Mitä Sovjetiin tulee, julkaistaan lehdissä tänään tiedotus herra Maiskyn Sir John Simonille antamasta vastauksesta, jossa hän kierrelleen väittää, ettei Sovjet-hallitus ole vastuussa "Isvestija"n artikkelista ja näin ollen kieltäytyy esittämästä vaadittua anteeksipyyntöä. Miten Englannin hallitus suhtautuu tähän, selvinnee sen vastauksista sille parlamentissa alkuviikosta tehtäviin asiaa koskeviin kyselyihin.



Ylläkerrotun Englannin ja Sovjetin välien kiristymisen vuoksi lähetytö tämänpäiväisellä salasähköllään no.191 uudelleen painosti että sen mielestä puutavara-neuvotteluja Venäjän kanssa olisi lykättävä.

V.t. kaupallinen avustaja:

*Malinen*

P.S. T.k. 10 p:nä Foreign Office julkaisee Sovjetin ambassadööriltä saamansa nootin, jossa Sovjethallitus ilmoittaa olevansa valmis neuvotteluihin uudesta kauppasopimuksesta, joita neuvotteluja Englannin hallitus ehdotti sanoessaan lokakuun 17 p:nä nykyisen kauppasopimuksen irti.

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Lontoossa olevan lähetysten rap. n:o 34.

V.a. Arminhard. Gipsenberg.

12/12 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

Nº 8637 - 784.

2, MORETON GARDENS,  
SOUTH KENSINGTON,  
Joulukuun 12 p. 1932. W. 5.

LONDON		
No 53/134 ae.		32
17/12.32		
MIKA	Quinn	John
5	Cp	

Herra Ministeri,

Ohellisena kunnioittaen pyydän lähettää raportin no.34, jonka otsakkeena on

Englannin ja Neuvostovenäjän välien kiristyminen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

*Knipenberg.*  
V.a.asiainhoitaja.

Herra Ulkoasiainministeri  
Vapaaherra A.S.Yrjö-Koskinen,  
Helsinki.

LONTOOSSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 34.

Lontoossa 12 p:nä joulukuuta 1932.

53/134 ae		
17/12-32	3	12.12.32
Asia	Luokka	Alue
5	C7	

Asia: Englannin ja Neuvostovenäjän  
välisen kiristymisen.

Aikaisemmissa Ulkoasiainministeriölle osoittamissani sähkösanomissa olen jo lyhyesti tehnyt selkoa siitä merkillisestä ja suurta huomiota herättäneestä diplomaattisesta välikohtauksesta, joka hiljattain on tapahtunut Englannin ja Neuvostovenäjän hallitusten välillä. Voitaneen liioittelematta väittää, etteivät englantilais-venäläiset suhteet pitkään aikaan ole olleet niin kireät kuin miltä ne tällä hetkellä tuntuvat, ja näyttää todennäköiseltä, että jollei lähitulevaisuudessa tapahdu käännettä parempaan päin tulee osoittautumaan erinomaisen vaikeaksi saada aikaan niitä uusia kauppasopimusneuvotteluja, joiden loogillisesti pitäisi aiheutua englantilais-venäläisen kauppasopimuksen irtisanomisesta. Asian alkuvaiheet ovat seuraavat:

Viime marraskuun 13 päivänä Izvestia julkaisi kirjoituksen, jossa m.m. väitettiin Foreign Officen kehoittaneen ulkomailla toimivia asiamiehiään mahdollisimman pian hankkimaan sille todisteita, joko todellisia taikka väärennettyjä, Soviet-hallituksen ja kommunistisen Internationalin välisen yhteyden olemassaolosta. Tästä kirjoituksesta on Suur-Britannian Moskovon suurlähettiläs tiedoittanut täkäläiselle ulkoasiainministeriölle osoittamassaan erikoisraportissa, jossa hän myöskin lienee huomauttanut Kolmannen Internationalin hiljattain toimittaneen Englannin kommunistiselle puolueelle ohjeita soluttaa sotilaallisia ja muita samantapaisia järjestöjä sekä kehoittaneen Intian kommunistipuoluetta

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....  
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta ..... ]:

Tavallinen.



ryhtymään toimenpiteisiin verojen maksamatta jättämiseksi ja yleislakon järjestämiseksi.

Tämän raportin oltua hallituksen harkittavana Sir John Simon kutsui Venäjän täkäläisen suurlähettilään herra Alexander Maiskyn luokseen viime marraskuun 28 päivänä, jolloin hän viimeainitulle kaikesta päättäen verrattain jyrkässä kielessä huomautti seuraavaa:

1. Joukko vaikeita ja monimutkaisia kysymyksiä, varsinkin sellaisia, jotka koskevat venäläis-englantilaisista kauppaa, tulee lähiaikoina keskusteltaviksi molempien hallitusten välillä. Jos Neuvostohallitus tahtoo tämän keskustelun tapahtuvan tavanmukaisesti, kuten ystävällisissä suhteissa olevien hallitusten kesken, niin on sen pyydettävä anteeksi Izvestian yllämainittua kirjoitusta ja ryhdyttävä toimenpiteisiin sellaisten estämiseksi vastaisuudessa. Tällaiset edesottamiset ("Future indulgence in these tactics" lienevät olleet Sir John Simonin käyttämät verba formalia) vain sekaannuttaisivat kaupallisia neuvotteluja ja propagandaa, mistä taas seuraisi, etteivät edelliset, joita olisi käsiteltävä niiden omien ansioiden pohjalla, voisi johtaa minäkäänlaisiin tuloksiin.

2. Koska Englannin hallituksen aikaisemmat tätä asiaa koskevat vakuutukset on Neuvostohallituksen taholla ignoroitu, niin Sir John tahtoi uudestaan lopullisesti ja kategorisesti toistaa Englannin politiikan tarkoittavan molempien maiden välisten kaupallisten suhteiden edistämistä pysyvällä ja vakavalla pohjalla.

3. Englannin hallitus odottaa, että Neuvostohallitus vastauksessaan näihin esityksiin selvästi ilmoittaa mikä on sen politiikka Englantiin nähden.

Näiden Sir John Simonin esittämien huomautuksien johdosta Neuvostomenäjän hallitus valtuutti suurlähettiläänsä suullisesti ulkoasiainministeriölle ilmoittamaan, ettei se katso voivansa esittää minkäänlaista anteeksipyyntöä Izvestian kirjoituksen johdosta. Neuvostohallitus - näin ilmoitetaan Reuterin välittämässä tätä asiaa koskevassa uutisessa - ei voi pitää itseään vastuunalaisena tästä kirjoituksesta, tällä lehdellä kun on toimituskunta, joka on vastuussa lehden lausumista mielipiteistä. Tämä toimituskunta ei ole mikään virallinen elin, ja Izvestia taasen on virallinen julkaisu ainoastaan sikäli kuin se painaa ja levittää hallituksen viralliset määräykset. Toiselta puolen - niin huomautetaan edelleen Reuterin tiedonannossa - herra Maisky pidättäy-

tyi lausumasta, että hän hyväksyy k.o. kirjoituksen sisällön.

Tähän mennessä ei ole virallisesti ilmoitettu kuinka Foreign Office vastaanotti tämän herra Maiskyn tiedonannon eikä minun toistaiseksi ole onnistunut hankkia mitään tarkempia tätä asiaa koskevia yksityistietoja. Ainoa asiasta annettu lisätieto on Foreign Officen eilinen kommunikoe, jossa julkaistaan herra Maiskyn Sir John Simonille osoittama kirje. Tässä kirjeessä ilmoitetaan Neuvostohallituksen hyväksyneen Englannin ehdotuksen ryhtymisestä neuvotteluihin uuden kauppasopimuksen solmimisesta sekä määränneen suurlähettiläänsä, ulkomaankaupan kansankomisariapulaisen ja Venäjän tšekäläisen kauppaedustajan Venäjän puolesta käymään näitä neuvotteluja.

Katsoen siihen, että jo useiden vuosien kuluessa ja myöskin Englannin nykyisen hallituksen aikana Venäjältä käsin on sekä Intiassa että täällä harjoitettu vallankumouksellista propagandaa, joka ei kuitenkaan aikaisemmin ole Englannin hallituksen puolelta antanut aihetta näin jyrkkään esiintymiseen Neuvostohallitukseen nähden, sopii kysyä miksi Englannin hallitus on päättänyt juuri tällä hetkellä ryhtyä ylläselostamiini toimenpiteisiin. Vastauksen löytämiseksi tähän kysymykseen lienee syytä ottaa huomioon ainakin seuraavat seikat:

1. SuurBritannian ja Neuvostovenäjän välisen kauppasopimuksen viime lokakuun 17 päivänä tapantunut irtisanominen lienee aiheutunut ennen kaikkea Kanadan hallituksen vaatimuksesta. Kanada, kuten muistetaan, ajoi Ottawassa erinomaisen tarmokkaasti Venäjän eristämistä kaupankäynnistä Britannian valtakunnan kanssa. Englannin pääministerin vastuksesta huolimatta Kanadan hallitus onnistui englantilais-kanadalaiseen sopimukseen saamaan tunnetun 21 artiklan eli n.s. dumping-klausulin, jossa Venäjää ei kyllä mainita, vaikka sitä tarkoitetaan ja jossa nimenomaan edellytetään se mahdollisuus, että sen vienti Englantiin kiellettäisiin.

2. Kanadan pääministeri Mr. Bennett saapuu näinä päiviä Lontoon ja lienee aivan varmaa, että hän tulee vaatimaan dumping-klausulin soveltamista Venäjän vientiin nähden. Siinä tapauksessa Englannin hallitus - taikka ainakin muutamat sen jäsenet - epäilemättä joutuisi vaikeaan tilanteeseen m.m. sen johdosta, että suostuminen Mr. Bennettin vaatimuksiin herättäisi ei ainoastaan erinomaisen suurta huomiota, vaan myöskin - ja varsin laajoissa piireissä - suuttumusta.

Kuinka Englannin hallitus tulee suhtautumaan Mr. Bennettin vaatimukseen, sitä se luultavasti ei vielä itsekään tiedä, mutta lienee kieltämätöntä, että se tilanne, johon englantilais-venäläiset suhteet nyt ovat joutuneet, on omiaan mitä suurimmassa määrin - Englannin hallituksen kannalta - helpoittamaan sen politiikan löytämistä ja ajamista, johon myöhemmin syntyvät olosuhteet mahdollisesti tulevat sen pakoittamaan. Sanalla sanoen, Englannin hallitus on valmistellut maaperää sitä mahdollisuutta varten, että se vastaisuudessa tulee katsomaan välttämättömäksi ryhtyä entistä jyrkempään esiintymiseen Venäjään nähden, ja toiselta puolen jos se ei tule asettumaan tälle kannalle, niin se on hankkinut itselleen uuden valtin tulevaisuudessa kauppasopimusta koskevassa pelissä.

Jos ylläesittämäni arvelut vastaavat todellisuutta - joka tuntuu todennäköiseltä, mutta josta tietenkään ei tällä hetkellä ole mahdollista lausua mitään lopullista mielipidettä - niin ne myöskin antavat vastauksen kysymykseen kuinka Suomen ulkokauppapolitiikan on suhtauduttava Venäjän taholta mahdollisesti esilletuleviin yhteistoimintaa tarkoittaviin ehdotuksiin.

*Hirpenberg*  
V.a. asiainhoitaja.



# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C2

ASIA: \_\_\_\_\_

Lontossa olevan lähetystön rap. no 38.

V. a. asiantuntija Gripenberg.

19/12-32.



SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 8699-801.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
55/134 Sat D. 1932		
27/12-32	N <sup>o</sup>	Liit
RYHMÄ	STAFF	ASIA
5	C2	
2, MORETON GARDENS,		

SOUTH KENSINGTON,

S.W.5.

Joulukuun 19 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioittaen lähettää  
raportin no. 35, jonka otsakkeena on

Englannin ja Neuvostovenäjän välien kiris-  
tyminen.

Vastanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän  
kunnioitukseni vakuutus.

V.a.asiainhoitaja: *L. A. Sjöberg.*

Herra Ulkoasiainministeri  
Varatuomari Antti Hackzell,  
Helsinki.

SUOMEN LONTOSSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 35.

Lontoo:ssa 19 p:nä joulukuuta 1932.

Asia: Englannin ja Neuvosto-  
Venäjän välien kiristyminen.

Viitaten raporttiini no.34 t.k. 12 p:ltä sekä lähetystön sähkösanomiin no.190 ja 194 ilmoitan kunnioittaen seuraavaa.

T.k. 14 p:nä tšekäläisen ulkoasiainministeriön parlamentaarinen alivaltiosihteeri hra Eden ilmoitti alahuoneessa Neuvostovenäjän tšekäläisen suurlähettilään hra Maiskyn t.k. 5 p:nä virallisesti huomauttaneen ministeriön vakinaiselle alivaltiosihteerille Sir Robert Vansittartille, että vaikka Neuvostohallitus pitää itseään vastuunalaaisena ainoastaan Ivestia-lehdessä julkaisemistaan virallisista tiedonannoista, se kuitenkin tahtoi ilmoittaa, ettei se koskaan ole omaksunut mainitun lehden Englannin ulkoasiainsihteerin ja ulkoasiainministeriötä vastaan esittämiä syytöksiä. Neljä päivää myöhemmin eli t.k. 9 p:nä oli hra Maisky Sir Robertille toistanut tämän ilmoituksen lisäten Ivestian päätoimittajan nyttemmin hänelle huomauttaneen, että eräs hänen kirjeenvaihtajansa oli "johtanut hänet harhaan" ("he had been misled by one of his correspondents"), että hän myönsi, etteivät tämän kirjeenvaihtajan väitteet pitäneet paikkaansa ja että hän tahtoi esittää pahoittelunsa siitä, että hän oli julkaisunut nämä väitteet. "In these circumstances", hra Eden lisäsi, "His Majesty's Government regard the matter as closed".

Tämän ilmoituksen johdosta hra Winston Churchill kysyi, oliko

---

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....  
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta .....]:

1) Tavallinen.

todellakin kannattanut panna toimeen "tämä hälinä" ("Was it worth while raising all this stir?"), johon hra Eden lyhyesti vastasi: "Yes, Sir".

T.k. 15 p:nä tämä asia tuli uudestaan vireille alahuoneessa. Commander Locker-Lampson kysyi ulkoasiainsihteeriltä, oliko hänellä aikomus peruuttaa Neuvostovenäjälle annettu tunnustaminen, koska Neuvostohallitus oli kieltäytynyt pyytämästä anteeksi Ivestian kirjoitusta. Vastaukseksi Mr. Eden viittasi t.k. 13 p:nä tätä asiaa koskeneeseen ilmoitukseensa, jolloin Commander Locker-Lampson kysyi, oliko siis hallitus päättänyt olla ryhtymättä minkäänlaisiin toimenpiteisiin ja hyväksyä nämä valheet (this lying down). Hra Eden vastasi tähän, että "hallitus oli toiminut ja vastaanottanut anteeksipyyntöä". ("The Government have taken action and received an apology"). Sir W. Davidsonin kysyttyä, oliko Ivestia julkaissut hra Maiskyn esittämän anteeksipyyntöä, hra Eden vastasi, ettei hallitus voinut siinä suhteessa tehdä mitään ("the Government had no control over that"). Hra Winston Churchillin kyselyyn, oliko hra Eden sitä mieltä, että Neuvostovenäjän suurlähettilään laimeita selityksiä todellakin voitaisiin pitää anteeksipyyntönä, hra Eden vastasi vältellen: "The question is largely relative".

Vaikkakaan hra Eden siis ei tahtonut selvästi sanoa, onko Ivestian päätoimittajan, hra Maiskyn esittämä, anteeksipyyntö täysin tyydyttänyt Englannin hallitusta, niin voitaneen kuitenkin katsoa, että tämä suurta huomiota herättänyt välikohtaus nyttemmin on poistettu päiväjärjestyksestä. Toiselta puolen ei kuitenkaan liene kiellettävässä, että se on englantilais-venäläisiin suhteisiin vaikuttanut suuntaan, joka ei ole Neuvostohallitukselle edullinen. Joskaan Neuvostohallitus ilmeisesti ei nyt kyseessä olevassa tapauksessa voinut ottaa vastatakseen Ivestian kirjoituksesta, niin tuntuu kuitenkin siltä, että sen diplomatia olisi voinut toimia taitavammin, Neuvostohallitus kun nyt, juuri ennen tärkeiden kauppasopimusneuvottelujen alkamista on antanut manövroida

itsensä tilanteeseen, joka tietenkin on ollut omiaan heikontamaan sitä vastustusta, jonka Venäjän puutavaraviennin mahdollinen supistaminen todennäköisesti tulee aiheuttamaan.

Kuten aikaisemmin kunnioittaen olen Ministeriölle huomauttanut en pidä mahdollisena, että Englannin hallitus päättäisi Neuvostovenäjän puutavaravientiin nähden sovelluttaa englantilais-kanadalaisen sopimuksen 21. artiklaa (n.s. dumping-klausuli). Sitä vastoin pidän todennäköisenä, että Neuvostovenäjän ensi vuoden puutavaraviennille määrätään tämän vuoden vientiä paljon pienempi kontingentti. Cityssä olen kuullut lausuttavan se arvelu, että kontingentti määrättäisiin 300-350,000 standardiksi. Tämä todennäköisesti tulisi tapahtumaan siten että The Timber Distributors Ltd:in ja Exportlesin välinen kauppasopimus Englannin hallituksen toivomuksesta tai painostuksesta supistettaisiin käsittämään vain tällainen alennettu määrä. Tällaisen toimenpiteen välttämättömyyden tueksi tulee Englannin hallitus - niin on ainakin minulle väitetty - luultavasti viittaamaan siihen seikkaan, että Englannin ja Neuvostovenäjän kauppavaihto on ensinmainitulle maalle perin epäedullinen, jota paitsi kaikki Venäjän vientitavarat maksetaan cash ja kaikki Englannin tavarat myydään luotolla.

Mikäli Lontoossa virallisesti ilmoitetaan on jo ryhdytty uusiin kauppasopimusneuvotteluihin Neuvostovenäjän kanssa: t.k. 15 p:nä Board of Traden päällikkö hra Runciman vastaanotti hrat Maisky ja Osersky, joiden kanssa valmistavasti keskusteli vireillä olevista kauppasopimuksesta. Neuvottelujen todennäköisestä kulusta ei tietenkään toistaiseksi ole mahdollista ennustaa mitään, mutta kaikesta päätään tullaan Englannin hallituksen taholta kiinnittämään suurta huomiota siihen seikkaan, että Neuvostovenäjän tuonti Englannista on sen vientiä sinne paljon pienempi. Tuntuu myöskin siltä, että Neuvostohallituksen täkäläinen ambassaadikin odottaa toimenpiteitä Neuvostovenäjän ensi vuoden puutavaraviennin supistamiseksi, sillä hra Maisky on kahdessa eri tilaisuudessa minulle huomauttanut, Englannin hallituksen todennäköisesti tulevan kontingentoimaan puutavaratuontia. Tällainen toimenpide, joka todennäköisesti



kuitenkin rajoittuisi ainoastaan Neuvostovenäjän vientiin, olisi tietenkin omiaan tyydyttämään kanadalaisia, joiden pyrkimykset ensi sijassa tarkoittavat hintojen nousun aikaansaamista, koska Mr.Bennetkin ymmärtänee, että mikään Neuvostovenäjän koko puutavaraviennin kieltäminen ei voi tulla kysymykseenkään.

V.a.asiainhoitaja: L.A. Linpenberg-

# ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Lottoon oleava lähetyston rap. n:o 36.

V. a. Asiantuntij Gipsenberg.

28/12 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

LONTOOSSA

N<sup>o</sup> 8748/811.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
1	125	33
2/1.33		
2, MORETON GARDENS, 5 SOUTH KENSINGTON, S.W. 5.		

Joulukuun 28 p:nä 1932.

Herra Ministeri,

Ohellisena pyydän kunnioitteen lähettää  
reportin no. 36, jonka otsakkeena on:

Sahatavaratilanne. II.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän  
kunnioitukseni vakuutus.

V.a.-asiainhoitaja:

*L. A. Kerpelberg*

Herra Ulkoasiainministeri  
Varatuomari Antti Hackzell,  
Helsinki.

Salainen.

SUOMEN LONTOO SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 36.

Lontoo ssa 28 p:nä joulukuuta 19 32.

UNKOGAR... STERN		
1 125 Ae. 1933		
2/I. 33	3	LAL
5	C7	

Asia: Sahatavaratilanne. II.

Kanadan pääministeri Mr. Bennett, jonka käynnistä Lontoossa aikaisemmassa raportissani no. 34 kunnioittaen olen Ministeriölle maininnut, palasi kotimaahansa t.k. 21 p:nä. Hänen neuvotteluistaan Englannin viranomaisten kanssa ja niiden kestäessä mahdollisesti saavuttamista tuloksista ei ole mitään julkisuuteen ilmoitettu. Hänen eritilaisuuksissa pitämistään ja sanomalehdistön selostamista puheista ei myöskään ole ilmennyt mitään niiden demarshien luonteesta, joihin hän täällä on ryhtynyt, eikä kuinka Englannin hallitus on suhtautunut hänen esittämiinsä Englannin puutavaratuontia koskeviin toivomuksiin. Hänen puheensa ovat kyllä kuulijoille ja lukijoille antaneet sen vaikutuksen, että hän on ollut Lontoon käyntiinsä täysin tyytyväinen, mutta niiden perusteella ei ole ollut mahdollista muodostaa minkäänlaista käsitystä niistä suuntaviivoista, joita Englannin hallituksen hänen mielestään pitäisi noudattaa tulevissa kauppasopimusneuvotteluissaan Neuvostovenäjän kanssa.

Joskaan siis ei ole ollut mahdollista virallista tietä hankkia mitään tätä asiaa valaisevia tietoja, on minun kuitenkin onnistunut yksityisistä lähteistä saada ilmoituksia, jotka antanevat jokseenkin selvän kuvan Mr. Bennettin pyrkimyksistä sekä Englannin hallituksen tähänastisesta suhtautumisesta niihin. Nämä tiedot ovat vahvistaneet

Jakelu [kirjaimin seuraavien ohjeiden mukaan: 1) Tavallinen. 2) Tavallinen ja lisäksi .....  
3) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin. 4) Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin, mutta ..... ]:

Tavallinen ja lisäksi kuten raportin no.33.



jo aikaisemmin saamani käsityksen Kanadan hallituksen periaatteellisesta kannasta, jonka mukaan Mr. Bennett oli valtuutettu Englannin hallitukselta vaatimaan, että Neuvostovenäjän puutavaravientiin nähden sovellettaisiin englantilais-kanadalaisen sopimuksen 21. artiklaa. Tähän vaatimukseen - niin on minulle jyrkästi väitetty - lieneekin Englannin hallitus suostunut, huomauttaen kuitenkin, että ennen ensi huhtikuun 17 p:ää - t.s. niin kauan kuin nykyinen Englannin ja Neuvostovenäjän välinen kauppasopimus on voimassa - ei ole mahdollista tehdä mitään mainitun vaatimuksen toteuttamiseksi. Mr. Bennett lienee selittänyt olevansa täysin tyytyväinen tähän Englannin hallituksen antamaan vastaukseen, jota hän siis kaikesta päättäen - huolimatta sen käytännöllisestä arvosta - pitäneen Kanadan puutavaraviennille erinomaisen tärkeänä saavutuksena.

Kuten Ulkoasiainministeriö muistanee, on edellämainittu 21. artikla formuloitu niin, ettei Englannin hallitus artiklan edellyttämässä tapauksissa voi tehdä muuta kuin kokonaan estää asianomaisen maan (t.s. Neuvostovenäjän) kyseessä olevien tavarain viennin Englantiin. Alahuoneessa esittämässään tätä artiklaa koskeneessa tulkinnassa on valtiovarainministeri Mr. Neville Chamberlain lausunut toivomuksenaan, että sellainen hallitus, jonka toimenpiteet ovat omiaan tekemään tyhjäksi dominioneille myönnettyt preferenssit, Englannin hallituksen esityksestä, jota vahvistaisi uhkaus, että artiklaa tultaisiin soveltaa, "tulisi katsomaan viisaimmaksi taipua Englannin tahtoon".

Tästä lausunnosta näyttää siis ilmenevän - kuten olisikon luonnollista - että Englannin hallitus, jos se todellakin päättää ryhtyä tarmokkaisiin toimenpiteisiin puutavarahintojen korottamiseksi, ensiksi tulee koettamaan saada Neuvostohallituksen vapaaehtoisesti suostumaan tähän. Vain siinä epätodennäköisessä tapauksessa, että Neuvostohallitus kieltäytyisi mukautumasta Englannin hallituksen tahtoon, olisi siis Neuvostovenäjän puutavaraviennin täydellinen estäminen odotettavissa.

Ottamatta tällä kertaa huomioon Kanadan puutavarain sopivaisuutta Englannin markkinoille, voitaneen kuitenkin pitää kyseenalaisena, olisiko todellakin Mr. Bennettin ehdottamaa tietä mahdollista koroittaa hintoja niin voimakkaasti, että Kanadan puutavaravienti pääsisi siitä mainittavasti hyötymään. Tämän johdosta lienee Mr. Bennettin ja Englannin hallituksen välisen keskustelujen kuluessa harkittu sitäkin mahdollisuutta, että Englannin puutavaratuonnille määrättäisiin jonkinlainen kontingenttijärjestelmä, jonka mukaan British Columbian puutavaraviennille varattaisiin huomattava osa tästä tuonnista. Jällellä oleva puutavaratuonti jaettaisiin sitten eri puutavaroita vievien maiden välille.

Keskustelun alaisena lienee myöskin ollut suunnitelma, jonka mukaan ainoastaan ne maat, jotka Englantiin myymistään puutavaroista olisivat valmiit maksuna vastaanottamaan englantilaisia teollisuustuotteita, pääsisivät osallisiksi näihin kontingentteihin. Asianomaiset lienevät kuitenkin myöntäneet tällaisen suunnitelman toteuttamisen aiheuttavan käytännössä erinomaisen suuria vaikeuksia.

Joskaan ylläesittämäni yksityisistä lähteistä hankkimani tiedot ehkä eivät täydellisesti pitäne paikkaansa ja joskin tuntuu todennäköiseltä, etteivät Englannin viranomaiset vielä ole voineet muodostaa itselleen mitään lopullista mielipidettä siitä kuinka on meneteltävä Mr. Bennettin esittämien toivomuksien toteuttamiseksi, niin minusta kuitenkin näyttää luultavalta, että Englannin hallitus ensi vuonna tulee koettamaan ryhtyä tarmokkaisiin toimenpiteisiin puutavarahintojen koroittamiseksi. Mitä nämä toimenpiteet käytännössä tulevat tarkoittamaan, siitä on vielä ehnenäikaista lausua mitään mielipidettä, mutta kaikki merkit viittaavat siihen, että ainakin Neuvostovenäjän ensi vuoden puutavaravientiä - verrattuna sen viime vuosien vintiin - tullaan huomattavasti supistamaan. Tätä käsitystäni vahvistaa myöskin se seikka, että Board of Trade hiljattain lienee Timber Distributors Ltd.-yhtymälle huomauttanut, että Englannin hallituksen tuleva kauppapolitiikka vielä saattaa kehittyä suuntaan, joka ei sallisi mainitun yhtymän ja Neuvostovenäjän puu-

tavaravientijärjestön Exportlesin suunnitteleman sopimuksen toteuttamista. Tämän johdosta lienee odotettavissa, että kyseessä olevalle sopimukselle, jota ei toistaiseksi liene lopullisesti solmittu, annetaan muoto, joka suojelisi yhtymän jäseniä Englannin ja Neuvostovenäjän kaupallisten suhteiden mahdollisen jyrkän käänteen aiheuttamilta seurauksilta.

V.a.-asiainhoitaja: *M. A. Kipenberg*